

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Δ Ι Π Λ Ω Μ Α Τ Ι Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ

Πολιτική Εκστρατεία
NSDAP/Χίτλερ και Χρυσής Αυγής.
Αντικατοπτρισμός
ή Αλληλουχία;

ΚΥΡΙΑΚΗ ΦΙΛΙΠΠΑΚΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ν. ΣΑΜΑΡΑΣ

Π Ε Ι Ρ Α Ι Α Σ 2 0 1 4

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Δ Ι Π Λ Ω Μ Α Τ Ι Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ

Πολιτική Εκστρατεία
NSDAP/Χίτλερ και Χρυσής Αυγής.
Αντικατοπτρισμός
ή Αλληλουχία;

ΚΥΡΙΑΚΗ ΦΙΛΙΠΠΑΚΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ν. ΣΑΜΑΡΑΣ

Π Ε Ι Ρ Α Ι Α Σ 2 0 1 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες

Αφιερώσεις

Εισαγωγή και επισκόπηση κεφαλαίων

A' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Κεφάλαιο πρώτο

Επικοινωνία: ορισμός, είδη και μοντέλα

- α. Γραμμικά μοντέλα
- β. Αμφίδρομα μοντέλα
- γ. Τελετουργικά μοντέλα
- δ. Εμπρόθετη και μη εμπρόθετη επικοινωνία

Κεφάλαιο δεύτερο

Γενεαλογία της Επικοινωνίας

1. Ρητορική
2. Πειθώ
3. Προπαγάνδα – τεχνικές επικοινωνίας και διάδοσης της προπαγάνδας
4. Πολιτική Επικοινωνία
5. Στρατηγική Επικοινωνία: Ορισμός και καθορισμός της στρατηγικής

Κεφάλαιο τρίτο

Λογική της Εκστρατείας (Campaign Mode)

1. Ορισμός
2. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα
3. Σχεδιασμός Λογικής της Εκστρατείας
4. Τυποποιημένος και Προσαρμοσμένος Στρατηγικός σχεδιασμός
5. Μοντέλα Λογικής της Εκστρατείας
 - α. Μοντέλο απόλυτης ή τέλειας στρατηγικής προσαρμογής
 - β. Μοντέλο ατελούς στρατηγικής προσαρμογής
 - γ. Εκμοντερνισμός
 - δ. Αμερικανοποίηση των πολιτικών εκστρατειών
 - ε. Το μοντέλο της στρατηγικής προσαρμογής του NSDAP/Χίτλερ

- στ. Το μοντέλο της ατελούς στρατηγικής της Χρυσής Αυγής
6. Υποθέσεις εργασίας και ερευνητικά ερωτήματα-Μεταβλητές
 7. Μεθοδολογία έρευνας

B' ΜΕΡΟΣ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Κεφάλαιο τέταρτο

Συγκρίνοντας την ιδεολογία των δυο κομμάτων

1. ΧΑ και NSDAP, πόσο κοντά είναι ιδεολογικά;
2. Ο «νέος άνθρωπος» σε ένα «αρχαιοελληνικό περιβάλλον»

Κεφάλαιο πέμπτο

1. Η «συμβολική» σύγκριση NSDAP & ΧΑ
2. Τα σημαντικότερα σήματα του ναζισμού
3. Οι «σκοτεινοί» αριθμοί και κώδικες του ναζισμού
4. Ο ναζιστικός χαιρετισμός
5. Βιομηχανία ναζιστικών ρούχων, ενδυματολογία και life style.
6. Υιοθετώντας τα σήματα και την κουλτούρα της αριστεράς- Black Bloc

Κεφάλαιο έκτο

Σύγκριση κοινωνικών_θεσμών

1. Ναζισμός και αθλητισμός
Χρυσή Αυγή και «Γαλάζια Στρατιά»
2. Η θέση της γυναίκας στη Γερμανία
Η θέση της Χρυσής Αυγής για τη γυναίκα και το Μέτωπο Γυναικών
3. Η ναζιστικοποίηση της εκπαίδευσης στη Γερμανία
Η περίπτωση της Χρυσής Αυγής

Συμπεράσματα - Έλεγχος Υποθέσεων Εργασίας

Παραρτήματα

1. FARE (Football Against Racism in Europe) Οδηγός Ναζιστικών συμβόλων
2. Το δηλητηριώδες μανιτάρι.
3. Το καταστατικό της Χρυσής Αυγής
4. Το πρωτόκολλο της Διάσκεψης Βάνζεε

Βιβλιογραφία

Ευχαριστώ...

Κατ' αρχάς και κατ' αρχήν έναν άνθρωπο που φέρεται στους μαθητές του όπως και στην επιστήμη του: με ήθος, σοβαρότητα και υπευθυνότητα. Έναν άνθρωπο που μου προσέφερε πολύτιμη βοήθεια και απίστευτη υπομονή, τον κύριο Αθανάσιο Σαμαρά.

Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω την κυρία Μαριλένα Σημίτη, για την ενθάρρυνση και τα πρώτα βήματα.

Τέλος, οφείλω ένα ευχαριστώ στους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό του τμήματος για τη συμβολή τους σε αυτή μου την προσπάθεια.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Αφιερώσεις.....

Αφιερώνω αυτή την εργασία σε «όλους αυτούς τους άλλους ανθρώπους»

«Κάθε μέρα υπενθυμίζω στον εαυτό μου ότι η εσωτερική και εξωτερική ζωή μου βασίζονται σε κόπους άλλων ανθρώπων, ζωντανών και νεκρών, και θα πρέπει να καταβάλλω δυνάμεις, προκειμένου να δώσω στο ίδιο μέτρο με αυτά που έχω λάβει και συνεχίζω να λαμβάνω.»

Albert Einstein.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Βαϊμάρη, το αποθετήριο σεναρίων φασισμού

Το 1919 ο *Μεγάλος Πόλεμος* τελείωσε και η *Συνθήκη των Βερσαλλιών* επισφράγισε την ειρήνη. Άνοιξε, όμως, τους ασκούς του Αιόλου για τον χαμένο του παιχνιδιού, τη Γερμανία, που βίωσε μια από τις θλιβερότερες στιγμές της ιστορίας της. Οι απώλειες ήταν πολύπλευρες. Εκτός από την κυριαρχία της, έχασε σχεδόν το 15% των εδαφών της που προσαρτήθηκαν στη Γαλλία και την Πολωνία. Απώλεσε πάνω από το 1/10 του πληθυσμού της, ενώ αναγκάστηκε να πληρώσει πολεμικές αποζημιώσεις και να περιορίσει τις Ένοπλες Δυνάμεις της. Η «αποκλειστικά ένοχη» του πολέμου τιμωρήθηκε με διακοπή των Διεθνών Σχέσεων και απομόνωση από το διεθνές εμπόριο.

Στο εσωτερικό η κατάσταση ήταν έκρυθμη: ανεργία, πληθωρισμός και ελάχιστοι φυσικοί πόροι. Δεν υπήρχε κανένα αντίβαρο στο έντονο αίσθημα εθνικής ταπείνωσης, στο φόβο, στην οργή και στην ανασφάλεια του λαού. Οι εσωτερικές συγκρούσεις κλιμακώθηκαν και πολλές φορές έφτασαν σε όρια εμφυλίου πολέμου. Μια «ανάπηρη» και προβληματική Δημοκρατία, όπως της Βαϊμάρης, ήταν εύκολος αντίπαλος για το φασισμό που θέριευε στην Ευρώπη. Το φασιστικό καθεστώς που εισήγαγε ο Χίτλερ, εμπλουτισμένο με άκρατο ιμπεριαλισμό και φονικό αντισημιτισμό, αποτέλεσε τη μαγιά για τη δημιουργία και την εγκαθίδρυση του ναζισμού στη Γερμανία.

Πολλοί συγκρίνουν την τωρινή κατάσταση της Ελλάδας με αυτή της τότε Γερμανίας, αφού μετά από τις λάθος οικονομικές κινήσεις των τελευταίων ελληνικών κυβερνήσεων, η χώρα βρίσκεται παγιδευμένη μεταξύ οικονομικής κρίσης και δημοσιονομικής κατάρρευσης. Ο ελληνικός λαός μοιάζει να είναι σε παρόμοια κατάσταση με τον γερμανικό του 1919. Η Ελλάδα κρίθηκε και καταδικάστηκε, όχι ως αποκλειστικά, αλλά ως «περισσότερο ένοχη». Χρεοκοπία, μνημόνια, ύφεση, κρατική ανεπάρκεια, ανεργία, δραματική μείωση μισθών και συντάξεων, επιφυλακτικότητα απέναντι στους θεσμούς, απελπισία, άγχος και ανείπωτη, αλλά σιωπηλή οργή.

Παράλληλα, παρατηρείται στον ελληνικό χώρο και ένα άλλο γεγονός που θυμίζει την περίπτωση της Γερμανίας. Η εμφάνιση, ή μάλλον πιο σωστά η άνοδος

ενός εθνικοσοσιαλιστικού κόμματος: της Χρυσής Αυγής. Ένα κόμμα που μοιάζει με εκείνο του Χίτλερ, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως. Η ιδεολογία, οι αρχές και τα πιστεύω της Χρυσής Αυγής έχουν εμφανή αναφορά στο ναζιστικό καθεστώς. Βέβαια, αυτό μπορεί να εκληφθεί ως ένας πολιτικός και κομματικός εναρμονισμός. Όμως, με πιο προσεκτική ματιά γίνονται εμφανείς και άλλες ομοιότητες. Όχι «επιδερμικές», αλλά ουσιαστικές. Ο τρόπος που ο αρχηγός αυτού του ελληνικού κόμματος διαχειρίζεται την κρίση στην Ελλάδα, οι τακτικές που ακολουθεί και η γενικότερη στρατηγική του, μοιάζουν να είναι παρεμφερείς με τη στρατηγική του Χίτλερ.

Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να αποτυπώσει, να συγκρίνει τις δύο αυτές στρατηγικές και να δώσει απάντηση στα ερωτήματα που γεννιούνται:

- Πρόκειται άραγε για ένα τυχαίο γεγονός ή η Χρυσή Αυγή συνειδητά αντιγράφει τις κινήσεις του Χίτλερ;
- Αν τελικά υπάρχει μια στρατηγική «υιοθεσία», προβαίνει το ελληνικό κόμμα σε μια προσαρμογή στα ελληνικά δεδομένα και δρώμενα και σε ποιο βαθμό;
- Τέλος, υπάρχει περίπτωση να χρησιμοποιεί την επιτυχημένη ναζιστική ιδεολογία και προπαγάνδα αυτούσια, χωρίς προσαρμογή; Μήπως εξακολουθητικά τροφοδοτούσε με αυτήν όλα αυτά τα χρόνια τις δικές της πολιτικές εκστρατείες, χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία; Και τώρα που οι γενικότερες συνθήκες στον ελληνικό χώρο ταυτίστηκαν σχεδόν με αυτές της Γερμανίας του Χίτλερ λειτουργεί επιτυχώς ο μηχανισμός του ναζισμού και στην Ελλάδα μέσω της Χρυσής Αυγής;
- Τελικά, πρόκειται για αντικατοπτρισμό ή αλληλουχία; Η Χρυσή Αυγή δηλαδή, αποτελεί εξέλιξη του ναζιστικού καθεστώτος ή δημιουργήθηκε κατ' εικόνα και προσπαθεί για το καθ' ομοίωσιν;

Η σύγκριση των στρατηγικών των δύο κομμάτων, της Χρυσής Αυγής και του NSDAP, του πολιτικού κόμματος που ηγείτο ο Χίτλερ, αποτελεί τον πυρήνα αυτής της έρευνας και γίνεται σε δύο βασικούς άξονες. Πρώτα, στον αμιγώς ιδεολογικό για να αποδειχθεί, αν τελικά το ελληνικό κόμμα υιοθετεί όλες τις εκφάνσεις του ναζισμού και μετά σε τομείς της κοινωνικής ζωής, όπως αυτοί επηρεάζονται και λειτουργούν μέσα από το πλαίσιο του ναζισμού. Συγκεκριμένα, γίνεται ειδική αναφορά στον τομέα του *συμβολισμού*, καθώς αυτός φαίνεται ότι διαμορφώνει πολλές από τις στάσεις και συμπεριφορές των δύο κομμάτων. Η αντιπαράθεση συνεχίζεται μέσα

από τους βασικούς κοινωνικούς θεσμούς της παιδείας και του αθλητισμού, ενώ εξετάζεται και η θέση της γυναίκας, ως βασικός κινητήριος μοχλός στη Βιοθεωρία των δύο κομμάτων.

Επισκόπηση Κεφαλαίων

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη. Στη θεωρητική και στην εμπειρική ανάλυση.

Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες και θεωρίες που ερμηνεύουν τα υπό εξέταση φαινόμενα.

Συγκεκριμένα,

Το πρώτο κεφάλαιο ξεκινά με τους βασικούς ορισμούς, τα είδη και τα μοντέλα της επικοινωνίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο ακολουθεί η γενεαλογία της επικοινωνίας και εντοπίζονται τα κομβικά σημεία της ιστορίας της. Γίνεται δηλαδή, μια αναδρομή και ανάλυση στη ρητορική και στις μεθόδους της πειθούς, οι οποίες συγκρίνονται ως έννοιες. Αμέσως μετά στο ίδιο κεφάλαιο, εξετάζεται η προπαγάνδα, τα αίτια δημιουργίας της και η ιστορική της εξέλιξη. Η ενότητα συνεχίζει με την εξέταση της πολιτικής επικοινωνίας και ολοκληρώνεται με τη μελέτη της στρατηγικής επικοινωνίας, ως συστατικό στοιχείο των στρατηγικών σπουδών.

Το τρίτο κεφάλαιο ξεκινά με την ερμηνεία της *λογικής της εκστρατείας*, του *campaign mode*. Παρουσιάζονται τα μοντέλα της *λογικής της εκστρατείας*, που δημιουργήθηκαν για αυτή τη μελέτη και πλαισιώνονται με τα κατάλληλα ερμηνευτικά σχόλια και θεωρίες. Αμέσως μετά τίθενται οι υποθέσεις εργασίας και τα ερευνητικά ερωτήματα. Σ' αυτό το σημείο ολοκληρώνεται το πρώτο μέρος έχοντας αποτυπώσει όλους τους βασικούς ορισμούς και έννοιες και τον προβληματισμό της ερευνητικής εργασίας. Πριν την έναρξη του δεύτερου μέρους, της εμπειρικής ανάλυσης, παρατίθεται η μεθοδολογία που ακολουθείται στη συγκεκριμένη εργασία.

Το δεύτερο μέρος, περιλαμβάνει την εμπειρική ανάλυση.

Το τέταρτο κεφάλαιο ξεκινάει με την ιδεολογική σύγκριση των δύο κομμάτων. Πόσο κοντά είναι ιδεολογικά η Χρυσή Αυγή με το NSDAP; Το ελληνικό κόμμα υιοθετεί τις βασικές αρχές του *ναζισμού*, την *αριοποίηση* και τον *αντισημιτισμό* και σε τι βαθμό; Στο ίδιο κεφάλαιο εξετάζεται, αν υπάρχει στη Χρυσή Αυγή, όπως υπάρχει στο ναζισμό, ο θαυμασμός στην αρχαία Ελλάδα και στον αρχαιοελληνικό πολιτισμό, οι

λόγοι που γίνεται αυτή η στροφή στην αρχαιότητα και πώς τα δύο κόμματα αντιλαμβάνονται την τέχνη και τον πολιτισμό.

Στο πέμπτο κεφάλαιο ακολουθεί η σύγκριση του ναζιστικού κόμματος με το ελληνικό σε επίπεδο συμβολισμών και γενικότερης σημειολογίας. Παγκόσμια σύμβολα, σκοτεινοί αριθμοί και κώδικες, ο ναζιστικός χαιρετισμός και η βιομηχανία ναζιστικών ρούχων εξετάζονται σε αντιπαραβολή. Η επόμενη ενότητα στο κεφάλαιο αφορά στους νέους τρόπους πολιτικών συγκεντρώσεων που παρατηρούνται και στην υιοθέτηση αριστερών συμβολισμών.

Στο επόμενο, στο έκτο κεφάλαιο, ξεκινά η σύγκριση των δύο κομμάτων στα πλαίσια των κοινωνικών δομών. Συγκεκριμένα, εξετάζονται οι όποιες ομοιότητες στο αθλητικό ιδεώδες και πώς αποτυπώνεται ο ναζισμός μέσα από αυτές. Ακολουθεί η παιδεία και οι «νεολαίες» των δύο κομμάτων, καθώς και το εκπαιδευτικό σύστημα. Το έκτο κεφάλαιο κλείνει με την παρουσίαση της θέσης της γυναίκας στη ναζιστική Γερμανία και τη Χρυσή Αυγή. Η θέση και οι απόψεις των δύο κομμάτων για το γυναικείο φύλλο εξετάζονται στην παρούσα εργασία, λόγω της σημαντικότητας που είχαν οι γυναίκες όχι στον κοινωνικό ιστό, αλλά ως απαραίτητο εργαλείο στην πραγματοποίηση του μεγαλύτερου στόχου του ναζισμού: της αναβίωσης δηλαδή, της *άριας φυλής* μέσα από την *«κάθαρση»* και την *αριοποίηση*. Το δεύτερο μέρος της εργασίας ολοκληρώνεται με την εξαγωγή των συμπερασμάτων και τον έλεγχο των υποθέσεων εργασίας.

Ακολουθούν τα εξής παραρτήματα:

- α. FARE (Football Against Racism in Europe): Οδηγός ναζιστικών συμβόλων
- β. «*Το δηλητηριώδες μανιτάρι*», ένα παιδικό γερμανικό βιβλίο που έμεινε γνωστό για το ακραία αντισημιτικό του περιεχόμενο
- γ. Το καταστατικό της Χρυσής Αυγής και
- δ. Το πρωτόκολλο της Διάσκεψης Βάνζεε.

Α' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ορισμός και Είδη

Οι διαφορετικοί ορισμοί του φαινομένου της *επικοινωνίας* σηματοδοτούν την πολυπλοκότητα του και τον σύνθετο χαρακτήρα του. Διαφορετικοί λειτουργικοί ορισμοί οδηγούν σε διαφορετικούς τρόπους αντίληψης και εργαλειοποίησης του φαινομένου στην ανάλυση. Για τον λόγο αυτό, αρχικά γίνεται επικέντρωση στο περιεχόμενο και τις συνεπαγωγές αυτών των ορισμών. Μέσα από αυτή την διαδικασία οριοθετούνται τα αναλυτικά εργαλεία της έρευνας, ενώ σταδιακά εξετάζεται η ιστορική εξέλιξη του επιστημονικού πεδίου, εντός του οποίου πραγματοποιείται η παρούσα ανάλυση.

Η επικοινωνιακή διαδικασία διαμορφώθηκε μετά από συνεχείς και διαχρονικές προσπάθειες. Ο Αριστοτέλης στο κλασικό του έργο «Ρητορική» προσφέρει ένα λειτουργικό ορισμό της επικοινωνίας ως πρακτικής: *«Τρία είναι τα συστατικά στοιχεία ενός λόγου: ο ομιλητής, το θέμα για το οποίο μιλάει και τέλος, αυτός στον οποίο απευθύνεται. Αυτός, δηλαδή ο ακροατής, που είναι και ο τελικός στόχος του λόγου»* (Αριστοτέλης/Λυπουρλής, 2002:163).

Ο Αριστοτέλης, ορίζει το φαινόμενο μέσα από τα συστατικά του μέρη. Δύο στοιχεία αξίζει να τονιστούν: πρώτον ο ορισμός αυτός ιστορικά είχε ισχυρή επίδραση στην εξέλιξη της σκέψης για την επικοινωνία και δεύτερον είναι ένα λειτουργικός ορισμός που γίνεται εντός ενός πολύ δεδομένου επιστημονικού πεδίου: της ρητορικής. Αυτό προφανώς επηρεάζει και την οριοθέτηση του φαινομένου, όπως διαφαίνεται και στη συνέχεια. Επόμενα μοντέλα και θεωρίες, στηρίχτηκαν στον πρώτο αυτό επικοινωνιακό «κορμό» του Αριστοτέλη, προσθέτοντας όμως με τον καιρό επιπλέον λειτουργίες, ενδιάμεσα στάδια και διαφορετικές κατηγοριοποιήσεις.

Ερμηνεύοντας την *επικοινωνία* ως προς τη ροή του μηνύματος, προκύπτουν τρία μοντέλα επικοινωνίας: τα γραμμικά, τα αμφίδρομα και τα τελετουργικά.

1. Γραμμικά μοντέλα

Μοντέλο Lasswell

Το γραμμικό μοντέλο (μονόδρομο ή διαβιβαστικό), απόρροια της θεωρίας του Αριστοτέλη, γίνεται κατανοητό απαντώντας στις παρατηρήσεις και στα ερωτήματα που έθεσε το 1948 ο Lasswell. «Ποιος, λέει Τι, από ποιο Μέσο, σε Ποιον και με τι Αποτέλεσμα» (Windhal & Signitzer, 1999:192)

Όπως εντοπίζει και ο McQuail, σε αυτό το «μοντέλο - ερώτηση» και στις παρατηρήσεις του Lasswell, συχνά αποτυπώνεται και η απλή μορφή της μαζικής επικοινωνίας¹ και συγκροτείται μια σαφής θεώρηση για τις λειτουργίες της στην επικοινωνία, δηλαδή την εκτέλεση σημαντικών έργων που αποσκοπούν στην κοινωνική συνοχή (Mc Quail, 2003:77και 69).

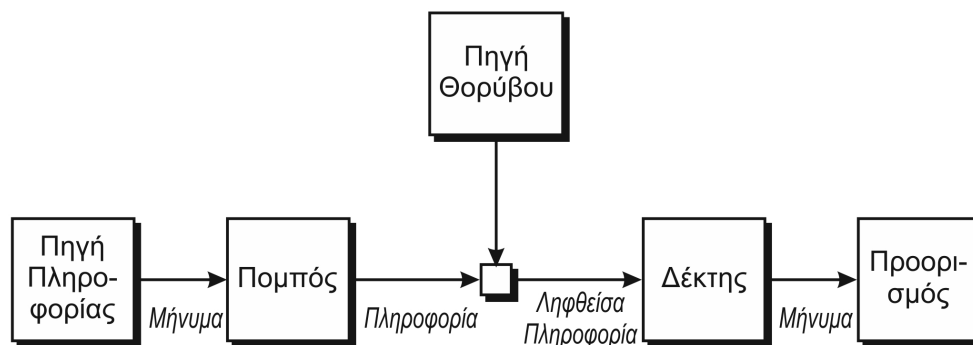
Κατά τον Fiske, στο γραμμικό αυτό μοντέλο η επικοινωνία γίνεται αντιληπτή ως μετάδοση μηνυμάτων, ενώ εστιάζει στην έννοια της επίδρασης παρά σε αυτή της παραγωγής νοήματος. Στη συνέχεια, ορίζει την επίδραση ως μια ορατή και μετρήσιμη αλλαγή στο δέκτη, η οποία προκαλείται από αναγνωρίσιμα στοιχεία κατά τη διαδικασία της επικοινωνίας. Τέλος, ο Fiske συμπεραίνει ότι αν αλλάξει κανείς τον πομπό, το μήνυμα, το κανάλι ή τον δέκτη θα αλλάξει και την επίδραση (Fiske, 1992:41)

Το 1949 οι Shannon και Weaver², στη μονόδρομη και γραμμική απεικόνιση του Lasswell, πρόσθεσαν στη διαδρομή που κάνει το μήνυμα, την έννοια του θορύβου και των παρεμβολών, που μπορεί να παραποιήσουν το νόημα ή και να καταστρέψουν εντελώς το αρχικό μήνυμα. Ο Fiske, στην ανάλυση του μοντέλου αυτού, επεσήμανε ότι:

¹ Συγκεκριμένα, προσδιορίζει την τυπική μορφή της μαζικής επικοινωνίας, σύμφωνα με ορισμένα γενικά χαρακτηριστικά, όπως ότι τα μαζικά μέσα σχεδιάστηκαν για να προσεγγίσουν τους πολλούς και ότι ανάμεσα στον πομπό (που συνήθως είναι ένας επαγγελματίας επικοινωνητής) και στον δέκτη, υπάρχει μια μονόπλευρη και απρόσωπη σχέση, λόγω της φυσικής απόστασης, αλλά και μια σχέση ασύμμετρη και χειραγωγική, αφού ο πομπός έχει συνήθως μεγαλύτερη εξουσία, κύρος και γνώση από τον δέκτη (McQuail, 2003:62-63)

² «Η Μαθηματική Θεωρία της Επικοινωνίας των Shannon & Weaver θεωρείται ως ένα από τα κύρια θεμέλια των Μελετών Επικοινωνίας.[...] Η εργασία τους αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στην Αμερική, στα εργαστήρια της τηλεφωνικής εταιρίας Bell. Το ενδιαφέρον τους επικεντρωνόταν στο τρόπο με τον οποίο τα κανάλια επικοινωνίας θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πιο αποτελεσματικά» (Fiske, 1992:13)

«Ο θόρυβος είτε προέρχεται από το κανάλι, τον δέκτη, τον πομπό είτε από το ίδιο το μήνυμα επιφέρει πάντα σύγχυση στην πρόθεση του πομπού και γι' αυτό περιορίζει την ποσότητα της επιθυμητής πληροφορίας που μπορεί να σταλεί σε μια δεδομένη κατάσταση και σε μια δεδομένη χρονική περίοδο». (Fiske, 1992:16).

Μοντέλο Shannon & Weaver

Μέσω των παραπάνω μοντέλων και θεωριών αναδύεται η *μονόδρομη διαδικασία της επικοινωνίας*. Οι μονόδρομοι ορισμοί της επικοινωνίας συναρτώνται ιστορικά με την έννοια του ελέγχου και της χρήσης της επικοινωνίας ως μηχανισμού ελέγχου καθώς και την πρόθεση της χειραγώγησης. Στοιχεία τα οποία ενισχύονται από το κάθετο και ένα-προς-πολλούς μοντέλο διάδρασης που προωθεί η μαζική επικοινωνία. Για παράδειγμα, ο πομπός, σύμφωνα με τους Windhal & Signitzer, θεωρείται ότι κατέχει όλη τη δύναμη και τον έλεγχο της επικοινωνιακής διαδικασίας (Windhal & Signitzer, 1999:33). Ένα τέτοιο είδος επικοινωνίας, κατά τον McQuail, «επιτελείται περισσότερο σε κάποιους παλαιότερους κοινωνικούς θεσμούς (της εκπαίδευσης, της θρησκείας και της εκτελεστικής εξουσίας) και είναι συμβατό με τις εκπαιδευτικές, ενημερωτικές και προπαγανδιστικές λειτουργίες των ΜΜΕ» (McQuail, 2003:82).

Ο Μεταξάς, εντοπίζει το «κάθετο και ένας-προς-πολλούς» μοντέλο επικοινωνίας στα αυταρχικά καθεστώτα, όπου το σύνολο του επικοινωνιακού πολιτικού συστήματος είναι επιτηρούμενο τόσο ως πληροφοριακό περιεχόμενο όσο και ως τεχνικό μέσο πληροφοριοδοτήσεως. Χαρακτηριστικά, δίνει το συναφές με την παρούσα έρευνα παράδειγμα της ναζιστικής Γερμανίας, όπου εφαρμόζοταν με σημαντική επιτυχία η μονόδρομη τεχνική επικοινωνίας της «ατομικής κοινωνίας» (*Gleichschaltung*). Ήταν μια καθαρά κατακόρυφη επικοινωνία μεταξύ του Χίτλερ και του κάθε Γερμανού που απέκλειε τόσο την οριζόντια αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμων και ομάδων όσο και την αμφίδρομη μεταξύ λαού και ηγέτη. (Μεταξάς 2001:90-93).

Συνοψίζοντας, η γραμμικότητα στην *επικοινωνία* γίνεται αντιληπτή ως μια διαδικασία μονόδρομης μετάδοσης μηνυμάτων που μπορεί να διασπαστεί από θόρυβο ή να οδηγήσει σε διαφορετικά αποτελέσματα, αν γίνει οποιαδήποτε αλλαγή στα συστατικά μέρη της. Η κατανόηση της *γραμμικότητας της επικοινωνίας* είναι χρήσιμη στην παρούσα έρευνα λόγω του ότι αποτελεί σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής επικοινωνίας των δύο υπό εξέταση κομμάτων.

2. Αμφίδρομα μοντέλα

Οι ορισμοί της *επικοινωνίας* που αναφέρονται στα αμφίδρομα μοντέλα αποτελούν εξέλιξη των γραμμικών με ειδοποιό διαφορά το στοιχείο της ανάδρασης (ή ανατροφοδότησης). Κατά τον Fiske, η *ανάδραση* εκλαμβάνεται ως η μεταβίβαση της αντίδρασης του δέκτη πίσω στον πομπό (Fiske, 1992:31). Χαρακτηριστικό παράδειγμα ορισμού, ο οποίος ενσωματώνει την *αμφιδρομικότητα* ως κεντρικό στοιχείο της έννοιας της επικοινωνίας, είναι αυτός των Windhal & Signitzer και δίνεται ως «*ανταλλαγή και συμμετοχή στην πληροφορία, στις στάσεις, στις ιδέες και τα συναισθήματα*» (Windhal & Signitzer, 1999:335)

Δηλαδή, ενώ οι πρώτοι ορισμοί της επικοινωνίας τόνισαν τη γραμμική κίνηση από την πηγή στο δέκτη, οι σύγχρονες θεωρήσεις της επικοινωνίας τονίζουν την αμφίδρομη διάστασή της και τις κοινές αντιλήψεις. Που σημαίνει ότι αναφορικά με το φαινόμενο της επικοινωνίας και σε αντίθεση με το παρελθόν, αντί να οριοθετείται αποκλειστικά ως αποστολή και παραλαβή μηνυμάτων, οριοθετείται ως συμμετοχή στην επικοινωνιακή διαδικασία (Windhal & Signitzer, 1999:335-336).

Κατά τον McQuail, η ύπαρξη της ανάδρασης επηρεάζει και τη μαζική επικοινωνία³ που ξεφεύγει έτσι από το γραμμικό μοντέλο.

«Η μορφή επικοινωνίας παύει να είναι γραμμική, εφόσον διαμορφώνεται κυρίως από την ανάδραση ή ανατροφοδότηση, από το ακροατήριο προς τα ΜΜΕ, τους καθοδηγητές γνώμης και τους αρχικούς επικοινωνητές/πομπούς.[...] Εκλαμβάνει την ικανοποίηση των ακροατηρίων ως κριτήριο αποτελεσματικότητας, όσον αφορά στη μετάδοση της πληροφορίας» (McQuail, 2003:77)

³ Ο McQuail, θεωρεί ότι η μαζική επικοινωνία είναι μια αυτορυθμιζόμενη διαδικασία που κατευθύνεται από τα ενδιαφέροντα και τις απαιτήσεις του ακροατηρίου, οι προτιμήσεις του οποίου είναι γνωστές μόνο από τις επιλογές και τις αντιδράσεις του σε ό,τι του προσφέρεται (McQuail, 2003:77)

Οι Windhal & Signitzer όρισαν την «ανάδραση» την οποία χρησιμοποιούσαν περισσότερο με τον όρο «ανατροφοδότηση» (feedback), ως την αντίδραση από την πλευρά του δέκτη στην επικοινωνία του πομπού και αντιστρόφως. Η αντίδραση αυτή μπορεί να είναι αυθόρμητη ή να συνάγεται.

Αυτό συνεπάγεται πρακτικά ότι η ανατροφοδότηση είναι χρήσιμη για το σχεδιαστή της επικοινωνίας για να επανακαθορίζει τα μηνύματά του προς τους δέκτες και να τα κάνει πιο αποδοτικά. (Windhal & Signitzer, 1999). Επίσης, ότι «Οι αμφίδρομες επικοινωνίες εμπεριέχουν την υπόσχεση για πιο ισορροπημένες σχέσεις εξουσίας.[..] Ωστόσο κάτι τέτοιο μπορεί να είναι παραπλανητικό, καθώς μια αμφίδρομη διαδικασία μπορεί να σχεδιαστεί, έτσι ώστε να δίνει μόνο την ψευδαίσθηση της επιρροής και της εξουσίας» (Windhal & Signitzer, 1999:33). Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που το αμφίδρομο επικοινωνιακό σχήμα συναντάται και ως κυβερνητικό στο οποίο δεν έχει τόση σημασία η πληροφορία που μεταδίδεται, αλλά ο σκοπός που θέλουμε να πετύχουμε με τη διάδοση αυτής της πληροφορίας. Σύμφωνα με τον Fiske, η *Κυβερνητική* είναι η επιστήμη του ελέγχου. Η λέξη προήλθε από την ελληνική λέξη κυβερνήτης που σημαίνει τον άνθρωπο που κρατάει το τιμόνι και ανάλογα με τα μηνύματα και την ανάδραση που του έρχονται από τα διάφορα όργανα, ρυθμίζει τη λειτουργία του πλοίου. Παρομοίως στην επικοινωνία, η ανάδραση επιτρέπει στον ομιλητή να προσαρμόσει το λόγο του στις ανάγκες και τις απαιτήσεις του κοινού. (Fiske 1992:31). Επιπλέον, στο επίπεδο της ρητορικής-στρατηγικής επικοινωνίας, δηλαδή της επικοινωνίας προς επίτευξη στόχων, προσφέρονται εργαλεία με τα οποία καθίσταται αποτελεσματικότερη η διαδικασία. Έτσι, ανοίγει σταδιακά η οπτική σε ένα διαφορετικό πεδίο επικοινωνίας, αυτό της μη-εμπρόθετης επικοινωνίας. Αυτό γίνεται πιο έντονο στο τελετουργικό μοντέλο, το οποίο εστιάζεται ουσιαστικά στο μη εμπρόθετο μοντέλο που είναι αντικείμενο ανάλυσης στη συνέχεια.

3. Τελετουργικά μοντέλα

Ο Carey, προβάλλει μια εναλλακτική θεώρηση επικοινωνίας, την οποία ονομάζει «τελετουργική». Το τελετουργικό μοντέλο συνδέει την επικοινωνία με όρους όπως η αμοιβαιότητα, η συμμετοχή, η σύμπραξη, η συντροφικότητα και η υιοθέτηση μιας κοινής πεποίθησης. Μια τελετουργική θεώρηση δεν κατευθύνεται στη διάδοση των μηνυμάτων στο χώρο, αλλά στη διατήρηση της κοινωνίας στο χρόνο. Δεν

πρόκειται δηλαδή για την πράξη της μετάδοσης της πληροφορίας, αλλά για την αντιπροσώπευση κοινών πεποιθήσεων (Carey 1990:18).

Κατά τον McQuail, αυτό πρακτικά σημαίνει ότι: δίνεται έμφαση περισσότερο στην ουσιαστική ικανοποίηση του πομπού ή του δέκτη του μηνύματος, παρά στην επίτευξη κάποιου σκοπού. Το μήνυμα που μεταδίδεται με αυτό το μοντέλο είναι συνήθως λανθάνον και διφορούμενο και βασίζεται σε συμβολισμούς και σύμβολα, που δεν επιλέγονται από τους συμμετέχοντες, αλλά εμπεριέχονται στον πολιτισμό τους. Το μέσο και το μήνυμα είναι δύσκολο να διαχωριστούν, ενώ η επικοινωνία είναι σχετικά διαχρονική και αμετάβλητη. Η τελετουργική επικοινωνία, που εδώ εξετάζεται ως εμπρόθετη στρατηγική επικοινωνία, θεωρείται ότι επιφέρει επιπτώσεις στην κοινωνία ή στις κοινωνικές σχέσεις. Σε ορισμένες οργανωμένες επικοινωνιακές εκστρατείες, όπως σε μια πολιτική εκστρατεία, η υιοθέτηση των αρχών αυτής της επικοινωνίας γίνεται μερικές φορές αντικείμενο εκμετάλλευσης, όπως η χρήση συμβόλων, οι λανθάνουσες εκκλήσεις σε πολιτισμικές αξίες, η συμμετοχή και η παράδοση (Mc Quail 2003:78-79).

Αυτήν ακριβώς την εκδοχή πραγματεύεται η συγκεκριμένη εργασία: την υιοθέτηση του τελετουργικού μοντέλου από τη ναζιστική Γερμανία που χρησιμοποιήθηκε αποκλειστικά και κατά κόρον με τη χρήση ισχυρών συμβόλων και παραπλανητικών εκκλήσεων. Αυτό το μοντέλο χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις που έχουν να κάνουν με την κουλτούρα, δηλαδή με την τέχνη, το δράμα, την ψυχαγωγία και διάφορες συμβολικές χρήσεις της επικοινωνίας και ανήκουν στο πεδίο της εμπρόθετης επικοινωνίας, που αποτελεί τον βασικό τομέα ανάλυσης ο οποίος εξετάζεται στη συνέχεια.

Έχοντας ολοκληρώσει τον ορισμό της επικοινωνίας με βάση το στοιχείο της γραμμικότητας και έχοντας παρουσιάσει τα ανάλογα μοντέλα, αναλύεται παρακάτω ένα βασικό χαρακτηριστικό της επικοινωνίας που είναι ο εμπρόθετος χαρακτήρας της.

4. Εμπρόθετη και Μη Εμπρόθετη Επικοινωνία

Ερμηνεύοντας την επικοινωνία ως προς την πρόθεση της επίδρασης που είναι και βασικό χαρακτηριστικό της προκύπτει ο διαχωρισμός της σε *εμπρόθετη* και *μη εμπρόθετη*.

Στην επικοινωνία με μη εμπρόθετη αντίληψη, βασική έννοια είναι η απλή μετάδοση πληροφοριών και μηνυμάτων. Σε αυτή εντάσσονται σχήματα με απλή διαβίβαση πληροφοριών, ιδεών, στάσεων ή συναισθημάτων από ένα πρόσωπο ή μια ομάδα σε άλλα, κυρίως μέσω συμβόλων (Theodorson and Theodorson, 1969). Όσες ιδέες, σκέψεις και συναισθήματα κι αν έχει ο πομπός, όσα κανάλια και μέσα και αν έχει στη διάθεσή του και ανεξάρτητα από το ποιος ή που είναι ο δέκτης, η βασική λειτουργία αυτής της επικοινωνίας βρίσκεται στην απλή μετάδοση, στην πραγματοποίηση της ροής των μηνυμάτων ως μορφή πληροφορίας.

Από την άλλη, η εμπρόθετη επικοινωνία που κινείται κι αυτή μέσω ενός γραμμικού, μονόδρομου μοντέλου, εκλαμβάνεται ως μια κατάσταση όπου ο πομπός (ή και ο διαμεσολαβητής) επιδρά στον δέκτη με χειρισμό των μηνυμάτων και συμβόλων που μεταδίδονται μέσω του καναλιού που τους συνδέει. Μέσω αυτής της χειραγώγησης των μηνυμάτων, πετυχαίνεται η διαμόρφωση της αντίδρασης και τη συμπεριφοράς του δέκτη (Osgood et.al.,1957).

Όπως γίνεται κατανοητό, οι συζητήσεις για την επικοινωνία - ορισμοί και μοντέλα - παρουσιάζουν μια τάση εξέλιξης και εμπλουτισμού ακόμα και στις μέρες μας, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους αλλά και λόγω της τεχνολογικής ανάπτυξης. Παράλληλα, φανερώνουν ότι η Επικοινωνία, ως φαινόμενο, δεν είναι μονοδιάστατο, είναι πολύπλοκο. Ο όρος μπορεί να αναγνωριστεί με διαφορετικές σημασίες και μπορεί να πάρει και διαφορετικές διαστάσεις, ανάλογα με την ύπαρξη και το βαθμό ανάδρασης ή ακόμα λόγω της αμεσότητας ή και της προθετικότητας του πομπού να διαμορφώνει μηνύματα. Γίνεται λοιπόν μια καταγραφή της λειτουργίας, των διαδρομών και των διαδικασιών μέσω των οποίων οριοθετείται το φαινόμενο της επικοινωνίας.

Επόμενος στόχος είναι η παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξης του πεδίου, εντός του οποίου πραγματοποιείται η παρούσα ανάλυση, των τρόπων που γίνεται η επικοινωνία αποτελεσματική, των τεχνικών και των ικανοτήτων που μπορεί να κάνουν ένα λόγο πειστικό. Γίνεται αναφορά στα μέσα, τα είδη και τους τρόπους πειθούς και πώς αυτά εξελίχθηκαν ιστορικά μαζί με την επικοινωνία, διαμορφώνοντας έτσι τη γενεαλογία της. Η γενεαλογία αυτή κατέχει κομβικό ρόλο, λόγω του ότι λειτουργεί ως γέφυρα σύνδεσης με το εμπειρικό μέρος της παρούσας έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Πρώτος στόχος αυτής της ενότητας είναι να εντοπίσει και να αναλύσει τα κομβικά σημεία στην ιστορία της Επικοινωνίας, κατά τα οποία διαμορφώθηκαν, αναλύθηκαν και αποτυπώθηκαν οι μηχανισμοί της πειθούς. Έτσι, εντοπίζονται ποιοι ακριβώς τρόποι-μηχανισμοί πειθούς χρησιμοποιούν στη στρατηγική τους επικοινωνία τα δύο υπό ανάλυση κόμματα (το NSDAP και η Χρυσή Αυγή).

Αρχικά εξετάζεται η *ρητορική*, αφού με αυτήν έγινε η πρώτη σοβαρή καταγραφή, η πρώτη συστηματική προσπάθεια ελέγχου της αποτελεσματικότητας της επικοινωνίας. Στη συνέχεια εξετάζεται η μετάβαση από τη ρητορική στην προπαγάνδα, στους λόγους και τις συνθήκες της μετάβασης αυτής και στο τέλος εξετάζεται η πιο ολοκληρωμένη μορφή, η *στρατηγική επικοινωνία*, στη βάση της *πολιτικής επικοινωνίας*, λόγω του αντικειμένου του θέματος.

1. Ρητορική, το ξεκίνημα

Πώς εξηγείται αυτό το σύνθετο και συγχρόνως μυστηριώδες φαινόμενο, να οδηγεί κανείς τον άλλον, χωρίς εμφανή καταναγκασμό, να σκεφθεί κάτι που δεν σκεπτόταν πριν ή που δεν είχε ακόμη σκεφθεί; (Pernot, 2005:7)

Η *ρητορική*, σύμφωνα με τον Pernot, επινοήθηκε προκειμένου να απαντήσει σε αυτό το ερώτημα, αφού σαν έννοια προσβλέπει στην κατανόηση, στην επίτευξη και στον έλεγχο της πειθούς, καθώς *«ρήτορας είναι όποιος κατορθώνει να αποσπά δια των λόγων του την αποδοχή του ακροατηρίου, ενώ η ρητορική είναι το μέσο για να φθάσει σε αυτό το αποτέλεσμα»* (Pernot, 2005:6-7).

Για τον Κικέρωνα πάλι, η *ρητορική* δεν υπάρχει γενικώς και αορίστως, αλλά *«έχει την όποια σημασία μόνο σε συνδυασμό με το ρήτορα, ενώ ρητορικός λόγος είναι ο λόγος του κάθε ρήτορα ξεχωριστά»* (Κικέρωνας/ Κεντρωτής, 2008:11).

Ο Κοϊντιλιανός στη *«Ρητορική Αγωγή»* διαμορφώνει την εικόνα του ρήτορα, ως ενός ανθρώπου *«που να μπορεί στα αλήθεια να αποκληθεί σοφός, και όχι μόνο στα ήθη τέλειος, αλλά και στη γνώση και στην όλη τέχνη του λόγου»* (Κοϊντιλιανός/Σακελλαρίου, 2005:29)

Ο Αριστοτέλης είχε αφενός ορίσει τη Ρητορική, ως «*την ικανότητα να βρίσκουμε σε κάθε επιμέρους περίπτωση, για οποιοδήποτε θέμα, τα μέσα με τα οποία μπορούμε να γίνουμε πειστικοί και να κερδίσουμε με το μέρος μας τους ακροατές μας*». Παράλληλα, είχε εντοπίσει τα μέσα πειθούς, ενώ είχε εξηγήσει και την τεχνική του ρητορικού λόγου. (Αριστοτέλης/Λυπουρλής, 2002:84).

Ως μέσα πειθούς, ο Αριστοτέλης όρισε τις αποδείξεις (άτεχνες και έντεχνες) που προκύπτουν είτε με επίκληση στο πάθος του ακροατή, είτε με επίκληση στο λόγο ή και στο ήθος (στο χαρακτήρα) του ίδιου του ρήτορα, ενώ για την τεχνική του ρητορικού λόγου χρησιμοποίησε τα παραδείγματα και τα ενθυμήματα⁴. Η επιχειρηματολογία δηλαδή του ρήτορα αντλείται από συγκεκριμένες πηγές, τους τόπους⁵. (Αριστοτέλης/Λυπουρλής, 2002:84-85).

Κατά τον Κικέρωνα, η τεχνική της ρητορικής είναι πενταμερής: «*ο ρήτορας πρέπει να βρει πρώτα για ποιο πράγμα ομιλεί (εύρεσις), να βάλει σε σειρά αυτά που βρήκε (τάξις), να εκφράσει με λόγο κεκοσμημένο και κομψό τα ευρεθέντα (λέξις), έπειτα να τα αποστηθίσει (μνήμη) και τέλος να τα εκθέσει προφορικά, παρουσιάζοντάς τα στο ακροατήριό του (υπόκρισις)*» (Κικέρωνας/ Κεντρωτής, 2008:17).

Σ' αυτό το σημείο είναι χρήσιμο να γίνει μια αναφορά στην προ ρητορικής εποχή. Ο Pernot, μιλώντας για αυτή την περίοδο επισημαίνει ότι η ρητορική δεν ανακαλύφθηκε ξαφνικά. Αναπτύχθηκε ως επιστήμη, ως τομέας μελέτης τον 5^ο αιώνα π.Χ, αλλά ρήτορες υπήρχαν και πιο πριν. Ρήτορες, με φυσική ρητορεία που είχαν αποδεχθεί τη σπουδαιότητα της τέχνης του λόγου, που είχαν θέσει δομικά ερωτήματα και επέδρασαν ο καθένας με τον τρόπο του στο να αποκτήσει η ρητορική το ανάλογο γόητρο, την απαραίτητη σπουδαιότητα για να αντιμετωπιστεί ως επιστήμη (Pernot, 2005:15, 25). Προκύπτει λοιπόν ότι η ρητορική είναι η αρχή της γενεαλογίας της επικοινωνίας, έχει όμως και τη δική της γενεαλογία. Αναφορικά με τη γενεαλογία της ρητορικής, ο Λυπουρλής επισημαίνει ότι στην αρχαία Ελλάδα άρχισε η τέχνη σύνθεσης ωραίων και αποτελεσματικών λόγων. Ο Όμηρος προέταξε τη σπουδαιότητα της ομιλίας, χωρίς να διατυπώσει ρητορικούς νόμους. Ο Θουκυδίδης στη συνέχεια,

⁴ Τα ενθυμήματα βασίζονται σε πιθανότητες (αυτό που συμβαίνει τις περισσότερες φορές) και σε ενδείξεις (άλλες τεκμηριωμένες και άλλες προς απόδειξη) (Αριστοτέλης/Λυπουρλής, 2002:84-85).

⁵ Οι τόποι, οι περιοχές άντλησης των επιχειρημάτων του ρήτορα, μπορεί να είναι ειδικοί (προσιδιάζουν μόνο σε ένα κλάδο) και κοινοί (προσιδιάζουν σε όλους τους επιστημονικούς κλάδους) (Αριστοτέλης/Λυπουρλής, 2002:84-85).

υπήρξε ο πρώτος που κατέστησε το λόγο εργαλείο ιστορικής ανάλυσης και ένα δρόμο αλήθειας. Όμως η ρητορική, στην πρώτη αναγνωρίσιμη μορφή και λειτουργία της, διαπλάστηκε από τους συστηματικούς ρήτορες, με κυριότερους εκφραστές τον Κόρακα και τον Τεισία⁶ που την ανήγαγαν σε επιστήμη (Αριστοτέλης/Λυπουρλής, 2002).

«Η αρχαία παράδοση έλεγε επίσης ότι στον Κόρακα οφειλόταν ο ορισμός ότι η ρητορική είναι πειθούς δημιουργός. Ακόμη, ότι σ' αυτόν και - σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό - στον Τεισία οφειλόταν η εξαιρετική υπογράμμιση της αξίας του επιχειρήματος που βασίζεται στο εικόσ = σ' αυτό που είναι ή θεωρείται πιθανό» (Αριστοτέλης/Λυπουρλής, 2002:59)

Λίγα χρόνια αργότερα, η ρητορική υιοθετείται από τους σοφιστές⁷ που της δίνουν μια καθαρά πνευματική διάσταση. Κατ' αυτούς, η ρητορική εν μέρει αξιώνει μια δύναμη προόδου και ελευθερίας, αφού η ρητορεία αναπτύσσεται στους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας που απαιτούν συζήτηση, διαπραγμάτευση και ανταλλαγή απόψεων» (Pernot, 2005:35). Ο Γοργίας ο Λεοντίνος που έφτασε στην Αθήνα το 427 π.Χ από τη Σικελία, θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους εκφραστές της σοφιστικής.

Ο Pernot αναφέρει για το Γοργία ότι άσκησε έντονη επίδραση στην υφή και την εξέλιξη της ρητορικής, συμπληρώνοντας στην έννοια του εικότος, τον «καιρό», τη συγκυρία, την κατάλληλη για κάθε λόγο περίπτωση. Η συμβολή του Γοργία στη ρητορική φαίνεται από τη σπουδαιότητα που απέκτησε η δύναμη της γλώσσας, λόγω του ύφους του, που χαρακτηριζόταν από τολμηρούς και εκφραστικούς τρόπους. Όμως, αυτός ήταν κι ένας λόγος που οι σοφιστές αντιμετωπίστηκαν με καχυποψία και κατηγορήθηκαν ότι προκάλεσαν αναστάτωση -επιτυχία και σκάνδαλο μαζί- στους κόλπους της αθηναϊκής κοινωνίας (Pernot, 2005:40-41).

⁶ Από τους πρώτους ευρετές της ρητορικής σύμφωνα με τον Λυπουρλή, μπορεί να θεωρηθεί και ο Εμπεδοκλής, λόγω της ιδιαίτερης προσοχής που έδινε στο λόγο του, αλλά και ο Κόρακας και ο Τεισίας εξαιτίας της ιδιαίτερης προσοχής στη μέθοδο για τη σύνθεση των ρητορικών λόγων. (Αριστοτέλης/Λυπουρλής 2002: 61)

⁷ Σοφιστής θεωρήθηκε αρχικά ο άνθρωπος που ήταν ιδιαίτερα επιδέξιος σε κάτι, ο κάτοχος της σοφίας, της γνώσης την οποία μπορούσε να μεταδώσει με τη διδασκαλία του και σε άλλους (Αριστοτέλης/Λυπουρλής 2002:63).

Κατά τον Pernot, οι σοφιστές ήταν ένας ορισμένος αριθμός διανοητών του 2^{ου} ημίσεως του 5^{ου} αι. π.Χ., προερχόμενων από διαφορετικές περιοχές του ελληνικού κόσμου, οι οποίοι ταξίδευαν, δίδασκαν, έδιναν διαλέξεις και δημοσίευαν συγγράμματα (Pernot 2005:33)

Ως επόμενο, η Ρητορική επικρίθηκε έντονα από τους φιλοσόφους και ειδικά από το Σωκράτη και τον Πλάτωνα που την αμφισβήτησαν ως τέχνη αλλά και ως επιστήμη.

Χρειάστηκε η παρουσία του Αριστοτέλη για να βρει ο ρητορικός λόγος μια ευπρόσδεκτη μορφή, να δοθεί μια λογική εξήγηση στην πολύτροπη λειτουργία του και να αποκατασταθεί η φήμη του. Ο Αριστοτέλης όχι μόνο κατάφερε να ξετυλίξει το κουβάρι της ρητορικής, ανέδειξε την τετραπλή φύση της -αφού τη σύστησε ως χάρισμα, ως ικανότητα, αλλά και ως τέχνη και επιστήμη-, αλλά επεσήμανε και τη σχέση της με την πολιτική: « [η ρητορική] εμφανίζεται με τα ρούχα και τη μάσκα της πολιτικής: το ίδιο κάνουν, άλλοτε από αμάθεια, άλλοτε από κομπασμό και άλλοτε για κάποιον άλλο ανθρώπινο λόγο». Την έβλεπε σαν παραφυσία της διαλεκτικής και της ηθικής επιστήμης» που σωστό - όπως ισχυριζόταν - είναι να τη λέμε πολιτική επιστήμη». (Λυπουρλής, 2002: 143)

Την άποψη αυτή έρχεται μετά από μερικές εκατοντάδες χρόνια να υποστηρίξει και η J. de Romilly, υποστηρίζοντας ότι η ρητορική και η πολιτική συνδέονται στενά, καθώς η πρώτη οδηγεί στη δεύτερη και της προσφέρει όλα της τα όπλα. Κατά την άποψή της, η λέξη “τέχνη” που χρησιμοποιείται τόσο για τη ρητορική όσο και για την πολιτική, εκφράζει ακριβώς τόσο τη φιλοδοξία των σοφιστών να δημιουργήσουν μια μέθοδο όσο και την αίσθηση ότι το είχαν πετύχει. (J. de Romilly, 1994:31-34)

Φαίνεται λοιπόν ότι η Ρητορική έχει διαγράψει μια πολύχρονη ιστορία και ο Αριστοτέλης μέσω των τοποθετήσεων του, όχι μόνο της έδωσε μορφή και νόημα ως πολιτική επιστήμη, αλλά χάραξε και τον δρόμο προς την πολιτική επικοινωνία. Στη συνέχεια εξετάζεται πώς στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, συνδέθηκε η ρητορική με την πειθώ και πώς αναδύθηκε η προπαγάνδα. Η εξέταση της πειθούς είναι χρήσιμη, γιατί αποτελεί το «εργαλείο», τα μέσα της ρητορικής.

2. Από την Ρητορική στην Πειθώ

Η πειθώ ως έννοια προϋπήρχε της ρητορικής. Στην αρχαία Ελλάδα είχε προσωποποιηθεί σε θεά⁸ και αντιπροσώπευε την ανεξάντλητη και πολύπλευρη δύναμη του ανθρώπινου λόγου. Όπως αναφέρει ο Pernot, συμβόλιζε την αποπλάνηση

⁸ Κατά τον Ησίοδο ήταν κόρη του Ωκεανού και της Θέτιδας

και τη γοητευτική ομιλία, την άρνηση της βίας και την αναζήτηση της ευταξίας (Pernot, 2005:25). Αποτέλεσε λοιπόν η πειθώ ένα γόνιμο έδαφος για την υποδοχή και την ανάπτυξη της ρητορικής, ενώ από τους σοφιστές θεωρήθηκε ως ισότιμη της αντιλογίας και ως σύγκρουση αντίθετων επιχειρημάτων. (Pernot, 2005:7, 35).

Η ρητορική, αν και έπεται, αποτελεί την πρώτη συστηματική γνώση σχετικά με την πειθώ. Θα περίμενε κανείς αυτές οι δύο έννοιες ούτε να συγχέονται ούτε να συγκρίνονται, αφού η πειθώ δεν είναι τίποτα περισσότερο από τα εργαλεία και τα μέσα που χρησιμοποιεί η ρητορική. Μάλιστα, κατά τη ρητορική φιλοσοφία του Κικέρωνα, *«ο ρήτορας επιστρατεύει τις γνώσεις και τη σοφία του, όχι για να πείσει απλώς και με οποιονδήποτε τρόπο, αλλά για να πείσει επί τη βάσει αξιών. Τον ρήτορα δεν το κάνει η τέχνη του, αλλά η εικόνα του, η imago του, το πρόσωπό του.»* (Κικέρωνας/ Κεντρωτής, 2008:19)

Αργά μα σταθερά, ρητορική και πειθώ υιοθετήθηκαν στις συνειδήσεις ως δύο ίδιες έννοιες με διαφορετικό όνομα και με αρνητικό νόημα. Η ρητορική παραπέμπει σε έναν καλά δομημένο λόγο. Όμως, δημιουργεί ταυτόχρονα αγωνία και προσμονή λόγω της ποιότητας και της υφής των σκέψεων και των λέξεων, αλλά και επιφυλακτικότητα που προκαλείται από τις σειρήνες της πειθούς. Ο Pernot επισημαίνει ότι σήμερα η λέξη ρητορική υποδηλώνει λόγια ρηχά ή απατηλά. Από την τέχνη του ομιλείν η αρχαιότητα μάς κληροδότησε επιπροσθέτως τον φόβο αυτής της τέχνης που *«ενίστε προδίδει δισταγμό και καχυποψία, εκφράσεις που ανταποκρίνονται σε βαθύτερους φόβους απέναντι στη δύναμη της γλώσσας, στις δυνατότητες αυτονόμησής της σε σχέση με τα πράγματα και τις ιδέες, απέναντι στους κινδύνους της κακής χρήσης της»* (Pernot, 2005:5).

Άλλες φορές,

«με την ρητορική ο λόγος μετατρέπεται σε τύραννος και δυνάστης του ανθρώπου. Τα λόγια γοητεύουν, μαγεύουν, πείθουν. Κάνουν τον άνθρωπο ν' αλλάζει γνώμη, να ενεργεί φαινομενικά ελεύθερα, κατά βάθος όμως ανελεύθερα. Του επιτρέπουν να πιστεύει ότι ενεργεί με δική του βούληση, όταν η βούλησή του έχει ήδη παραδοθεί στον εξουσιαστή του λόγου, τον ρήτορα. Ο ρήτωρ ασκώντας εξουσία στον νου τους, μένει ο ίδιος ελεύθερος απέναντι σε ό,τι ισχυρίζεται. Θα μπορεί με την ίδια πειθώ να ισχυρισθεί τα αντίθετα» (Πεντζοπούλου,1999:11).

Η Πεντζοπούλου, σχολιάζοντας και κατ' ουσία απηχώντας την αντίληψη του σοφιστή Γοργία για την δύναμη του λόγου, καταγράφει εύγλωττα το φόβο που παράγει η ισχύς του.

Η όποια θετική χροιά στη ρητορική τίθεται πολλές φορές υπό αμφισβήτηση και αντιμετωπίζεται με μεγάλη επιφύλαξη. Σαν έννοια, μπορεί να έχει θετικό ή αρνητικό πρόσημο, ενώ είναι δυσδιάκριτα τα όρια που τη χωρίζουν από την πειθώ και την προπαγάνδα. Αυτό συμβαίνει, γιατί τόσο η ρητορική όσο και η προπαγάνδα έχουν τον ίδιο σκοπό: να φτάσουν στην πειθώ. Παρόλο λοιπόν που υιοθετούν άλλες τεχνικές, το ότι καταλήγουν στο ίδιο αποτέλεσμα τις κάνει ως έννοιες δυσδιάκριτες.

Η ιστορική εξέλιξη της ρητορικής επικοινωνίας και η στενή συνεργασία της με τους μηχανισμούς πειθούς οδηγεί στη σκέψη ότι για κάποιους λόγους, οι οποίοι ερευνώνται σε αυτή την εργασία, εξελίχθηκαν παράλληλα και οι μηχανισμοί αυτοί.

Στον πολιτικό λόγο συχνά αντλούνται λογικά - ή λογικοφανή - επιχειρήματα από τις δεξαμενές της προπαγάνδας, γίνεται δηλαδή χρήση πιο παρελκυστικών μεθόδων. Το εφιαλτήριο της τακτικής αυτής εντοπίζεται στις δεκαετίες του 1940 και του 1950, όπου παρατηρήθηκε μια συστηματική λειτουργία των «βιομηχανιών της πειθούς», της διαφήμισης και της προπαγάνδας, σε συνδυασμό με την άνοδο του ραδιοφώνου, της τηλεόρασης, του κινηματογράφου, αλλά και της αναδιαμόρφωσης του Τύπου (Τσακίρης, 2009, θεωρίες για τα MME στο : http://tsakthan.blogspot.gr/2009/01/blog-post_20.html)

Αυτό συνέβηκε λόγω του ότι οι τεχνικές της πειθούς στηρίζονται κυρίως στην τεχνολογική υποδομή και το θεωρητικό υπόβαθρο που παρέχει η εκάστοτε κοινωνία.

Η διαχρονική εξέλιξη των φαινομένων πειθούς σχετίζεται με τους εξής παράγοντες:

- (1) Την αυξανόμενη ανάγκη των σύγχρονων κοινωνιών να πείθουν τα μέλη τους για τις όποιες πολιτικές αποφάσεις.
- (2) Τη συνεχή επέκταση του επικοινωνιακού συστήματος, την εξειδίκευση των μέσων επικοινωνίας και την επέκταση των νέων τεχνολογιών που δημιουργούν συνεχώς νέες δυνατότητες για επικοινωνία και πειθώ.
- (3) Την αυξημένη κατανόηση των ψυχολογικών διεργασιών που σχετίζονται με φαινόμενα πειθούς και προπαγάνδας (Jowett και O' Donnell 1986:35-36).

.(4) Την ανάπτυξη των οργανωτικών μηχανισμών, οι οποίοι συνδυάζοντας τις ανάγκες με τις υπάρχουσες γνώσεις, μετατρέπουν τη θεωρία σε πρακτικές εφαρμογές (Σαμαράς 2001)

Αυτοί οι μηχανισμοί, είτε έχουν το σχήμα «ιερατείου», το οποίο διαχειρίζεται την προπαγάνδα στο εσωτερικό των αυταρχικών κρατών και των επαναστατικών κινημάτων είτε σχετίζονται με την ανάπτυξη αυτόνομων βιομηχανιών πειθούς (όπως εταιρείες δημοσίων σχέσεων, διαφημιστικές εταιρείες) (Σαμαράς, 2008:31-32)

Φαίνεται λοιπόν ότι η ρητορική με την πειθώ διαγράφουν μια κοινή πορεία τόσο στο χρόνο όσο και στις συνειδήσεις. Στην επόμενη ενότητα εξετάζεται πώς και πότε εντάχθηκε η έννοια της προπαγάνδας στη ρητορική και την πειθώ.

3. Προπαγάνδα

Η ταξινόμηση των εννοιών: πειθώ, ρητορική και προπαγάνδα σε ένα διαβαθμισμένο άξονα που οργανώνεται με βάση το αξιολογικό πρόσημο της έννοιας, σε μία κλίμακα θετικό-αρνητικό, η προπαγάνδα τοποθετείται αριστερά (με αρνητικό πρόσημο), η πειθώ κάπου στη μέση και η ρητορική δεξιά, με ένα μάλλον θετικό πρόσημο. Όμως, αντικαθιστώντας σε ένα κείμενο τη μία από τις τρεις λέξεις (οποιαδήποτε) με τις άλλες δύο, το νόημα που προκύπτει είναι ακριβώς το ίδιο. Φαίνεται ότι, εκείνο που διαφοροποιεί αυτές τις τρεις έννοιες και υποχρεώνει να εξεταστούν ξεχωριστά είναι η γενεαλογική ιστορία και η πορεία τους μια και στην ερμηνεία τους τις περισσότερες φορές υπάρχει συνταύτιση.

Η λέξη *προπαγάνδα* προέρχεται από την *Προπαγάνδα Πίστεως*, όργανο που ιδρύθηκε το 1622, με σκοπό την προώθηση του Ρωμαιοκαθολικισμού και της θρησκευτικής Αντιμεταρρύθμισης και ήταν η ονομασία που δόθηκε στο ίδιο το συμβούλιο των Καρδινάλιων⁹ και όχι στις δραστηριότητες τους. (Marlin, 2003:13).

Ο καθηγητής Μπαμπινιώτης, δίνει την έννοια της προπαγάνδας, ως εξής:
προπαγάνδα (η) 1.η (έντυπη ή προφορική) συστηματική και οργανωμένη προσπάθεια διάδοσης πολιτικών, θρησκευτικών κτλ. ιδεών και απόψεων με σκοπό τον επηρεασμό της συνείδησης της κοινής γνώμης προς συγκεκριμένη κατεύθυνση και με

⁹ Ονομάστηκε «Συμβούλιο της Προπαγάνδας της Πίστης» και συνέχιζε να αποκαλείται έτσι κάθε επόμενο συμβούλιο που σχετιζόταν με τη θρησκευτική μεταρρύθμιση (Marlin, 2003:13).

συγκεκριμένους στόχους 2. μονομερής, στρεβλή, μεροληπτική μετάδοση πληροφοριών με ιδιοτελείς στόχους.¹⁰

Ο Θεοδωρακόπουλος, αναφέρεται τόσο στην έννοια της λέξης όσο και στην ετυμολογία της. Προέρχεται απευθείας από το σύνθετο ρήμα pro-rago που σημαίνει «μοσχεύω- εκτείνω, αυξάνω», με ρίζα το ρήμα rangere, ήτοι μπήγω, φυτεύω. Στη συνέχεια, αναφέρεται και στην ετυμολογία της, χωρίς όμως να εντοπίζει αρνητική σημασία. (Θεοδωρακόπουλος, 2006:63-64).

Πώς και πότε λοιπόν κατέληξε να προσλάβει η προπαγάνδα αρνητική χροιά; Μετά την κατάργηση του Συμβουλίου των Καρδινάλιων, η χρήση της λέξης άρχισε να καθιερώνεται στη διάδοση πολιτικών και θρησκευτικών πεποιθήσεων. (Marlin, 2003:13). Ο Wilkie, επισημαίνει ότι «η έννοια της προπαγάνδας σηματοδοτούσε τη μέθοδο πειθούς, αφήνοντας πίσω τους μέχρι τότε ισχύοντες κανόνες ηθικής και αγκαλιάζοντας νέες αξίες. Μέχρι τα τέλη του 18ου αιώνα η προπαγάνδα χρησιμοποιούνταν ως όρος για να αναφερθεί σε μυστικές οργανώσεις οι οποίες ως κινήματα επηρέαζαν την εξέλιξη των πολιτικών θεμάτων» (Wilkie, 1998 σελ ix-x).

Ο Doob (1989), δίνει μια άλλη εξήγηση με ένα νέο ορισμό: «Η προπαγάνδα είναι μια προσπάθεια ελέγχου των ανθρώπων σε βάθος χρόνου και όταν οι αξίες δεν είναι διακριτές». Το πλεονέκτημα του νεότερου αυτού ορισμού είναι ότι αναφέρει τη φύση του περιβάλλοντος από όπου ξεπηδάει η προπαγάνδα, δηλαδή όταν δεν υπάρχουν σταθερές κοινές ηθικές αξίες, δεν υπάρχει κοινό σύστημα αξιών (Doob, όπως αναφέρεται στον Wilkie, 1998: ix-x).

Ο Chomsky, δίνει την έννοια της προπαγάνδας συσχετίζοντάς την με τη βία. Αναφέρει ότι,

η «επιβολή της γνώμης αυτών που εξουσιάζουν είναι εύκολη. Απλώς, κρατάνε ένα ρόπαλο πάνω από τα κεφάλια και, εάν παρεκκλίνουν, τούς το κοπανάνε στο κεφάλι. Αλλά καθώς η κοινωνία γίνεται όλο και πιο ελεύθερη και δημοκρατική, χάνουν αυτή την ικανότητα. Συνεπώς, πρέπει να στραφούν στην τεχνική της προπαγάνδας. Η λογική είναι σαφής. Η προπαγάνδα για τη δημοκρατία είναι ό, τι το ρόπαλο για ένα ολοκληρωτικό καθεστώς»¹¹.

¹⁰ http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%AC%CE%BD%CE%B4%CE%B1&dq=

¹¹ (<http://www.chomsky.info/interviews/199201--.htm>)

Ο Θεοδωρακόπουλος, αποδίδει την αλλαγή της έννοιας στους ίδιους τους ανθρώπους που χρησιμοποιούν σήμερα όσο ποτέ τεχνικές, όχι για μια απλή διάδοση ιδέας, αλλά για επιβολή των ιδεών αυτών (Θεοδωρακόπουλος, 2006:63-64).

Ουσιαστικά, η μεταστροφή της προπαγάνδας αποδίδεται στην τεχνική της και όχι στη σημασία της ως έννοια. Η τεχνική αυτή με τη μορφή που είναι γνωστή σήμερα έχει σημείο εκκίνησης τις ΗΠΑ και θεωρείται ο πρώτος άμεσος πρόδρομος της σύγχρονης πολιτικής επικοινωνίας. Τα προπαγανδιστικά φαινόμενα ήταν από την αρχή στο προσκήνιο του ενδιαφέροντος στο τομέα της επιστήμης της επικοινωνίας ως ένα κοινωνικό φαινόμενο το οποίο σχημάτισε τον πυρήνα του την περίοδο των κοινωνικών προβλημάτων του 20^{ου} αιώνα (Shanahan, 2001:8).

Παρόλο που οι επιστήμονες τείνουν να διαφωνούν για τον ορισμό της προπαγάνδας ή σε ποια φαινόμενα αναφέρεται ο ορισμός, όλοι συμφωνούν ότι πράγματι τον 20^ο αιώνα εμφανίστηκε μια αλλαγή στον όρο της, λόγω των δύο παγκοσμίων πολέμων που αποτέλεσαν μια αστείρευτη πηγή παραγωγής προπαγάνδας, αλλά και ερευνών (Wilkie, 1998:ix-x).

Συγκεκριμένα, «...Οι μελέτες για την προπαγάνδα ξεκίνησαν με αφορμή τη δημόσια ανησυχία που επέδειξαν ορισμένοι Αμερικανοί διανοούμενοι (όπως ο Hemingway, ο Dewey και ο Lippmann) για την υπέρμετρη, έως και μονομερή, υποστήριξη του Τύπου στην πολιτική επιλογή του Προέδρου Woodrow Wilson να συμμετάσχουν οι ΗΠΑ στον πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο»¹² (Δεμερτζής 2002:28-29).

Η εκλογή του Wilson το 1916 και η βαθιά επιθυμία του να οδηγήσει την Αμερική στον πόλεμο ήταν εκ διαμέτρου αντίθετη με τη γενικότερη επιθυμία του αμερικανικού λαού να μην εμπλακούν σε οποιαδήποτε πολεμική σύρραξη. Η επιτροπή *Creel*, η κυβερνητική επιτροπή προπαγάνδας, κατάφερε σε λιγότερο από έξι μήνες να δημιουργήσει ένα μαινόμενο, αντιγερμανικό και πολεμοχαρή αμερικανικό λαό που εκλιπαρούσε να πάρει τα όπλα και να σώσει τον κόσμο¹³.

Υπουργεία προπαγάνδας, κυβερνητικές επιτροπές και άλλες συναφείς και συμπληρωματικές επιχειρήσεις κρύβονταν πίσω από τον «*Κόκκινο Τρόμο*»¹⁴ και τη

¹² Οι διανοούμενοι αυτοί, προβληματίστηκαν για την έκταση της επιρροής που μπορεί να ασκήσει ο Τύπος στην κινητοποίηση των μαζών υπέρ των πολιτικών επιλογών των ελίτ εξουσίας.

¹³ <http://www.pbs.org/wgbh/amex/wilson/gallery/posters.html> & <http://www.firstworldwar.com/bio/creel.htm>

¹⁴ <http://www.u-s-history.com/pages/h1343.htm>

«Φόρμουλα της κοιλάδας Mohawk»¹⁵. Στις 13 Μαρτίου του 1933, ο Χίτλερ «κόβει την κορδέλα» στο γερμανικό υπουργείο προπαγάνδας και χρίζει τον Γκαίμπελς Υπουργό Λαϊκής Διαφώτισης και Προπαγάνδας. «Μερικά χρόνια αργότερα (1937) ιδρύεται το *Institute Of Propaganda Analysis*, ένα ίδρυμα που στήριζε ακαδημαϊκές έρευνες, εκπαιδευτικά προγράμματα και την έκδοση οδηγιών για την αντιμετώπιση της προπαγάνδας που ασκούσε εκείνη την εποχή τόσο η Γερμανία του Hitler, όσο και η *Ku Klux Klan*». (Δεμερτζής 2002:28-29).

Η εργαλειοθήκη της προπαγάνδας θεωρείται ότι συγκροτεί αυθαίρετες γενικεύσεις, παραποίηση ή στρέβλωση γεγονότων, συνθήματα και κυρίως εκμετάλλευση της ψυχολογίας της μάζας. Οι προλήψεις και οι προκαταλήψεις, η άγνοια, η ημιμάθεια ή η αμάθεια, ο φανατισμός, ο πολιτικός δογματισμός και κυρίως ο εθνικισμός και η ξενοφοβία συντηρούν το στρατόπεδο της.

Βέβαια, ο Λένιν και ο Γκαίμπελς δεν είχαν πρόβλημα να χρησιμοποιούν τον όρο Προπαγάνδα για να περιγράψουν δικές τους προσπάθειες ή να εκφράσουν δικές τους απόψεις. Αντίθετα, οι Σύμμαχοι χαρακτήριζαν τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης από τον εχθρό ως προπαγάνδα, ενώ η δική τους διάδοση πληροφοριών αντιμετωπίστηκε ως *Αλήθεια* (Marlin, 2003:13).

Η προπαγάνδα κατά τον Κωτούλα,

«συνιστά μια μέθοδο προσεταιρισμού, διαμόρφωσης και άσκησης ελέγχου επί της κοινής γνώμης. Μια τεχνική για την πρόκληση των επιθυμητών ανθρώπινων αντανακλαστικών με τη χρήση των κατάλληλων λεκτικών και οπτικών σημάτων. Τέλος, μια επιστημονική τεχνική διάδοσης ιδεών ή μιας σκόπιμα διευθετημένης παρουσίασης της κατάστασης με σκοπό την επιρροή της κοινής γνώμης και τον προσηλυτισμό στις απόψεις του πομπού» (Κωτούλας, 2006:9)».

Έτσι, είναι λογικό αυτό που εντοπίζει ο Marlin ότι ακόμα και οι πολιτικοί και οι γραφειοκράτες αποφεύγουν να κάνουν χρήση του όρου για τις δικές τους

¹⁵ Το 1936, στην κοιλάδα Mohawk στην Πενσυλβανία, η εταιρεία Bethlehem Steel, έχοντας να αντιμετωπίσει μια μεγάλη απεργία δεν κατέφυγε στη βία και τις άμεσες απειλές για την καταστολή της, αλλά ακολούθησε μια πρωτόπορα «επιστημονική» μέθοδο απεργιακού σπασίματος. Έστρεψε το κοινό, τους πολίτες της πόλης, εναντίον των απεργών παρουσιάζοντάς τους ως ταραχοποιούς, ηθικούς αυτουργούς για τη απώλεια του κοινού κέρδους, του κοινού καλού και του γενικού συμφέροντος της πολιτείας και τη σπύλωση της ιδέας του Αμερικανισμού. Από τότε η τεχνική αυτή ονοματοδοτήθηκε ως «Φόρμουλα της κοιλάδας Mohawk» και χρησιμοποιείται ευρέως. (<http://www.chomsky.info/interviews/199201--.htm>)

δραστηριότητες χρησιμοποιώντας το από την άλλη για τους αντιπάλους τους, παρότι ένας τρίτος δεν αντιλαμβάνεται ουσιαστική διαφορά (Marlin, 2003:13).

Παρομοίως, κατά τον Shanahan, επειδή η Προπαγάνδα αποτέλεσε το κέντρο ενδιαφέροντος για αυτούς που ασχολήθηκαν με τη μαζική επικοινωνία, όταν ο όρος απέκτησε αρνητική χροιά, απομονώθηκε και αντικαταστάθηκε από νέους όρους, όπως «επικοινωνία» και «έρευνα επικοινωνίας», που έγιναν πιο αποδεκτοί (Shanahan, 2001:8). Ο Sproule (1987) σε έρευνα που έκανε, κατέγραψε την απομείωση του όρου προπαγάνδα καταλήγοντας στο ότι η προπαγανδιστική ανάλυση, παρόλο που ήταν πρόδρομος της επικοινωνιακής ανάλυσης, απομακρύνθηκε από το προσκήνιο ως μη επιστημονική μέθοδος, λόγω των συνειρμών με την κριτική και ρητορική μέθοδο.

Γενικότερα στην προπαγάνδα έχουν αποδοθεί πολλά είδη ορισμών, ανάλογα με τη χροιά και το πρόσημο που μπορεί να φέρει. Ο Marlin (2003) παρουσιάζει μια «συλλογή» από έξι ορισμούς, ο καθένας από τους οποίους προβάλλει κάθε φορά και ένα διαφορετικό χαρακτηριστικό της προπαγάνδας: *Περιγραφικός, χρηστικός, πειστικός, αρνητικός, ουδέτερος και θετικός*. Όμως, σε όλους αυτούς τους ορισμούς υπάρχει ένα κοινό σημείο: η προπαγάνδα είναι μια οργανωμένη και σκόπιμη προσπάθεια να επηρεάσει πολλούς ανθρώπους άμεσα ή έμμεσα. (Marlin, 2003:13).

Παρουσιάστηκε λοιπόν η ιστορική εξέλιξη της προπαγάνδας, καθώς και το πώς και το πότε έγινε η μεταστροφή της έννοιάς της, αποδίδοντας την μεταστροφή αυτή κυρίως στις νέες τεχνικές διάδοσης της Πειθούς. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά σε αυτές τις τεχνικές για να εξακριβωθεί κατά πόσο τελικά οι έννοιες της ρητορικής, της πειθούς και της προπαγάνδας είναι συνταυτισμένες.

Τεχνική επικοινωνίας και διάδοσης της Προπαγάνδας

Από τη μέχρι τώρα ανάλυση βγαίνει το συμπέρασμα ότι η προπαγάνδα είναι μια μορφή γραμμικής, εμπρόθετης επικοινωνίας που μπορεί να μεταδίδεται άμεσα ή έμμεσα. Γραμμική, γιατί δεν περιέχει το στοιχείο της ανάδρασης. Άμεση ή έμμεση, γιατί μπορεί να μεταδίδει πληροφορίες με ή χωρίς διαμεσολαβητή. Εμπρόθετη, λόγω της επίδρασης που ασκεί στον δέκτη με χειρισμό των μηνυμάτων και συμβόλων. Επίσης, συχνά διαχωρίζεται από άλλα παρεμφερή φαινόμενα εξαιτίας των συνειρμών της.

Το Ινστιτούτο Προπαγάνδας που ιδρύθηκε το 1938 κατέγραψε επτά κύριες τεχνικές διάδοσης της¹⁶, στις οποίες περιλαμβάνονταν: «η τεχνική των φραστικών επιθέσεων», «των θετικά φορτισμένων λέξεων», «της μεταφοράς», «της επίκλησης στην αυθεντία», «της τεχνικής της συνταύτισης», «της στημένης τράπουλας» και «της ακολουθίας του ρεύματος»¹⁷. Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν όλα τα δυνατά μέσα διάδοσης, όπως ο λόγος (προφορικός και γραπτός), η ιδεολογία, η εικόνα (αφίσα, φωτογραφία), τα σύμβολα, η μουσική, ο αθλητισμός, η παιδεία και οι τέχνες.

Παρά τον εμπλουτισμό με νέες τεχνικές που στηρίζεται στην εξέλιξη των *Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης* και της τεχνολογίας οι μέθοδοι και οι παρελκυστικές τεχνικές που χρησιμοποιεί η προπαγάνδα απέχουν μόνον φαινομενικά από αυτές της πειθούς. Η πειθώ και η προπαγάνδα χρησιμοποιούν τα ίδια όπλα, τα ίδια εργαλεία και τα ίδια μέσα, με διαφορετικό όμως τρόπο. Μοιάζει δηλαδή να είναι η πειθώ και η προπαγάνδα οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος της ρητορικής. Δεν μπορεί να τις δει κανείς και τις δύο ταυτόχρονα. Θα βρίσκεται ή από την πλευρά της πειθούς ή από την πλευρά της προπαγάνδας, ενώ ίσως απαίδευτα έχει καθιερωθεί να θεωρείται η πειθώ «η καλή» πλευρά της ρητορικής.

Τελικά, παρά τη διαφορετική χροιά των λέξεων και το ειδικό βάρος τους, η προπαγάνδα από την πειθώ διακρίνονται δύσκολα, γιατί όπως εξηγεί ο Δεμερτζής «τα όρια ανάμεσα στη χειραγώγηση και την ορθολογική αλληλόδραση σε επίπεδο στάσεων και απόψεων είναι δυσδιάκριτα. Και τούτο διότι, μεταξύ άλλων, τόσο η προπαγάνδα όσο και η πειθώ χαρακτηρίζονται από προθετικότητα και στοχεύουν συστηματικά σε επιδιωκόμενα αποτελέσματα».

Εξετάστηκαν μέχρι τώρα, η ιστορική εξέλιξη της επικοινωνίας, από τη ρητορική έως και την προπαγάνδα και η σχέση των εννοιών αυτών με την πειθώ. Η επικοινωνιακή διαδικασία όμως, ολοκληρώνεται με τη στρατηγική επικοινωνία η οποία προσεγγίζεται μέσα από την πολιτική επικοινωνία.

4. Πολιτική επικοινωνία

Γενεαλογικά, πολλοί θεωρούν την *πολιτική επικοινωνία* που ως επιστήμη καθιερώθηκε στις ΗΠΑ τη δεκαετία του '50 απόγονο της ρητορικής, αφού μέσω

¹⁶ From Institute for Propaganda Analysis, Propaganda Analysis. New York : Columbia University Press, 1938. στο <http://carmen.artsci.washington.edu/propaganda/home.htm>

¹⁷Name calling, Glittering generalities, Transfer, Testimonial, Plain Folks, Card stacking, Bandwagon (From Institute for Propaganda Analysis, Propaganda Analysis. New York : Columbia University Press, 1938. στο <http://carmen.artsci.washington.edu/propaganda/home.htm>)

αυτής προσεγγίστηκε για πρώτη φορά η διαδικασία της επικοινωνίας. Όμως, παρά τα κοινά τους σημεία, «η πολιτική επικοινωνία, δεν περιλαμβάνει μόνο την κλασική κληρονομιά, αλλά και προσεγγίσεις τόσο από την ανθρώπινη (*human communication*) όσο και από τη μαζική επικοινωνία (*mass communication*)» (Δεμερτζής 2002:28-29).

Αρχές της δεκαετίας του '50, η έννοια της πολιτικής επικοινωνίας είναι γνωστή και διακριτή ως επιστήμη, με ιδιαίτερα διευρυμένο πεδίο πέραν των προεκλογικών εκστρατειών.

Ο Δεμερτζής αναφερόμενος στη συσχέτιση των όρων της πολιτικής επικοινωνίας, αποφαίνεται ότι «ενώ η επικοινωνία είναι ένα καθαρά κοινωνικό γεγονός, κοινωνία και πολιτική δεν μπορούν να υπάρξουν ούτε να νοηθούν δίχως σχέσεις επικοινωνίας, υπάρχουν αυτονοήτως εντός και μέσω της εξουσίας» (Δεμερτζής 2002:78-79).

Ο McNair δίνει εκτός από ορισμό και το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας. Κατ' αυτόν, η επικοινωνία γίνεται πολιτική, όταν οι δημιουργοί της προτίθενται να επηρεάσουν το πολιτικό περιβάλλον. Σκοπός της πολιτικής επικοινωνίας είναι να πείσει το κοινό, ενώ ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης που λειτουργούν ως διαμεσολαβητές ανάμεσα στις πολιτικές οργανώσεις και στους πολίτες είναι να λειτουργήσουν ως μεταδότες πολιτικής επικοινωνίας και ως πομποί πολιτικών μηνυμάτων που έχουν κατασκευασθεί από τους δημοσιογράφους (McNair, 2011:19-30).

Κατά μία άλλη άποψη, η πολιτική επικοινωνία εκλαμβάνεται «ως η δημόσια συζήτηση σχετικά με την κατανομή των δημόσιων πόρων, την θεσμική άσκηση της εξουσίας (ποιος έχει την ισχύ για να παίρνει αποφάσεις) καθώς και την θεσμική επιβολή κυρώσεων και ανταμοιβών. Η πολιτική στη Δημοκρατία επικεντρώνεται στην ισχύ για την λήψη αποφάσεων, δηλαδή στην επικοινωνία που αφορά στην ισχύ για τη λήψη αποφάσεων, με σκοπό τη διαχείριση της εξουσίας. Η δημόσια επικοινωνία, η οποία συνοδεύει τις περισσότερες μορφές πολιτικής δράσης, αποσκοπεί στο να νομιμοποιήσει ή να επεξηγήσει το φάσμα των διαθέσιμων επιλογών που βρίσκονται υπό «διαπραγματέυση» στη δημόσια αρένα» (Denton and Woodward 1990, 14).

Μέσω των παραπάνω ορισμών, γίνεται αντιληπτό ότι η πολιτική επικοινωνία είναι μια πολύπλοκη και δυναμική διαδικασία, με πολλούς δρώντες που καθόρισαν την πορεία της και την εξέλιξή της στο χρόνο. Το συμπέρασμα που ακολουθεί είναι ιστορικά προσδιορισμένο και σχετίζεται με την λειτουργική αυτονόμηση της

δημοσιογραφίας από την πολιτική, μέσω της ανόδου της λογικής του μέσου και της αυτονομίας της δημοσιογραφίας. Κατά τον Παπαθανασόπουλο, αυτό εξηγείται με το γεγονός ότι τα ΜΜΕ προτίμησαν να απεγκλωβιστούν από το κρατικό μονοπώλιο και να ανεξαρτητοποιηθούν για να «περιβάλλουν» πια όλους τους τομείς της κοινωνικής και της ατομικής ζωής, αλλά κυρίως για οικονομικούς λόγους, αφού η διαφήμιση έπαιζε μεγάλο ρόλο για την επιβίωσή τους. (Παπαθανασόπουλος, 2004:23). «Αυτό, έχει σα συνέπεια το σύγχρονο σύστημα πολιτικής επικοινωνίας να βρίσκεται σε κατάσταση ανταγωνιστικής συμβίωσης»¹⁸. Αποτελείται δηλαδή, από δύο αλληλοεξαρτώμενα τμήματα, το πολιτικό και το επικοινωνιακό, τα οποία διέπονται από διαφορετικές και ανταγωνιστικές λογικές. (Σαμαράς, Παπαθανασόπουλος, 2009:107).

Ο Παπαθανασόπουλος αναζητώντας τις ρίζες αυτών των ραγδαίων εξελίξεων καταγράφει ότι μια αιτία αυτής της μεταβλητότητας οφείλεται στις αλλαγές που προκαλούν οι τεχνολογίες της επικοινωνίας, με τις οποίες τα πολιτικά μηνύματα παράγονται και διαδίδονται. Ανάλογα με το πώς υιοθετούνται, ρυθμίζονται και χρησιμοποιούνται οι καινοτομίες της τεχνολογίας μπορούν να προσφέρουν στους πολιτικούς φορείς νέες ευκαιρίες προβολής των μηνυμάτων τους» (Παπαθανασόπουλος, 2011:20).

Παρά το γεγονός ότι οι πολιτικές διαφημίσεις είχαν εμφανιστεί ήδη από το 18^ο αιώνα, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την τηλεοπτική διαφήμιση στις ΗΠΑ, η τηλεόραση δημιουργούσε νέες κοινωνικές συνθήκες και προσέφερε νέες δυνατότητες. (Σαμαράς, 2008:14-15). Η χρήση της πολιτικής διαφήμισης επέφερε την εμπορευματοποίηση του πολιτικού λόγου και επέδρασε τόσο στο επίπεδο του εκλογικού ανταγωνισμού, όσο και στις αναπαραστάσεις της πολιτικής, στον τρόπο δηλαδή με τον οποίο ο πολίτης προσλαμβάνει την πολιτική και συσχετίζεται με αυτήν μέσω των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (Σαμαράς, 2003:15). Ουσιαστικά, το σύστημα πολιτικής επικοινωνίας πέρασε από τη *λογική του κόμματος (party logic)* στη *λογική του μέσου (media logic)* (Mazzoleni, 1987, Κομνηνού 1996, Παπαθανασόπουλος, 2000.) Το πολιτικό και το επικοινωνιακό σύστημα βρισκόταν ήδη σε ανταγωνιστική συμβίωση Αυτή η εξέλιξη κατέστησε ουσιαστική τη διαφοροποίηση της προεκλογικής, αλλά και της ευρύτερης πολιτικής επικοινωνίας ανάμεσα στη δημοσιογραφικά διαμεσολαβούμενη επικοινωνία και την ελεγχόμενη

¹⁸ Δεμερτζής, 2002 όπως αναφέρεται στα Ανάλεκτα 2007:107

από τον υποψήφιο επικοινωνία. Στην πρώτη περίπτωση, η επικοινωνιακή εκροή οργανώνεται σύμφωνα με τη διαδικασία κατασκευής των ειδήσεων, ενώ στη δεύτερη σύμφωνα με το στρατηγικό σχεδιασμό και το πολιτικό μάρκετινγκ (Σαμαράς, Παπαθανασόπουλος 2009:107).

Αυτές οι νέες δυνατότητες, που εξασφάλιζαν σημαντικό προβάδισμα στις εκλογικές αναμετρήσεις και πολύ συχνά την εκλογική νίκη, άρχισαν αργά μα σταθερά να γίνονται αντιληπτές σε διεθνές επίπεδο.

«Σταδιακά, η διάχυση επικοινωνιακών τεχνικών από τις ΗΠΑ και ο εκμοντερνισμός¹⁹ των εκλογικών εκστρατειών, οδήγησαν στην ανάπτυξη της προβληματικής για την αμερικανοποίηση²⁰ και τον εκσυγχρονισμό (modernization) της πολιτικής επικοινωνίας» (Σαμαράς, 2008).

Αιτία όλων των παραπάνω εξελίξεων ήταν η ανάπτυξη της στρατηγικής επικοινωνίας. Η στρατηγική επικοινωνία εξετάζεται στη συνέχεια ως το τελικό στάδιο προς την ολοκλήρωση της επικοινωνίας.

5. Στρατηγική επικοινωνία

Σε αυτή την ενότητα γίνεται η μετάβαση από την αμιγώς επικοινωνιακή ανάλυση προς τη στρατηγική επικοινωνία και κατ' επέκταση προς τη σφαίρα των στρατηγικών σπουδών. Η στρατηγική επικοινωνία, αποτελεί την τελευταία και ολοκληρωμένη μορφή επικοινωνίας, αλλά και συστατικό στοιχείο και συγκεκριμένα την επικοινωνιακή διάσταση των στρατηγικών σπουδών. Ο λόγος που γίνεται αναφορά στη στρατηγική επικοινωνία είναι ότι αποτελεί ένα από τα βασικότερα στάδια του στρατηγικού σχεδιασμού μιας πολιτικής εκστρατείας και επομένως βοηθά στη σύγκριση των πολιτικών εκστρατειών των δύο κομμάτων.

Η μελέτη των στρατηγικών σπουδών ξεκίνησε στην Αμερική - όπως και η μελέτη των Διεθνών Σχέσεων ως παρακλάδι των πολιτικών επιστημών - τη δεκαετία του 1950.

¹⁹ Ως «εκμοντερνισμός» της πολιτικής επικοινωνίας εκλαμβάνεται μια νέα τεχνική πολιτικής επικοινωνίας και εκστρατείας, με καθαρά αμερικανικό χρώμα (Σαμαράς, 2008:29-30) αναλυτικά για τον εκμοντερνισμό στη σελ.42

²⁰ Η «Αμερικανοποίηση» λόγω της σημαντικότητάς της ως έννοια και ως λειτουργία στην παρούσα εργασία, εξετάζεται μεμονωμένα στη σελίδα 43

Η συγκεκριμένη δεκαετία (1940-1950) έχει χαρακτηριστεί ως η πιο σημαντική περίοδος του 20^{ου} αιώνα. Η ατομική βόμβα, η λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η κατάρρευση και διαίρεση της Γερμανίας, η έναρξη του διπολισμού και του Ψυχρού Πολέμου και η γενικότερη πυρηνική ανησυχία άλλαξαν τις κοινωνικές και πολιτικές δομές. Η Αμερική έχοντας τις λιγότερες απώλειες από τον πόλεμο, στρατηγικό πλεονέκτημα λόγω της αποκλειστικότητας της πυρηνικής βόμβας και τη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, διέθετε ένα γόνιμο έδαφος για έρευνες και μελέτες. Έτσι, είναι λογικό οι περισσότερες τεχνολογικές ανακαλύψεις, οι καινοτομίες στην επικοινωνία και επομένως οι έρευνες στις στρατηγικές σπουδές, την περίοδο αυτή να διεξάγονται στις ΗΠΑ (Τριανταφύλλου, 25/01/2014 στο: <http://www.bookpress.gr/stiles/soti-triantafillou/50s>)

Η μελέτη των στρατηγικών σπουδών, απαιτούσε πρώτιστα τη μελέτη της στρατηγικής επικοινωνίας. Τι εννοείται όμως με τον όρο *στρατηγική επικοινωνία*; Αποτελεί εύλογο ερώτημα τι σχέση έχει η στρατηγική, μια λέξη με πολεμικούς συνειρμούς, με την επικοινωνία και δη με την πολιτική επικοινωνία.

Αναλύοντας τον όρο, γίνεται εστίαση κυρίως στη *στρατηγική* μια και η διαδικασία και η έννοια της επικοινωνίας έχει ήδη αναλυθεί.

Η πρώτη χρονικά μελέτη της στρατηγικής προέρχεται από το Θουκυδίδη, ο οποίος δεν περιόρισε την ανάλυσή του στις παραδοσιακές στρατηγικές που εστιάζουν στη στρατιωτική διάσταση, αλλά έλαβε υπόψη του την υψηλή στρατηγική. Κατά τον Πλατιά, υψηλή στρατηγική ορίζεται η χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων ενός κράτους (ηθικών, στρατιωτικών, οικονομικών, διπλωματικών) για την επίτευξη των σκοπών του, ενόψει πραγματικής ή ενδεχόμενης σύγκρουσης (Platias, Koliopoulos, 2006:16). Όπως προκύπτει, η μελέτη της ανάλυσης της στρατηγικής επικοινωνίας αποτελεί ένα πολύ σημαντικό στοιχείο-μέσο που καθορίζει την επίτευξη ενός στρατηγικού σκοπού. Στρατηγικός σκοπός στην παρούσα περίπτωση είναι η εκλογική νίκη ενόψει πραγματικής ή ενδεχόμενης σύγκρουσης.

Μια νεώτερη θεωρία για τη στρατηγική δίνει ο Κολιόπουλος, ο οποίος την ορίζει «ως τη σύζευξη μέσων και σκοπών υπό το πρίσμα πραγματικής ή ενδεχόμενης σύγκρουσης. Με άλλα λόγια, η στρατηγική συνίσταται στο τρίπτυχο «μέσα-σκοποί-αντίπαλος» (Κολιόπουλος, 2008:44).

Εφαρμόζοντας τον παραπάνω ορισμό στο πεδίο της στρατηγικής της πολιτικής επικοινωνίας, προκύπτει ότι η στρατηγική στη συγκεκριμένη περίπτωση, αποτελεί τη σύζευξη μέσων και σκοπών ενός πολιτικού κόμματος υπό το πρίσμα πραγματικής ή ενδεχόμενης εκλογικής αναμέτρησης.

Ως κατακλείδα των δύο παραπάνω ορισμών και των ερμηνειών τους, προκύπτει ότι η μελέτη της στρατηγικής επικοινωνίας είναι ένα πολύ σημαντικό βήμα για την επίτευξη ενός προκαθορισμένου σκοπού και παράλληλα για την επίτευξή της πρέπει να έχουν χρησιμοποιηθεί όλα τα διαθέσιμα μέσα. Στο επίπεδο που αφορά τη συγκεκριμένη εργασία, η στρατηγική επικοινωνία είναι σημαντική για την εκλογική νίκη, αλλά για να επιτευχθεί πρέπει να έχουν συνδυαστεί όλα τα απαραίτητα μέσα με τους σκοπούς.

Αναζητώντας την λειτουργικότητα των στρατηγικών σπουδών στο πεδίο της επικοινωνίας, γίνεται αναδρομή στη βασική εννοιολόγηση, στην ετυμολογία του όρου. Ο Γεωργόπουλος καταρχάς διευκρινίζει την έννοια της *στρατηγικής* από την αρχαία ελληνική λέξη *στρατηγός*, στην οποία ο όρος *στρατηγική* έχει τις ρίζες του και σημαίνει «*την τέχνη των στρατηγών*». Η τέχνη αυτή, απέκλειε αποφάσεις από αυτούς επί των στόχων και πολιτικών που σχετίζονται προς ένα πόλεμο. Δεν ήταν δουλειά των στρατηγών. Αυτοί (οι στρατηγοί) περιοριζόταν στην εύρεση του κατάλληλου σχηματισμού που θα αχρήστευε τις αντίπαλες δυνάμεις και θα εξουδετέρωνε τον εχθρό. (Γεωργόπουλος, 2006:25-26).

Από αυτή την προσέγγιση γίνεται κατανοητό ότι η στρατιωτική στρατηγική δε διαφέρει από την επιχειρησιακή ή και την πολιτική στρατηγική επικοινωνία. Κοινή τακτική σε κάθε στρατηγική, όπως εξηγεί ο Γεωργόπουλος, είναι το ταίριασμα (fit):

- α). ανάμεσα στο εξωτερικό και στο εσωτερικό περιβάλλον,
- β). ανάμεσα στις ευκαιρίες και τις απειλές από τη μια μεριά, με τις δυνατότητες και αδυναμίες από την άλλη και κυρίως,
- γ) ένας συγκερασμός δυνάμεων και διακεκριμένων ικανοτήτων, με τρόπο που επιτυγχάνεται ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. (Γεωργόπουλος, 2006:26-27).

Ο Paul (2011) εντοπίζει ότι υπάρχουν τόσοι πολλοί ορισμοί για τη στρατηγική επικοινωνία, όσοι και οι επιστήμονες που ασχολούνται με το θέμα. Στις μελέτες του ξεχωρίζουν οι επίσημοι ορισμοί που συντάχθηκαν από το Υπουργείο Αμύνης των ΗΠΑ, ένας εκ των οποίων ορίζει τη στρατηγική επικοινωνία ως διαδικασία: Η

στρατηγική επικοινωνία ως διαδικασία δεν απαιτεί νέες επιδεξιότητες, δομές ή οργάνωση, αφού υπάρχουν ήδη οι απαιτούμενες επικοινωνιακές δυνατότητες. Το μόνο που χρειάζεται είναι ένας συντονισμός συνιστωσών που δεν επιφέρει κάποια οικονομική επίπτωση αφού αφορά στη χρήση των υφιστάμενων πόρων.

Στη συνέχεια, παραβάλλει έναν εκ διαμέτρου αντίθετο, αυτόν της Στρατηγικής Επικοινωνίας ως ενέργεια υποστηριζόμενη από επιδεξιότητες. Αυτή η περίπτωση προϋποθέτει προγραμματισμό, ενσωμάτωση και απομείωση κινδύνου, αλλά απαιτεί και κάποιες επιδεξιότητες για τη διάδοση πραγματικών μηνυμάτων ή άλλου είδους επικοινωνία. Ο ίδιος διαμορφώνει έναν ευρύτερο ορισμό, σύμφωνα με τον οποίο:

«Η στρατηγική επικοινωνία είναι οι συντονισμένες δράσεις, τα μηνύματα, οι εικόνες και άλλες μορφές συμβολισμών ή αλληλεπιδράσεων που προορίζονται για την ενημέρωση, την επιρροή, ή την πειθώ επιλεγμένων ακροατηρίων με σκοπό την υποστήριξη των εθνικών στόχων. Η στρατηγική επικοινωνία είναι μια κοινή ευθύνη, όπου όλοι οι εμπλεκόμενοι κατανοούν ότι οι ενέργειες και τα λεγόμενά τους επικοινωνούνται και έχουν επίγνωση της συνεισφοράς τους (ουδέτερη, θετική ή αρνητική) στους ευρύτερους στρατηγικούς στόχους της επικοινωνίας».(Paul, 2011:19-22, 61).

Από αυτό τον ορισμό προκύπτει μια εμφανής ομοιότητα με την Προπαγάνδα. Τελικά, πέραν κάποιων διαφορετικών λέξεων, το γενικό πλαίσιο του ορισμού της στρατηγικής επικοινωνίας παραμένει το ίδιο. Η στρατηγική είτε αφορά στον πόλεμο είτε στην επικοινωνία έχει παρόμοια χαρακτηριστικά, τρόπους σχεδιασμού και στάδια. Τα στάδια καθορισμού της στρατηγικής μας δίνονται στη συνέχεια (επιγραμματικά) από τον Σταμάτη (2007) που και αυτός καταλήγει στην άποψη ότι τελικά η στρατηγική επικοινωνία δανείζεται πολλά από τη μεθοδολογία του επιχειρηματικού marketing.

Ο καθορισμός της στρατηγικής

Ο καθορισμός της στρατηγικής προκύπτει από μια σειρά θεμάτων που πρέπει να αναλυθούν: α) Ανάλυση εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος. β) Ανταγωνισμός. γ) Στοιχεία ποιοτικών και ποσοτικών ερευνών. δ) Ισχυρά και ασθενή σημεία. Ευκαιρίες και απειλές. ε) Επιλογή κατηγοριών κοινού τα οποία θα προσεγγισθούν. στ) Ορισμός ποσοτικών και ποιοτικών στόχων. ζ) Εναλλακτικά σενάρια. (Σταμάτης, 2007:87-88)

Ολοκληρώνοντας την ιστορική διαδρομή της επικοινωνίας και έχοντας αποτυπώσει τα κομβικά σημεία της επικοινωνιακής διαδικασίας, γίνεται αντιληπτό

ότι έχει σχηματιστεί μια αλληλουχία και ομοιότητα στις έννοιες της Επικοινωνίας, της Προπαγάνδας και της Στρατηγικής επικοινωνίας. Διαθέτουν κοινά χαρακτηριστικά και δομές και λειτουργούν αποτελεσματικά μέσω της Πειθούς. Συνυπάρχουν, αλλά και συνταυτίζονται ως έννοιες.

Βασική ειδοποιός διαφορά αποτελεί η χρονική στιγμή που εμφανίστηκαν, η οποία προσδιορίζει το ιστορικό κι επιστημολογικό πλαίσιο της χρησιμοποίησης τους, καθώς και το πώς εκλαμβάνονται ως έννοιες.

Η συγκροτημένη οριοθέτηση του φαινομένου της επικοινωνίας και της παρουσίασης της γενεαλογίας της στρατηγικής επικοινωνίας οδηγεί στην αποσαφήνιση του κεντρικού αναλυτικού εργαλείου αυτής της εργασίας που είναι η λογικής της εκστρατείας, ως έκφανση του στρατηγικού στοχασμού στο πεδίο της ενδοκρατικής πολιτικής επικοινωνίας.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ (CAMPAIGN MODE)

1. Ορισμός

Αρχικά, δίνεται μία μικρή εμπειρική παρατήρηση ενδεικτική του περιεχόμενου του όρου. Η διαδικτυακή αναζήτηση για αναφορές στον όρο «*Campaign Mode*» κατέγραψε κυρίως, εάν όχι αποκλειστικά, αναφορές σε ιστότοπους βιντεοπαιχνιδιών στρατηγικής (strategy video games), καθώς και την απουσία λειτουργικών, θεωρητικά θεμελιωμένων ορισμών. Για τον «*ερευνητή του διαδικτύου*» τη λειτουργία του campaign mode την καταλαβαίνει κάποιος παίζοντας ένα τέτοιο παιχνίδι στρατηγικής.

Ο όρος αυτός αποτελεί μια κωδικοποιημένη αναφορά στον στρατηγικό σχεδιασμό των κομμάτων και στον τρόπο με τον οποίο αυτός διαμορφώνει τις απεικονίσεις της πολιτικής κατά τη διάρκεια της πολιτικής εκστρατείας. (Σαμαράς, 2008:38) Τον ορισμό της έννοιας μάς δίνουν οι Burton & Shea, σύμφωνα με τους οποίους η λογική της εκστρατείας, το Campaign Mode, ορίζεται ως: «*ο τρόπος λειτουργίας που συνδυάζει την εστίαση στην νίκη στις εκλογές με την συνεχή χρήση στρατηγικού στοχασμού. Ιδανικά ο στρατηγικός στοχασμός στην λογική της εκστρατείας βασίζεται σε μια βαθιά κατανόηση του πολιτικού στίβου που επιτρέπει στον επαγγελματία της επικοινωνίας να κάνει τις σωστές επιλογές*» (Burton and Shea 2003:4).

2. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα

Τι χαρακτηρίζει όμως τη *λογική της εκστρατείας*; Οι Barton & Shea θεωρούν ότι ένα σημαντικό στοιχείο στη *λογική της εκστρατείας* είναι η ψυχική ενέργεια που την κινεί. Για τους υποψηφίους είναι να εστιάζουν στη νίκη, ενώ για τους ειδικούς επαγγελματίες πρέπει να είναι η γνώση ότι η επιτυχία εξαρτάται από την πολιτική νίκη. Στη συνέχεια καταγράφονται τα συστατικά της *λογική της εκστρατείας* όπως τα παρουσιάζουν οι Barton & Shea:

- α) Λογική της Εκστρατείας: Ο εννοιολογικός πυρήνας του όρου, ο τρόπος λειτουργίας που συνδυάζει την εστίαση στη νίκη στις εκλογές με τη συνεχή χρήση στρατηγικού στοχασμού,
- β) Εσωτερική Ορμή: Απόλυτη αφοσίωση στην εκλογική επιτυχία,
- γ) στρατηγική σκέψη: Η ικανότητα συσχετισμού των γνώσεων του πολιτικού πεδίου και των κανόνων εκστρατείας, σε συνδυασμό με προβλεπτικότητα,
- δ) Γνώση του πολιτικού στίβου: Γνώση των πολιτικών δρώντων και των κομματικών συνθέσεων, των κανόνων,
- ε) Γνώση των κανόνων της καμπάνιας: Ό, τι κρίνεται απαραίτητο για να επιτευχθεί ο στόχος.

3. Σχεδιασμός της Λογικής της Εκστρατείας

Βάσει της «*λογικής της εκστρατείας*» οργανώνονται έπειτα από διερεύνηση της κοινής γνώμης: α) το μήνυμα του υποψηφίου (που βρίσκεται σε σχέση διπλής αιτιότητας με την κοινή γνώμη), β) Ο στρατηγικός σχεδιασμός και γ) η πολιτική μηνύματος

Ένα αναλυτικό εργαλείο που συμπληρωματικά χρησιμοποιείται, είναι αυτό της στρατηγικής κινητοποίησης.

Ο όρος έχει εισαχθεί σε κείμενα για να διαφοροποιήσει το περιεχόμενο των μέσων επικοινωνίας. Αυτός έχει παραχθεί από διαδικασίες εμπρόθετης επικοινωνίας προς επίτευξη στόχων από στοιχεία στο περιεχόμενο των ειδήσεων, τα οποία υπάρχουν εξαιτίας της δυναμικής των γεγονότων, καθώς και της λειτουργίας του μηχανισμού παραγωγής των ειδήσεων (δομικές μεροληψίες). Ουσιαστικά ο όρος *στρατηγική κινητοποίηση* αφορά μόνον στο περιεχόμενο των μέσων επικοινωνίας και δη των μέσων ενημέρωσης που έχει παραχθεί με βάση τον στρατηγικό στοχασμό δρώντων υποκειμένων προς επίτευξη συγκεκριμένων στόχων. (Σαμαράς 2008, Σαμαράς και Παπαθανασόπουλος 2005, 2009). Στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης η στρατηγική κινητοποίηση του περιεχομένου του μηνύματος αναφέρεται στο αιτιατό της λειτουργίας της λογικής της εκστρατείας. Το μήνυμα, ως αποτέλεσμα της λειτουργίας της λογικής της εκστρατείας, είναι προτιμότερο να επιλέγεται βάσει των «*κοινών τόπων*», ενώ η πολιτική του μηνύματος επιλέγεται από τα κατάλληλα για την περίπτωση μέσα πειθούς.

Την έννοια των *κοινών τόπων* καθόρισε πρώτος ο Αριστοτέλης στα πλαίσια το ορισμού της ρητορικής. Συγκεκριμένα, πίστευε ότι επειδή η ρητορική απευθύνεται σε απλούς ανθρώπους που δεν έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν περίπλοκους συλλογισμούς, ο ρήτορας πρέπει να αντλεί τα συμπεράσματά του από σταθερούς γενικούς τρόπους θεώρησης, τους οποίους ονόμασε «*κοινούς τόπους*» (Αριστοτέλης/Λυπουρλής, 2002:104).

Ο Pernot αποτυπώνει την έννοια των *κοινών τόπων* λίγο διαφορετικά.

Ο ρήτορας για να πείσει πρέπει να αξιοποιήσει εναύσματα, ήδη υπάρχοντα στον ακροατή. Στηρίζεται δηλαδή σε προϋπάρχουσες ιδέες, σε αξίες αναγνωρισμένες και με αυτό τον τρόπο καταφέρνει να πείσει κατευθύνοντας τον ακροατή σε μια νέα σκέψη που δεν είχε κάνει στο παρελθόν. (Pernot, 2005:79). Επί του παρόντος, αυτό που είναι χρήσιμο είναι το πώς γίνεται η επιλογή των μηνυμάτων.

Ένα μήνυμα για να γίνει αποδεκτό πρέπει να μπορεί να γίνει κατανοητό. Να μπορεί να εμπίπτει.

Επί της ουσίας, στη *λογική της εκστρατείας* η στρατηγική επικοινωνία εφαρμόζεται στην πολιτική, στο πλαίσιο της κομματικής πολιτικής και στο πλαίσιο των προεκλογικών εκστρατειών ή της γενικότερης πολιτικής ενός μηνύματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι στη *λογική της εκστρατείας*, ενώ είναι προφανές το ποιο είναι το μήνυμα, πού απευθύνεται και πώς επικοινωνούνται παραμένει άγνωστο το πώς έχει επιλεγεί το μήνυμα από το εκάστοτε στρατηγικό επιτελείο.

Κατά την εργαλειοποίηση της *λογικής της εκστρατείας* στην παρούσα ανάλυση υιοθετείται η προσέγγιση των Σαμαρά και Παπαθανασόπουλου (2009) στην διερεύνηση της στρατηγικής κινητοποίησης των χρονικών αναφορών στις πολιτικές εκστρατείες. Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, η διαδικασία λήψης αποφάσεων από τα στρατηγικά επιτελεία προσεγγίζεται ως ένα «*μαύρο κουτί*» (black box), ως ένα φαινόμενο, η λειτουργία του οποίου δεν αναλύεται απευθείας, αλλά συμπεραίνεται μέσα από την ανάλυση των εισροών του και των εκροών του. Θεωρώντας ως κεντρικές εισροές τις αντικειμενικές συνθήκες της εκστρατείας και ως εκροές τις απεικονίσεις στα μέσα ενημέρωσης, κατασκευάζονται μοντέλα που αποσκοπούν να ερμηνεύσουν τις στρατηγικές επιλογές στην διαμόρφωση μηνύματος από τους πολιτικούς και τα κόμματα (Σαμαράς 2003, 2008, Σαμαράς και Παπαθανασόπουλος 2009, επίσης για παρεμφερείς προσεγγίσεις βλ. Benoit, 2006 & Dover, 2006).

4. Τυποποιημένος και προσαρμοσμένος στρατηγικός σχεδιασμός

Βάσει των αρχών του μάρκετινγκ, υπάρχουν δύο ειδών στρατηγικά σχέδια που μια επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει. Το πρώτο είναι το «*τυποποιημένο*». Η τυποποίηση αποτελεί μια μορφή στρατηγικής, κατά την οποία η εκάστοτε επιχείρηση χρησιμοποιεί το ίδιο σχέδιο μάρκετινγκ ανεξάρτητα με την αγορά στην οποία απευθύνεται κάθε φορά. Το δεύτερο σχέδιο είναι το «*προσαρμοσμένο*». Αυτό αποτελεί μια μορφή στρατηγικής που σχετίζεται με την αλλαγή του σχεδίου ανάλογα με την αντίστοιχη αγορά-στόχο (Levitt, 1983:99). Ο Βάθης αποτυπώνει την έννοια του τυποποιημένου μίγματος μάρκετινγκ, δηλαδή: τυποποίηση προϊόντος, διαφημιστικής εκστρατείας και δικτύων διανομής (Βάθης, 2000:18).

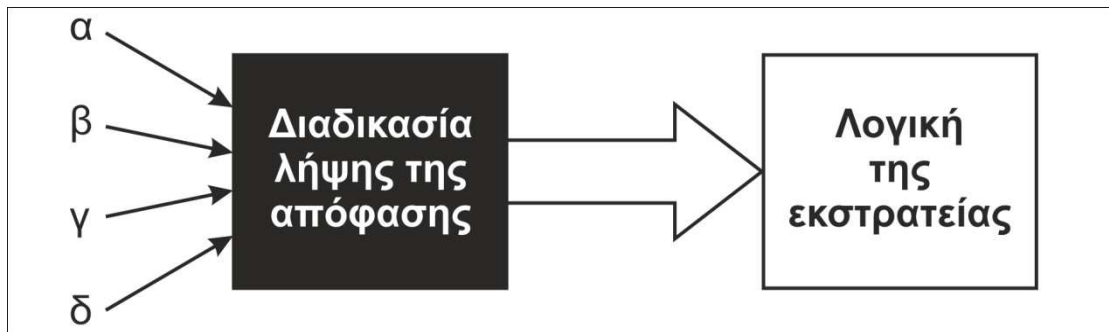
Ο Bradley, αναφέρει τις τρεις φιλοσοφίες μάρκετινγκ ως προς την προσαρμογή του μίγματος μάρκετινγκ και της στρατηγικής σε κάθε αγορά. Η πρώτη άποψη αφορά στην τυποποίηση, στη διατήρηση δηλαδή μίγματος-στρατηγικής, ανεξάρτητα με τη χώρα διάθεσης του προϊόντος. Η δεύτερη αφορά στην προσαρμογή του μίγματος-στρατηγικής, ενώ εναλλακτικά δίνεται και μια τρίτη δυνατότητα συνδυασμού στρατηγικού μίγματος-στρατηγικής (Bradley, 1995:90)

5. Μοντέλα Λογικής της Εκστρατείας

Για τη συγκεκριμένη εργασία κατασκευάστηκαν δύο βασικά μοντέλα στρατηγικής επιλογής *λογικής της εκστρατείας*: ένα προσαρμοσμένο που ονομάστηκε «*μοντέλο απόλυτης στρατηγικής προσαρμογής*» και ένα τυποποιημένο που χρησιμοποιείται με την ονομασία «*μοντέλο ατελούς στρατηγικής προσαρμογής*». Βάσει των δύο αυτών μοντέλων, αναλύεται και συγκρίνεται η στρατηγική προσαρμογή του NSDAP και του ελληνικού κόμματος, της Χρυσής Αυγής.

α. Το μοντέλο της «απόλυτης ή τέλειας στρατηγικής προσαρμογής»

Το μοντέλο αυτό αποτυπώνει μια κατάσταση στην οποία λειτουργεί η ολοκληρωμένη, η τέλεια στρατηγική προσαρμογή, χωρίς να εμποδίζεται από εισερχόμενες ή προϋπάρχουσες ιδεοληψίες. Διαδικασία: τα αντικειμενικά δεδομένα (α, β, γ, δ) εσωτερικεύονται στο «μαύρο κουτί» και αξιοποιούνται από τα επιτελεία, επιδρώντας στην οργάνωση του μηνύματος της πολιτικής διαφήμισης.

α, β, γ, δ: αντικειμενικές εισροές: Αυτές σε μια προεκλογική εκστρατεία μπορεί να είναι: η εκλογική θέση που κατέχει το κόμμα, οι οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες (π.χ. οικονομική κρίση, ανεργία, έξαρση του μεταναστευτικού, εγκληματικότητα).

Το «μαύρο κουτί», αντιπροσωπεύει το στάδιο λήψης της πολιτικής απόφασης

⇒ Η εκροή-επίδραση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και στον δημόσιο χώρο γενικότερα.

Η λογική της εκστρατείας: Η απόφαση, η οργάνωση του μηνύματος για την κατανόηση της λογικής της εκστρατείας, δίνεται συνοπτικά με ένα παράδειγμα, μία άλλη μελέτη που έγινε με βάση την λογική της εκστρατείας και αφορούσε στη στρατηγική κινητοποίηση του χρόνου. Εξετάστηκε μία συγκεκριμένη εκροή: ο χρονισμός των αναφορών σε σχέση με τις εξωτερικές αντικειμενικές συνθήκες. Επίσης, οι Dover, Benoit, Trend & Fridenberg, συσχέτισαν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του περιεχομένου του μηνύματος (πχ αρνητισμό) με χαρακτηριστικά του μηνύματος. Ουσιαστικά λειτούργησαν στο πλαίσιο της λογικής της εκστρατείας.

β. Το μοντέλο της «Ατελούς στρατηγικής προσαρμογής» –Αμερικανοποίηση

α, β, γ, δ: αντικειμενικές εισροές /εναλλακτικές μεταβλητές: Αυτές σε μια προεκλογική εκστρατεία μπορεί να είναι: η εκλογική θέση που κατέχει το κόμμα, οι οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες (π.χ. οικονομική κρίση, ανεργία, έξαρση του μεταναστευτικού, εγκληματικότητα).

Ε: βασική ανεξάρτητη εισροή/μεταβλητή: η ιστορική εμπειρία ενός άλλου κόμματος η εκστρατεία του οποίου λειτουργεί ως στοιχείο μίμησης.

Το «μαύρο κουτί», αντιπροσωπεύει το στάδιο λήψης της πολιτικής απόφασης

➡ Η εκροή-επίδραση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και στον δημόσιο χώρο γενικότερα.

Η λογική της εκστρατείας: η απόφαση, η οργάνωση του μηνύματος

Στο μοντέλο αυτό, η στρατηγική του κόμματος δε διαμορφώνεται βάσει της δικής του ιδεολογίας και των αντικειμενικών συνθηκών. Ως ιδεολογία χρησιμοποιεί την ιδεολογία ενός άλλου κόμματος που στην παρούσα φάση λειτουργεί ως *ιδεοληψία*²¹. Ο διαχωρισμός της έννοιας είναι βασικός για τη σύγκριση των δύο στρατηγικών, αφού ένα από τα αντικείμενα έρευνας είναι αν πραγματικά η ναζιστική ιδεολογία κυριαρχεί στη λογική της εκστρατείας της Χρυσής Αυγής.

Οι αντικειμενικές συνθήκες (τα όποια οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά φαινόμενα) υπάρχουν βέβαια, αλλά επηρεάζουν λιγότερο στη λήψη της απόφασης.

γ. Εκμοντερνισμός

Κατά τον Παπαθανασόπουλο, ο «εκμοντερνισμός», δημιουργήθηκε, λόγω:

1. Της ανάπτυξης της αμερικανικής πολιτικής διαφήμισης
2. Της χειραφέτησης της ραδιοτηλεόρασης από το στενό έλεγχο της κρατικής εξουσίας
3. Της εμπορευματοποίησης της επικοινωνίας

²¹ Για την κατανόησή της αποδίδεται η ακριβής εννοιολογική και ετυμολογική της σημασία: ιδεοληψία η [ideolipsía] O25: (ψυχ., ψυχιατρ.) η εμφάνιση και η κυριαρχία ιδεών ή συναισθηματικών καταστάσεων ξένων προς το ενσυνείδητο εγώ, στη συνείδηση ενός ατόμου [λόγ. ιδεο- + -ληψία κατά το καταληψία μτφρδ. γαλλ. obsession] (info@greek-language.gr).

4. Της εμπορευματοποίησης του πολιτικού λόγου
5. Της Δημοσιογραφικής διαμεσολάβησης και
6. της αύξησης του ρόλου των ειδικών επαγγελματιών (Παπαθανασόπουλος, 2004:119-125)

Οι παράγοντες αυτοί δημιούργησαν τον «εκμοντερνισμό», μια νέα τεχνική πολιτικής επικοινωνίας και εκστρατείας, με καθαρά αμερικανικό χρώμα. *«Η διάχυση των επικοινωνιακών τεχνικών από τις ΗΠΑ και ο εκμοντερνισμός των προεκλογικών εκστρατειών οδήγησαν στην ανάπτυξη της προβληματικής για την αμερικανοποίηση και τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής επικοινωνίας»* [από εργασίες των Ο'Shaughnessy (1990), Maarek (1995), Newman(1994 και 1999)· Lees-Marshment(2001)].

δ. Αμερικανοποίηση (ή Americanization)

«Η αμερικανοποίηση αφορά στην επίδραση που ασκεί η αμερικανική εμπειρία στο περιεχόμενο της πολιτικής διαφήμισης και στην οργάνωση των πολιτικών εκστρατειών σε διεθνές επίπεδο» [Ο'Shaughnessy (1990), Maarek (1995), Newman(1994 και 1999)· Lees-Marshment(2001)].

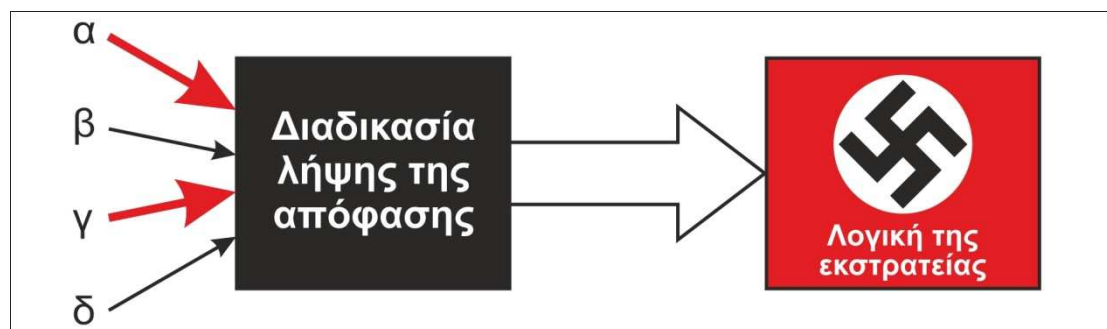
Η επίδραση αυτή που εκδηλώθηκε τόσο στην πολιτική διαφήμιση όσο και στον τρόπο οργάνωσης των πολιτικών εκστρατειών ήταν απόρροια του εκμοντερνισμού και έγινε αισθητή μέσω της παρατήρησης παγκοσμίων φαινομένων από πολλούς μελετητές, όπως αναφέρει ο Παπαθανασόπουλος. Σε πολλές χώρες εμφανίζονται πολλά κοινά σημεία, παρά τις μεγάλες διαφορές και ιδιομορφίες που καταγράφονται στον πολιτισμό, στην ιστορία, ακόμα και στους θεσμούς αυτών των χωρών (Παπαθανασόπουλος, 2004:111).

Ο Σαμαράς εντοπίζει τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει το φαινόμενο της αμερικανοποίησης στη χώρα υποδοχής. Συγκεκριμένα, ενδέχεται να δημιουργήσει στρεβλώσεις στη μορφή επικοινωνίας, λόγω της ασυμβατότητας της κουλτούρας των δύο κρατών. Η χειρότερη των περιπτώσεων είναι, όταν μια επιτυχημένη στρατηγική δεν υιοθετείται απλά, αλλά επιβάλλεται και νομιμοποιείται σαν κυρίαρχη ιδεολογία. (Σαμαράς, 2003:26)

Στο μοντέλο «αμερικανοποίησης» που κατασκευάστηκε δεν ακολουθείται η «στρατηγική γραμμή του κόμματος», αλλά η στρατηγική ενός κόμματος μιας άλλης χώρας. Το «μαύρο κουτί», η διαδικασία λήψης της απόφασης δεν αντιδρά ή αντιδρά

ελάχιστα στις κανονικές εισροές, ενώ υπάρχει πολύ μεγάλη επίδραση από μια μεγάλη θεωρία ενός εισερχόμενου ιμπεριαλιστικού πολιτισμού.

ε. Το μοντέλο της «Στρατηγικής προσαρμογής του Ναζιστικού κόμματος (NSDAP) του Χίτλερ»

Η περίπτωση του NSDAP «κλίνει» προς το μοντέλο της απόλυτης στρατηγικής προσαρμογής. Επειδή στην περίπτωση του γερμανικού κόμματος υπάρχει εισροή κάποιων εξωτερικών ιδεολογιών και ιδεοληψιών, χωρίς αυτές να αποτελέσουν την κυρίαρχη ιδεολογία, ενώ παράλληλα υπήρχε και προσαρμογή στις αντικειμενικές συνθήκες, προτιμήθηκε να δοθεί στο μοντέλο ο όρος «Στρατηγική Προσαρμογή» (αντί Απόλυτη Στρατηγική Προσαρμογή)

α, γ: εξωτερικές ιδεολογίες-ιδεοληψίες π.χ. Η φασιστική ιδεολογία, ο Ιμπεριαλισμός

β, δ: αντικειμενικές εισροές που στην περίπτωση του NSDAP είναι:

1. Η οικονομική κρίση στη Γερμανία μετά τον Α'Π.Π. και τη συνθήκη των Βερσαλλιών (πληθωρισμός, ανεργία, πολεμικές αποζημιώσεις, χαμηλό βιοτικό επίπεδο, πάγωμα του εμπορίου)
2. Η πολιτική-στρατιωτική κατάσταση (εδαφικές παραχωρήσεις, συνθήκες εμφυλίου πολέμου 1919-1923, διακοπή διεθνών σχέσεων)
3. Η ναζιστική ιδεολογία (αρισσοφία/αριοποίηση και φυλετική υγιεινή, εθνικισμός, φυλετικές διακρίσεις, υπάνθρωποι, αρχή του ηγέτη, «συγχρονισμός»)
4. Η κατοχή της εξουσίας ως κεντρική συνθήκη διαμόρφωσης μηνυμάτων, δύναμη δηλαδή που είχε το NSDAP, ως κυβερνών κόμμα να προωθήσει, αλλά και να επιβάλλει την ιδεολογία του.

⇒ Η εκροή-επίδραση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

στ. Το μοντέλο της «Ατελούς στρατηγικής προσαρμογής» της Χρυσής Αυγής - Λογική της εκστρατείας στα πλαίσια της *αμερικανοποίησης*.

α, β, γ, δ: αντικειμενικές εισροές /εναλλακτικές μεταβλητές

Ε: βασική ανεξάρτητη εισροή/μεταβλητή. Μια δυνατή και συγκεκριμένη εισροή, η ναζιστική ιδεολογία

⇒ Η εκροή-επίδραση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

6. Υπόθεση εργασίας

Κεντρική Υπόθεση Εργασίας

Στην περίπτωση της Χρυσής Αυγής, η εισερχόμενη ιδεοληψία στην διαδικασία λήψης αποφάσεων που συγκροτεί τη *λογική της εκστρατείας*, είναι η προπαγάνδα του ναζιστικού κόμματος. Δηλαδή, στο σύστημα λήψης αποφάσεων στρατηγικής επικοινωνίας της Χρυσής Αυγής, υπάρχει μία δεσπόζουσα εισροή που είναι το ναζιστικό κίνημα, η ιστορική ιδέα του ναζισμού. Αυτή λειτουργεί, αντίστοιχα με την εμπειρία των ΗΠΑ, στο μοντέλο πολιτιστικού ιμπεριαλισμού στις πολιτικές εκστρατείες που είναι γνωστό ως *αμερικανοποίηση*. Μια «ανώτερη θεωρία», μια «ανώτερη στρατηγική» υιοθετημένη από έναν εξωγενή παράγοντα, την οποία υιοθετεί και αναπαράγει υποβαθμίζοντας ή και υποκαθιστώντας όλες τις άλλες «αντικειμενικές εισροές» στην διαδικασία λήψης αποφάσεων. Δηλαδή η ιδεοληψία υποκαθιστά τις αντικειμενικές συνθήκες ως βασικός προσδιοριστικός παράγοντας στην κατασκευή του μηνύματος δημιουργώντας τις συνθήκες της ατελούς στρατηγικής προσαρμογής. Η κεντρική υπόθεση εργασίας η οποία ελέγχεται στο παρόν κείμενο είναι ότι με τον παραπάνω τρόπο λειτουργεί η προπαγανδιστική εμπειρία του γερμανικού ναζιστικού κόμματος, το οποίο θεωρείται ως η πεμπτουσία της Χρυσής Αυγής.

Και στα δύο μοντέλα, στο συμβατό μοντέλο της αμερικανοποίησης και σε αυτό της περίπτωσης της Χρυσής Αυγής, δεν παρουσιάζεται πλήρης στρατηγική προσαρμογή στις αντικειμενικές συνθήκες, τις οποίες βιώνει η εκστρατεία. Είναι συνεπώς μοντέλα ατελούς στρατηγικής προσαρμογής. Το ελληνικό κόμμα παίρνει ένα ξένο μοντέλο και το εφαρμόζει άκομψα, χωρίς να μπει στη διαδικασία να εξετάσει, εάν ταιριάζει στις αντικειμενικές συνθήκες, οι οποίες συγκροτούν το ελληνικό γίνεσθαι.

Η Λογική της Εκστρατείας ως Αναλυτικό Εργαλείο

Βασικό αναλυτικό εργαλείο είναι η *λογική της εκστρατείας*. Σε όρους μεθοδολογίας χρησιμοποιείται η ποιοτική ανάλυση περιεχομένου του μηνύματος, ως εργαλείο ανάλυσης της στρατηγικής.

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων από τα στρατηγικά επιτελεία προσεγγίζεται ως ένα «μαύρο κουτί» (black box), ως ένα φαινόμενο, η λειτουργία του οποίου δεν αναλύεται απευθείας, αλλά συμπεραίνεται μέσα από την ανάλυση των εισροών του και των εκροών του. Θεωρώντας ως κεντρικές εισροές τις αντικειμενικές συνθήκες της εκστρατείας και ως εκροές τις απεικονίσεις στα μέσα ενημέρωσης, κατασκευάζονται δύο μοντέλα: το μοντέλο της απόλυτης στρατηγικής προσαρμογής και το μοντέλο της ατελούς στρατηγικής προσαρμογής, που αποσκοπούν να ερμηνεύσουν τις στρατηγικές επιλογές στην διαμόρφωση μηνύματος από τους πολιτικούς και τα κόμματα.

Βασικός στόχος της έρευνας είναι ο έλεγχος του βαθμού στρατηγικής προσαρμογής.

Ελέγχεται η κεντρική υπόθεση εργασίας συγκρίνοντας τα στοιχεία που συγκροτούν τις εκφάνσεις της στρατηγικής επικοινωνίας των δύο κομμάτων. Γίνεται μια ποιοτική ανάλυση περιεχομένου των δύο στρατηγικών. Από πηγές ελέγχονται επιστημονικά και πολιτικά περιοδικά, εφημερίδες, έντυπα και ηλεκτρονικά βιβλία, συνεντεύξεις, δηλώσεις και κοινοβουλευτικές ομιλίες. Συγκεκριμένα, γίνεται σύγκριση σε δύο άξονες, στον αμιγώς ιδεολογικό, για να αποδειχθεί αν τελικά το ελληνικό κόμμα υιοθετεί όλες τις εκφάνσεις του ναζισμού και μετά η σύγκριση συνεχίζεται σε τομείς της κοινωνικής ζωής, όπως αυτοί επηρεάζονται και λειτουργούν μέσα από το πλαίσιο του ναζισμού. Εν ολίγοις, γίνεται εστίαση στον τομέα του *συμβολισμού*, καθώς αυτός φαίνεται ότι διαμορφώνει πολλές από τις στάσεις και συμπεριφορές των δύο κομμάτων. Η αντιπαραβολή συνεχίζεται μέσα

από τους βασικούς κοινωνικούς θεσμούς της παιδείας και του αθλητισμού, ενώ εξετάζεται και η θέση της γυναίκας, ως βασικός κινητήριος μοχλός στη Βιοθεωρία των δύο κομμάτων.

Μεταβλητές

Στην συνέχεια αποσαφηνίζεται το αιτιακό σχήμα το οποίο ελέγχεται με τις ανωτέρω υποθέσεις εργασίας:

Ανεξάρτητη Μεταβλητή: Η προπαγανδιστική εμπειρία του ναζιστικού κόμματος σαν ιστορική εμπειρία αποτελεί τη βασική ανεξάρτητη μεταβλητή. Η ανεξάρτητη μεταβλητή εξετάζεται μέσω της ανάλυσης μηνύματος του Γερμανικού Ναζιστικού Κόμματος.

Εναλλακτικές ανεξάρτητες μεταβλητές: Πραγματικές οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που μπορούν να λειτουργήσουν ως αντικειμενικές εισροές στο σύστημα λήψης αποφάσεων της εκστρατείας. Ο συντονισμός της διαδικασίας λήψης αποφάσεων με τις αντικειμενικές εισροές, απαρτίζουν την κατάσταση της πλήρους στρατηγικής προσαρμογής.

Εξαρτημένη μεταβλητή: Η επικοινωνιακή στρατηγική της Χρυσής Αυγής, εξετάζεται μέσω της ανάλυσης των μηνυμάτων του κόμματος.

Ερευνητικά ερωτήματα

Ελέγχουμε την ανωτέρω υπόθεση εργασίας με μία σειρά επιμέρους ερευνητικών ερωτημάτων τα οποία καθοδηγούν την έρευνα μας:

Ερευνητικό Ερώτημα 1:

Είναι ατελής η στρατηγική προσαρμογή της Χρυσής Αυγής ή όχι;

Ερευνητικό Ερώτημα 2:

Σε ποιους τομείς υπάρχει σύγκλιση και σε ποιους απόκλιση ανάμεσα στην Χρυσή Αυγή και στο Γερμανικό Ναζιστικό Κόμμα;

Ερευνητικό Ερώτημα 3:

Υπάρχουν τομείς σύγκρισης που το μοντέλο της Χρυσής Αυγής διαφοροποιείται εντελώς;

Ερευνητικό Ερώτημα 4:

Εάν υπάρχουν τομείς σύγκρισης, αυτοί οι τομείς είναι αμιγείς ή προσιδιάζουν σε άλλες στρατηγικές;

Ερευνητικό Ερώτημα 5:

Τελικά αν υπάρχει κάποια διαφοροποίηση στις συγκρινόμενες λογικές της εκστρατείας, τι μεγέθους είναι η απόκλιση;

Ερευνητικό Ερώτημα 5α :

Υπάρχει μεγάλη απόκλιση ανάμεσα στον Γερμανικό Ναζιστικό Κόμμα και στην Χρυσή Αυγή; Συνεπώς η Χρυσή Αυγή ακολουθεί το δικό της μοντέλο και έχει απλά κάποιες επιρροές από τη ναζιστική ιδεολογία;

Ερευνητικό Ερώτημα 5β:

Η απόκλιση ανάμεσα στο Γερμανικό Ναζιστικό Κόμμα και στην Χρυσή Αυγή είναι τόσο μικρή που δικαιολογείται, δεδομένης της χρονικής απόστασης και των τοπικών κοινωνικοπολιτικών και οικονομικών ιδιαιτεροτήτων και συνεπώς πιστοποιείται το γεγονός της ταύτισης;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΥΓΚΡΙΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

1. Χρυσή αυγή και NSDAP: πόσο κοντά είναι ιδεολογικά;

ΕΙΚΟΝΑ 1

Τι είναι η Χρυσή Αυγή;

Μόρφωμα, ιδεολογία ή κόμμα; Και τι κόμμα; Ακροδεξιό, εθνικοσοσιαλιστικό, εθνικιστικό, φασιστικό, ναζιστικό ή νεοναζιστικό; Το ερώτημα αυτό απασχολεί τους πολιτικούς, αλλά και τους πανεπιστημιακούς αναλυτές, καθώς και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Υπάρχουν πολλές απαντήσεις πάνω σε αυτή την ερώτηση. Η τοποθέτηση του ίδιου του κόμματος, τοποθετήσεις πολιτικών επιστημόνων και κοινωνιολόγων, ιστορικών, δημοσιογράφων, εκπαιδευτικών και ίσως και μια ακόμα: η εικόνα της Χρυσής Αυγής, όπως αποτυπώνεται στο λαό.

Δεδομένου ότι το NSDAP, το κόμμα που ίδρυσε ο Χίτλερ και με το οποίο ανέβηκε στην εξουσία εκλαμβάνεται αξιωματικά ναζιστικό, η παρούσα έρευνα εστιάζει αρχικά στη Χρυσή Αυγή και παρατίθενται μαρτυρίες και γεγονότα που αφορούν στο κόμμα. Στη συνέχεια γίνεται η σύγκριση των δύο κομμάτων για να διαπιστωθεί αν υπάρχει ιδεολογική ταυτοποίηση.

Η Χρυσή Αυγή (και εφεξής ΧΑ) ιδρύθηκε το 1985 και σύμφωνα και με τη «Διακήρυξη των Ιδεολογικών της Αρχών» είναι μια οργάνωση με σαφή εθνικοσοσιαλιστικό χαρακτήρα με διάθεση υμνητική απέναντι στον Χίτλερ και θρηνητική για την ήττα του: «είμαστε οι γιοι εκείνων που ηττήθηκαν»²². Στην Οργάνωση, όλα μαρτυρούν έναν εθνικοσοσιαλισμό: τα εμβλήματα, τα σύμβολα, οι χαιρετισμοί, τα ιδεολογικά κείμενα, ο λόγος, η πράξη, ακόμα και τα τατουάζ που φέρουν τα μέλη της.

Πριν την ίδρυση του κόμματος και από το 1980, έχει προηγηθεί η έκδοση του ομώνυμου περιοδικού από τον Νικόλαο Μιχαλολιάκο που θα ηγείτο αργότερα και της Οργάνωσης. Στο εξώφυλλο του πρώτου, αλλά και κατοπινών τευχών φιγουράρει η σβάστικα. Σε κάποια φύλλα υπάρχει και ο τίτλος «Εθνικοσοσιαλιστική Περιοδική Έκδοση». Στο περιοδικό κυριαρχεί ο ίδιος ο Χίτλερ και ορισμένοι επιφανείς συνεργάτες του. (1^ο τεύχος ΧΑ)

Ο τρόπος δράσης, οργάνωσης και ανάπτυξης του κόμματος της ΧΑ, ανάγει σε αυτή του Χίτλερ:

«Τα γυμναστήρια είναι ένας χώρος αλίευσης μελών, όπως επίσης ο στρατός, η Αστυνομία και τα γήπεδα. Η διείσδυση στα σχολεία αποφέρει οργανώσεις ανηλίκων. Η οργάνωση αποκτάει γυναικείο τμήμα. Η παρέμβαση ολοκληρώνεται με δεκάδες μουσικά σχήματα. Σε μυστικά στρατόπεδα στη Μάνδρα, στη Σαλαμίνα και στον Ασπρόπυργο και σε αυτοσχέδια σκοπευτήρια στο Χαϊδάρι, εκπαιδεύονται οι «Κλειστοί Πυρήνες». Η οργάνωση με ιπποτισμό είχε αναλάβει να συνοδεύει γριούλες για να πάρουν τα χρήματά τους από τράπεζες. Η οργάνωση μοιράζει επιδεικτικά στο Σύνταγμα φαγητό σε ανέργους, αλλά μόνο σε Έλληνες. Σπεύδουν σε βοήθεια πολιτών και καταστηματαρχών, όταν τη χρειάζονται» (Λακόπουλος, 2014:71-73)

Επίσης, υιοθετούνται συχνά προπαγανδιστικές στρατηγικές τακτικές. Σε φυλλάδιο για την τακτική που πρέπει να εφαρμόζουν τα μέλη, συνιστώνται: η υπομονή, η επίθεση και τα αντίποινα (όχι η εκδίκηση). Το κυριότερο όμως όπλο είναι η συκοφάντηση του εχθρού, η σπορά ψευδών ειδήσεων και η παραπληροφόρηση. Συγκεκριμένα αναφέρουν:

«Οι βασικές οδηγίες για το πώς να σπείρεις ψευδείς ειδήσεις και λασπολογία έχουν ως εξής: τα ιδεολογικά μας κτυπήματα πρέπει να δημιουργούν περισσότερες εστίες αναταραχής [...] η κατοπινή κίνησή μας είναι να συγκεντρώνουμε όλο το δυναμικό μας

²² Τίτλος 2^ο κεφαλαίου της Διακήρυξης των Ιδεολογικών Αρχών της Χρυσής Αυγής

στον πιο χαλαρό κρίκο της όλης επιχείρησης αδιαφορώντας για τους υπόλοιπους. Βάλλοντάς τον με δημοσιεύματα, κρίσεις, ψιθύρους, λασπολογία, προσωπικά...» (Χασαπόπουλος, 2013:151)

Όσον αφορά στην ιμπεριαλιστική διάθεση της ΧΑ, το ελληνικό κόμμα δε φαίνεται να έχει βλέψεις να κατακτήσει τον κόσμο, δεν έχει εκφράσει επίσημα κάποιες ανάλογες θέσεις επεκτατισμού, όπως ο Χίτλερ, ούτε φαίνεται να επιθυμεί το «ζωτικό χώρο» που επιθυμούσε ο Γερμανός ηγέτης. Ενίοτε εκφράζεται η επιθυμία για παλιγγενεσία. Στο τεύχος 39 (Οκτώβριος, 1988) του περιοδικού Χρυσή Αυγή σε ένα κείμενο παρέμβαση για τον Μείζονα Ελληνισμό καταγράφεται η ελπίδα ότι «σε μια Νέα Τάξη Πραγμάτων θα καταλάβουμε πάλι τη Μικρά Ασία και μαζί με Λατίνους, Γερμανούς και Σλάβους θα είμαστε κυρίαρχοι, ίσοι μεταξύ πρώτων».

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το μήνυμα που θέλει να δώσει ο αρχηγός της Χρυσής Αυγής είναι ξεκάθαρο: *Εθνικοσοσιαλισμός και επίκληση στον Χίτλερ*. Αρκετά χρόνια μετά, την περίοδο του πολιτικού ανοίγματος της ΧΑ, ο «Εθνικοσοσιαλιστής» μετατρέπεται σε «Εθνικιστή», ενώ ο ίδιος ο Μιχαλολιάκος δηλώνει: «Δεν παίρνουμε πίσω ούτε μια λέξη από όσα κατά καιρούς έχουμε γράψει και υποστηρίζει, απλά σήμερα θεωρούμε πλέον δόκιμο και κατάλληλο τον όρο αυτό» (Ψαρράς, 2012:36)

Η μόνη παραχώρηση που κάνει (σ.σ. ο Νίκος Μιχαλολιάκος) στα νέα δεδομένα της εποχής, είναι να κατεβάσει από το γραφείο του το πορτρέτο του Χίτλερ (Χασαπόπουλος, 2013:34). Τα μέλη της ΧΑ συστήνονται πια ως Έλληνες Εθνικιστές. Αυτή είναι η άποψη του κόμματος για τον εαυτό του. Δεν παραδέχονται ότι χρησιμοποιούν βία, ούτε ότι είναι ναζιστές, όμως:

«Στο αρχείο που βρέθηκε στην κατοικία του αρχηγού της Χρυσής Αυγής, κυρίου Νίκου Μιχαλολιάκου, εντυπωσιάζουν οι δεκάδες φωτογραφίες από κάθε μορφής οπλοστάσια, φωτογραφίες, φωτογραφίες Γερμανών στρατιωτών που εκτελούν δεμένους αιχμαλώτους, έγγραφο με τις είκοσι αρχές της Προπαγάνδας του Γκέμπελς και όπου ανάμεσα στα άλλα σημειώνεται: Η προπαγάνδα προς τους ανθρώπους του κινήματος (το εσωτερικό μέτωπο) πρέπει να δημιουργεί ένα βέλτιστο επίπεδο άγχους». (Λακόπουλος, 2014:63)

Ακόμα και η στάση της ΧΑ απέναντι στο θεσμό της Δημοκρατίας φαίνεται ότι είναι παρόμοια με του ναζιστικού γερμανικού κόμματος. Στο τεύχος 44 της Χρυσής Αυγής (Απρίλιος του 1989), σε άρθρο παρέμβαση ο Μιχαλολιάκος εξηγεί, γιατί οι

Έλληνες εθνικοσοσιαλιστές δε θα κατέβουν στις εκλογές του 1989. Διακηρύσσει ότι δεν πιστεύει στη Δημοκρατία, την οποία άλλωστε όπως σημειώνει ούτε τα πολιτικά κόμματα σέβονται.

Και σε αντιπαράβολή, ένα απόσπασμα από κείμενο του Γκέμπελς που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Der Angriff*, στις 30 Απριλίου 1928.

«Είμαστε κόμμα αντικοινοβουλευτικό. Μπαίνουμε στη Βουλή για να μας εφοδιάσει το οπλοστάσιο της Δημοκρατίας με τα δικά του όπλα. Αν η Δημοκρατία είναι τόσο ηλίθια που γι' αυτή τη δουλειά να μας δώσει κάρτες δωρεάν μετακίνησης και μισθούς, δικό της πρόβλημα. Αν πετύχουμε να εκλεγούν στα διάφορα κοινοβούλια εξήντα ως εβδομήντα υποκινητές και οργανωτές από το κόμμα μας, θα πληρώνει για την αγωνιστική μας οργάνωση η ίδια η πολιτεία.»

Κατά τον Παπαϊωάννου η ΧΑ δεν έχει φασιστικές καταβολές, αλλά παραπέμπει ευθέως σε φυλετικές, αριανές, παγγερμανικές αντιλήψεις που διαμορφώνουν τον πυρήνα της πολιτικής του ώριμου Χίτλερ. Όσο για το χαρακτηρισμό της ΧΑ ως *ακροδεξιά*, φαίνεται να μην τον υιοθετεί, γιατί όπως εξηγεί, *ακροδεξιά* θεωρείται περισσότερο μια ήπια χωροταξική περιγραφή, ενώ και η *εξτρεμιστική δεξιά*, σαν ορισμός πάλι δεν ενδείκνυται, αφού δεν μπορεί να αποδώσει τον ακραία βίαιο χαρακτήρα της ΧΑ. (Παπαϊωάννου, 2013:30)

Κατά τον Εμμανουηλίδη, η ΧΑ αποτελεί μια συναρμογή ρατσισμού και φασισμού (Εμμανουηλίδης, 2013:17).

Ο Έλληνας, μελετώντας εκ βάθρων την ακροδεξιά στην Ελλάδα, εντοπίζει ότι η μετάβαση της Ελλάδας στη δημοκρατία το 1974, παρουσίασε τα ίδια προβλήματα με τη Γερμανία και την Αυστρία. Άφησε πίσω της ένα κομμάτι του πληθυσμού που ήταν ακόμα προσκολλημένο στο παλιό καθεστώς και αρνούταν να δεχτεί τη νέα πολιτική πραγματικότητα. Όσο για τη σύγχρονη άκρα δεξιά, εμφάνισε μια ιδεολογική μετατόπιση με κύριο χαρακτηριστικό την έμφαση στον εθνικισμό (Έλληνας, 2012:184-190).

Τελικά η ΧΑ, ίσως είναι προτιμότερο, όπως προτείνει ο Παπαϊωάννου, αφού εμπνέεται από τον εθνικοσοσιαλισμό και ευθυγραμμίζεται πλήρως μαζί του, καλύπτει όλο το εύρος των ιδεών του και με το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού, να αποκαλείται (νέο)ναζιστικό κόμμα (Παπαϊωάννου, 2013:31)

Πρακτικές συνεπαγωγές του ναζιστικού χαρακτήρα

Η Γεωργιάδου θεωρεί ότι ο νεοφασισμός χαρακτηρίζεται από την άσκηση πολιτικής πρόκλησης και επιδίωξης για πολιτική ενσωμάτωση. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι:

Στις περιπτώσεις που έχουμε να κάνουμε με μια εκ νέου εμφανιζόμενη άκρα δεξιά, ο νεοφασιστικός χώρος γίνεται αρχικώς το πολιτικό καταφύγιο για τους πρώην συνεργάτες και τους αμετανόητους νοσταλγούς των φασιστών και των Ναζί [...] ενώ παρατηρείται οργανωμένη παρουσία τους, σε δεξιές εξτρεμιστικές ομάδες και κόμματα ήδη από τον πρώτο καιρό μετά τη λήξη του Β'ΠΠ» (Γεωργιάδου, 2008:73-74)

Ο Milza, αναφερόμενος στη γέννηση μιας «νεοφασιστικής διεθνούς», τονίζει ότι:

«Η διεθνοποίηση της Βάφεν –SS, συνέβαλε στην ανάπτυξη ενός είδους ευρωπαϊκού πατριωτισμού-ιδεολογικό άλλοθι της εποχής της δορυφοροποίησης για τους μεν, αυταπάτη ότι άνηκαν σε μια φυλετική κοινότητα ανώτερη για τους δε – που απέβλεπε στο να αντικαταστήσει τις παραδοσιακές αξίες του εθνικισμού. Η ιδέα μιας σταυροφορίας με σκοπό την υπεράσπιση της απειλούμενης, τόσο από την «ερυθρά βαρβαρότητα» όσο και από το «φυλετικό εκφυλισμό» (Milza, 2004:83)

Επίσης, ο Μαζάουερ²³ κατά τη διάρκεια ομιλίας του στο Αμερικανικό Κολλέγιο Αθηνών τον περασμένο Φεβρουάριο αναφέρθηκε εκτενώς στο φαινόμενο της ανόδου της άκρας δεξιάς στην Ελλάδα.

«Πολλοί πολιτικοί υποτιμούν την άνοδο της και τη θεωρούν παροδικό φαινόμενο. Δεν είναι αλήθεια. Η ελληνική πολιτεία δεν δείχνει σημάδια να καταλαβαίνει τη σοβαρότητα της κατάστασης» τόνισε και ανέλυσε την «αντιφατική» φυσιογνωμία της Χρυσής Αυγής ξεκαθαρίζοντας ότι έχει «ιδεολογική συγγένεια με τον γερμανικό εθνικοσοσιαλισμό». «Υπακούουν, είπε, στη μυστική φωνή του αίματος και σε ένα είδος Φύρερ που θα βγάλει ασπροπρόσωπο τον λαό που επικαλούνται. Βάλτε στη θέση των μεταναστών τους Εβραίους και θα καταλάβετε την τρομακτική ομοιότητα», είπε. «Γιατί η Χρυσή Αυγή είναι η ρίζα όλων των κακών στη χώρα. Η Χρυσή Αυγή υπόσχεται κάτι το οποίο δεν γίνεται: επιστροφή στην αυτάρκεια μετά την αποκήρυξη του χρέους, αλλά ταυτόχρονα υπόσχονται και αμυντική ασφάλεια για τη χώρα, την οποία δεν μπορούν να πληρώσουν». (ομιλία, Zougla. gr 13 Φεβρουαρίου 2013 | 12:18367 α-α+)

Κατά τον Paxton (2003), ο ναζισμός υιοθετεί το φασισμό, αλλά συγκροτεί τον εθνικοσοσιαλισμό πάνω στη βάση του φυλετισμού, με δύο κύριους άξονες:

²³ Ιστορικός

- (α) τη λατρεία της άριας φυλής και
- (β) μια ακραία μορφή αντισημιτισμού

Ο τρόπος που προσεγγίζει στην συνέχεια ο Paxton την έννοια του φασισμού και η αναλυτικότερη εξέτασή του μέσα από τις ίδιες τις πράξεις του (φασισμού), είναι και ο λόγος που χρησιμοποιείται ο συγκεκριμένος ορισμός, ως αναλυτικό εργαλείο για τη σύγκριση της ιδεολογίας της ΧΑ με αυτή του Χίτλερ.

Ο φασισμός κατά τον Paxton, μπορεί να οριστεί ως μια μορφή πολιτικής συμπεριφοράς που χαρακτηρίζεται:

- α) από μονομανή ενασχόληση με την κοινωνική παρακμή, την ταπείνωση ή τον κατατρεγμό και από μια αντισταθμιστική προσήλωση στην ενότητα, στην ενεργητικότητα και τον εξαγνισμό,
- β) ένα κόμμα μαζικής απήχησης που αποτελείται από αφοσιωμένους εθνικιστές ακτιβιστές, οι οποίοι βρίσκονται σε ταραχώδη αλλά αποτελεσματική συνεργασία με παραδοσιακές ελίτ, εγκαταλείπει τις δημοκρατικές ελευθερίες και, χωρίς ηθικούς ή νομικούς περιορισμούς, επιδιώκει να πραγματοποιήσει εσωτερικές εκκαθαρίσεις και να επεκταθεί εξωτερικά.

Για τον Paxton, οι ιδέες που βρίσκονται πίσω από τις φασιστικές ενέργειες γίνονται καλύτερα αντιληπτές μέσα από την εξέταση των ίδιων των πράξεων, αφού ορισμένες από τις συγκεκριμένες ιδέες δεν διατυπώνονται ευθέως στην δημόσια γλώσσα. Πολλές ανήκουν στη σφαίρα των ενστικτωδών συναισθημάτων και όχι σ' εκείνη των λογικών συλλογισμών (Paxton, 2006: 302)

Τα “κινητήρια πάθη”, τα ενστικτώδη συναισθήματα του φασισμού είναι: 1) μια αίσθηση έντονης κρίσης που δεν μπορεί να επιλυθεί εφαρμόζοντας παραδοσιακές λύσεις, 2) η ανωτερότητα της ομάδας προς την οποία έχουμε υποχρεώσεις που υπερβαίνουν οποιοδήποτε δικαίωμα, ατομικό ή καθολικό και η υποταγή του ατόμου σ' αυτήν, 3) η πεποίθηση πως η ομάδα στην οποία ανήκει κάποιος αποτελεί το θύμα, ένα συναίσθημα που δικαιολογεί οποιαδήποτε πράξη – πέρα από νομικούς ή ηθικούς περιορισμούς – και στρέφεται κατά των εχθρών του, εσωτερικών και εξωτερικών, 4) φόβος για ενδεχόμενη παρακμή της ομάδας από τις διαβρωτικές επιπτώσεις που ασκεί ο ατομικιστικός φιλελευθερισμός, η πάλη των τάξεων και οι ξένες επιρροές, 5) η ανάγκη για πιο συντονισμένη οργάνωση μιας πιο καθαρής κοινωνίας, με κοινή συναίνεση αν είναι δυνατόν ή με βίαιο

αποκλεισμό αν είναι απαραίτητο, 6) η ανάγκη να ασκείται εξουσία από φυσικούς αρχηγούς (μόνο άνδρες), σε μια ιεραρχία η οποία θα καταλήγει σε έναν εθνικό ηγέτη που θα είναι ικανός να ενσαρκώνει το ιστορικό πεπρωμένο της ομάδας, 7) η ανωτερότητα των ενστίκτων του ηγέτη απέναντι στην αφηρημένη και παγκόσμια λογική, 8) η ομορφιά της βίας και η αποτελεσματικότητα της θέλησης, όταν εξυπηρετούν την επιτυχία της ομάδας, 9) το δικαίωμα που έχει ο εκλεκτός λαός να επιβάλλεται στους άλλους χωρίς να περιορίζεται από κανενός είδους ανθρώπινο ή θεϊκό νόμο, ένα δικαίωμα που καθορίζεται με μοναδικό κριτήριο την ικανότητα επιβίωσης της ομάδας στα πλαίσια μιας δαρβινικής πάλης (Paxton, 2006: 302-303)

Συνοψίζοντας από τις παραπάνω αναλύσεις, προκύπτει ότι τα χαρακτηριστικά των νεοφασιστικών και νεοναζιστικών ιδεολογιών διακατέχονται από ακραίο πατριωτισμό, αυταπάτη ότι ανήκουν σε μια ανώτερη φυλετική κοινότητα, ανάγκη υπεράσπισης από την «ερυθρά βαρβαρότητα» όσο και από το «φυλετικό εκφυλισμό» και γενικότερες, φυλετικές αριανές, παγγερμανικές αντιλήψεις. Παράλληλα, προβάλλουν αξιώσεις σε επίπεδο πολιτικής πρόκλησης και επιδίωξης για πολιτική ενσωμάτωση.

Η σύγκριση λοιπόν των δύο ιδεολογιών γίνεται αναλύοντας τα «κινητήρια πάθη του φασισμού», όπως τα χαρακτήρισε ο Paxton, πάνω στα δύο χαρακτηριστικά του εθνικοσοσιαλισμού: τη λατρεία της άριας φυλής και την ακραία μορφή *αντισημιτισμού*.

2. Ο "Νέος Άνθρωπος" σε ένα "αρχαιοελληνικό περιβάλλον"

Το 1919, η Γερμανία έχασε τον πόλεμο και για τους περισσότερους Γερμανούς τα αίτια ήταν ακατανόητα.

«Όταν ανακοινώθηκε η ήττα της Γερμανίας, ο Χίτλερ βρισκόταν σε ένα στρατιωτικό νοσοκομείο, προσωρινά τυφλωμένος από χημικά αέρια. Πεισιμένος καθώς ήταν για την εγγενή υπεροχή των Γερμανών, συμφώνησε με πολλούς άλλους ότι η πολεμική τους προσπάθεια είχε υπονομευθεί, από μοχθηρές δυνάμεις, ότι είχαν «μαχαιρωθεί πίσωπλάτα» από Εβραίους και άλλους προδότες. (Payne, 2000:225)

Κατά τον Χίτλερ λοιπόν, τα αίτια της ήττας της Γερμανίας στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο δεν ήταν στρατιωτικά, αλλά πήγαζαν από βαθύτερα κοινωνικά

αίτια και αφορούσαν στους Εβραίους. Ο Χίτλερ είχε ήδη δομήσει το στρατηγικό του σχέδιο. Οι Εβραίοι ήταν ο πραγματικός θύτης με αθώο θύμα το γερμανικό λαό και για αυτό, θα πρέπει να εξολοθρευτεί.

Όταν ανέβηκε στην εξουσία, έβαλε σε άμεση εφαρμογή τη στρατηγική του πολιτική. Η λύση που πρότεινε ήταν η δημιουργία ενός νέου ανθρώπου, η αναγέννηση της άριας φυλής και εκεί εστίασε το στοχασμό του, τη λογική της εκστρατείας του. Γιατί ο Χίτλερ αποφάσισε να ακολουθήσει τη συγκεκριμένη πολιτική, το πώς οδηγήθηκε στη λήψη της απόφασης, είναι άγνωστο. Εκείνο που μπορεί να γίνει αντικείμενο παρακολούθησης είναι οι ευρύτερες κοινωνικές και πολιτικές δομές που λειτούργησαν ως εισροές και η στρατηγική του επικοινωνία, την οποία πλαισιώνει με καθαρή προπαγάνδα, με επίκληση κυρίως στο πάθος, στο συναίσθημα του Γερμανού πολίτη. Το μήνυμα της εκστρατείας που ανακοινώνεται στο γερμανικό λαό είναι ξεκάθαρο: «Κάθαρση».

Την κάθαρση, ως αποτέλεσμα της σχέσης φόβου και ρατσισμού, ο Τζαβάρας²⁴ την επικεντρώνει κυρίως στην ξενοφοβία, της οποίας οι εκδηλώσεις στην κοινωνία σχετίζονται πολλαπλώς με τη δυσφορία και την επιθετικότητα που προκαλούνται από τα διαφορετικά σωματικά γνωρίσματα, την πρόδηλη εξωτερική ένδεια, τη φτώχεια και τη βρωμιά των ρούχων, το χρώμα του δέρματος και ορισμένων δυσερμίνευτων μορφών συμπεριφοράς. Αυτή η «αισθητηριακή διαπίστωση», όπως την αποκαλεί, προκαλεί ένα τρόπο επαφής, μια αντιπαράθεση και δοξασία, μια ανακούφιση ότι «εμείς», ευτυχώς είμαστε αλλιώς, ανήκουμε σε μια υπέρτατη φυλή, «καθαρή». Πίσω από τον πρώτο τρόπο επαφής, διαμορφώνεται ωστόσο η ασυνείδητη απαίτηση της κάθαρσης και της βίαιης εξάλειψης του μολύσματος. (Τζαβάρας, 2013:5)

Μετά την ανάληψη της εξουσίας, ο Χίτλερ μέσα από τη νέα ναζιστική του κυβέρνηση προσπαθεί να δημιουργήσει μια διαφορετική εικόνα για το γερμανικό κράτος βασισμένη στη θεωρία τη άριας φυλής, που τη θεωρεί ανώτερη.

«Αν διαχωρίζαμε την ανθρωπότητα και την ιστορία της σε τρεις ανθρώπινους τύπους: σε αυτόν που τη δημιούργησε, σε αυτόν που διαφύλαξε την παρακαταθήκη και σε αυτόν που τη κατέστρεψε, δεν θα

²⁴ Καθηγητής Ψυχιατρικής, Ψυχαναλυτής

μπορούσαμε να κατατάξουμε τον Άριο παρά μόνο στον πρώτο ανθρώπινο τύπο» (Χίτλερ, 2006:324)

Το στρατηγικό σχέδιο καταστρώνεται σε δύο φάσεις. Αρχικά, κατασκευάζεται το ιδανικό πρότυπο ανθρώπου με καθαρό αίμα, άξιο προς αναπαραγωγή και διαίωνιση, ικανό να κατακτήσει τον κόσμο. Το πολιτικό μήνυμα είναι διττό. Ο Χίτλερ επιδιώκει την κάθαρση και παράλληλα την αναγέννηση της φυλής. Η εμμονή του στο φυλετισμό, αν και επιστημονικά ατεκμηρίωτη γίνεται η βάση της ιδεολογικής του πολιτικής. Είναι μια «λύση» που τον εξυπηρετεί. Προσδιορίζοντας την άρια φυλή, έχει ήδη μετρήσει την αξία της κάθε φυλής.

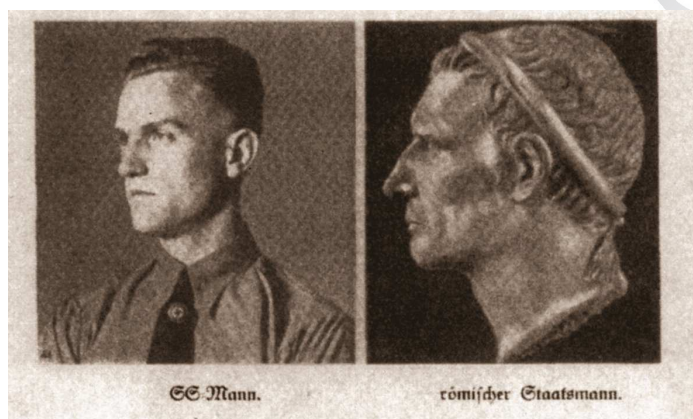
Ο ρατσισμός αναφέρεται στην «αξία των φυλών του κόσμου», αλλά όπως σημειώνει ο Μποτονάκης,²⁵ η αξία των φυλών είναι αυθαίρετη έννοια και ακολουθεί μια επίσης αυθαίρετη κλίμακα διαβάθμισης, δεν αποδεικνύεται επιστημονικά. Ο ρατσισμός, κατατάσσει τις φυλές των λαών σε τρία επίπεδα: στις ανώτερες, στις μεσαίες και τις κατώτερες. Πάνω στο άρμα του ρατσισμού οι ναζί έδεσαν την ιδέα της άριας φυλής. Ο ναρκισσισμός των Γερμανών είχε πληγωθεί και η αυτοεκτίμησή τους είχε καταπατηθεί με τις διεθνείς ποινές. Από το ναδίρ της αυτοεκτίμησης, τους προσφέρεται ξαφνικά το ανώτατο επίπεδο αξίας. Έτσι, όλοι οι Γερμανοί έγιναν οι απόγονοι της πρώτης φυλής του κόσμου, προορισμένοι από την ιστορία να κατακτήσουν και να ηγηθούν σε όλο τον κόσμο. Όμως, όπως συνεχίζει ο Μποτονάκης η έννοια της ανώτερης φυλής έχει συγκριτική υπόσταση. Υπάρχει δηλαδή μόνο σε σύγκριση με την κατώτερη. Επομένως έπρεπε να ορισθεί ή να επινοηθεί και η κατώτερη φυλή» (Μποτονάκης, 2013:57-58).

Δεδομένης λοιπόν αυτής της θεωρίας, οι Γερμανοί αφού πρώτα αυτοεντάχθηκαν στην άρια φυλή προκειμένου να επανακτήσουν τη χαμένη τους αξιοπρέπεια και αξία, έπρεπε να βρουν και τους «κατ' αντιπαράθεση», την κατώτερη φυλή να απαλλαγούν από τα «γενεσιουργά αίτια της παρακμής», τους Εβραίους και όλες τις υπόλοιπες φυλές «υπανθρώπων» που συνυπήρχαν τη δεδομένη στιγμή στο γερμανικό Κράτος. και μάλιστα να παρουσιαστεί τόσο πολύ κατώτερη, που να αξίζει και το θάνατο.

²⁵ Ψυχίατρος-Ψυχαναλυτής-Ψυχόδραμα

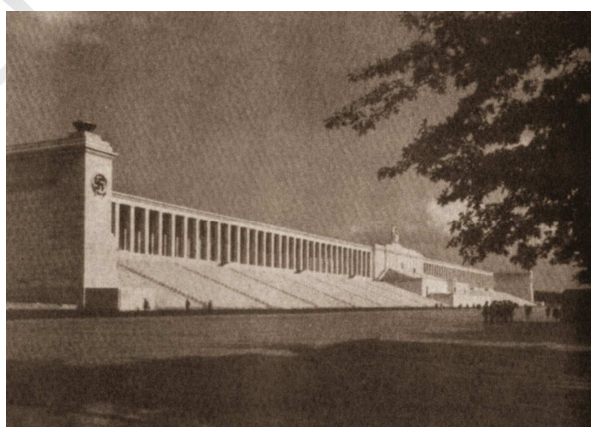
Ο Χίτλερ, τον «Άριο, τον τέλειο γονιδιακά άνθρωπο», τον φαντάζεται στα αρχαιοελληνικά πρότυπα. Η αρχαία Ελλάδα γίνεται το επίκεντρο θαυμασμού, σημείο αναφοράς και σύγκρισης. Ο Χίτλερ, δηλώνει:

«Όλα όσα έχουμε μπροστά μας, σαν σημάδια του ανθρώπινου πολιτισμού, καρποί της τέχνης, της επιστήμης και της τεχνικής, είναι σχεδόν κυριολεκτικά δημιουργήματα και καρποί των Αρίων, η μοναδική φυλή που αντιπροσωπεύει τον άνθρωπο» (Χίτλερ, 2006:323)

ΕΙΚΟΝΑ 2 SS-MANN UND ROMISCHER STAATSMANN:ΑΥΤΟΣ Ο "ΓΙΟΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΧΩΡΙΚΟΥ" ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΡΕΝΩΠΟ ΚΑΙ ΣΤΕΓΝΟ ΑΛΤΡΟΜΙΣΧ ΠΡΟΦΙΛ ΕΧΟΥΝ ΤΟ ΙΔΙΟ ΑΙΜΑΚΑΙ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ ΦΥΛΗ²⁶

Όμως, ο απαλλαγμένος από ελαττωματικά φυλετικά γονίδια, Άριος, χρειάζεται και ένα νέο χώρο, μια νέα ανασυγκροτημένη Γερμανία, μια χώρα πρότυπο. Ξεκινάει έτσι στη Γερμανία, μια μανιώδης κατασκευή αρχαϊκών έργων τέχνης, καθώς και αντιγραφή και οικειοποίηση της ιστορίας, της αρχιτεκτονικής και της φιλοσοφίας των αρχαίων Ελλήνων και ενίοτε των Ρωμαίων.

ΕΙΚΟΝΑ 3 ΟΙ ΚΕΡΚΙΔΕΣ ΤΗΣ ΖΕΡΠΕΛΙΝΦΙΕΛΔ, ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΒΩΜΟ ΤΗΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ²⁷

²⁶ ΠΗΓΗ: BLUT UND BODEN –LICHTBILDVORTRAG (ΧΑΡΟΥΤΟΤ, 2012:670)

Ο Χίτλερ δηλώνει οπαδός της τέχνης και ειδικά της τέχνης που δημιουργούν οι Άριοι. Στην ομιλία που εκφωνεί στο Μόναχο, τον Ιούλιο του 1937, για τα εγκαίνια του μουσείου Μοντέρνας Τέχνης, αναφέρεται με ικανοποίηση στη φυλετική πρόοδο του λαού του, που τείνει να προσεγγίσει τον κανόνα: *«Η εποχή μας εργάζεται για την έλευση ενός νέου ανθρώπου. Έχουν καταβληθεί σημαντικές προσπάθειες σε αναρίθμητους τομείς για την ανάταση του λαού μας [...]. Ποτέ η ανθρωπότητα δεν έμοιασε περισσότερο, ποτέ δεν υπήρξε, από πνευματική και φυσική άποψη, πιο κοντά στην Αρχαιότητα απ' ό,τι σήμερα»* (Charoutot, 2012:249)

Την επόμενη μέρα, εγκαινιάζει στο Μόναχο την *«Έκθεση Εκφυλισμένης Τέχνης»*, στην οποία απεικονίζονται σώματα δύσμορφα και άρρωστα, παραμορφωμένα. Το θέμα της έκθεσης; *«Ο τέλειος άνθρωπος»* (!) Ο Χίτλερ, φανερά εκνευρισμένος στα εγκαίνια λέει: *«Τι δημιουργείτε; Γυναίκες που προκαλούν αηδία, σακάτηδες και ηλίθιους, άντρες που μοιάζουν με κτήνη, παιδιά που έχουν πάνω τους την κατάρα»*. Και απευθυνόμενος στο κοινό, τους ρωτά: *«Αυτά σας σεββίζουν ως τέχνη οι τσαρλατάνοι που αποτελούν την εικαστική έκφραση της εποχής μας;»* (Χασαπόπουλος, 2013:45).

Ο Χίτλερ, είχε όντως μια εκτίμηση στις τέχνες, αλλά μόνο σε αυτές που αποτυπώνονταν σύμφωνα με τα δικά του πρότυπα. Ο Ιάκωβος Χονδροματίδης²⁸ σχετικά με την επίδραση της ναζιστικής προπαγάνδας μέσω του κινηματογράφου, αναφέρει ότι με την ανάληψη της εξουσίας από τον Χίτλερ τον Ιανουάριο του 1933, σηματοδοτήθηκε ένα νέο, διαφορετικό, πολιτικό κλίμα και στον κινηματογράφο. Ο Γκέμπελς, ο νέος υπουργός προπαγάνδας του Γ' Ράιχ, έδωσε το στίγμα του νέου καθεστώτος: *«Η τέχνη πρέπει να είναι προπαγάνδα, επειδή η ίδια η προπαγάνδα είναι μια τέχνη»*, και *«Πρέπει χωρίς καθυστέρηση, να ελευθερώσουμε τον κινηματογράφο από τους Εβραίους και από αυτούς που τον επηρεάζουν»*. Η θέση αυτή πολύ σύντομα έγινε πράξη. Δεκάδες ηθοποιοί, καλλιτέχνες και συγγραφείς (Μάρλεν Ντίντριχ, Μπριγκίτε Χέλμ, Φριτς Λάνγκ, Τόμας Μαν κ.ά.) ασφυκτιώντας κάτω από τις νέες συνθήκες εγκατέλειψαν τη Γερμανία. (Χονδροματατίδης, 2008:23-27)

²⁷ ΠΗΓΗ: DIE KUNST IM DRITTEN REICH, 1938 (CHAROUTOT, 2012:668)

²⁸ Ιστορικός, διπλωματούχος Στρατιωτικής ιστορίας της φιλοσοφικής σχολής του Aachen

Η προπαγάνδα του Γκέμπελς λειτουργεί βάσει σχεδίου. Η Χρυσή Γιαννουλάκη²⁹, χρησιμοποιεί ως παράδειγμα την ταινία «Jud Suss» (ο γοητευτικός Εβραίος) -μία από τις ταινίες που παρήγγειλε ο Γκέμπελς και γυρίστηκε το 1940-για να περιγράψει πώς το μίσος για τον ξένο είναι απαραίτητο συμπλήρωμα της απεριόριστης αγάπης για τους εντός της ομάδας, για τους «οικείους», για το «αίμα» μας. Στην ταινία υπάρχει μόνο ένας γοητευτικός Εβραίος, εξ ου και ο τίτλος. Όλοι οι άλλοι εμφανίζονται απωθητικοί, άσχημοι, υλιστές φιλοχρήματοι, διαφθορείς και διεφθαρμένοι. Στην τελευταία σκηνή του έργου ο μόνος γοητευτικός Εβραίος εξαναγκάζει σε βιασμό τη γερμανίδα κόρη. Ο Εβραίος βιάζει τη γερμανίδα κόρη και κατ' επέκταση τη Γερμανία. Και αυτός είναι ο πιο συμπαθητικός από τους Εβραίους και δημιουργεί την πεποίθηση στους Γερμανούς θεατές, αλλά και σε όλους τους πολίτες ότι πρέπει να τιμωρηθεί (Γιαννουλάκη, 2013:47).

Οι εβραίοι καλλιτέχνες και συγγραφείς, που «εξορίστηκαν» από τη Γερμανία, είχαν καλύτερη τύχη από αυτούς που συνελήφθησαν. Όπως μας αναφέρει ο Σάββας Μιχαήλ³⁰, οι ναζί εκμεταλλεύτηκαν το γεγονός ότι στα εκατοντάδες χιλιάδες άτομα που είχαν εγκλωβίσει στα στρατόπεδα συγκεντρώσεων, υπήρχαν εξαιρετικοί μουσικοί, ηθοποιοί και σκηνοθέτες και πάνω από 15.000 μελλοθάνατα παιδιά, κάτω των δεκαπέντε ετών, τα οποία ανάγκασαν να παίξουν μέσα στο στρατόπεδο τουλάχιστον 55 φορές την υπέροχη όπερα του Hans Krasa “Brundibar”. Διέταξαν μάλιστα τον Εβραίο καλλιτέχνη Kurt Gerron να γυρίσει μια ταινία, με σκηνές από τη συγκεκριμένη όπερα, στην οποία οι ναζί, έδωσαν τον τίτλο «Der Fuhrer schenkt den Juden eine Stadt», «Ο Φύρερ προσφέρει στους Εβραίους μια Πόλη» (Μιχαήλ, 2013:17). Έτσι παρουσίασαν και δικαιολόγησαν οι Γερμανοί ναζί τον εγκλωβισμό μιας ολόκληρης φυλής σε στρατόπεδα. Ως ευκαιρία να δημιουργήσουν μια δική τους πόλη κάτω μάλιστα από τις πολιτισμικές αξίες που τους έδινε η Γερμανία.

Η σχέση και η αγάπη του Χίτλερ στην τέχνη ήταν μονοδιάστατη και περιορισμένη. Ανάλογα φαινόμενα άλλωστε παρατηρούνται και στην Ελλάδα με το κόμμα της ΧΑ, το πρόγραμμα της οποίας αναφέρει: «*κατάργηση των κρατικών επιχορηγήσεων και περιθωριοποίηση των «καλλιτεχνών» που προσβάλλουν εθνικά, θρησκευτικά και ιστορικά σύμβολα*». Επικρίνουν το συνέδριο των Δελφών για τον Κάρολο Κουν, αποκαλώντας τον «*ομοφυλόφιλο και μαρξιστή Εβραίο, ένα σιχαμερό*

²⁹ Ψυχίατρος

³⁰ Ιατρός και συγγραφέας

ερπετό που εσκύλευσε με όποιον τρόπο μπορούσε την ελληνική τέχνη επηρεασμένος από τη νευρωτική και φροϋδική τεχνοτροπία ενός άλλου εβραίου, του Μπρεχτ» (Χασαπόπουλος, 2013:45)

Η στάση απέναντι στην «Τέχνη» και τον πολιτισμό, δεν είναι το μοναδικό κοινό στοιχείο που χαρακτηρίζει τα δύο κόμματα. Όταν η ΧΑ αναγκάζεται να «κρύψει» τις πρόδηλες αναφορές στον Χίτλερ και στα σήματα του ναζισμού και να παρουσιάσει ένα πιο δημοκρατικό πρόσωπο, κάνει και αυτή προσέγγιση στην αρχαία Ελλάδα και συγκεκριμένα στην αρχαία Σπάρτη.

ΕΙΚΟΝΑ 4

Τα μέλη της ΧΑ, αναγνωρίζουν τους αρχαίους Έλληνες ως την πρώτη καθαρή φυλή και υποστηρίζουν ότι οι Σπαρτιάτες είναι οι πρώτοι Ες Ες. Αυτός είναι και ο λόγος που τα τελευταία χρόνια κάθε Ιούλιο πραγματοποιούν «προσκυνήματα» στις Θερμοπύλες και τιμούν το Λεωνίδα.

Η αναφορά βέβαια της ΧΑ στην αρχαία Ελλάδα, άσχετα με τους όποιους λόγους, έχει μία γενεαλογική βάση. Η εμμονή όμως του Χίτλερ σε ό,τι αρχαιοελληνικό, προβληματίζει τους επιστήμονες. *«Η σχέση με την αρχαιότητα δεν εκφράζεται μόνο με λέξεις, αλλά και με πλήθος άλλων διαμεσολαβήσεων, με πρακτικές, -όπως η τοποθέτηση της Αθηνάς στην κεφαλή μιας παρέλασης της γερμανικής τέχνης- και εκφράζουν τη ρατσιστική ανάκτηση της ελληνικής και ρωμαϊκής ταυτότητας» (Gharoutot, 2012:21)*

Οι αξιωματούχοι του ναζιστικού κράτους, αλλά και ο ίδιος ο Χίτλερ, μιλούν ακατάπαυστα για την ελληνική φυλή.

Σε συνέντευξη που έδωσε ο Λεόν Ντεγκρέλ³¹ σε δύο απεσταλμένους της ΧΑ, ισχυρίζεται ότι ο Χίτλερ του είχε δηλώσει ότι είναι Έλληνας. Και ο Ντεγκρέλ το υποστηρίζει με το γεγονός ότι ο Χίτλερ ήταν βαθύτατα φιλέλληνας, στο σπίτι του είχε αρχαία γλυπτά και για αυτόν η Ελλάδα ήταν το λίκνο του πολιτισμού. (Ψαρράς, 2012:255)

Τι είναι εκείνο που γοητεύει τον Χίτλερ; Γιατί η αρχαία ελληνική λατρεία, ξυπνάει αυτήν ακριβώς την περίοδο και τι κρύβεται από πίσω; Γιατί, αν δεχτεί κανείς το γεγονός ότι ο Χίτλερ θαύμαζε και αγαπούσε την Ελλάδα, θα πρέπει να δικαιολογήσει με κάποιο τρόπο τις ανελέητες επιθέσεις και καταστροφές στο ελληνικό κράτος. Μια εξήγηση είναι ότι ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός έχοντας σημαδέψει την ανθρωπότητα δεν αφήνει ανεπηρέαστους ούτε τους Γερμανούς. Εξάλλου και πριν την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία υπάρχουν αναφορές, αποδοχή και θαυμασμός για το αρχαίο ελληνικό μεγαλείο από πολλούς βασιλείς της Πρωσίας και της Βαυαρίας. (Goodrich, 1998:23-25)

Κατά μια δεύτερη εκδοχή, η Ελλάδα στα μάτια των Γερμανών είναι μια «καθαρή φυλή» την οποία θαύμαζαν.

Μια τρίτη, πιο λογική εξήγηση δίνεται από τον Charoutot:

«Ο επανειλημμένα διακηρυγμένος στόχος του Hitler ήταν να αποκαταστήσει την υπερηφάνεια ενός έθνους ταπεινωμένου από τη Συνθήκη των Βερσαλλιών. Αυτή η εθνική θεραπεία δεν περνούσε μόνο από τον επανεξοπλισμό και τη μεγαλομανή αρχιτεκτονική πολιτική.... Το παρόν και ο χώρος δεν αρκούσαν: το παρελθόν και ο χρόνος έπρεπε να συμβάλλουν εξίσου στην εξύψωση μιας υπερηφάνειας που είχε πληγωθεί το 1918 και το 1919. Ο προσεταιρισμός του αρχαίου παρελθόντος, των έργων του, των κρατών του, αποκτούσε πλέον κομβική ιδεολογική σημασία».(Charoutot, 2012:14)

Έτσι, ακολουθείται και το εξής σκεπτικό που συνδέει τους Γερμανούς φυλετικά με τους Έλληνες. Η εκδοχή ότι οι Δωριείς της Σπάρτης ήρθαν στην Ελλάδα από το βορρά και προέρχονται από Γερμανική φυλή κάνει τους Γερμανούς διπλά υπερήφανους. Αυτό τους κάνει να πιστεύουν ότι διεκδικούν την πατρότητα ενός πολύ

³¹ Ο Λεόν Ντεγκρέλ υπήρξε ο πιο παρασημοφορημένος «ξένος» (Βέλγος), αξιωματικός των SS.

μεγάλου πολιτισμού, άρα και οι ίδιοι δεν μπορεί παρά να είναι ένα μεγάλο αξιόλογο και αξιοπρεπές έθνος που δεν μπορεί να εξευτελίζεται με μια άδικη συνθήκη, όπως αυτή των Βερσαλλιών. (Payne, 1973:154,345,538)

Αυτό βέβαια ως εκδοχή, διευκολύνει τον Χίτλερ που θέλει να δημιουργήσει το «νέο άνθρωπο».

«Το ναζιστικό κόμμα, με το εγχείρημά του περί νέου ανθρώπου, προσπάθησε, όταν τέθηκαν στη διάθεσή του τα κρατικά μέσα, να δώσει σε αυτόν το άνθρωπο όχι μόνο ανανεωμένο σώμα αλλά και μια νέα προσωπικότητα: ένα ήθος σφυρηλατημένο από τις μόνιμες επωδούς της προπαγάνδας («να υπηρετείς τον Φύρερ και το κράτος»), μια σκέψη δομημένη σύμφωνα με τα αξιώματα της ιδεολογίας (υπάρχει σύγκρουση των φυλών), αλλά και μια ταυτότητα συγκροτημένη από μια ιστορία, την ιστορία της ομάδας στην οποία εκείνος ανήκει» (Charoutot, 2012)

Με τη στροφή στο παρελθόν και στην Αρχαιότητα, ο Γερμανός πολίτης έχει την ευκαιρία να αρχίσει τη ζωή του από την αρχή, με νέα ταυτότητα (την αληθινή κατά το ναζισμό), με προέλευση από την άρια φυλή και πολλά γενεαλογικά χαρακτηριστικά που φουσκώνουν τα στήθη του με υπερηφάνεια, αλλά και με ένα άσβεστο πάθος να κατακτήσει, να κυριαρχήσει και να «καθαρίσει» από τις ακάθαρτες φυλές όλη την ανθρωπότητα. (Payne, 1973:344)

Αυτό είναι το πρώτο μέρος του στρατηγικού σχεδιασμού του Χίτλερ. Το δεύτερο μέρος του σχεδίου προχωρά παράλληλα με την ανοικοδόμηση της Γερμανίας και περιλαμβάνει τις νομοθετικές ρυθμίσεις για την ανάδειξη της άριας φυλής.

Οι «Νόμοι της Νυρεμβέργης»

Οι «Νόμοι της Νυρεμβέργης για την Προστασία του Γερμανικού Αίματος και της Γερμανικής Τιμής» ψηφίστηκαν στην ετήσια κομματική συγκέντρωση που πραγματοποιήθηκε το 1935 στη Νυρεμβέργη. Οι νόμοι αυτοί στερούσαν στους Εβραίους του Reich όλα τα δικαιώματά τους, με σκοπό να διατηρηθεί η «καθαρότητα του γερμανικού αίματος και να διασφαλισθεί η διαίωνιση του γερμανικού έθνους». Ο Χίτλερ ήταν αποφασισμένος να εφαρμόσει τόσο την «υγρή όσο και την στεγνή κάθαρση»³² (Marabini, 2008: 81-82). Θεωρητικά, με τους νόμους της Νυρεμβέργης, καθιερώθηκαν δύο διαφορετικές φυλές: η μία με πλήρη πολιτικά δικαιώματα και η άλλη σε κατάσταση «φιλοξενούμενου» πληθυσμού. (Fritzsche, 2008:133)

³² Στην αστυνομική διάλεκτο «υγρή» σημαίνει αιματηρή και «στεγνή» διοικητική (Marabini, 2008:73)

1935: «Το φυλετικό όνειδος»

Ανακοινώνονται οι νέοι νόμοι βάσει των οποίων οι Εβραίοι³³ δε θα μπορούν να έχουν γερμανική υπηκοότητα και δε θα διατηρούν σεξουαλικές σχέσεις με Γερμανούς. Οποιαδήποτε τέτοια πράξη συνιστά ποινικό αδίκημα.

1935: «Νόμος για την Προστασία της Κληρονομικής Υγείας του Γερμανικού Λαού»

Μετά το 1935 για να παντρευτεί ένα ζευγάρι έπρεπε να προσκομίσει «πιστοποιητικό καταλληλότητας». Αυτό πιστοποιεί ότι το ζευγάρι αφενός δεν έπασχε από κάποια κληρονομική πάθηση ή μεταδοτική ασθένεια, αλλά γινόταν έμμεσα και ένας τελευταίος έλεγχος για αποφυγή αιμομιξιών μεταξύ των καθαρόαιμων Γερμανών και των άλλων φυλών πέραν των Εβραίων, όπως Ρομά και «μαύρων», για να εξασφαλιστεί η αποφυγή γέννησης «φυλετικά ύποπτων» παιδιών.

1937-1938: «Αριοποίηση»

Το σχέδιο της Αριοποίησης ήταν το δεύτερο στάδιο της εξόντωσης των Εβραίων. Μετά τη στέρηση βασικών δικαιωμάτων, ακολούθησε η οικονομική τους αποδυνάμωση. Οι εβραϊκές επιχειρήσεις εξαγοράζονταν σε εξευτελιστικές τιμές, ενώ ακολούθησε και η μαζική απόλυση χιλιάδων Εβραίων. Σε περιορισμό τέθηκαν οι γιατροί και δικηγόροι που εφεξής εξυπηρετούσαν τις ανάγκες μόνο της δικής τους φυλής. Κάθε Εβραίος ήταν υποχρεωμένος, για να εντοπίζεται εύκολα, να φέρει και ειδική ταυτότητα.³⁴ (Payne, 1973:357). Το Ahnenpass, το φυλετικό διαβατήριο που υποχρεωτικά έπρεπε να φέρει κάθε πολίτης της Γερμανίας, δημιούργησε μια ιδιαίτερη κινητικότητα σε όλους τους πολίτες. Ο κόσμος έψαχνε το γενεαλογικό του δέντρο, με ιδιαίτερο άγχος μήπως ανακαλύψει κάποιον πρόγονο Εβραίο που θα του στερούσε την ένταξη στη Volksgemeinschaft³⁵. Αυτή η νέα μέθοδος, ήταν η αρχή μιας ευρύτερης προσπάθειας να αποδεχτούν οι Γερμανοί τις φυλετικές τους ευθύνες ως

³³ Οι Νόμοι της Νυρεμβέργης όριζαν κάποιον ως «Εβραίο» αν το άτομο αυτό είχε τρεις ή τέσσερις παππούδες και γιαγιάδες που ήταν Εβραίοι. Κατά συνέπεια, οι Ναζί χαρακτήρισαν Εβραίους χιλιάδες άτομα που είχαν ασπαστεί άλλες θρησκείες εγκαταλείποντας τον ιουδαϊσμό, ακόμη και ρωμαιοκαθολικούς ιερείς, μοναχές και προτεστάντες ιερείς που είχαν Εβραίους παππούδες και γιαγιάδες (και από το United States Holocaust Memorial Museum, Washington, DC)

³⁴ Όπως όλοι στη Γερμανία, οι Εβραίοι ήταν υποχρεωμένοι να έχουν μαζί τους δελτίο ταυτότητας, όμως η κυβέρνηση προσέθεσε ειδικά διακριτικά στις δικές τους: έφεραν το γράμμα «J» σφραγισμένο με κόκκινο μελάνι και νέα μεσαία ονόματα για όλους όσοι δεν διέθεταν αναγνωρίσιμα «εβραϊκά» μικρά ονόματα – «Israel» για τους άνδρες και «Sara» για τις γυναίκες. Αυτά τα δελτία ταυτότητας επέτρεπαν στην αστυνομία να αναγνωρίζει τους Εβραίους εύκολα. (Από το United States Holocaust Memorial Museum, Washington, DC)

³⁵ «Εθνική Κοινότητα»

Άριοι, τους δίδαξε να νιώθουν και να φέρονται ως Άριοι. Από την άλλη, κατεγράφησαν όλοι οι Εβραίοι. Ήταν ο πιο εύκολος τρόπος να εντοπιστούν λίγο καιρό αργότερα και να οδηγηθούν στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως. (Fritzsche, 2008:82-88)

ΕΙΚΟΝΑ 5 «ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΣΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. ΜΗΝ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΑΠΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΒΡΑΙΩΝ». Η ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΑΥΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΑΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΤΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΜΠΟΪΚΟΤΑΖ

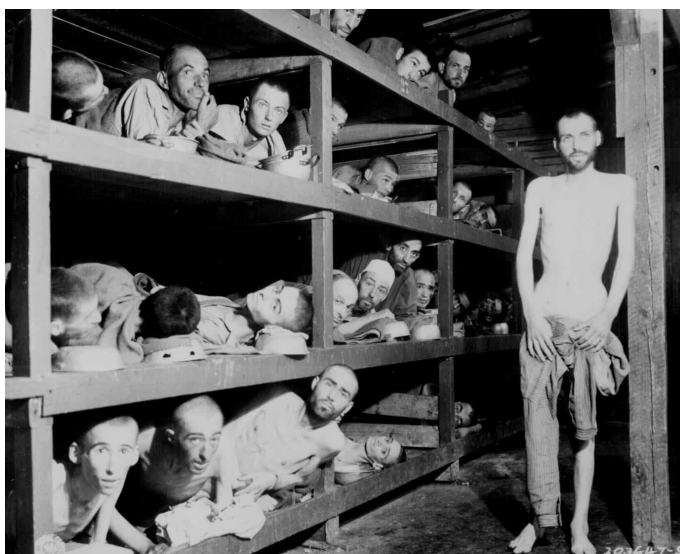
Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι από έγγραφο του Herbert Nehring³⁶ Γερμανού γενικού προξένου στη Θεσσαλονίκη στις 30 Ιουνίου 1943, προς το Υπουργείο Εξωτερικών³⁷ και δείχνει τη διαδικασία Αριοποίησης στην Ελλάδα την περίοδο 1943-1944.

«...αν δεν υπάρχουν ενδοιασμοί, παρακαλώ να πληροφορήσετε την ΥΕΕ (Υπηρεσία Εξωτερικού Εμπορίου του Ράιχ) ότι η Αριοποίηση όλων των εδώ καταστημάτων και εταιρειών των Εβραίων προχωρεί. Εφόσον πρόκειται για ελληνικές επιχειρήσεις, η Αριοποίηση γίνεται με επιτάχυνση. Αρχίζει η Αριοποίηση των εβραϊκών καταστημάτων, που οι ιδιοκτήτες τους χαίρουν προστασίας συμμάχων ή ουδέτερων εχθρών. Μεγάλο μέρος αυτών των καταστημάτων βρίσκεται τώρα υπό διάλυση. Παραγγελίες δεν μπορούν να δοθούν πια από κανένα από τα εδώ εβραϊκά καταστήματα και επιχειρήσεις. Η ολοκληρωτική Αριοποίηση επεκτείνεται στον τομέα δικαιοδοσίας του Στρατιωτικού Διοικητή Θεσσαλονίκης-Αιγαίου...»

³⁶ Γενικός Πρόξενος στην Ελλάδα από το 1943 έως το 1944

³⁷ΚΚΑ Πότσταμ, αρ. φιλμ 42905 «Ντοκουμέντα από τα Γερμανικά αρχεία. Η Ελλάδα κάτω από τον αγκυλωτό σταυρό» Έρευνα-Παρουσίαση Μάρτιν Ζέγκεντορφ. Μετάφραση Θανάσης Γεωργίου Αθήνα 1991 Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή

Η «Τελική Λύση»

ΕΙΚΟΝΑ 6: ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ "ΜΙΚΡΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ" ΣΤΟΙΒΑΓΜΕΝΟΙ ΣΕ ΚΟΥΚΕΤΕΣ

Η «Τελική Λύση»³⁸ ήταν ένα γενικό και στρατηγικής σημασίας ναζιστικό σχέδιο εξόντωσης των Εβραίων. Εφαρμόστηκε σταδιακά μετά τους νόμους της Νυρεμβέργης και την Αριοποίηση και ολοκληρώθηκε με το πογκρόμ της «*Νύχτας των Κρυστάλλων*». Οι Ναζί ίδρυσαν στην Πολωνία έξι στρατόπεδα συγκέντρωσης ειδικά διαμορφωμένα με θαλάμους αερίων, όπου συγκέντρωναν Εβραίους. Εκεί από τα «*Τάγματα Θανάτου*» πραγματοποιήθηκε από το 1941 και μετά η μαζική δολοφονία τριών εκατομμυρίων Εβραίων, δεκάδων χιλιάδων Παρτιζάνων, Ρομά (Τσιγγάνων) και Σοβιετικών πολιτικών αξιωματούχων (Payne, 1973:261, 331,500).

Ο γερμανικός λαός βομβαρδιζόταν καθημερινά με ντοκιμαντέρ, φυλλάδια, αφίσες και ανακοινώσεις για τον εβραϊκό κίνδυνο. Τα σχολικά βιβλία κατακλύζονταν από ρατσιστικά κείμενα και φωτογραφίες. Ο Χίτλερ στήριξε ένα μεγάλο μέρος της προπαγάνδας του στον «εβραϊκό εχθρό».

«Όπου εμφανίζονται οι αρουραίοι, φέρνουν στη χώρα τον αφανισμό καταστρέφοντας τα αγαθά και τις τροφές των ανθρώπων. Στο πέρασμά

³⁸ Στο σύνολό της, η «Τελική Λύση» περιλάμβανε δολοφονίες σε θαλάμους αερίων, εκτελέσεις με πυροβόλα, απρογραμμάτιστες τρομοκρατικές ενέργειες, ασθένειες και υποσιτισμό που προκάλεσαν συνολικά το θάνατο περίπου έξι εκατομμυρίων Εβραίων - τα δύο τρίτα των Εβραίων της Ευρώπης. (Από το United States Holocaust Memorial Museum, Washington, DC)

τους σπέρνουν την αρρώστια, την πανώλη, την πανούκλα, τη λέπρα, τον τυφοειδή πυρετό, τη χολέρα, τη δυσεντερία κ.λπ. είναι πανούργοι, δειλοί και ανελέητοι. Εμφανίζονται συνήθως σε μεγάλα κοπάδια. Ανάμεσα στα ζώα, ο αρουραίος αντιπροσωπεύει το στοιχείο της δόλιας υπόγειας καταστροφής, όπως ακριβώς οι Εβραίοι ανάμεσα σε όλους τους ανθρώπους» (από το προπαγανδιστικό ντοκιμαντέρ «ο αιώνιος Εβραίος», 1940, σε σκηνοθεσία Fritz Hippler)

«Εναντίων Όλων»

«Σκοτώστε τον Εβραίο που κουβαλάτε μέσα σας και είναι ο αρνητικός σας εαυτός, ο ανίκανος να σημασιοδοτήσει τη ζωή σας με ένα υπέρτατο ιδανικό. Μετά, πολεμήστε τον Εβραίο που βρίσκεται γύρω σας» (Διακήρυξη ιδεολογικών αρχών Χρυσής Αυγής)

Ο «Εβραίος» για τη ΧΑ δεν είναι μόνο ο γνωστός Εβραίος. Το ρόλο των Εβραίων στην Ελλάδα φαίνεται ότι παίζουν κυρίως οι μετανάστες. Η ΧΑ στρέφεται εναντίων Αφγανών, Πακιστανών, Αλβανών. Τα σχέδια της νέας αριοποίησης περιλαμβάνουν επιθέσεις κατά των μεταναστών σε αυτοσχέδιους πάγκους πεζοδρομίων, λαϊκές αγορές, παζάρια και πανηγύρια, με καταστροφή των εμπορευμάτων τους.

«Ο Εβραίος-Υπάνθρωπος είναι σήμερα, ανεξαρτήτως χρώματος, θρησκείας ή εθνικής καταγωγής, και ο κάθε μετανάστης, ο Πακιστανός ή Αφγανός ή Αλβανός, ο αλλόφυλος, ο αλλόθρησκος, ο ομοφυλόφιλος, ο τοξικομανής, ο ψυχικά πάσχων που κατά τη «Χ.Α.» συχνά είναι «προϊόν

της μιγαδοποίησης με μετανάστες», ο εκφυλισμένος καλλιτέχνης», ο κάθε «μη κανονικός» κατ' αυτούς και φυσικά ο κάθε αριστερός, κομμουνιστής, αναρχικός και μπολσεβίκος που, όπως κραυγάζουν βαδίζοντας στρατιωτικά οι χρυσαυγίτες, «δεν του ανήκει αυτή η γη». (Μιχαήλ, 2013:20)

Αλλά στο στόχαστρο, εκτός από τους μετανάστες, μπήκαν ακόμα και οι μειονοτικοί μουσουλμάνοι της Θράκης και οι σλαβόφωνοι της Μακεδονίας.

Κατά τον Παπαϊωάννου, η ΧΑ έχει ορίσει και έχει κατηγοριοποιήσει τους εχθρούς της ως εξής:

1. Οι «ξένοι»: όσοι δεν ανήκουν στο Έθνος και στο Κράτος (Αλβανοί, Πακιστανοί κλπ)
2. Οι «ημίαιμοι»: αυτοί που ανήκουν στο κράτος, αλλά όχι στο έθνος, οι «εντός ξένοι» (Μειονότητες)
3. Αυτοί που ανήκουν στο Έθνος και στο Κράτος, αλλά δεν αξίζουν να ανήκουν εκεί. (αριστεροί, διεθνιστές, διανοούμενοι κλπ) (Παπαϊωάννου, 2013:86)

Οι χρυσαυγίτες οργανώνουν αιμοδοσίες μόνο για Έλληνες. Μοιράζουν τρόφιμα μόνο σε Έλληνες. Επιτίθενται και απομακρύνουν τους αλλοδαπούς μετανάστες ασθενείς ακόμα και από τα νοσοκομεία.

Τελικά, «εάν δεν υπήρχαν οι μετανάστες, θα έπρεπε να εφευρεθούν, καθώς στα σύγχρονα συμφραζόμενα είναι το ιδανικό Σώμα που προσφέρεται για την πραγματική ή συμβολική εξόντωσή του. Οι μεταναστευτικοί πληθυσμοί επιτελούν μια κρίσιμη λειτουργία στη διαχείριση του ρίσκου και στις διαδικασίες μετατόπισης των εστιών της κρίσης, ενώ είναι οι ιδανικοί να λειτουργούν ως αποδιοπομπαίος τράγος ή εσωτερικός εχθρός» (Κουκουτσάκη, 2013).

Στη ναζιστική Γερμανία το ρόλο του «αποδιοπομπαίου τράγου» τον έπαιξαν κυρίως οι Εβραίοι. Στην Ελλάδα η ΧΑ φαίνεται να αμφιβάλει για το μέγεθος της εβραϊκής τραγωδίας. Παράλληλα, επιβραβεύει και υιοθετεί τις γερμανικές εκκαθαρίσεις.

Ο Χρήστος Παπάς, στην εφημερίδα Χρυσή Αυγή (Οκτώβριος 1991, τεύχος 66) σε άρθρο του που σχετίζεται με το ολοκαύτωμα, αν και δεν αποδέχεται το νούμερο των έξι (6) εκατομμυρίων δολοφονηθέντων Εβραίων, καταλήγει:

«Αναρωτιέμαι βλέποντας γύρω μου την παρακμή και την ολοκλήρωση της Διεθνούς Εβραϊκής Δικτατορίας του Χρήματος μέρα με την ημέρα, αναρωτιέμαι λοιπόν μήπως θα έπρεπε οι Γερμανοί και γενικά όλοι οι Εθνικοσοσιαλιστές (τότε και τώρα) να νιώθουν ένοχοι για μια εξολόθρευση, ΟΧΙ γιατί έγινε, αλλά....» (Χασαπόπουλος, 2013:138).

Στο φυλλάδιο «Εθνολογικές Φυλετικές Ανταποκρίσεις» στο πρώτο τεύχος, στο εκδοτικό σημείωμα, αναφέρεται:

«Ελλάς 1987, στην Αθήνα, στην Πολιτεία όπου εγεννήθη ένας Μεγάλος Εθνικός Πολιτισμός, οι σημερινοί κάτοικοι της χώρας παραμένουν αδιάφοροι απέναντι σε ό,τι αντιπροσωπεύει τα Μεγάλα Ιδανικά και τις Αξίες της Ράτσας μας.[...] νέγροι ευωχούνται υπό τους ήχους χυδαίας και βάρβαρης μουσικής. Υπάνθρωποι με έντονα τα χαρακτηριστικά της κατώτερης φυλής, στην οποία ανήκουν [...] ΕΜΕΙΣ, Συνειδητοί Έλληνες και αμετακίνητα Ρατσιστές, δίνουμε τη μάχη για την Υπεράσπιση της Ράτσας και του Πολιτισμού μας [...] Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ, ΕΞΩ ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

Και από το ειδικό «Εξω οι Ξένοι», η ΧΑ περνά στη γενικής ισχύος επιταγή «Να ξεβρομίσει ο τόπος». Αφού καρπώνεται τη διάχυτη αίσθηση ανασφάλειας που έχει από πολλούς ταυτιστεί με το μεταναστευτικό, ανοίγει υπέρ της μια μεγάλη πολιτική πίστωση επιχειρώντας να εκφράσει και μάλιστα να μονοπωλήσει το παλλαϊκό αίτημα γενικότερης κάθαρσης. (Παπαϊωάννου, 2013:26).

Σκοπός της ναζιστικής γερμανικής κυβέρνησης δεν ήταν μόνο η «κάθαρση» από τους «υπάνθρωπους». Αυτό ήταν το πρώτο μέρος του σχεδίου. Παράλληλα έπρεπε να εξασφαλιστεί μια καθαρή επόμενη γερμανική γενιά και αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της «Ευγονικής»

«Ευγονική» και «Βιοθεωρία»

Ο Payne επισημαίνει ότι,

«Το πρόγραμμα «ευγονικής» του Γ' Ράιχ, ήταν μια σαρωτική εκστρατεία γέννησης της κυρίαρχης φυλής. Το 1937, στερήθηκαν 200.000 άνθρωποι.³⁹ Ακολούθησε η εκστρατεία ευθανασίας για τους ανίατους ασθενείς και τους

³⁹ Η δράση αυτή ονομάστηκε Πρόγραμμα Ευθανασίας T-4 και σύμφωνα με τον Χίτλερ και τους υποστηρικτές του προγράμματος «καθάρισαν» την Άρια Φυλή από «ελαττωματικά» γονίδια, θανατώνοντας περίπου 200.000 Γερμανούς και μη πολίτες που έπασχαν από ψυχασθένειες και γενετικές παθήσεις

ανάπηρους. Την άνοιξη του 1939 θανατώθηκαν περίπου 5.000 καθυστερημένα και ανάπηρα παιδιά και το φθινόπωρο 100.000 ανίατοι. Η προετοιμασία της «Τελικής Λύσης» περιλάμβανε έξι ολοκληρωμένες μονάδες ευθανασίας και θαλάμους αερίων. Η γνωστοποίηση του προγράμματος έφερε αντιδράσεις που οδήγησαν στην αναστολή του, τουλάχιστον το μεγαλύτερο και φανερό μέρος του. Ένα τμήμα από το προσωπικό χρησιμοποιήθηκε τελικά για την εξόντωση των Εβραίων».(Payne, 2000:282)

ΕΙΚΟΝΑ 7 ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΝΑΖΙΣΤΙΚΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, Ο ΑΔΟΛΦΟΣ ΧΙΤΛΕΡ ΔΙΕΤΑΞΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑΣ, ΜΕ ΤΗΝ ΚΩΔΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΑΚΤΙΟΝ Τ4, ΓΙΑ ΝΑ ΕΞΑΛΕΙΨΕΙ ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΣΕ «ΑΝΑΞΙΟΥΣ ΓΙΑ ΖΩΗ». Η ΠΡΩΤΗ ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΔΟΛΟΦΟΝΙΩΝ ΕΓΙΝΕ ΛΟΓΩ ΑΣΙΤΙΑΣ Η ΑΠΟ ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΟ ΕΝΕΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΑ ΕΞΕΛΙΧΘΗΚΕ ΣΕ ΘΑΛΑΜΟ ΑΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΥΣΗ ΤΩΝ ΠΤΩΜΑΤΩΝ

Με στοιχεία που δίνει ο Fritzsche, στη διάρκεια του πολέμου θανατώθηκαν επιτόπου από τους φροντιστές τους, πάνω από 5.000 παιδιά. Η συνήθης πρακτική ήταν να αυξάνουν τη δόση των φαρμάκων σταδιακά, έτσι ώστε να φαίνεται ότι πέθαιναν από φυσικό θάνατο (Fritzsche, 2008:121).

Ο Charoutot, αναλύοντας την εμμονή του Χίτλερ για την αρχαία Ελλάδα και τη Ρώμη, κάνει αναφορά και στην «Ευγονική»:

«Η φυσική παραγωγή του νέου ανθρώπου αποτελεί αντικείμενο της ευγονικής, της κρατικής ζωοτεχνίας, που θεσπίστηκε από το νέο καθεστώς, το οποίο προάγει μια νέα ηθική κι αισθητική του σώματος, βασισμένες όμως σε ένα ελληνικό πρότυπο το οποίο προβάλλεται ως ένδοξο προηγούμενο. Ο αθλητισμός, οι δραστηριότητες της οργάνωσης «KDF», η προαγωγή του υγιούς σώματος, επιτρέπουν τη φυσική επεξεργασία του νέου ανθρώπου».

Η ΧΑ υιοθετεί τις απόψεις της ναζιστικής Γερμανίας. Στην επίσημη ιστοσελίδα της έχει προσαρτήσει (σχολιάζοντας το θετικά) το άρθρο του Dr. Jacques Baugé-Prevost (N.M.D), μέλος του Ινστιτούτου Ψυχοσωματικών, Βιολογικών και Φυλετικών Επιστημών. Το συγκεκριμένο άρθρο πρωτοδημοσιεύτηκε το 1985 σε γαλλικό επιστημονικό περιοδικό. Θίγει προβλήματα του ανθρώπινου εκφυλισμού και προτείνει συγκεκριμένα μέτρα **Βιοπολιτικής**:

«Τα κληρονομικώς βεβαρημένα άτομα, όπως οι παρανοϊκοί, οι πνευματικώς καθυστερημένοι, οι σχιζοφρενείς, οι επιληπτικοί, οι φορείς μεταλλαχθέντων γονιδίων, οι αθεράπευτα αλκοολικοί, οι προχωρημένοι τοξικομανείς και άλλοι, θα πρέπει να υποβάλλονται σε στείρωση. Η φυσική επιλογή, η στείρωση και η ευθανασία είναι ορθές εφόσον συνδυάζουν σοβαρές νομικές εγγυήσεις, υπεύθυνο ιατρικό έλεγχο και βιολογικώς ηθική βάση» Συγκεκριμένα, στη Διακήρυξη Ιδεολογικών Αρχών, αντιτίθενται στις εκτρώσεις των Αρίων, προπαγανδίζουν όμως τη στείρωση των γυναικών στην Αφρική και την Ασία, για τον περιορισμό της γεννητικότητας»

«Ο Φίλιππος Τζίμας⁴⁰ σε ένα ψευδοεπιστημονικό εκλαϊκευτικό άρθρο στο περιοδικό Χρυσή Αυγή, «αποδεικνύει» πόσο κακό κάνουν στη λευκή φυλή οι επιμειξίες, γιατί έτσι χάνονται οι κυριαρχικές της αξίες. Καταλήγει ότι πρέπει να εφαρμοστεί η ευγονική, στο δρόμο που υπέδειξαν οι ναζί, και να θανατώνονται οι άρρωστοι που πάσχουν από κληρονομικές παθήσεις, επιληψία, σχιζοφρένεια, τύφλωση, κώφωση, αναπηρία στο σώμα κ.ά» (Χασαπόπουλος, 2013:91).

Ορισμένες σταθερές της ναζιστικής ιδεολογίας, άλλοτε και τώρα, είναι η χυδαία παθολογική εμμονή στο Βιολογικό ως αίμα, η ειδωλολατρία του Έθνους ως Φυλής, του Κράτους ως απόλυτης εξουσίας και η δαιμονοποίηση της παγκοσμιοποίησης ως μια «διεθνούς εβραϊκής συνωμοσίας» για τη μόλυνση του καθαρού αίματος των γηγενών, τον εκφυλισμό της φυλής και την κατάλυση του κράτους. (Μιχαήλ, 2013:27)

Ο «ακτιβισμός» της ΧΑ για το «ξεβρόμισμα» του τόπου απογειώθηκε τα τελευταία χρόνια. Γίνεται φανερό ότι η ΧΑ δε στρέφεται εναντίων αυτών που «κλέβουν» τις δουλειές των Ελλήνων. Επιτίθεται σε εξαθλιωμένους, άσιτους, άνεργους μετανάστες. Σκοπός τους δεν είναι να «ανοίξουν» χώρο, πραγματικό ή εργασιακό. Σκοπός τους είναι η «κάθαρση».

⁴⁰ Γιατρός, από τους κόλπους της ΧΑ. Διετέλεσε πυρηνάρχης στον «Πρωτεσίλαο»

Ο Ηλίας Παναγιώταρος, βουλευτής της ΧΑ, δηλώνει στα ΝΕΑ (13/10/2010): «*Άμα η ΧΑ βγάλει δημοτικό σύμβουλο στην Αθήνα, θα γίνει πογκρόμ*⁴¹», ενώ προειδοποίησε ότι θα «καθαρίσει» και την πλατεία Αττικής. «*Θα την κάνουμε κολέγιο*», είπε. Είχε προηγηθεί ο καθαρισμός της περιοχής του Αγίου Παντελεήμονα, από τις πρώτες περιοχές που αποτέλεσε αυτοσκοπό εκκαθάρισης και στέκι για τη ΧΑ. Επιχειρήσεις-σκούπα, μαζικές επιθέσεις σε μετανάστες, προπαγανδιστικά και ρατσιστικά μηνύματα στους τοίχους, ομάδες περιφρούρησης, παραδειγματικοί δημόσιοι ξυλοδαρμοί και όλα αυτά μέσα από την υποκίνηση αγανάκτησης των κατοίκων, με αρωγό την κρατική ανεκτικότητα, αλλά κυρίως για αυτοθουμασμό για το σημαντικό έργο τους.

Τόσο ο Χίτλερ, όσο και η ΧΑ πράττουν εγκλήματα στο όνομα της προστασίας του λαού που τα θεωρούν νόμιμα και επιβεβλημένα, αφού όπως σημειώνει ο Παπαϊωάννου, «*η Ναζιστική βία συγγυρίζει τη δημοκρατική αταξία. Η βία της ΧΑ (διεκδικεί αν) έχει το πρόσημο της τάξης, της νοικοκυρίστικης βίας.*» (Παπαϊωάννου, 2013:111). Η κάθαρση για τη ΧΑ δεν έχει μόνο στόχο τους μετανάστες. Πολλές φορές χρησιμοποιείται σε αντιπαραβολή με κατηγορίες που βαραίνουν κρατικά στελέχη, ως δικαιολογία για ναζιστική συμπεριφορά. Ο αρχηγός του κόμματος της ΧΑ, Νίκος Μιχαλολιάκος, επικρινόμενος για το ναζιστικό τρόπο που χαιρετούσε, δηλώνει:

*«Αυτά τα χέρια μπορεί καμιά φορά να χαιρετούν έτσι, αλλά είναι καθαρά χέρια. Δεν είναι βρώμικα, δεν έχουν κλέψει».*⁴²

Το ελληνικό κόμμα έχει υιοθετήσει από το ναζιστικό πολλούς τρόπους δράσης. Η ευταξία που προσπάθησε να επιβάλλει ο Χίτλερ δεν επιτυγχάνεται μόνο με νομοθετικές ρυθμίσεις. Οι νόμοι πρέπει να εφαρμοστούν. Άμεσα και καθολικά. Το πρώτο τάγμα εφόδου οκτώ ατόμων, δημιουργείται από τον Χίτλερ μετά την αποφυλάκισή του και για την προσωπική του ασφάλεια. Όταν γίνεται Καγκελάριος, ο πληθυσμός των Ταγμάτων φτάνει τις 100.000 άτομα, ενώ κατά τη διάρκεια του πολέμου ξεπερνά το ένα εκατομμύριο. Όλα τα τάγματα έχουν δημιουργηθεί ως

⁴¹ Πογκρόμ το [pogrom] Ο (άκλ.) : βαιοπραγίες, διωγμοί κατά εθνικών, φυλετικών ή θρησκευτικών μειονοτήτων: Το ~ του 1938 κατά των Εβραίων. ~ των Ισραηλινών κατά των Παλαιστινίων στα κατεχόμενα εδάφη. || (επέκτ.) κάθε σκληρός, βίαιος μαζικός διωγμός, κυνηγητό: Η αστυνομία εξαπέλυσε ~ κατά των χρηστών ναρκωτικών.

[λόγ. < γαλλ. pogrom < ρωσ. pogrom `ερήμωση'] (www.greek-language.gr)

⁴² Δήλωση του Ν. Μιχαλολιάκου, μιλώντας στο Φεστιβάλ της Νεολαίας της Χρυσής Αυγής, στις 21 Οκτωβρίου 2012 δείχνοντας τα δικά του χέρια

παραστρατιωτικές οργανώσεις και το καθένα έχει δομηθεί για την επίβλεψη κάποιου συγκεκριμένου στόχου. Οι τακτικές τους όμως είναι ίδιες και αποσκοπούν στην εφαρμογή της ναζιστικής ιδεολογίας με κάθε τρόπο. Όπως αναφέρει ο Λακόπουλος, «η δράση τους εκτεινόταν από την άσκηση ωμής βίας – συχνά μέχρι θανάτου-εναντίον ανυπεράσπιστων ανθρώπων που είχαν λάθος θρησκεία, λάθος εθνότητα και λάθος ιδεολογία, μέχρι τις ηθικοπλαστικές παρεμβάσεις για το έθνος, τη φυλή και τη δόξα της πατρίδας» (Λακόπουλος, 2014:72).

Παρόμοιες μεθόδους υιοθετεί και η ΧΑ με την ίδρυσή της ως κόμμα. Η ΧΑ ακολουθεί, όπως και ο Χίτλερ το μοντέλο της δυαδικής οργάνωσης: *Παραστρατιωτικός μηχανισμός-πολιτικό σκέλος*. Οι «Χρυσοί Αετοί» και οι «Ομάδες Περιφρούρησης Ελλήνων στην καταγωγή κατά της εγκληματικότητας του λαθραίου αλλοδαπού εισβολέα» είναι από τις πιο γνωστές οργανώσεις. Τα τάγματα της ΧΑ δρουν σε καθημερινή βάση και με συγκεκριμένο τρόπο. Ο πόλεμος κατά του «εσωτερικού εχθρού» ακολουθεί την τακτική των μουσολινικών *squadristi*: αστραπιαίες επιδρομές με μαχαίρια, ρόπαλα και σιδηρολοστούς, σακάτεμα του θύματος (ή και των θυμάτων) και εξαφάνιση.

Ο Γιάννης Γιαννόπουλος⁴³ σε ένα κείμενό του με τίτλο «Υπερθέαμα» περιγράφει πώς πρέπει να εξοντώνονται οι έμποροι ναρκωτικών. «*Να αρχίζουμε εμείς οι ίδιοι να αποδίδουμε δικαιοσύνη, αν δεν μπορεί το κράτος. Όχι μεγάλα πράγματα! Τρεις άνθρωποι φθάνουν! Οι δύο κρατούν τον εγκληματία έμπορο και ο άλλος διαροπάλου σπάζει τα γόνατά του, ή τα χέρια του ή το κεφάλι του, αν θέλετε*» (Ψαρράς, 2012:91)

Καταλήγοντας, βγαίνει το συμπέρασμα ότι τα δύο κόμματα ακολουθούν την ίδια στρατηγική με έντονο το στοιχείο του φυλετισμού και της βίας. Η βία και πολλές φορές η φραστική βία είναι τα όψιμα όπλα των δύο συγκρινόμενων στρατηγικών. Υπάρχει όμως και ένας άλλος τρόπος, μια μέθοδος πιο αναίμακτη, μέσω της οποίας ασκούν την προπαγάνδα τους και εφαρμόζουν την ιδεολογία τους. Ένας τρόπος συμβολικός, μερικές φορές παγανιστικός, δομημένος σε ένα τελετουργικό μοντέλο επικοινωνίας, με βαθιά νοήματα, που εξετάζεται στην αμέσως επόμενη ενότητα. Τα σύμβολα, τα σήματα, ο ναζιστικός χαιρετισμός και η συμβολική ενδυμασία είναι στοιχεία εμπρόθετης μεθόδου επικοινωνίας που όμως αποτελούν μέρος του ίδιου στρατηγικού στοχασμού εκτός: την ανάδειξη της άριας φυλής και την έκφραση του ρατσισμού.

⁴³ Ηγετικός πυρήνας της ΧΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Η "ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ" ΣΥΓΚΡΙΣΗ NSDAP & ΧΑ

1. Η έννοια του συμβολισμού

Τα σύμβολα είναι κώδικες μια απόκρυφης, εσωτερικής γνώσης. Αρχαία κατάλοιπα, κατά τον Φρόιντ, ή, κατά μια άλλη άποψη, καθρέπτες μιας σειράς από πνευματικές έννοιες και υπερβατικές αλήθειες που μπορούν να μας παρουσιάσουν με την απλότητά τους το σύνολο της κοσμικής συμμετρίας. (Αρχέτυπο, 2006:4). Σύμφωνα με τον Elias, στις ανθρώπινες επικοινωνίες οι λέξεις αναπαριστούν αντικείμενα όλων των ειδών, συμπεριλαμβανομένων λειτουργιών και φαντασιών. Με ποιο τρόπο αυτές οι λέξεις έφτασαν να αναπαριστούν αυτά τα αντικείμενα είναι ένα πρόβλημα που παραμένει άλυτο (Elias, 2008:50)

Ο όρος «Σύμβολο» αναλυόμενος ετυμολογικά και εννοιολογικά αποδίδεται ως: *Σύμβολο* το [σίμβολο] Ο40 : (1.) αντικείμενο, έμψυχο ον ή αισθητό σημείο, που λόγω της μορφής ή της φύσης του συνδέεται συνειρμικά με μια αφηρημένη συνήθ. έννοια, π.χ. ιδέα, ιδιότητα, κατάσταση κτλ., και με το οποίο παριστάνουμε αυτή την έννοια (2) συμβατική γραφική παράσταση εννοιών από τον τομέα της ανθρώπινης γνώσης ή δραστηριότητας: Μαθηματικά / αστρονομικά σύμβολα. (info@greek.language.gr).

Κατά τους Bateman and Hyland, προέρχεται από το ρήμα «συμβάλλω» (συν + βάλλω) και αυτό με τη σειρά του σημαίνει καταλήγω σε συμφωνία με κάποιον άλλο. Τα πρώτα δείγματα συμβολισμών προσδιορίζονται στους προϊστορικούς χρόνους και περνούν μέσα από τα διαδοχικά στάδια του ανιμισμού, του τοτεμισμού και των μεγαλιθικών σεληνιακών και ηλιακών λατρειών. Η ανθρωπότητα αργά αλλά σταθερά βάδισε σε επόμενα στάδια της εξέλιξης της περνώντας διαδοχικά από την κοσμική τελετουργία, τον πολυθεϊσμό, το μονοθεϊσμό και τελικά την ηθική φιλοσοφία. (Bateman and Hyland, 2011:11-14).

Η ανάγκη «αποθήκευσης» των συμβόλων, κατά τον Elias, είναι απεριόριστη. *«Η επικοινωνία διαμέσου των συμβόλων, που μπορεί να διαφέρουν από κοινωνία σε κοινωνία, είναι ένα από τα μοναδικά γνωρίσματα της ανθρωπότητας. Βασίζεται στον βιολογικό οργανισμό των ανθρώπων. Ένα από τα βιολογικά χαρίσματα του ανθρώπινου είδους είναι η πολύ εκτεταμένη ικανότητα να μετασχηματίζουν τον τρόπο*

της ζωής τους. Η βασικότερη όμως διάσταση του είδους είναι η σχεδόν απεριόριστη ικανότητα των ανθρώπινων ομάδων να απορροφούν, να αποθηκεύουν και να κωδικοποιούν τις καινοφανείς εμπειρίες τους υπό τη μορφή συμβόλων» (Elias, 2008:50,110-111).

Βέβαια, δεν έχουν όλα τα σύμβολα την ίδια δυναμική. Κατά τον Fromm, υπάρχουν τύποι συμβόλων, ανάλογα με το βάθος του μηνύματος που μεταφέρουν. Ο πρώτος τύπος είναι τα *συμβατικά*, τα οποία δεν είναι παρά μια απλή αποδοχή μιας συνεχούς συγγένειας που δεν έχει άμεση σχέση με κάποιο οπτικό ή φυσικό υπόβαθρο. Εδώ ανήκουν τα περισσότερα σύμβολα που χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία, στα μαθηματικά και σε άλλους τομείς της καθημερινής ζωής. Ο δεύτερος τύπος είναι τα *τυχαία* και πηγάζει αυστηρά από συμπτωματικές συνθήκες, οφείλεται δε σε συνειρμούς που έγιναν από τυχαία επαφή. Για παράδειγμα ένα χρώμα ή ένα τραγούδι, με τους στίχους του οποίου έχουν συνδεθεί κάποιες τραυματικές εμπειρίες ή επαναστατικά κινήματα και από ένα σημείο και μετά έχει καθιερωθεί ως σύμβολο παρόμοιων καταστάσεων. Ο τρίτος τύπος που είναι και ο πιο ενδιαφέρον είναι τα *παγκόσμια*. Σε αυτά υπάρχει ουσιαστική σχέση ανάμεσα στο σύμβολο και σε αυτό που παριστάνει. Βέβαια, ο άνθρωπος σπάνια αντιλαμβάνεται όλη την κλίμακα που συνδέει το σύμβολο με την αλήθεια που απεικονίζει. Πολλές φορές λόγω άγνοιας που υπάρχει γύρω από διεθνή, γνωστά και συχνά χρησιμοποιούμενα σύμβολα τείνει να τα συνδέσει αποκλειστικά και μόνο με το σύνολο ιδεών και πίστεων στο οποίο βρίσκεται πιο κοντά. Ένα από τα πιο γνωστά και παρεξηγημένα σύμβολα είναι εκείνο του σταυρού σχεδόν σε όλες τις απεικονίσεις του, από το κλασικό σύμβολο του χριστιανισμού μέχρι και τον αγκυλωτό σταυρό (σβάστικα) (Fromm, 1975:21-25).

Τα σύμβολα χρησιμεύουν ως αγγελιαφόροι από το στόμα ενός ανθρώπου στα αυτιά άλλων και εμπεριέχουν σχέσεις. Μας δείχνουν με ποιο τρόπο οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν μια συγκεκριμένη στρωμάτωση συμβόλων συνδέουν τον κόσμο, τις ποικίλες διαστάσεις του και τα αντικείμενα του το ένα με το άλλο (Elias, 2008: 208, 295).

Το μήνυμα ενός ανθρώπου μπορεί να κατανοηθεί από έναν άλλο άνθρωπο, μόνο αν διαπιστωθεί με όρους ενός κοινού κώδικα, όπως η γλώσσα. Δίνει το παράδειγμα της αποστολής ενός ραδιομηνύματος, που θα ήταν μάταιη ενέργεια αν καμιά συσκευή λήψης δεν ήταν συντονισμένη στο μήκος κύματος στο οποίο έχει αποσταλεί το ραδιομήνυμα. Όμως, η γλώσσα όπως είναι σήμερα, συγχρόνως ενώνει

και διαχωρίζει, ενοποιεί και κατακερματίζει, περιορίζει την επικοινωνία. Βέβαια και οι ήχοι και τα σύμβολα μπορούν με το πέρασμα του χρόνου να αλλάξουν σε συνάρτηση με τις μεταβολές στα πεπρωμένα και στις εμπειρίες της ομάδας, σπανίως όμως χωρίς να διατηρηθεί και κάποια συνέχεια.(Elias, 2008:76, 82, 137, 144)

Η ακροδεξιά στην προκειμένη περίπτωση, κυρίως κατά την περίοδο του ναζισμού, επέλεξε παγκόσμια και ισχυρά σύμβολα που χρησιμοποιεί με κάποιες τροποποιήσεις μέχρι και σήμερα. Κατά τον Elias, τα σύμβολα, μπορούν να αποθηκευτούν στη μνήμη και να ανακληθούν όταν οι περιστάσεις το απαιτούν. Μπορεί να είναι αδρανείς μνημονικές εικόνες, να ενεργοποιούνται ως μέρη της γνώσης που καθοδηγούν τη συμπεριφορά και το συναίσθημα και να πέφτουν ξανά στην αδράνεια. Είναι δηλαδή κοινοποιήσιμα και μεταδόσιμα. Οι μνημονικές εικόνες μπορούν σε κλάσμα δευτερολέπτου να φωτίσουν τη θέση ενός γεγονότος στις χωροχρονικές σχέσεις του με άλλα. Έχουν ένα χαρακτήρα ενταξιακό. (Elias, 2008:182, 184).

Το ποιο σύμβολο όμως θα ανακληθεί από τη μνήμη, τα κριτήρια επιλογής του, είναι άγνωστα. Μπορούν μόνο να εικαστούν. Παρόμοια ερωτήματα γεννιούνται για το πώς έγινε η επιλογή της Σβάστικας από τον Χίτλερ και πώς επινοήθηκε ο ναζιστικός χαιρετισμός. Η Ηλιάδη αναφέρει ότι για τη ναζιστική Γερμανία, η επιλογή της Σβάστικας ήταν καταλυτική. Η Σβάστικα αποτέλεσε το επίσημο έμβλημα του Εθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος της Γερμανίας, το NSDAP, όταν στις 7 Αυγούστου του 1920 ο Αδόλφος Χίτλερ στο κογκρέσο του Salzburg επέλεξε τον αγκυλωτό σταυρό για το επίσημο σήμα της παράταξής του. Στις 15 Σεπτεμβρίου του 1935, η σβάστικα γίνεται το επίσημο σύμβολο της Ναζιστικής Γερμανίας. Την ίδια μέρα, ψηφίζονται από το 7ο συνέδριο των γερμανών εθνικοσοσιαλιστών οι Φυλετικοί Νόμοι της Νυρεμβέργης, οι οποίοι κατοχυρώνουν νομικά τον αντισημιτισμό. (Ηλιάδη, 2010:177).

«Στα τέλη του καλοκαιριού του 1920, η καινούρια σημαία μας παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο κοινό. Ταίριαζε απόλυτα στο νεαρό μας κίνημα. [...] Ήταν στ' αλήθεια ένα σύμβολο! Όχι μόνο επειδή τα μοναδικά του χρώματα που όλοι τα αγαπούσαμε ολόψυχα είχαν άλλοτε προσδώσει τόσες τιμές στο γερμανικό λαό, αλλά επειδή ήταν η πιο πετυχημένη απεικόνιση των προθέσεων του κινήματός μας. Το κόκκινο συμβόλιζε την κοινωνική τοποθέτησή μας, το άσπρο την εθνικιστική μας ιδέα. Ο αγκυλωτός, τον αγώνα για τον θρίαμβο των Αρίων και ακόμα τη συμβολοποίηση της θεωρίας για την παραγωγική εργασία, μιας θεωρίας που ήταν και θάμενε για πάντα αντισημιτική» (Χίτλερ, 2006:571-572)

Η ναζιστική σημαία χρησιμοποιήθηκε στο έπακρο για την προώθηση της προπαγάνδας, κυρίως μέσω του Γκέμπελς. Ο Fritzsche, αναφερόμενος στην πρωτομαγιά του 1943, γράφει:

«Ο Γκέμπελς έδωσε τον τόνο των εορτασμών: Στολίστε τα σπίτια σας και τους δρόμους των πόλεων και των χωριών σας με φρέσκα λουλούδια και σημαίες του Ράιχ! Το σημαϊάκι της εθνικής αναγέννησης σας κυματίζει σε κάθε αυτοκίνητο, σε κάθε φορτηγό! [...]. Οι σημαίες του Ράιχ θα κυματίζουν πάνω από εργοστάσια και γραφεία! Όλα τα παιδιά να κρατούν μια μικρή σημαία, μαύρη-άσπρη-κόκκινη ή τη σημαία με τη σβάστικα!»

Η σβάστικα κοσμεί κτίρια, ρούχα, βιβλία, σημαίες, διακοσμητικά αντικείμενα, κατακλύζει το «ναζιστικό σπίτι» και κάθε γωνιά της Γερμανίας. Συνδυάζεται με το ναζιστικό αετό δημιουργώντας το επίσημο σύμβολο του ναζιστικού κράτους. Γίνεται το πιο αγαπητό εθνικό σύμβολο, αλλά εξαιτίας αυτής της υιοθέτησης από το ναζισμό,

μετά την κατάρρευσή του, δημιουργείται μια αρνητική εικόνα, μια υποτίμηση του συμβόλου. Παράλληλα με τη σβάστικα, χρησιμοποιείται και ο Κέλτικος Σταυρός, που επικράτησε ως το σύμβολο της άριας φυλής.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί κανείς στο ναζιστικό χαιρετισμό. Ο Χίτλερ καταφέρνει μέσα από σύμβολα, σήματα, κινήσεις και συμπεριφορές να προσδώσει στο ναζισμό ένα ανυπέρβλητο θεατρinisμό. (Cambell, 2002:117)

Η ανακύκλωση των συμβόλων της ακροδεξιάς σε όλο τον κόσμο, πέρα από μια ξεκάθαρη κατηγοριοποίηση έχει επιφέρει και ομοιομορφία στα κόμματα αυτά. Συμπληρωματικά, καθιερώθηκαν τα νεώτερα χρόνια διάφοροι συνδυασμοί αριθμών, λόγω απαγορεύσεων των ναζιστικών συμβόλων. Το 88 στις μέρες μας χρησιμοποιείται ευρέως και υποδηλώνει τα γράμματα HH (Heil Hitler). Ομοίως το 18 (1=A, Adolf και 8=H, Hitler), αλλά και το 28 (2=B, Blood 8=H, Honor) που δηλώνει το Blood and Honor, τον τίτλο της οργάνωσης των Nazi Skinhead. (Από την ΕΠΟ, FARE Football Against Racism in Europe, στην ηλεκτρονική σελίδα: http://www.epo.gr/media/files/KATASTATIKO_KANONISMOI/racist-symbols.pdf)

Το γερμανικό κράτος προσπαθώντας να αποσυνδεθεί από το θλιβερό αυτό κομμάτι της ιστορίας του απαγορεύει κάθε είδους χρήση ή εκτύπωση των ναζιστικών συμβόλων, αριθμών και χαιρετισμών. Τα πράγματα όμως έγιναν πιο δύσκολα και δυσδιάκριτα, όταν η γερμανική ακροδεξιά αποφασίζει να αποτάξει το ενδυματολογικό της στερεότυπο. Την τελευταία δεκαετία γίνεται μια στροφή προς την υιοθέτηση συμβόλων και κουλτούρας από άλλους πολιτικούς χώρους και παραδόξως από την Αριστερά.

Υπάρχουν φορές που οι Γερμανοί νεοναζί δεν έχουν τίποτα το εμφανές που να δηλώνει την ταυτότητά τους. Οι skinhead μάκρυναν τα μαλλιά τους, φόρεσαν πάνινα παπούτσια αντί για άρβυλα με καρφιά και τα μπλουζάκια τους κοσμεί ο Τσε Γκεβάρα. Δανείζονται όμως και τακτικές της Αριστεράς. Τα τελευταία χρόνια εμφανίζονται σε συγκεντρώσεις με τη στρατηγική Black Bloc⁴⁴, ακούνε επαναστατικά τραγούδια και στρέφονται κατά του καπιταλισμού.

⁴⁴ Black Bloc, είναι μια στρατηγική που υιοθέτησαν οι αριστερές δυνάμεις κρύβοντας τα πρόσωπά τους με ρούχα, μάσκες, μαντήλια, ή μπογιά για να αποφεύγουν να γίνονται αναγνωρίσιμοι και να μη συλλαμβάνονται.

«Τα σύμβολα άλλοτε αποκαλύπτουν και άλλοτε συγκαλύπτουν. Αποκαλύπτουν στους μνημένους - στην ουσία των πραγμάτων - και συγκαλύπτουν για τους μη γνωρίζοντες. Δεν υφίσταται στον κόσμο κανένα σύστημα το οποίο να μην διακατέχεται και να προσδιορίζεται – πολλαπλώς- από σύμβολα. Όπως όλα τα πράγματα, τα σύμβολα μπορεί να παρερμηνευτούν, να αλλοιωθούν ή και να κακοποιηθούν, εσκεμμένα ή μη». (Τσίτος, 2012 «Η ΑΠΟΜΥΘΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ Η ΑΠΑΞΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΩΝ») <http://www.rieas.gr/research-areas/greek-studies-gr/1727-2012-03-18-08-04-02.html>

Η ανάλυση που ακολουθεί είναι μια προσπάθεια αποκάλυψης της όποιας συγκαλύψης των σημάτων που χρησιμοποιούνται από την εποχή της Ναζιστικής Γερμανίας μέχρι και σήμερα και κοσμούν το οικοδόμημα του Ναζισμού.

Πρώτα γίνεται μια προσπάθεια εξήγησης της στροφής της Ακροδεξιάς στα σήματα και σύμβολα της Αρχαιότητας και ειδικά της Αρχαίας Ελλάδας.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα σημαντικότερα και πιο ισχυρά σύμβολα και αριθμοί που χρησιμοποιεί η Ακροδεξιά ανά τον κόσμο, ενώ γίνεται και αναφορά στο ναζιστικό χαιρετισμό και στη βιομηχανία ναζιστικών ρούχων.

Ακολουθεί μια ιδιαίτερη μνεία στο δανεισμό σημάτων και συμβόλων από την Αριστερά και η συσχέτισή της με την προσπάθεια της τέλει στρατηγικής προσαρμογής.

2. Τα σημαντικότερα σήματα του ναζισμού

α. Σβάστικα, το επίσημο έμβλημα

Η Σβάστικα (αλλιώς Σωβάστικα, Τετρασκέλιον, Γαμμάδιον, Ιερά Τετρακτύς, τετραπλός αγκυλωτός σταυρός, σιδηρούς σταυρός ή απλά αγκυλωτός σταυρός) είναι ένα πανάρχαιο σύμβολο και συναντάται σε πολλούς πολιτισμούς. Εμφανίζεται για πρώτη φορά στην Ινδία κατά τη νεολιθική εποχή, ενώ αιώνες μετά γίνεται το ιερό σύμβολο των Βουδιστών, του Ινδουισμού και του Τζαϊνισμού. Αντιπροσωπεύει την ειρήνη, τη δύναμη του Ήλιου (συμβολίζει κατά πολλούς τον περιστρεφόμενο Ήλιο), τη ζωή, την αρμονία, την ισότητα και την ισορροπία. Κατασκευαστικά αποτελείται από τέσσερα, ενωμένα ελληνικά γράμματα Γ (γάμμα). Χρησιμοποιήθηκε ευρέως στην Αρχαία Ελλάδα και ως «ταυτότητα» του Δία, αλλά και στην αρχιτεκτονική και τη ζωγραφική. (Campell, 2002:127)

Το σύμβολο αυτό είναι ίσως το πιο διαδεδομένο ανά τον κόσμο και είναι εξαιρετικά δύσκολο να εξακριβωθεί η πορεία εξάπλωσής του. Για κάποιους έχει μια ανεξήγητα έντονη δύναμη, «αποκρουστική» θα μπορούσε να πει κανείς που δημιουργεί βαθιά θετικά ή αρνητικά συναισθήματα, γιατί συνδέθηκε με το ναζισμό, όταν επιλέχθηκε ως σύμβολο από τη Ναζιστική Γερμανία. Η Σβάστικα αποτελεί το επίσημο έμβλημα του Εθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος της Γερμανίας, το NSDAP. (Jennifer Rosenberg, The History of the Swastika στο: <http://history1900s.about.com/cs/swastika/a/swastikahistory.htm>)

Ποιος πρότεινε αυτό το σύμβολο ή ποια άλλα σύμβολα προτάθηκαν στον Χίτλερ, δεν έχει ακόμα εξακριβωθεί, όπως και δεν έχει ξεκαθαριστεί τι έκανε τον Χίτλερ να καταλήξει σε αυτή την επιλογή, τι τον επηρέασε.

Κάποιοι το αναγάγουν στα παιδικά του χρόνια. «Κάθε βράδυ, ο μικρός Χίτλερ παρακολουθούσε μαζί με άλλα παιδιά μαθήματα ωδικής στο περίφημο μοναστήρι των Βενεδικτίνων του Λάμπαχ [...]. Του άρεσε να περιπλανάται μέσα στους θαμπούς διαδρόμους του μοναστηριού και πολλές φορές τον είδαν να στέκεται και να κοιτάζει εκστατικά κάτι μυστηριώδεις αγκυλωτούς σταυρούς, που ήταν χαραγμένοι στους τοίχους, σαν να αντίκριζε το πεπρωμένο του». Ο ηγούμενος της μονής, ο Θεοδώριχος Χάγκεν είχε χαράξει χωρίς κάποιο ιδιαίτερο λόγο τον αγκυλωτό σταυρό σε κάθε γωνιά του μοναστηριού». (Ηλιάδη, 2010:104)

Ο ίδιος ο Χίτλερ αναφερόμενος στη νέα σημαία του κόμματός του εξηγεί τις επιλογές του: «Στο κόκκινο χρώμα βλέπουμε την κοινωνική, ιδανικό ενός κινήματος, στο λευκό χρώμα το εθνικιστικό ιδανικό, και στη σβάστικα βλέπουμε την αποστολή και το καθήκον του αγώνα για τη νίκη της άριας φυλής, και από το ίδιο έμβλημα το

θρίαμβο της ιδέας ενός δημιουργικού κατορθώματος, το οποίο όπως ήταν έτσι θα είναι πάντα αντισημιτικό.(Χίτλερ, 2006:572)

β. Ναζιστικός αετός, το επίσημο έμβλημα του ναζιστικού κράτους ⁴⁵

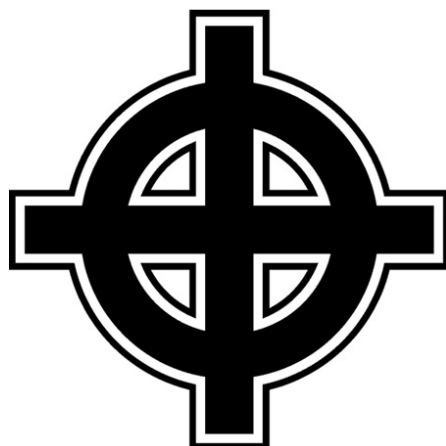
Ο αετός πάνω στον αγκυλωτό σταυρό είναι το επίσημο σύμβολο του ναζιστικού κράτους. Όταν υιοθετείται από την κυβέρνηση του Τρίτου Ράιχ, το αρχικό σχέδιο είναι να χρησιμοποιηθεί ως εθνικό σύμβολο, όταν είχε το κεφάλι γυρισμένο προς τα δεξιά και ως σύμβολο του ναζιστικού κόμματος, όταν είχε στραμμένο το κεφάλι αριστερά. Η πιο συνηθισμένη του όμως απεικόνιση είναι αυτή που τα νύχια του κρατούν ένα στεφάνι από φύλλα βελανιδιάς που περιβάλλουν μια σβάστικα. Μετά την πτώση του Βερολίνου, οι συμμαχικές δυνάμεις απαγορεύουν όλα τα ναζιστικά σύμβολα και προβαίνουν στην απομάκρυνση τους από κτίρια, γέφυρες και αγάλματα. Παρόλα αυτά ένας αριθμός από ναζιστικούς αετούς και σβάστικες παραμένει μέχρι σήμερα και διακοσμεί κεντρικά σημεία της Γερμανίας, αλλά και πάρκα και κτίρια όπου το σήμα δεν είναι άμεσα ορατό. (Από τη γερμανική οργάνωση ASP «Versteckspiel(το κρυφτό)» στο: <http://www.dasversteckspiel.de>)

γ. Κέλτικος σταυρός, το σύμβολο της άριας φυλής

Ο Κέλτικος Σταυρός, κατασκευαστικά αποτελείται από ένα σταυρό που στη διατομή του περιβάλλεται ένας δακτύλιος. Ως θρησκευτικό σύμβολο των Κελτών (Κέλτης = Κρυμμένος), συμβολίζει τη σύνδεση των τεσσάρων εποχών με τις

⁴⁵ Για την ανάλυση των ναζιστικών σημάτων που ακολουθεί, χρησιμοποιήθηκε ως πηγή και το φυλλάδιο που εξέδωσε η οργάνωση FARE (Ποδόσφαιρο Ενάντια στον Ρατσισμό στην Ευρώπη) το 2008. Το φυλλάδιο, είναι διαθέσιμο στο παράρτημα της παρούσας εργασίας και στην ηλεκτρονική σελίδα: http://www.epo.gr/media/files/KATASTATIKO_KANONISMOI/racist-symbols.pdf

τέσσερις κατευθύνσεις του ορίζοντα, φανερώνοντας τον κύκλο της ζωής και της φύσης.

Ο κέλτικος τρόπος ζωής, οι κελτικοί θεσμοί και η κελτική άποψη για τον κόσμο κυριαρχούν για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα στον γερμανικό και κλασικό πολιτισμό. Ο τρόπος στρατιωτικής οργάνωσης των Κελτών σε ομάδες κρούσης, με κατά μέτωπο παράταξη και αιφνιδιαστική, γρήγορη επίθεση κατά του εχθρού με σκοπό να προκαλέσουν τρόμο, φαίνεται ότι γοητεύει και για αυτό υιοθετείται από εθνικιστικές και ακροδεξιές ομάδες. Γίνεται μαζί με τη σβάστικα ένα από τα πιο γνωστά και χαρακτηριστικά σύμβολα του ναζισμού (συγκεκριμένα του νεοναζισμού). Χρησιμοποιείται για να δηλώσει την υπεροχή της λευκής φυλής, ενώ τα τελευταία χρόνια αποτυπώνεται ευρέως, ίσως περισσότερο και από τη σβάστικα, ειδικά σε ποδοσφαιρικούς αγώνες, σε πανό, μπλουζες, κασκόλ, συχνά υποκαθιστώντας το γράμμα όμικρον (O).

3. Οι «σκοτεινοί» αριθμοί και κώδικες του ναζισμού

Με την πτώση του Χίτλερ, αλλά και σε μια προσπάθεια των ευρωπαϊκών κρατών να κόψουν κάθε δεσμό και ανάμνηση με το ναζιστικό παρελθόν και τα βιώματά τους, έχει ξεκινήσει ένας σοβαρός αγώνας για την απαγόρευση των ναζιστικών συμβόλων. Ό, τι εκπροσωπεί ο ναζισμός, όποια κανάλια χρησιμοποιεί για να ασκήσει την προπαγάνδα του, μέσα από ισχυρά σύμβολα και συμβολισμούς, είναι απαγορευμένα και μάλιστα πρωταρχικά στην ίδια τη Γερμανία, που προσπαθεί να σβήσει τις μαύρες σελίδες του ναζιστικού παρελθόντος της.

Όμως, τόσο στη Γερμανία όσο και σε άλλα μέρη που έχει επιβιώσει ή και αναβιώσει ο Ναζισμός, η ευρύτερη αυτή απαγόρευση οδηγεί στην επινόηση άλλων συμβόλων, κυρίως αριθμών και συντομογραφιών που τις περισσότερες φορές αντιπροσωπεύουν τα αντίστοιχα γράμματα της αλφαβήτου. Απώτερος σκοπός δεν είναι απλά κάποια νέα σύμβολα, αφού τα παλιά είχαν απαγορευθεί, αλλά σύμβολα που θα είναι δύσκολο να εντοπιστούν.

Ο Michael Weiss, ένας Γερμανός ειδικός του ακροδεξιού εξτρεμισμού μετά από δεκαετή έρευνα πάνω στα ρούχα και τα σύμβολα της Ακροδεξιάς, είναι ένας από τους συντάκτες του φυλλαδίου " Das Versteckspiel" ("Το Κρυφό"), που απευθύνεται τόσο σε αθλητικές ομάδες όσο και σε εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς λειτουργούς, με σκοπό να ενημερωθούν, αλλά και να ενημερώνουν όσους τα χρησιμοποιούν χωρίς να ξέρουν τη σημασία τους. Ο ίδιος μέσα από αυτή την έρευνά του έχει εντοπίσει οπαδούς που ταξιδεύουν 400 χιλιόμετρα όχι τόσο για να παρακολουθήσουν ένα ποδοσφαιρικό αγώνα, αλλά για να κρατήσουν ψηλά μια πινακίδα με τους αριθμούς 14/88. (Weiss, 2011 *Versteckspiel* στο <http://www.dasversteckspiel.de/>)

88

Από τη θέση του γράμματος Η, στο λατινικό αλφάβητο, σημαίνει «Heil Hitler» και «φοριέται πολύ» σε ποδοσφαιρικούς αγώνες από ναζιστικές ομάδες φιλάθλων.

18

Αντιστοιχεί στο πρώτο και στο όγδοο γράμμα του αγγλικού αλφαβήτου
A=Adolf & H=Hitler.

28

Είναι ο κωδικός για τους Nazi Skinhead και αντιστοιχεί στα γράμματα B και
H, με καθαρή αναφορά στον τίτλο της Οργάνωσης Blood and Honor (Αίμα και Τιμή)

14 (λέξεις)

Παραπέμπει στις 14 λέξεις του Ντέιβιντ Λέιν (αμερικανός Νεοναζί) που αποτελούν μια από τις κυριότερες φράσεις του νεοναζισμού: **«Πρέπει να εξασφαλίσουμε την ύπαρξη των ανθρώπων και το μέλλον των λευκών παιδιών μας»**. Συχνά συνδυάζεται με το 88, ως χαιρετισμός: **14/88**.

14:88 наше время пришло...

(Η εποχή μας έχει έρθει)

5 (λέξεις)

Το νούμερο 5 αντιπροσωπεύει τις πέντε λέξεις, από την έκφραση «I HAVE NOTHING TO SAY” και επινοήθηκε από τον Alex Curtis, στο Σαν Ντιέγκο. Υπονοεί ότι οι λευκοί ρατσιστές στις Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να χρησιμοποιούν τις πέντε λέξεις για να επιδείξουν ένα «κώδικα σιωπής» που τους βοηθάει να αποφύγουν τη δίωξη από τις αρχές.

B&H: «Αίμα και Τιμή», (Blood and Honor)

HH: Heil Hitler

100%

Αυτό το ποσοστό χρησιμοποιείται από άτομα που πιστεύουν στην «άρια φυλή» και στη λευκή υπεροχή. Δηλώνει επίσης την ανάγκη για μια καθαρή, 100% λευκή φυλή που μένει ανεπηρέαστη από διαφυλετικές σχέσεις.

WP: White Power (Λευκή Δύναμη)

SWP: Supreme White Power

Δηλώνει το αυτονόητο για τους λευκούς ρατσιστές, την ανωτερότητα της λευκής δύναμης (φυλής)

WAR

White Aryan Resistance (Λευκή Άρια Φυλή)

ΚΚΚ (Κου Κλουξ Κλαν):

Το σήμα της Κου Κλουξ Κλαν, χρησιμοποιείται ευρέως από ρατσιστικές και ακροδεξιές οργανώσεις. Πρόκειται για ένα λευκό σταυρό που στο κέντρο του έχει το λεγόμενο blood drop ή αλλιώς μια σταγόνα αίματος που σύμφωνα με τις θεωρίες της ΚΚΚ συμβολίζει το αίμα που έριξε ο Χριστός για την “ανώτερη” Λευκή φυλή.

RAHOWA=RACIAL HOLY WAR

(Φυλετικός Ιερός Πόλεμος)

Η έκφραση σηματοδοτεί την μάχη για τη λευκή υπεροχή, τον πόλεμο των Αρίων έναντι των μειονοτήτων και των Εβραίων που οδηγεί στη δημιουργία μιας καθαρής φυλής.

ORION: "OUR RACE IS OUR NATION"

Και αυτό το αρκτικόλεξο είναι ένα ρατσιστικό σύνθημα που τονίζει ότι οι φυλετικές σχέσεις παίζουν σπουδαίο ρόλο. Η канаδική ρατσιστική ομάδα «Heritage Front», έχει υιοθετήσει το σήμα ως επίσημο έμβλημά της.

Χρησιμοποιείται και από μια ομάδα της Κου Κλουξ Κλαν, γνωστοί ως «ιπότες της Orion», αλλά και από νεοναζί και Nazi Skinhead.

WPWW: White Pride World Wid

Και εδώ τονίζεται η επικράτηση της λευκής φυλής.

4. Ο ναζιστικός χαιρετισμός

Ο Αδόλφος Χίτλερ και ο Χέρμαν Γκέρινγκ είναι οι πρώτοι Ναζί που χαιρετούν με ναζιστικό χαιρετισμό σε ένα συλλαλητήριο του εθνικοσοσιαλιστικού κόμματος το 1928. Δύο χρόνια αργότερα, το 1930, ο ναζιστικός χαιρετισμός καθιερώνεται ως «ο επίσημος χαιρετισμός στον Χίτλερ».

Ο χαιρετισμός αυτός είναι υποχρεωτικός για τους Γερμανούς πολίτες και για όλους τους κατακτημένους λαούς, αλλά προαιρετικός για το στρατιωτικό προσωπικό, αφού η Wehrmacht χαιρετάει με το δικό της στρατιωτικό τρόπο. Είναι υποχρεωτικός ακόμα και μέσα στα σχολεία από τους εκπαιδευτικούς και από τους μαθητές.

Σύμφωνα με τον Fritzsche, η Έρικα Μάν, κόρη του συγγραφέα Τόμας Μαν, είχε υπολογίσει ότι οι μαθητές χαιρετούσαν με το «Χάιλ Χίτλερ!» 50 ή ίσως 150 φορές την ημέρα, σε κάθε περίπτωση και πολύ πιο συχνά από ότι με τους παλιότερους ουδέτερους χαιρετισμούς. [...] Βέβαια, το ότι ο χιτλερικός χαιρετισμός ήταν υποχρεωτικός για τους δημοσίους υπαλλήλους επιβεβαίωνε τη διδακτορική εξουσία του νέου καθεστώτος. Μετά τον πόλεμο πολλοί Γερμανοί κατέθεσαν ότι αναγκάζονταν ή ότι το έκαναν από φόβο. (Fritzsche, 2008:30-31)

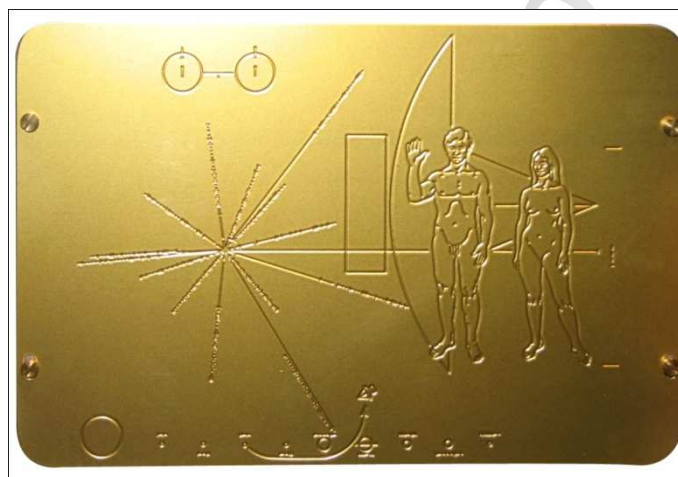
Από το 1937 και μετά απαγορεύτηκε αυστηρά να χρησιμοποιείται από τους φυλακισμένους, αλλά κυρίως από τους Εβραίους αφού δεν ανήκουν στην άρια φυλή.

Ο Fritzsche, συνεχίζοντας την ανάλυσή του για το ναζιστικό χαιρετισμό, διαπιστώνει ότι απώτερος σκοπός των μελών του κόμματος ήταν να αλλάξουν τη

γλώσσα του σώματος των Γερμανών.⁴⁶ Η δυναμική χειρονομία που συνοδευόταν από μια ξεκάθαρη πολιτική δήλωση, ήταν μια αυταρχική απόπειρα δημιουργίας και επιβολής πολιτικής ενότητας. Και από τη στιγμή που ο Χίτλερ ήταν αυτός που επευφημείτο, τίθεται το ερώτημα του Fritzsche, για το ρόλο του φύρερ στη δημιουργία κοινής πολιτικής συναίνεσης (Fritzsche, 2008:30-32)

Για το πώς επινοήθηκε όμως αυτός ο χαιρετισμός από τον Χίτλερ, υπάρχουν τέσσερις διαφορετικές απόψεις για την προέλευσή του.

α. Η ελληνική θεωρία και ο «Δωρικός χαιρετισμός»

Κατά την άποψη της Χρυσής Αυγής, της ελληνικής Ακροδεξιάς, πρόκειται για ένα δωρικό χαιρετισμό προς τον Ήλιο που χρησιμοποιούν ευρέως και οι Σπαρτιάτες πολεμιστές.

Στο ομότιτλο περιοδικό της οργάνωσης «Χρυσή Αυγή», αλλά και στην ηλεκτρονική σελίδα της, «ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΕΤΩΠΟΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ», αναφέρεται ότι:

«το επιστημονικό επιτελείο της NASA στις ΗΠΑ διάλεξε αυτόν το χαιρετισμό, όταν έψαχνε για μια εικόνα αρκετά αντιπροσωπευτική της ανθρωπότητας, ώστε να την στείλει στο διάστημα χαραγμένη σε μια πλάκα ταυτότητας, σύμφωνα με την πρόταση του αστρονόμου Carl Sagan. Η πλάκα αυτή τοποθετήθηκε στο Pioneer 10, του οποίου αποστολή είναι να ταξιδεύει σε μακρινά αστέρια, αναζητώντας πιθανά

⁴⁶ . Στο χαιρετισμό, το άτομο στέκεται όρθιο και σε στάση προσοχής, έχει το αριστερό του χέρι στη μέση και υψώνει το δεξί του χέρι, λίγο πιο πάνω από τον ώμο, με τα δάχτυλα ενωμένα και την παλάμη στραμμένη στο έδαφος. Συνοδεύεται από διάφορες εκφράσεις θαυμασμού στον Φύρερ, όπως: «Heil Hitler» (χαίρε Χίτλερ), «Heil mein Fuhrer» (χαίρε Αρχηγέ μου) και «Sieg Heil» (χαίρε νίκη)

νοήμονα όντα σε κάποιο απομακρυσμένο πλανήτη για να τους μεταβιβάσει ένα μήνυμα ειρήνης και φιλίας».

Στη συνέχεια δίνεται μια ερμηνεία για την ταύτιση του χαιρετισμού αυτού μεταξύ του φασιστικού, του ναζιστικού και του αρχαίου ελληνικού χαιρετισμού. *«Στην πρόσφατη ευρωπαϊκή ιστορία αναβίωσε ο αρχαίος χαιρετισμός, στην Ελλάδα με το καθεστώς της 4ης Αυγούστου, στην Ιταλία με το φασιστικό καθεστώς, στην Ισπανία με το καθεστώς του Φράνκο και στην Γερμανία με το εθνικοσοσιαλιστικό. Ταυτόχρονα χρησιμοποιήθηκε από εθνικιστικά κινήματα όλης της Ευρώπης, από την Αγγλία και την Ιρλανδία ως την Ρουμανία, αλλά και από ευρωπαϊκής καταγωγής αμερικάνους. Με την λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και την ήττα του Άξονα ο αρχαίος αυτός χαιρετισμός κατηγορήθηκε άδικα και δαιμονοποιήθηκε».*

Όσο για το λόγο της χρήσης αυτού του χαιρετισμού, η Χρυσή Αυγή φαίνεται να υιοθετεί μια εξήγηση, βασισμένη στη «σύγχρονη επιστήμη»:

«Σύμφωνα με τις θεωρίες της σύγχρονης ιατρικής, το ανθρώπινο σώμα λειτουργεί σαν μια ηλεκτρική μπαταρία που παράγει ηλεκτρικό και μαγνητικό ρεύμα. Ο Βελονισμός και άλλες εναλλακτικές ιατρικές βασίζονται σε αυτό το γεγονός για να πετύχουν αξιοθαύμαστες θεραπείες. Η ίδια η πολικότητα του εγκεφάλου μας καθορίζει μια αντίστοιχη βιο-ενεργειακή πολικότητα στον ηλεκτρομαγνητισμό του σώματος» («Ο αρχαιότερος χαιρετισμός», Jorge Alvarado Planas, περιοδικό ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ, 2004)

Η θεωρία του ελληνικού ακροδεξιού κόμματος τίθεται υπό αμφισβήτηση από πολλούς μελετητές, λόγω της δυσκολίας να αποδειχθεί με τεκμήρια, αναφορές σε επίσημα αρχαία κείμενα και παραστάσεις. Ακόμα και στην εικόνα που στάλθηκε από τη ΝΑΣΑ στο διάστημα, ο χαιρετισμός δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ναζιστικός, αφού δε διαθέτει τα απαραίτητα χαρακτηριστικά γνωρίσματα.

Παράλληλα, μέσα από το καταστατικό της, που συντάχθηκε το 1987, η περιγραφή του υποχρεωτικού χαιρετισμού δεν είναι προς τον Ήλιο, αλλά προς τους «εθνικοσοσιαλιστές αγωνιστές»:

«Ο Εθνικοσοσιαλιστικός Χαιρετισμός κατά την είσοδο και την έξοδο από τα γραφεία είναι υποχρεωτικός.

Ο χαιρετισμός αποδίδεται με σφρίγος και ζωνρότητα όπως αρμόζει στην Εθνικοσοσιαλιστική Τάξη και δεν επιτρέπεται να είναι νωθρός και χαλαρός. Τον χαιρετισμό ανταποδίδει υποχρεωτικά το υπεύθυνο όργανο

υπηρεσίας. Υποχρεωτικός είναι επίσης ο χαιρετισμός προς τον ομιλητή μετά το πέρας της ομιλίας. Ο χαιρετισμός αυτός είναι απόδοση τιμής προς τους απανταχού του χώρου και του χρόνου αγωνιστές του τρόπου ζωής που προάγει ο Εθνικοσοσιαλισμός. Επιβάλλεται εντός των γραφείων ο σεβασμός και η απότιση τιμής στους τύπους και τα σύμβολα του Εθνικοσοσιαλισμού»⁴⁷

β. Η γερμανική θεωρία και η «Hitlergruss»

Οι Γερμανοί προσπάθησαν αρχικά να οικειοποιηθούν τον τρόπο αυτό χαιρετισμού. Ο Rudolf Hess καταβάλει μάταιες προσπάθειες να πείσει ότι ο χαιρετισμός αυτός χρησιμοποιήθηκε πρώτα στη Γερμανία το 1921, αποδεχόμενος βέβαια τη «ρωμαϊκή» προέλευσή του. Αρκετά χρόνια αργότερα, το 1942, ο Χίτλερ έδωσε τη δική του εκδοχή. Αποδέχτηκε την πρωτιά του Μουσολίνι στη χρήση, αλλά ισχυρίστηκε ότι αυτός τον είχε δει πρώτος στη Βρέμη το 1921. (Winkler, 2009:27)

γ. Η θεωρία του Μουσολίνι και το «Saluto Romano»

Ο Μουσολίνι, σύμφωνα με τον Winkler, φαίνεται να είναι εκείνος που χρησιμοποιεί πρώτος τον «ναζιστικό» ή πιο σωστά το φασιστικό χαιρετισμό, αφού πρώτα καθιερώνεται στην Ιταλία και μετά εξαπλώνεται στη Γερμανία. Ο ίδιος βέβαια ισχυρίζεται ότι η συγκεκριμένη χειρονομία είχε τις ρίζες της στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Όμως, τίποτα δεν μπορεί να συνδέσει τη φασιστική αυτή νοοτροπία με το παρελθόν, αφού καμία ιστορική πηγή, κανένα κείμενο ή παράσταση (όπως εξάλλου φαίνεται να ισχύει και στην περίπτωση της «δωρικής εκδοχής») δεν κάνει αναφορές σε τέτοιου είδους χαιρετισμούς. Σε κανένα ρωμαϊκό έργο τέχνης - άγαλμα, νόμισμα ή ζωγραφική - δεν αναπαρίσταται ο χαιρετισμός που συναντάται στο φασισμό, στον εθνικοσοσιαλισμό ή σε κάποια άλλη συγγενή ιδεολογία. Επίσης είναι άγνωστος και στην ρωμαϊκή γραμματεία, δεν αναφέρεται από κανέναν αρχαίο ιστορικό ούτε στην περίοδο των καισάρων ούτε στην ρεπουμπλικανική περίοδο.

Σύμφωνα με τους μελετητές ο συγκεκριμένος χαιρετισμός εμφανίστηκε κατά τον 18ο αιώνα σε πίνακες που αναπαριστούσαν σκηνές ρωμαϊκών εποχών, όπως πχ. ο "Oath of the Horatii" του Jacques-Louis David.⁴⁸

⁴⁷ Καταστατικό Χρυσής Αυγής, «εσωτερικός κώδικας», άρθρα 22-24

⁴⁸ Martin Winkler, "The Roman Salute. Cinema, History, Ideology" (The Ohio State University Press, Columbus 2009)

ΕΙΚΟΝΑ 8 JACQUES-LOUIS DAVID – OATH OF THE HORATII (1784) OIL ON CANVAS (Ο ΟΡΚΟΣ ΤΟΥ ΟΡΑΤΙΟΥ) PARIS, MUSÉE DU LOUVRE GALLUP, GUITROUY AND WEISBERG, GREAT PAINTINGS OF THE WESTERN WORLD, P. 380

Ο Μουσολίνι φαίνεται να είναι ο άτυχος της ιστορίας, γιατί ενώ είναι ο πρώτος χρήστης του χαιρετισμού αυτού, χάνει τη δόξα από τον Χίτλερ που τον κατοχυρώνει με την ονομασία «Deutscher Grub» ή «Hitlergrub». Όταν αργότερα αποδεικνύεται η καταγωγή του χαιρετισμού, τόσο ο φασισμός όσο και ο ναζισμός είναι σε παρακμή και ο ίδιος ο Μουσολίνι προσπαθεί να αποποιηθεί την «εφεύρεση» και να εξιλεωθεί στα μάτια της ιστορίας

δ. Η θεωρία του Martin Winkler

«Αυτό που συνέβη είναι ότι οι πρώτες ταινίες του βωβού κινηματογράφου που επιχειρήσαν να αναπαραστήσουν σκηνές της ρωμαϊκής αρχαιότητας, ανακάλυψαν τη δύναμη αυτού του χαιρετισμού, τον υιοθέτησαν και τον επέβαλαν ως «ιστορικό δεδομένο». Από τις ταινίες αυτές εμπνεύστηκε πρώτος ο Μουσολίνι τον «ρωμαϊκό χαιρετισμό» (saluto romano) θέλοντας να βρει κάποιο «εθνικό» αντίβαρο στην υψωμένη γροθιά των αριστερών. Τον χαιρετισμό αντέγραψαν στη συνέχεια οι υπόλοιποι δικτάτορες, όπως ο Χίτλερ και ο Μεταξάς.⁴⁹

Στη συνέχεια παρατίθενται χρονολογικά οι ιστορικές «ρωμαϊκές» ταινίες οι οποίες ανάθρεψαν το ναζιστικό χαιρετισμό:

⁴⁹ «Γενεαλογία του ναζιστικού χαιρετισμού», ΙΟΣ, εφημερίδα των συντακτών

1907-ΗΠΑ, «ΜΠΕΝ ΧΟΥΡ», απλή χρήση του χαιρετισμού

1908-ΙΤΑΛΙΑ, «ΝΕΡΩΝ», απλή χρήση του χαιρετισμού

1914-ΙΤΑΛΙΑ, «ΚΑΜΠΙΡΙΑ», μαζική και έντονη χρήση του χαιρετισμού.

Η παρουσία του χαιρετισμού είναι πια έντονη σε όλες σχεδόν τις ταινίες που αναφέρονται στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Μετά την πτώση των ναζιστικών καθεστώτων, γίνεται αρνητική αναφορά στο χαιρετισμό, ενώ μετά το 1960 όταν επανεμφανίζονται κρούσματα νεοναζιστικής βίας, αρχίζει να εξαφανίζεται σταδιακά.

Κινηματογραφικές ταινίες:

1960-ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ,

1964-ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ και

2000-MONOMΑΧΟΣ. (Winkler, 2009:122)

5. Βιομηχανία ναζιστικών ρούχων

Ενδυματολογία και Life Style

Μετά την πτώση του ναζισμού, πρώτο το γερμανικό κράτος προσπαθεί να ξεπλύνει κάθε ναζιστικό κατάλοιπο. Το παράδειγμα της Γερμανίας ακολουθούν και άλλα κράτη προσφεύγοντας πολλές φορές σε απαγορεύσεις χρήσης των ναζιστικών σημάτων και χαιρετισμών. Παρόλα αυτά, με την άνοδο του νεοναζισμού τις τελευταίες δεκαετίες, επινοούνται νέοι τρόποι έκφρασης, ένα σύνολο από κωδικούς αριθμούς, όπως προαναφέρθηκε, ενώ παράλληλα αναπτύσσεται μια νέα βιομηχανία ρούχων με καθαρά ναζιστικό επιχειρηματικό σχέδιο και κοινό.

Προς ανταγωνισμό της εταιρείας «LONSDALE» που χρηματοδοτεί και στηρίζει αποκάλυπτα αντιρατσιστικούς αγώνες, ενώ μιλάει και δημόσια κατά του ρατσισμού, ιδρύονται εταιρείες ρούχων από ακροδεξιούς. Κατά τους LFO Demon,⁵⁰ από τις νέες εταιρείες που ιδρύθηκαν όπως οι «Troublemaker» (σαματατζής), «Walhal» (Βαλχάλα), «Master race» (ανώτερη φυλή) και «Gang Violence» (συμμοριτική βία), η «Thor Steinar» είναι η πιο επιτυχημένη. Ιδρύθηκε από και για

⁵⁰ «When Nazi Go Pop» από τους LFO Demon, αντιφασιστική γερμανική ομάδα στο <http://www.raggacore.com/articles> και <http://pontosandaristera.wordpress.com/2007/01/05/1-3-2007/>

την Ακροδεξιά από τον εθνικιστή ακτιβιστή Alex Korpelke και αποτυπώνει στα ρούχα τροποποιημένα ρουνικά σύμβολα του SA/SS ως σήμα της φήρμας.

ΕΙΚΟΝΑ 9: Η ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΣΤΑΜΠΑ, ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΔΙΤΤΟΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ. ΟΙ ΑΚΡΟΔΕΞΙΟΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΤΟ ΝΟΥΜΕΡΟ 8, ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Η ΤΟΥ ΛΑΤΙΝΙΚΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ, ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΘΟΥΝ ΣΤΟΝ ΧΙΤΛΕΡ. ΌΛΟΣ ΟΜΩΣ Ο ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΔΙΑΒΑΖΕΤΑΙ –ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ «ΜΥΗΜΕΝΟΥΣ» - ΩΣ MAX HATE (ΥΠΕΡΤΑΤΟ ΜΙΣΟΣ). (MAREK PETERS)

Όπως τεκμηριώνουν οι LFO στο «When Nazi Go Pop», «η στρατηγική του να φτιάχνουν οι ακροδεξιοί δικές τους εταιρείες είναι αρκετά έξυπνη. Από τη μια, οι φασίστες φοράνε τα δικά τους σύμβολα και δε στηρίζουν κάποιον «από έξω», φτιάχνοντας τις δικές τους οικονομικές δομές και από την άλλη ακόμα περισσότεροι άνθρωποι πέρα από τις καθαρές σκληροπυρηνικές φράζιες των οργανωμένων εθνικιστών φοράνε αυτά τα ρούχα. Αυτό, πρώτον βοηθά να διαδοθούν τα φασιστικά σύμβολα και σήματα και δεύτερον, υποστηρίζει την ακροδεξιά οικονομικά μέσω των πωλήσεων»

Ποια η αντίδραση; Ειδικά η Γερμανία δεν μένει αδιάφορη σε αυτή τη νέα τάση και εφευρετικότητα των Ακροδεξιών. «Κυνηγά» και πολεμά ακατάπαυστα κάθε νέα ιδέα και χρήση τέτοιων σημάτων που σχετίζονται με το ναζισμό. Όμως, όπως συνεχίζουν στην έρευνά τους οι LFO, αυτό μοιάζει να είναι μια ατέλειωτη μάχη γύρω από την καταστολή, την επινόηση νέων κωδικών και την εκ νέου καταστολή. Εκτιμώντας τα αποτελέσματα υπάρχουν δύο στοιχεία: από τη μια μεριά, σύμφωνα με τη σχετική ανάλυση, είναι καλό που η Ακροδεξιά βρίσκεται υπό πίεση.

ΕΙΚΟΝΑ 10: ΕΔΩ, Ο ΑΚΡΟΔΕΞΙΟΣ ΕΞΤΡΕΜΙΣΤΗΣ (ΠΟΥ ΚΡΑΤΑΕΙ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ) ΕΧΕΙ ΦΑΝΕΡΑ ΕΜΠΝΕΥΣΤΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΤΥΛ ΤΟΥ ΧΙΤΛΕΡ. Ο ΑΝΤΡΑΣ ΔΙΠΛΑ ΤΟΥ ΦΟΡΑΕΙ ΕΝΑ T-SHIRT ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ MASTERRACE EUROPE, ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΦΟΡΙΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΝΕΟΝΑΖΙ.⁵¹
(MAREK PETERS)

Πρέπει να αντιμετωπίζουν δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες κοστίζουν χρόνο, χρήμα και νεύρα. Από την άλλη μεριά, αυτό κεντρίζει τη δημιουργικότητά τους στο να εξελίσσουν νέες τακτικές όλη την ώρα, το οποίο επίσης κρύβει κάποιους κινδύνους. Οπότε, υπάρχουν περισσότεροι ρατσιστές και εθνικιστές που δε μιλάνε δημόσια, αλλά που κρύβονται και προσπαθούν να αποκτήσουν διακριτικούς κώδικες που δεν είναι άμεσα συνδεδεμένοι με την ακροδεξιά.

Αυτό σημαίνει ότι εύκολα εφευρίσκονται για αντιπερισπασμό, νέοι πιο καλυμμένοι τρόποι έκφρασης. Αυτοί που οι ακροδεξιόι υιοθετούν «τεχνικές» και κουλτούρα, κυρίως από την Ακροαριστερά. Με την ίδρυση της ΧΑ και κυρίως κατά τη δεκαετία του '80, τα μέλη της συχνά φωτογραφίζονταν με τη στολή των Ταγμάτων Εφόδου του Χίτλερ (μαύρο παντελόνι, μπεζ πουκάμισο, μαύρη γραβάτα, καλογουαλισμένες στρατιωτικές αρβύλες) και κούρεμα στα πρότυπα της Βέρμαχτ.

Ο Χίτλερ είχε διατάξει τους οπαδούς του να φορούν ειδική στολή. Από το 1920 είχε επιβάλει στα μέλη του NSDAP να ντύνονται ομοιόμορφα έτσι ώστε ο πολίτης να βλέπει συνεχώς στο δρόμο «ένστολους πολιτικούς» και να τους διακρίνει από τους μέχρι τότε πολιτικούς, διότι όπως ισχυρίζεται ο Χίτλερ: «το θεμέλιο της πολιτικής δουλειάς στη Γερμανία είναι στρατιωτικό» (Fahr, όπως αναφέρεται στον Ψαρρά, 2012:329)

⁵¹ Michael Weiss, γερμανός αναλυτής στον ακροδεξιό εξτρεμισμό

Στη Χ.Α, σύμφωνα με το έγγραφο που φέρει τον τίτλο «Εκπαιδευτική Τάξη Πρωτεσίλαος», το οποίο απευθύνεται στα μαχητικά μέλη της οργάνωσης, ανάμεσα στα άλλα καθήκοντά τους ορίζεται και η ιδανική εξωτερική εμφάνιση.

Εμφάνιση Εξόδου: στολή ολομέλειας.

Εμφάνιση Επιχειρήσεων: Μαύρα άρβυλα, φόρμα εκστρατείας χακί, μαύρη μπλούζα ζώνη A-T., σάκος, sleeping bag, εσωτερικός ρουχισμός.

Ακόμα πιθανώς επιπρόσθετο υλικό για συγκεκριμένες εξορμήσεις-εκπαιδεύσεις: παγούρι, μαχαίρι, στρατιωτικό μπουφάν» (Ψαρράς, 2012:43).

Ακολούθησαν μιλιταριστικές παραλλαγές, ενώ βέβαια οι ποιο αναγνωρίσιμοι skinheads από τη δεκαετία του '90 παρέμεναν πιστοί στις «παραδόσεις» με λευκά κορδόνια στις αρβύλες τους και τατουάζ που φροντίζουν να γίνονται εμφανή. Μια μεγάλη μερίδα Χρυσανγιτών, όμως, αρχίζουν να υιοθετούν ένα χιπ-χοπ στυλ και εμφάνιση. Τα τελευταία χρόνια έχουν υιοθετήσει ένα black dresscode με τα γνωστά μακό μαύρα μπλουζάκια που φέρουν το λογότυπο «Χρυσή Αυγή». Τα μπλουζάκια αυτά, καθώς και άλλα είδη «ναζιστικού» ρουχισμού (όπως τα Pitbull), τα προμηθεύονται οι ενδιαφερόμενοι από το κατάστημα του βουλευτή της Χ.Α, Ηλία Παναγιώταρου, στον Κολωνό.

Στο τεύχος 2 του περιοδικού Αντεπίθεση (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2002), υπάρχει ο τίτλος «Ντύσου με τις ιδέες σου». Στο εξώφυλλο προβάλλονται μπλουζάκια με ρουνικά σύμβολα, τον διπλό πέλεκυ, τον Κέλτικο σταυρό την νεκροκεφαλή των SS κ.ά. (Ψαρράς, 2012:328)

Η επίσημη θέση της ΧΑ για την αμφίεση παρατίθεται στο Παράρτημα 2 «Καταστατικό Χρυσής Αυγής» και αφορά στα άρθρα 27, 28, 29. «Προσπάθεια εξωραϊσμού ή παραπλάνησης».

6. Υιοθετώντας τα σήματα και την κουλτούρα της αριστεράς - Black Bloc

ΕΙΚΟΝΑ 11 ΔΥΣΚΟΛΟ ΝΑ ΠΙΣΤΕΨΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΟΤΙ ΟΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ ΔΙΑΔΗΛΩΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΑΚΡΟΔΕΞΙΑΣ. ΈΧΟΥΝ ΕΜΦΑΝΩΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΕΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΥΛ ΤΩΝ ΑΚΡΟΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΩΝ. (MAREK PETERS)

Η τακτική των νεοναζί να αποπροσανατολίζουν και να παρεισφρέουν σε άλλες πολιτικές ή νεανικές ομάδες ξεκίνησε πριν από δύο δεκαετίες περίπου, αρχικά στη Γερμανία, αλλά με μορφή πανδημίας σε όλες τις χώρες, όπου άνθιζε ο νεοναζισμός. Είναι η νέα στρατηγική τους σε πολλαπλά επίπεδα και σχέδια.

Μια «ομάδα» από αυτούς, θέλοντας να γίνουν αποδεκτοί από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, βγάζουν εντελώς τις νεοναζιστικές «στολές», κρύβουν τα τατουάζ με τις σβάστικες, μακραίνουν τα μαλλιά τους και πολλές φορές πλαισιώνουν διαδηλώσεις με κοινωνικές διαμαρτυρίες και πορείες, θέλοντας να αυξήσουν και τη δημοτικότητά τους, αλλά και την πολιτική τους δύναμη. Η «Χρυσή Αυγή» δε λείπει σχεδόν από καμιά «κοινωνική διαμαρτυρία» τα τελευταία χρόνια. Άλλοτε με μεγάλες και άλλοτε με μικρότερες, αλλά εμφανείς ομάδες δυναμώνει τις πορείες για το κλείσιμο των ναυπηγείων του Σκαρामαγκά, την πώληση της Αγροτικής Τράπεζας και τη μη μονιμοποίηση και απόλυση των δημοτικών υπαλλήλων καθαριότητας. Άλλες φορές κατεβαίνει σε πορεία μαζί με το ΠΑΜΕ και τη ΓΣΕΕ, ενώ «στηρίζει» και τους αγώνες των «Αγανακτισμένων».

Μια άλλη «ομάδα» ακολουθεί άλλο στρατηγικό σχέδιο. Οι νεοναζί μεταμορφώνονται σε κλώνους των ακροαριστερών. Πολλοί από αυτούς δεν κυκλοφορούν πια με ξυρισμένα κεφάλια, αλυσίδες και καρφιά. Φορούν μπλουζάκια με τον Τσε Γκεβάρα, την παλαιστινιακή μαντίλα, μαύρα γυαλιά και κουκούλες. Ενώ, μια άλλη «ομάδα» προχωρά παραπέρα και εφαρμόζει την τρίτη τακτική. Εδώ, χρησιμοποιούν πολλές από τις φράσεις αντιφασιστικών κινημάτων («Επανάσταση», «Καταστρέψτε τον καπιταλισμό») και κάνουν συγκεντρώσεις με την τακτική του Black Bloc δημιουργώντας σύγχυση και στους λοιπούς διαδηλωτές, αλλά και στην Αστυνομία.

Η τακτική του Black Bloc είναι μια στρατηγική που υιοθέτησαν πρώτες οι αριστερές δυνάμεις κρύβοντας τα πρόσωπά τους με ρούχα, μάσκες, μαντήλια, ή μπογιά για να αποφεύγουν να γίνονται αναγνωρίσιμοι και να μη συλλαμβάνονται, επειδή διαδηλώνουν και μόνο, αλλά και για να προστατεύονται από χημικά και σπρέι. Ήταν μια τακτική αυτοπροστασίας και ομοιογένειας. Πρωτοεμφανίστηκε τη δεκαετία του '80, αλλά καθιερώθηκε ως dressing code το 1999 στις διαμαρτυρίες που πραγματοποιήθηκαν στο Σιάτλ κατά του ΠΟΕ⁵² και διαφόρων πολυεθνικών εταιρειών, όπως η OLD NAVY και τα STARBUCKS. Με το πέρασμα των χρόνων, κατάφερε να γίνει τόσο από τους ακροδεξιούς όσο και από άλλες- αναρχικές κυρίως- ομάδες, κάλυψη για αποφυγή σύλληψης για βίαιες πράξεις και καταστροφές που προκαλούν κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων.

Ο Michael Weiss που αναλύει εδώ και πολλά χρόνια τις συμπεριφορές της Ακροδεξιάς επισημαίνει ότι η εικόνα των νεοναζί είναι πολύ διαφορετική σήμερα. «Παλιά ήταν skinhead και φορούσαν ναζιστικά μπουφάν. Τώρα στο στυλ τους ενσωμάτωσαν στοιχεία από την ποπ και ροκ κουλτούρα και κάνουν piercings. Ομοίως, έχουν δώσει νέο νόημα σε παλιά σύμβολα, όπως με την παλαιστινιακή μαντίλα (kafiyah), ένα σύμβολο του παλαιστινιακού εθνικισμού που χρησιμοποιείται στις μέρες μας απλώς ως σύμβολο του αγώνα κατά του Ισραήλ» επισημαίνοντας ότι οι νεοναζί αγνοούν την ευρύτερη έννοια του ρούχου, όταν το επέλεξαν για δικό τους αξεσουάρ. Και καταλήγει συμπερασματικά, ότι «οι νεοναζί με τις διαφορετικές μορφές που παίρνουν μπορεί συχνά να μπερδευτούν μέσα σε αριστερές διαδηλώσεις ή σε ένα γήπεδο και αυτό είναι το πρόβλημα: ότι πολλοί από αυτούς τους ανθρώπους δεν ξεχωρίζουν» (Weiss, 2011 Das Versteckspiel" ("Hide and Seek") στο <http://www.dasversteckspiel.de>)

⁵² Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

Για ποιο λόγο άραγε ακολουθούν αυτή τη νέα πολυδιάστατη στρατηγική οι νεοναζί;

Αποκλείοντας την περίπτωση της ζήλιας, εντοπίζονται δύο σημαντικοί λόγοι για αυτό το «βλέμμα στην αριστερά». Μια εξήγηση είναι να θέλουν να «μπερδέψουν» και να δημιουργήσουν μια σύμμικτη κουλτούρα, κερδίζοντας έτσι την εμπιστοσύνη πολλών διαφορετικών και αναποφάσιστων πολιτικών χώρων. Προσπαθούν λοιπόν, να αποτινάξουν τον τίτλο του ναζιστή - έτσι κι αλλιώς οι περισσότεροι τον αρνούνται - και να ενταχθούν ομαλά στο πολιτικό σύστημα και σχήμα κερδίζοντας αργά μα σταθερά περισσότερη δύναμη, ψήφους και επιρροή.

Κατά μια άλλη εκδοχή, οι ακροδεξιοί στην προσπάθειά τους να απλωθούν στην πολιτική σκηνή, κινούνται στοχευμένα και είναι πολύ πιθανό να θέλουν να «καταστρέψουν» τα σύμβολα της αριστεράς. Απώτερος σκοπός; Ένας πολιτικός χώρος, εν προκειμένω η Αριστερά εάν χάσει την ταυτότητά του, τα σύμβολά του, τα χρώματα και τους ήρωές του, είναι δύσκολο να διατηρήσει τους υφιστάμενους ή να εκφράσει και να κερδίσει τους εν δυνάμει νέους οπαδούς του. Το «αστέρι του καπετάνιου» στο μπερέ αντικαταστάθηκε επιδέξια με τη σβάστικα. Το συγκεκριμένο σχέδιο έγινε στάμπα για μπλούζες και φορέθηκε άλλες φορές εσκεμμένα και άλλες από άγνοια. Ο σκοπός είχε επιτευχθεί. Ο Χίτλερ μπερδεύτηκε με τον Τσε Γκεβάρα, η επανάσταση με τη βία, η αριστερά με τη δεξιά και πιθανότατα, αυτό θα οδηγήσει σε πολιτικό αλληθωρισμό. Κάτι που φαίνεται να ήταν ένας από τους στόχους μιας μερίδας ναζιστών.

Ο ίδιος ο Χίτλερ δήλωσε ότι διάλεξε το κόκκινο χρώμα στο έμβλημα του για να ερεθίσει τους αριστερούς, να προκαλέσει την αγανάκτησή τους και να τους φέρει

στις συγκεντρώσεις τους. Σκοπός τους ήταν να τους σαμποτάρουν, γιατί αυτός ήταν ο μοναδικός τρόπος να τους αναγκάσουν να τους προσέξουν (Χίτλερ, 2012:116)

7. Η προσαρμογή των συμβόλων της Χρυσής Αυγής

Τα ίδια ακριβώς ναζιστικά σύμβολα με αυτά της Γερμανίας του Χίτλερ, χρησιμοποιεί και η ΧΑ. Μέχρι τα 10 τεύχη του περιοδικού της «Χρυσής Αυγής», η σβάστικα παραμένει ως έμβλημα. Μετά αντικαθίσταται από την λυκοπαγίδα, ένα ρουνικό, παγανιστικό σύμβολο. Ο ίδιος ο Μιχαλολιάκος δεν δέχεται τη ρουνική προέλευση του σήματος. Ισχυρίζεται⁵³ ότι είναι το αρχαίο «Ξ» της γραμμικής γραφής Β που δεν υπάρχει σε καμιά γλώσσα του κόσμου και είναι σύμβολο ελληνικότητας. Αργότερα, θα παραδεχτεί την προέλευση του συμβόλου ως ρουνικού και θα εξηγήσει μάλιστα ότι αναπαριστά μια παγίδα για λύκους που χρησιμοποιήθηκε από τη θρυλική, όπως την ονομάζει «Δεύτερη SS» (Panzer-Division «Das Reich»). Τα τελευταία χρόνια η Οργάνωση έχει καταλήξει σε ένα μαιανδρικό σχήμα ως κομματικό σύμβολο (Ψαρράς, 2012:321)

Συμπερασματικά, διαπιστώνουμε ότι τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μια αλλαγή πλεύσης στους καθιερωμένους τρόπους επικοινωνίας και στρατηγικές, κυρίως όσον αφορά στη ΧΑ που είναι και αντικείμενο μελέτης. Διατηρείται βέβαια ένας

⁵³ Σε συνέντευξη στη Μαίρη Πίνη, Ελευθεροτυπία, 10-12-1993, όπως αναφέρεται στον Ψαρά, 2012:319

μεγάλος αριθμός συντηρητικών νεοναζιστών, αλλά παρατηρούνται αλλαγές που επιδρούν στη συγκεκριμένη έρευνα. Είναι ίσως το μοναδικό σημείο σύγκρισης μέχρι τώρα που η ΧΑ προσπαθεί να διαφοροποιηθεί από την κλασική ναζιστική συμπεριφορά της εποχής του Χίτλερ. Χρησιμοποιεί ένα διαφορετικό μοντέλο προσαρμογής ή καλύτερα τροποποιεί το μοντέλο της *αμερικανοποίησης* (Americanization). Οι λόγοι που δρα έτσι είναι άγνωστοι, ανήκουν στο «μαύρο κουτί» και μπορούν μόνο να υποτεθούν. Μπορεί, κατά μία εκδοχή, όπως αναλύθηκε και στην τεχνική του black bloc, να θέλουν τα μέλη της ΧΑ να «μπερδευτούν» στο πλήθος. Να μην κρίνονται από την εξωτερική τους εμφάνιση. Μπορεί να θέλουν να «καταστρέψουν σύμβολα και τεχνικές της αριστεράς ή πιο πιθανό, λόγω της ανόδου του κόμματος να προσδοκούν με αυτές τις συμπεριφορές να προσελκύσουν ευρύτερες ομάδες ψηφοφόρων. Εκείνο που απασχολεί στη συγκεκριμένη μελέτη είναι αν αυτή η παρέκκλιση από το αρχικό μοντέλο, επιφέρει σημαντική διαφοροποίηση ή η απόκλιση είναι τόσο μικρή που θα διατηρηθεί η αρχική ισορροπία. Ο βαθμός απόκλισης όμως εξετάζεται συνολικά και συγκεντρωτικά, αφού ερευνηθούν τρεις ακόμα κατηγορίες σύγκρισης: ο αθλητισμός, η παιδεία και η θέση της γυναίκας. Λόγω της μεγαλύτερης συνάφειας με το παρόν θέμα αρχικά γίνεται σύγκριση των δύο κομμάτων στον τομέα του αθλητισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

1. Αθλητισμός

α. Ναζισμός και αθλητισμός

Ο αθλητισμός και ειδικότερα ο αθλητικός χώρος παρουσιάζονται στην παρούσα εργασία, κυρίως ως εργαλείο προπαγάνδας των ναζιστών και των ακροδεξιών, αλλά και ως πρόσφορο έδαφος για προσηλυτισμό, εκδήλωση και ανάπτυξη ακραίων συμπεριφορών. Αυτό ήταν και παραμένει εν μέρει επόμενο, αφού μέσα από τον αθλητισμό καθρεφτίζεται η κοινωνική και πολιτική κουλτούρα ενός λαού. Το παράδοξο είναι ότι υπάρχει μια αντιθετική συμπεριφορά μεταξύ κράτους, αθλητών και φιλάθλων τις τελευταίες δεκαετίες.

Αρχικά, παρουσιάστηκε το φαινόμενο της επιβολής από το ναζιστικό κράτος ακραίων συμπεριφορών στον αθλητικό χώρο. Οι ναζιστικοί χαιρετισμοί, οι ύμνοι, τα σήματα και τα σύμβολα, εφαρμόζονταν πειθαναγκαστικά και οποιαδήποτε άρνηση ή αποστροφή από αθλητές οδηγούσε στην παραδειγματική τιμωρία τους. Τα τελευταία χρόνια συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Αθλητές και ομάδες φιλάθλων υιοθετούν ναζιστικές συμπεριφορές και τα κράτη μέσα από επιβολή κυρώσεων, τιμωριών και αποκλεισμών από διοργανώσεις προσπαθούν να αποτρέψουν την εξάπλωση αυτών των φαινομένων.

Ο Χίτλερ, εκτός από την επιτυχημένη επιλογή συμβόλων και χαιρετισμών, υιοθέτησε τον αθλητισμό - και ειδικά το ποδόσφαιρο που είχε αρχίσει τότε να γίνεται το πιο δημοφιλές άθλημα - ως μέσον έκφρασης του ναζισμού. Από το 1933 και μετά, «καθάρισε» όλες τους γερμανικούς ποδοσφαιρικούς συλλόγους από Εβραίους παίκτες, ενώ στράφηκε και σε γειτονικές επιλογές για να στηρίξει τις εγχώριες ομάδες. Το πάθος του για την προβολή και διάκριση της Γερμανίας ακόμα και μέσω του αθλητισμού ήταν άσβεστο. Χαρακτηριστική έμεινε στην ιστορία η περίπτωση του Ματίας Ζίντελαρ (*Matthias Sindelar*), που έχει αναγνωριστεί ως ένας από τους 50 καλύτερους ποδοσφαιριστές του 20^{ου} αιώνα.

Matthias Sindelar

Ο «Μπετόβεν του ποδοσφαίρου», όπως τον αποκαλούσαν, κλήθηκε το 1938 να παίξει στη εθνική ομάδα Γερμανίας, αλλά δε δέχτηκε, επικαλούμενος την ηλικία του και κάποια προβλήματα υγείας, ενώ στην πραγματικότητα αρνήθηκε λόγω των αισθημάτων που έτρεφε για τη ναζιστική Γερμανία. Λίγους μήνες αργότερα, στις 23 Ιανουαρίου 1939 (σε ηλικία 35 ετών) βρέθηκε νεκρός, με μια «πρόχειρη» εκτίμηση αιτίας θανάτου: «διαρροή μονοξειδίου του άνθρακα». Το 2000, σε ένα ντοκιμαντέρ του BBC, ο Έγκον Ούλμπριχ στήριξε ως αιτία θανάτου του τη δολοφονία του από τους ναζιστές και τη σκηνοθέτηση του θανάτου του από τις τοπικές αρχές. (Wilson, 2007: the guardian.com, Tuesday 3 April 2007 12.09 BST και FIFA: The Wunderteam's Paper Man στο <http://www.fifa.com/classicfootball/players/player=44642/>)

Στη διοργάνωση των 11^{ου} Ολυμπιακών Αγώνων τον Αύγουστο του 1936 στο Βερολίνο, ο Χίτλερ είχε - και εκμεταλλεύτηκε στο έπακρον - την ευκαιρία να δείξει τη δύναμή του και να επιβάλλει τις ιδέες του. Η διεξαγωγή των αγώνων στη Γερμανία, αποσκοπούσε στη βελτίωση της εικόνας της στο εξωτερικό, με αποπροσανατολισμό της «διεθνούς οράσεως» από τις πραγματικές επιδιώξεις του Χίτλερ. Οι Γερμανοί προέβησαν σε μια σειρά προπαγανδιστικών κινήσεων για να δρέψουν τις δάφνες της οργάνωσης. Έτσι, για πρώτη φορά, η Ολυμπιακή Φλόγα άναψε στην Αρχαία Ολυμπία και μεταφέρθηκε ως το Βερολίνο, αλλάζοντας χέρια από 3074 λαμπαδηδρόμους. Ένα μεγάλο κομμάτι της διαδρομής κινηματογραφήθηκε

και ο ίδιος ο Χίτλερ επεδίωξε και συνάντησε προσωπικά τον Σπύρο Λούη που ήταν και ο αρχηγός της ελληνικής αποστολής⁵⁴. Το όνειρο του 64χρονου πια, Ολυμπιονίκη Έλληνα μαραθωνοδρόμου, να διαδοθεί το ολυμπιακό πνεύμα σε όλο τον κόσμο φαίνεται ότι γινόταν πραγματικότητα. Όμως, παρόλη την τιμή που του έδειξε ο Χίτλερ, ο Λούης ήταν ο μοναδικός από την ελληνική αποστολή που κατά την τελετή έναρξης δε χαιρέτησε ναζιστικά, αλλά προτίμησε να κρατάει ένα κλαδί ελιάς. (Τράπεζα Πληροφοριών του Πολιτιστικού Ινστιτούτου Ακαδημαϊκών Ερευνών και Μελετών στο <http://riaem.gr/>).

Όταν προτάθηκε η ανάθεση των Ολυμπιακών Αγώνων στη Γερμανία, πολλές χώρες είχαν σκεφτεί σοβαρά να μην συμμετάσχουν. Οι ΗΠΑ που ασκούσαν επιρροή σε πολλά κράτη είχαν προβάλλει έντονες επιφυλάξεις. Το «Ολυμπιακό Ιδεώδες» δεν είχε πολλές ελπίδες να δοξαστεί σε ένα ναζιστικό καθεστώς. Μετά από τις εγγυήσεις που δόθηκαν από το γερμανικό κράτος για σεβασμό της κάθε θρησκείας και φυλής, η

⁵⁴ Ο Σπύρος Λούης, ταξίδεψε στο Βερολίνο σχεδόν αμέσως μετά την αποφυλάκισή του. Είχε καταδικαστεί για πλαστογραφία στρατιωτικού εγγράφου και τελικά αθώωθηκε αφού παρέμεινε για 11 χρόνια στη φυλακή. Παρόλα αυτά, το ελληνικό κράτος δε δέχτηκε να καλύψει τα έξοδα παραστάσεως του.. Το ποσό που θα κάλυπτε τα έξοδά του, μαζεύτηκε με πρωτοβουλία και προσωπική εισφορά των κατοίκων του Αμαρουσίου, που τότε ήταν μια από τις πιο φτωχές συνοικίες της Αθήνας

ΔΟΕ⁵⁵ αποφάσισε να αναθέσει τους αγώνες στο Βερολίνο. Οι αντιδράσεις σε Ευρώπη και Αμερική γίνονταν όλο και πιο έντονες. Στην Ευρώπη πάρθηκε η απόφαση να διοργανωθούν οι Αγώνες στη Βαρκελώνη, αλλά το ξέσπασμα του Εμφυλίου στην Ισπανία ματαίωσε τα σχέδιά τους. Στην Αμερική πάλι, υπήρχαν δύο φωνές και αντικρουόμενες απόψεις. Μετά από ψηφοφορία αποφασίστηκε η συμμετοχή και αποστολή των Αμερικανών αθλητών στο Βερολίνο, απόφαση που συμμερίστηκαν και ακολούθησαν και οι υπόλοιπες χώρες, εκτός της Ρωσίας. Τελικά, παρά τις όποιες αντιδράσεις η συμμετοχή έφτασε σε αριθμό ρεκόρ για την εποχή με 50 περίπου χώρες και 3963 αθλητές. (The Berlin Olympics, The History Place, The triumph of Hitler στο <http://www.historyplace.com/worldwar2/triumph/tr-olympics.htm>)

Η διοργάνωση των Γερμανών ήταν άψογη για τα δεδομένα της εποχής, ενώ για πρώτη φορά μεταδόθηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες από την τηλεόραση. Από τους διοργανωτές υπήρχε μια σχετική ανεκτικότητα και χαλάρωση στην αυστηρή και ρατσιστική συμπεριφορά τους. Έμοιαζε περισσότερο με αμυντική στάση παρά με υποτυπώδη φιλοξενία. (United States Holocaust Memorial Museum, στο <http://www.ushmm.org/>)

Πρόκληση και ενόχληση έμοιαζε να ήταν για το ναζιστικό κράτος οποιοσδήποτε έγχρωμος ή εβραίος αθλητής έπαιρνε μέρος στους αγώνες και ειδικά αυτοί που διακρίνονταν με μετάλλια. Ο Αφροαμερικανός Τζέσε Όουενς⁵⁶, που ένα

⁵⁵ Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή

⁵⁶ Ο Όουενς βίωσε το ρατσισμό και κατά την επιστροφή του στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Ένωση Αμερικανικού Ερασιτεχνικού Αθλητισμού, δεν τον βράβευσε ως αθλητή της χρονιάς, παρά τα τέσσερα χρυσά μετάλλια. Θεώρησε ανώτερο αθλητή τον «λευκό» Γκλεν Μόρις που είχε πάρει το

χρόνο νωρίτερα είχε καταφέρει σε διάστημα 45 μόλις λεπτών να καταρρίψει τέσσερα παγκόσμια ρεκόρ, κέρδισε στο Βερολίνο τις εντυώσεις, τη λατρεία του κόσμου, αλλά και 4 χρυσά μετάλλια (στα 100μ, στα 200μ στη σκυταλοδρομία 4X100μ και στο μήκος) προκαλώντας την οργή του Χίτλερ. (Jesse Owens Biography στο <http://www.biography.com/people/jesse-owens-9431142>)

Ο Marabini, αναφέρεται σε δύο γεγονότα των Ολυμπιακών Αγώνων.

«Για μια στιγμή οι κάμερες της Leni αναβιώνουν την αναμέτρηση Γερμανίας-ΗΠΑ. «Είναι εκνευριστικό, οι καθαροί Γερμανοί δυσκολεύονται να κρατήσουν απέναντι στο σωρό των κοσμοπολιτών Αμερικανών», εξηγεί ο Rosenberg στον Fuhrer. Ο Jesse Owens συντρίβει τα ρεκόρ. Η κάμερα εστιάζεται στις μαύρες μηχανές, που διαψεύδουν τόσο όμορφα τη δήθεν μυϊκή υπεροχή των Αρίων. Η Riefenstahl το κάνει το κλου του φίλμ της «Οι Θεοί του Σταδίου» Ο Hitler αποσύρεται για να μην αναγκαστεί να σφίξει το χέρι ενός νέγρου. Είναι η πρώτη του ήττα.»(Marabini, 2008:59-60)

Παρόμοια περιστατικά, έγιναν κατά συρροή σε όλες τις αθλητικές εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στη Γερμανία από το 1933 έως το 1945, αλλά και αργότερα μετά την πτώση του Χίτλερ και του ναζισμού. Οι αθλητικοί χώροι σε παγκόσμιο επίπεδο φαίνεται να γίνονται αρκετά συχνά τόποι «λατρείας» και έκφρασης ακροδεξιών και γενικότερα εξτρεμιστικών ομάδων, αλλά και αθλητών. Με την πάροδο των χρόνων, τα φαινόμενα γίνονται πιο έντονα. Η περιφρόνηση στον Όουενς το 1936, ήταν πταίσμα μπροστά στη σφαγή των Ισραηλινών αθλητών στο Μόναχο το 1972, στο μποϋκοτάζ στη Μόσχα και στο Λος Άντζελες και στην τιμωρία των ολυμπιονικών Τόμι Σμιθ και Τζον Κάρλος που κατά την απονομή των μεταλλίων ύψωσαν σε ένδειξη διαμαρτυρίας τη γροθιά τους.

χρυσό στο δέκαθλο. Στο ξενοδοχείο που έγινε η δεξίωση για τους συμμετέχοντες στην Ολυμπιάδα του απαγορεύτηκε να μπει στο ασανσέρ. Ήταν μόνο για λευκούς. Μπήκε στο ασανσέρ των εμπορευμάτων. Αλλά και ο ίδιος ο πρόεδρος Ρούζβελτ δεν τον συνεχάρη ποτέ για τη μεγάλη διάκριση που πέτυχε για την Αμερική. (Jesse Owens Biography στο <http://www.biography.com/people/jesse-owens-9431142>)

β. Χρυσή Αυγή και "γαλάζια στρατιά"

Η ξενοφοβία, ο ρατσισμός και ο αντισημιτισμός έχουν πάρει θέση στις ελληνικές κερκίδες. Από τις δεκαετίες του '80 είχε εμφανιστεί με τη συμμετοχή του Μανωλ η Ναζιστική Οργάνωση Παναθηναϊκών Οπαδών (ΝΟΠΟ). Μετά την οργάνωση της ΝΟΠΟ, εμφανίστηκε η Τρομοκρατική Οργάνωση Φασιστών Αεκτζήδων, με έδρα την Παλαιά Κοκκινιά. (Λακόπουλος, 2014:64)

Η Greek Cockney Club, σύνδεσμος οπαδών του Παναθηναϊκού, φαίνεται να συνεχίζει την παράδοση της ΝΟΠΟ με την εμφάνιση ναζιστών με σβάστικες στις κερκίδες του γηπέδου της Λεωφόρου, που φωνάζουν φασιστικά συνθήματα. Την ίδια εποχή στις κερκίδες της θύρας 7 του Ολυμπιακού, εμφανίζονται πανό, όπως «Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών» και «Πας μη Έλλην βάρβαρος» (Λακόπουλος, 2014:66).

Η ίδια λογική διείσδυσης, όπως επισημαίνει ο Χασαπόπουλος, εφαρμόστηκε και στη Θεσσαλονίκη, με τη μύηση μελών από τους οργανωμένους οπαδούς του ΠΑΟΚ και τους «Ιερολοχίτες» του Άρη. Τρία μάλιστα από τα μέλη-οπαδούς εξελέγησαν και βουλευτές στις εκλογές του 2012.⁵⁷ (Χασαπόπουλος, 2013:29)

Η Χρυσή Αυγή, ο πιο πρόσφατος πολιτικός σχηματισμός της Ακροδεξιάς στην Ελλάδα, έχει συγκροτήσει το δικό της αθλητικό σύλλογο, τη «Γαλάζια Στρατιά», επεκτείνοντας τη δράση της και στα γήπεδα. Συγκροτήθηκε το 2000 με αρχηγό τον Ηλία Παναγιώταρο, με αφορμή το κάψιμο ελληνικών σημαιών από Αλβανούς φιλάθλους κατά τη διάρκεια του αγώνα Ελλάδα-Αλβανίας. Με την ίδρυση της Γαλάζιας Στρατιάς, η Χρυσή Αυγή ήθελε να αποκτήσει πρόσβαση στους φιλάθλους που ακολουθούσαν την εθνική ομάδα. Λίγους μήνες μετά ξεκινά η επίσημη δράση της.

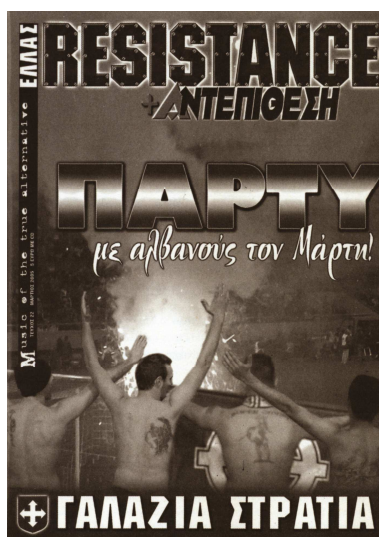

⁵⁷ Πρόκειται για τους Ηλία Παναγιώταρο από το χώρο του ΠΑΟ, τον Αντώνη Γρέγο από τον ΠΑΟΚ και τον Γιάννη Λαγό από την ΑΕΚ (Χασαπόπουλος, 2013:29)

«Στις 20 Νοεμβρίου 2001, εξήντα μέλη της οργάνωσης, έκαναν συγκέντρωση έξω από τα γραφεία της ΕΠΟ στη Λεωφόρο Συγγρού, εκφράζοντας την αντίθεσή τους στην υποβολή κοινής υποψηφιότητας της ελληνικής ομοσπονδίας με την αντίστοιχη της Τουρκίας για συνδιοργάνωση του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου του 2008». Κανείς, όπως σχολιάζει ο Ψαρράς, δεν μπήκε στον κόπο να ερευνήσει την ταυτότητα μιας «στρατιάς φιλάθλων», η οποία αγωνιζόταν για τα ...εθνικά μας θέματα, παρά τα συνθήματα που ακούγονταν και εις βάρος του Προέδρου της ΕΠΟ Γκαγκάτση και παρά το κάψιμο της τουρκικής σημαίας. (Ψαρράς, 2012:141)

Τρία χρόνια μετά, το 2004, επιτέθηκαν σε πολλούς μετανάστες που τόλμησαν να ενωθούν με τους Έλληνες που πανηγύριζαν στο κέντρο της Αθήνας την κατάκτηση του "Euro". Τα μέλη της Γαλάζιας Στρατιάς παρακολουθούν ως οπαδοί τους αθλητικούς αγώνες που μπορούν να προβάλλουν τα νεοναζιστικά τους ιδεώδη, δηλαδή, κυρίως τους αγώνες της εθνικής Ελλάδος. Οι όποιες διαχωριστικές γραμμές μεταξύ φιλάθλων και πολιτικών οπαδών δεν είναι πια ορατές και έτσι πολλές φορές οι «δρώντες» της Γαλάζιας Στρατιάς στρατολογούν εύκολα φιλάθλους διευρύνοντας τη βάση της ομάδας τους. Οι ίδιοι ποτέ δεν παραδέχονται ότι υποκινούν ή ξεκινούν επεισόδια, αλλά απαντούν σε προκλήσεις. Στην όποια προσβολή και βεβήλωση της ελληνικής σημαίας, αυτοδιορίζονται τιμωροί και παίρνουν το νόμο στα χέρια τους.

Η Γαλάζια Στρατιά έχει συνδεθεί με πολλές πράξεις βίας κατά αλλοδαπών κυρίως το 2004, με την απόκτηση του EURO, αλλά και λίγο αργότερα, όταν η εθνική Ελλάδα έχασε από την Αλβανία. (Ψαρράς, 140)

Το 2007, στον αγώνα μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας που διεξήχθη στο γήπεδο Καραϊσκάκη οι φωτογραφίες των οπαδών της ΧΑ που χαιρετούσαν ναζιστικά από τις κερκίδες έκαναν το γύρω του κόσμου, μαζί με στιγμιότυπα ξυλοδαρμών σε «διαφωνούντες». Κατάφεραν δε να δημιουργήσουν ένα ευρύτερο αντιτουρκικό κλίμα, στο οποίο ενσωματώθηκαν σιγά σιγά πολλοί Έλληνες φίλαθλοι που παρακολουθούσαν τον αγώνα. Η δράση βέβαια των «ακροδεξιών» στη χώρα μας δε σταματά στις κερκίδες, ούτε στις πλατείες μετά από τους αγώνες της Εθνικής Ελλάδος. Κατά καιρούς, με αφορμή διάφορες διοργανώσεις, προβαίνουν σε ρατσιστικές δηλώσεις. Το 2012, ο βουλευτής της Χρυσής Αυγής Ηλίας Παναγιώταρος δήλωσε για τον διάσημο παίκτη του μπάσκετ Σοφοκλή Σχορτσιανίτη: *«Δεν θεωρούμε ότι ο Σχορτσιανίτης, σύμφωνα με τα πρότυπα της ελληνικής φυλής, είναι Έλληνας. Δεν είναι Έλληνας. Πρέπει να είναι και οι δύο γονείς του Έλληνες και να ανήκουν στην ευρωπαϊκή φυλή. Αυτό θεωρούμε εμείς. Αν θεωρείτε εσείς τον Σχορτσιανίτη Έλληνα, πάρτε τον στο δικό σας κόμμα».*

Οι αντιδράσεις της ελληνικής κυβέρνησης και της ΕΠΟ σε αυτά τα φαινόμενα, είναι άλλοτε ορατές και άλλοτε ανύπαρκτες. Στα γεγονότα μέχρι το 2007 δεν υπήρχε επίσημη θέση ούτε είχε επιβληθεί κάποια τιμωρία. Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια προσπάθεια και με προληπτικά μέτρα, όπως δεσμεύσεις των αθλητών στα συμβόλαια που υπογράφουν με τις ομάδες τους για μη χρήση ναζιστικών συμβόλων και συμπεριφορών, αλλά και με κατασταλτικά μέσα, όπως τιμωρία και αποκλεισμός από διοργανώσεις όλων όσων εκφράζονται ναζιστικά.

2. Η θέση της Γυναίκας

α. Η θέση της γυναίκας στη Γερμανία

Η θέση της γυναίκας στη ναζιστική Γερμανία διαμορφώθηκε από δύο διαφορετικούς, αλλά σχετικούς παράγοντες. Ήταν απόρροια της γενικότερης κοινωνικής κατάστασης και εξαθλίωσης που βρισκόταν ο γερμανικός λαός μετά από τον Α' Π.Π. και της στρατηγικής επικοινωνίας του Χίτλερ, της απότερης επιδίωξής του για τη δημιουργία ή καλύτερα την αναβίωση της ιδέας της άριας φυλής.

Συγκεκριμένα, το τέλος του πολέμου βρήκε τη Γερμανία αποδεκατισμένη όχι μόνο οικονομικά και ηθικά, αλλά και πληθυσμιακά, αφού είχε απολεσθεί πάνω από το 1/10 του πληθυσμού και μάλιστα του αντρικού πληθυσμού. Κατά το Μεσοπόλεμο

οι γυναίκες στη Γερμανία ήταν περισσότερες από τους άντρες κατά δύο εκατομμύρια, με μεγάλο ποσοστό από χήρες που σήμαινε χωρίς οικογενειακό εισόδημα και χωρίς εργασία. Έτσι, η αναζήτηση εργασίας ήταν επιβεβλημένη.

Το ότι δεν κατείχαν υψηλή εξειδίκευση και οι αντίστοιχοι μισθοί τους με των αντρών για τις ίδιες θέσεις ήταν κατά πολύ κατώτεροι, αποτέλεσε κίνητρο ευκολότερης πρόσβασης στον τομέα της εργασίας. Ο Fritzsche, αναφέρει ότι στα τέλη της δεκαετίας του '30, οι γυναίκες αποτελούσαν το 37% του εργατικού πληθυσμού. Αυτό όμως θεωρήθηκε και ένας βασικός παράγοντας που ανέβαζε την ανεργία των αντρών. Η διαμόρφωση των κοινωνικών δομών στη Γερμανία, ειδικά μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Χίτλερ, δεν μπορούσε να ανεχτεί μια εργασιακή περιθωριοποίηση των αντρών.

Ο Lefebvre αναφέρει ότι ήταν αρκετά παράδοξο που ένας μεγάλος αριθμός γυναικών είχαν ψηφίσει τον Χίτλερ και επικαλείται έναν από τους πιο προβεβλημένους ναζί θεωρητικούς, τον Μπέμλερ, που είχε γράψει:

«Η δημοκρατία δεν μπορεί να διατηρηθεί εκεί όπου κυριαρχεί η γυναίκα... επειδή ακριβώς ο Γερμανός είναι κυρίως πολεμιστής, ανδροπρεπής, φτιαγμένος για τη φιλία, η δημοκρατία θα μπορέσει να ευδοκιμήσει στην Γερμανία» (Lefebvre, 1938:80-81)

Οι γυναίκες έπρεπε να γυρίσουν στην οικογενειακή εστία γιατί τα νέα τους εργασιακά καθήκοντα, όπως τους ανακοινώθηκαν από τον Χίτλερ και τον Γκέμπελς, ήταν να γεννούν πολλά και υγιή παιδιά. Επισήμως το ναζιστικό κόμμα διακήρυττε ότι οι γυναίκες πρέπει να παραμένουν στην οικογενειακή εστία. Πολλές νεαρές άνεργες τοποθετήθηκαν ως άμισθες υπηρέτριες σε καλές άριες οικογένειες. (Lefebvre, 1938:80-81)

Ο Γκέμπελς έξι μόλις εβδομάδες ύστερα από την ανάληψη της εξουσίας από τους Ναζί σε μια από τις ομιλίες του αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Μας κατηγορούν ότι δεν αναθέτουμε αξιώματα σε γυναίκες, διότι δεν τις σεβόμαστε. Αυτό είναι σφάλμα. Δεν τους αναθέτουμε αξιώματα όχι γιατί δεν τις σεβόμαστε ή δεν τις εκτιμούμε, αλλά, αντίθετα, επειδή τις σεβόμαστε υπερβολικά. Θεωρούμε τη γυναίκα όχι ως κατώτερη, αλλά ότι έχει μια τελείως ξεχωριστή αποστολή από τον άνδρα. Γι' αυτό και οφείλει να αφιερώσει όλες της τις ικανότητες και δυνάμεις της για να την εκπληρώσει» (“Deutsches Frauentum,” *Signale der neuen Zeit. 25 ausgewählte Reden von Dr. Joseph Goebbels* (Munich: Zentralverlag der NSDAP., 1934), σελ. 118-126).

Το παρακάτω απόσπασμα είναι από το λόγο που εκφώνησε ο Χίτλερ στις 8 Σεπτέμβρη 1934, σε γυναίκες του εθνικοσοσιαλιστικού κόμματος:

«Αν ο κόσμος του άντρα είναι το κράτος, η δέσμευση και ο αγώνας του εκ μέρους της κοινότητας, τότε ίσως θα μπορούσαμε να πούμε πως ο κόσμος της γυναίκας είναι ένας μικρότερος κόσμος. Για αυτή ο κόσμος είναι ο σύζυγός της, η οικογένεια, τα παιδιά, το σπίτι της. Όμως, πού θα βρισκόταν ο μεγαλύτερος κόσμος, αν κανείς δεν ήθελε να φροντίζει το μικρότερο κόσμο; Πώς θα συνέχιζε ο μεγάλος κόσμος να υπάρχει αν δεν υπήρχε κανείς που να κάνει τη φροντίδα για το μικρό κόσμο επίκεντρο της ζωής του; Ο μεγάλος κόσμος εξαρτάται από αυτό το μικρό κόσμο! Ο μεγάλος κόσμος δε θα μπορούσε να επιβιώσει αν ο μικρός κόσμος δεν ήταν ασφαλής» (Mason, 1976:74)

Η γυναίκα χρησιμοποιήθηκε σα μέσο για αυτό το σκοπό. Όσο αποτελεσματικά κι αν έβαιναν τα υπόλοιπα προγράμματα που θέσπιζε το νέο ναζιστικό κράτος, όπως οι Νόμοι της Νυρεμβέργης, το «Φυλετικό Όνειδος» και η «Τελική Λύση», όσο και αν «καθάριζε» ο γερμανικός λαός από τους Εβραίους και τους λοιπούς «Υπανθρώπους», το υπάρχον καθαρόαιμο γερμανικό πλήθος δεν έφτανε να ικανοποιήσει τις προσδοκίες του Χίτλερ.

Στα πλαίσια αυτής της εκστρατείας θεσπίστηκαν νέοι νόμοι, αλλά και προπαγανδιστικά συνθήματα που κατέκλεισαν τους δρόμους της πόλης. Χαρακτηριστικό ήταν το σύνθημα που απευθυνόταν στις γερμανίδες

Τα 3Κ

«3Κ»: Kinder, Kuche, Kirche (παιδιά, κουζίνα, εκκλησία), που όριζε τις πρόπουσες ασχολίες της γυναίκας. (Marabini, 2008:191-192)

Δάνεια γάμου

Για να προτρέψουν τα νέα ζευγάρια σε γάμο ξεκίνησε η χορήγηση άτοκων δανείων με πολύ ευνοϊκούς όρους, όπως απομείωση 25% του κεφαλαίου με τη γέννηση κάθε παιδιού και βέβαια με προϋπόθεση να αποσυρθεί η γυναίκα από την εργασία της - αν δούλευε - ή να μην ξεκινήσει να εργάζεται - αν ήταν άνεργη. Παράλληλα, απαγορεύτηκαν οι εκτρώσεις, ενώ ζευγάρια που δεν είχαν κάνει παιδιά τα πέντε πρώτα χρόνια του γάμου τους φορολογούνταν με ειδικό συντελεστή 40% μεγαλύτερο από τον ισχύοντα. (Mason, 1976:103).

Οργανώσεις

Το «ιερό έργο» των γυναικών στηρίχτηκε και με άλλα μέτρα. Συστάθηκαν πολλές οργανώσεις, όπως: «Μητέρα και Παιδί» και «Σχολείο Μητέρων» για να στηρίζουν με οδηγίες, αλλά και στην πράξη με ειδικά μαθήματα, τις εγκυμονούσες και τις μητέρες.

«Σταυρός της Μητέρας»

Ο «Σταυρός της Μητέρας» ήταν μια μεγάλη διάκριση και θεωρείτο τιμή για την ίδια τη γυναίκα, αλλά και για την οικογένειά της. Συγκεκριμένα, ο χάλκινος σταυρός δινόταν σε «νόμιμες» μητέρες τεσσάρων ή πέντε παιδιών, ο αργυρός σε αυτές με έξι ή επτά και ο χρυσός στις μητέρες με οκτώ ή περισσότερα παιδιά. (Mason, 1976: 100)

Εκπαιδευτικός Αποκλεισμός

Παράλληλα, υπήρχε ένα είδος «αποκλεισμού» των γυναικών από τα Πανεπιστήμια. Δεν είχε θεσπιστεί με νόμο, αλλά η εισαγωγή και φοίτηση στα πανεπιστήμια ήταν αποτρεπτική, λόγω των στερεοτύπων που είχαν ήδη διαμορφωθεί, σύμφωνα με τα οποία σεβαστή δεν ήταν η μορφωμένη γυναίκα, αλλά αυτή που έκανε πολλά παιδιά και πρόσφερε στην πατρίδα.

Σαν επιστέγασμα αυτής της πολιτικής, ο Lefebvre μας θυμίζει αυτό που οι μεγάλοι αρχηγοί του κόμματος επανέλαβαν πολλές φορές: «ότι πρέπει να εφαρμοστεί το παλιό ρωμαϊκό ρητό: *mulier taceat*, δηλαδή «σιωπή στις γυναίκες!» (Lefebvre, 1938:80-81)

Η Σχολή Νυφών

Το απόγειο όμως της ναζιστικής εκμετάλλευσης των γυναικών προς όφελος των φυλετικών σκοπών τους ήταν η σύσταση και λειτουργία της «Σχολής Νυφών»⁵⁸ σε μία βίλα στο νησί Schwanenwerder, στη λίμνη Βάνζεε του Βερολίνου, το 1936.

⁵⁸ <http://www.telegraph.co.uk/history/world-war-two/10247550/Nazi-Bride-Schools-These-girls-were-the-nucleus-of-the-Reich.html>

Εκεί εκπαιδεύονταν γυναίκες που ετοιμάζονταν να παντρευτούν, με σκοπό να καταρτιστούν πλήρως γύρω από τα νέα τους καθήκοντα. Η συμμετοχή στη σχολή κόστιζε 135 μάρκα και κάλυπτε όλο το εύρος των μαθημάτων που εστίαζαν σε ειδικές γνώσεις της «ράτσας» και της γενετικής. Ήταν μια σχολή που συστάθηκε αρχικά και αναγκαστικά για τις αρραβωνιαστικές των SS, αλλά στη συνέχεια άρχισε να δέχεται υποψήφιες νέες από όλη τη Γερμανία αποκλείοντας τις Εβραίες, τις Ρομά και γυναίκες με αναπηρία ή ψυχική ασθένεια. (από άρθρο του ηλεκτρονικού περιοδικού <http://www.newyorker.com/magazine>)

Για την υλοποίηση του σχεδίου αυτού χτίστηκε το 1937 μια βίλα στο Βερολίνο, ειδικά εξοπλισμένη για να προσφέρει μια πρακτική εξάσκηση στις εκπαιδευόμενες. Δεχόταν ομάδες των είκοσι γυναικών και η άσκηση διαρκούσε 6 εβδομάδες με προτροπή αυτή η περίοδος να είναι το χρονικό διάστημα πριν από το γάμο. Συνολικά λειτούργησαν εννιά τέτοιες σχολές που καταργήθηκαν λίγο πριν το 1945.

Η ναζιστική πολιτική για τις γυναίκες ήταν μια στοχευμένη και ασφυκτικά πλαισιωμένη προπαγανδιστικά ενέργεια που επικεντρώθηκε στον αναπαραγωγικό ρόλο των γυναικών, αλλά με πραγματικά αίτια την εμμονή για την καθαρότητα της γερμανικής φυλής.

β. Η θέση της Χρυσής Αυγής για τη γυναίκα και το Μέτωπο Γυναικών

ΜΕΤΩΠΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
Για του Λαού και της Πατρίδας

ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ ΤΟΠΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΡΑΣΙΝΗ ΠΤΕΡΥΓΑ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΕΛΛΑΣ ΕΙΔΗ Χ.Α. VIDEOS

14 ΔΕΞΕΙΣ

Οφείλουμε να εξασφαλίσουμε την ύπαρξη της Φυλής μας και το μέλλον των παιδιών μας!

ΕΛΛΗΝΑΣ ζειμιάσαι, δει ζιμιάσαι

ΟΧΙ αλλαγμένα σε αλλαγείς!

WOMEN'S SELF-DEFENSE CLASS

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

- BANNERS (88)
- VIDEOS (192)
- ΑΜΕΡΙΚΗ (22)
- ΑΓΓΛΙΑ (32)
- ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ (30)
- ΑΥΤΟΒΕΛΤΙΩΣΗ (67)
- ΓΑΛΛΙΑ (4)
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (37)
- ΔΙΑΤΡΟΦΗ (16)
- ΔΡΑΣΕΙΣ (78)
- ΕΛΛΑΔΑ (289)

Η θέση της ΧΑ για τη γυναίκα αποτυπώνεται κυρίως μέσω της ιστοσελίδας της «ΜΕΤΩΠΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ»⁵⁹, αλλά και από διάφορα φυλλάδια που εκδίδονται κατά καιρούς, από δηλώσεις μελών τους, από τα έργα των τοπικών οργανώσεων και από ομιλίες. Το «Μέτωπο Γυναικών» της Χρυσής Αυγής άρχισε να λειτουργεί επίσημα το 2011. Στην Ιδεολογική Βιβλιοθήκη της ιστοσελίδας του Μετώπου αναφέρεται:

«Σεβόμαστε τον σημαντικότατο ρόλο της γυναίκας μέσα στην ζωή, στεκόμαστε όμως πολέμιοι στον ρόλο που έχει αποδοθεί στην γυναίκα στην σημερινή εξισωτική εποχή, η οποία χαρακτηρίζεται ως φεμινιστική. Η υποτιθέμενη απελευθέρωση της γυναίκας την αποπροσανατόλισε και από την πραγματική ουσία του ύψιστου ρόλου της, την Μητρότητα. Εμείς οι Ελληνίδες, μέλη του Λαϊκού Συνδέσμου, έχοντας βαθύτατη συναίσθηση της καταστροφής που επιφέρει το φεμινιστικό πνεύμα της εποχής μας, είμαστε ενάντια σε κάθε λογής διακηρύξεις για την ισότητα των δύο φύλων»

Στο site, στη σελίδα υποδοχής, υπάρχει η εξής φωτογραφία με τη λεζάντα:

14 ΛΕΞΕΙΣ «Οφείλουμε να εξασφαλίσουμε την ύπαρξη της Φυλής μας και το μέλλον των παιδιών μας». Στην πραγματικότητα πρόκειται για τη φράση «14 λέξεις» που χρησιμοποιείται από ναζιστές και φασίστες ελαφρώς παραφρασμένη εδώ από την πρωτότυπη: *We must secure the existence of our people and a future for White Children*, (ελλ: *πρέπει να εξασφαλίσουμε την ύπαρξη του λαού μας και ένα μέλλον για τα λευκά παιδιά*).

Μπαίνοντας στη σελίδα ο φυλετισμός και ο ρατσισμός είναι διάχυτος. Η αφίσα αυτή που βρίσκεται λίγο πιο κάτω το επιβεβαιώνει: «*Έλληνας γεννιέσαι δε γίνεσαι. Όχι ιθαγένεια σε αλλογενείς*».

Ενώ υπάρχει και η έντονη ανησυχία αποτυπωμένη ως εξής: «*Μόνο το 2% του παγκόσμιου πληθυσμού είναι λευκές γυναίκες σε ηλικία αναπαραγωγής!*»

Στην ίδια σελίδα υπάρχουν forum με ανταλλαγή απόψεων που εκπέμπουν μια παγκόσμια ανησυχία για το μέλλον της λευκής φυλής, για σχολεία ιδανικά για «λευκούς», ενώ γίνεται και προσπάθεια να αποδειχθεί η θυματοποίηση των εθνικιστών διεθνώς σε μια ευρεία συλλογή αναρτήσεων.

⁵⁹ <http://whitewomenfront.blogspot.gr/>

Ο Χασαπόπουλος κάνει μνεία σε φυλλάδιο του Τομέα Ιδεολογίας της Χρυσής Αυγής, όπου αναφέρονται οι θέσεις του κινήματος για το πώς αντιμετωπίζει ο Εθνικοσοσιαλισμός τη γυναίκα. Κατακρίνει τον καπιταλιστικό φασισμό που οδηγεί τις γυναίκες στην πορνεία, στο έγκλημα και στα ναρκωτικά, αντιπροτείνει τη γυναίκα-πρότυπο-μέλος του Λαϊκού Συνδέσμου[...] Φιλοδοξεί την αξιοποίηση των δυνάμεών της προς χάρη της Βιοθεωρίας. Δηλαδή, να αρχίσει να γεννά παιδιά άριας φυλής σε ειδικό πρόγραμμα (Χασαπόπουλος, 2013:84)

Τον τελευταίο καιρό μέσα από τις προσπάθειες απεγκλωβισμού της ΧΑ από το ναζιστικό προφίλ που είχε υιοθετήσει, γίνεται μια στροφή προς την αρχαία Ελλάδα, ως απόδειξη ότι πηγή έμπνευσης και αναφορών τους δεν είναι ο Χίτλερ, αλλά οι αρχαίοι Σπαρτιάτες. Έτσι, συχνά στην ιστοσελίδα της ΧΑ, στο «Μέτωπο Γυναικών» γίνονται αναφορές στην αρχαία Σπαρτιάτισσα και σε άλλες Ελληνίδες ηρωίδες.

«Η αρχαία Σπαρτιάτισσα, οι ηρωίδες του 1821, οι Ελληνίδες δασκάλες και μητέρες του Μακεδονικού Αγώνα, οι Ηπειρώτισσες γυναίκες του Έπους της Πίνδου, είναι μερικά από τα φωτεινά παραδείγματα, που σηματοδοτούν την παρουσία, την προσφορά και την αξία της Ελληνίδας ως Μητέρας, Συντρόφου και Συμπολεμίστριας»

Επίσης, μέσω αυτής της σελίδας μπορεί να δει κανείς μέσω ενός banner το site «http://ioannismetaxas.gr/Periodiko_Neolaia.html» με όλα τα τεύχη του περιοδικού «η Νεολαία» που άρχισε να τυπώνεται και κυκλοφόρησε τον Οκτώβριο του 1938, υπό το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου του Ιωάννη Μεταξά. Σημειωτέον στο περιοδικό «η Νεολαία» θεωρείται ότι ξεκίνησε η προπαγανδιστική φωτογραφία στην Ελλάδα. Δεν υπεισέρχονται σε άμεσα σχόλια, αλλά προτείνουν στον επισκέπτη να κατανοήσει μόνος του:

Τίτλος σελίδας: «ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ»

Σχόλιο: «Τα συνθήματα που έχει ήδη στην πρώτη σελίδα μαρτυρούν το λόγο υπάρξεως της.

Είναι εμφανές και από αυτή την σύγκριση η συνταύτιση της ΧΑ με την ιδεολογία του ναζιστικού κόμματος του Χίτλερ. Οι απόψεις της ΧΑ υιοθετούν τα ναζιστικά πρότυπα για την ανωτερότητα της λευκής φυλής, το φυλετισμό και το ρατσισμό. Υποδεικνύουν τον ιδανικό ρόλο της γυναίκας με σκοπό να καθορίσουν την συμπεριφορά της και την προτρέπουν να αξιοποιήσει τις δυνάμεις της προς χάρη της

Βιοθεωρίας, της ναζιστικής δηλαδή θεωρίας για γέννηση παιδιών άριας φυλής σε ειδικό πρόγραμμα.

3. Η ναζιστικοποίηση της Εκπαίδευσης

α. Η ναζιστικοποίηση της Εκπαίδευσης στη Γερμανία

Η Παιδεία αποτέλεσε για το ναζιστικό καθεστώς μια πρόκληση και ένα ιδιαίτερο έργο. Ο Χίτλερ επέδειξε ιδιαίτερη μέριμνα στα παιδιά και τους νέους, στο εύφορο έδαφος για προπαγάνδα, στο «κομμάτι» του πληθυσμού που ήταν εύκολο να διαπλαστεί που δεν μπορούσε να αντιδράσει και να εξεγερθεί και κυρίως που βίωνε τη νέα ναζιστική πραγματικότητα ως κάτι το απολύτως φυσικό μέσα από την καθημερινότητά του.

Η «πλύση εγκεφάλων» ήταν συνεχής. Στο σχολείο, στο σπίτι, στους δρόμους, όλα μαρτυρούσαν ένα νέο τρόπο ζωής που έπρεπε να βιώνεται. Η γερμανική προπαγάνδα δεν είχε αφήσει ούτε μια συνοικία χωρίς ναζιστικά σύμβολα και σήματα. Εξάλλου τα παιδιά και οι νέοι δεν είχαν πρότερο μέτρο σύγκρισης. Τα περισσότερα από αυτά ή είχαν βιώσει τον πόλεμο, οπότε η ναζιστική Γερμανία τους φαινόταν παράδεισος ή δεν είχαν καθόλου μνήμες από τη ζωή και την εκπαίδευση στη Γερμανία πριν από την ανάληψη της εξουσίας από τον Χίτλερ. Το μόνο που θα μπορούσε να τα αφυπνίσει ήταν η μελέτη βιβλίων και οι εκπαιδευτικοί. Ο Χίτλερ το

γνώριζε αυτό. Για αυτό πρώτο μέλημά του ήταν το ξεκαθάρισμα του τοπίου από τα αντιγερμανικά βιβλία, αλλά και από τους αντικαθεστωτικούς του χώρου.

Το ολοκαύτωμα των βιβλίων

Το πρώτο βήμα της ναζιστικής ανασυγκρότησης της Παιδείας είχε οργανωθεί από τους ίδιους τους φοιτητές. Είχαν αναλάβει να μαζέψουν βιβλία Γερμανών διανοούμενων και φιλοσόφων, Εβραίων, κομμουνιστών και γενικότερα «εχθρών του καθεστώτος». Είχε προηγηθεί βέβαια η απομάκρυνση και καταστροφή επιστημονικών μελετών και βιβλίων, όπως του Αϊνστάιν. Άδειασαν λοιπόν τις γερμανικές βιβλιοθήκες, τοποθέτησαν την ιστορία και το επικίνδυνο παρελθόν σε κάρα και περίμεναν το σύνθημα.

Η μεγάλη μέρα έμελε να είναι η 10^η Μαΐου του 1933. Εβδομήντα χιλιάδες (70.000) ανυποψίαστοι άνθρωποι είχαν προσκληθεί να παραβρίσκονται το βράδυ στην πλατεία της Όπερας του Βερολίνου για να απολαύσουν ένα μοναδικό και εκπληκτικό θέαμα. Πράγματι έμειναν έκπληκτοι, όταν σε λίγη ώρα φοιτητές με κάρα γεμάτα από βιβλία, κατέκλυσαν την πλατεία. Η επιλογή της ώρας δεν ήταν τυχαία. Τη νύχτα η φωτιά φάνταζε επιβλητική και προκαλούσε δέος. Τη φωτιά άναψαν οι ίδιοι οι φοιτητές και παράδωσαν στις φλόγες πάνω από 20 χιλιάδες βιβλία, ζητωκραυγάζοντας.

Αξίζει να αναφερθεί αυτό που είχε προφητέψει ο μεγάλος Γερμανός φιλόσοφος και ποιητής, Christian Johann Heinrich Heine έναν αιώνα νωρίτερα, αναφερόμενος βέβαια στο μεσαίωνα:

«Όπου καίνε βιβλία, στο τέλος θα κάψουν και ανθρώπους»

Με την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία, Υπουργός Παιδείας ορίστηκε ο Bernard Rust. Ο Rust ανέλαβε να «περάσει» στη νέα γενιά το ναζιστικό όραμα. Ακολούθησε και στην Παιδεία την ίδια γνωστή ναζιστική τακτική. Όπως και στην «Τελική Λύση», έτσι και στο θέμα της εκπαίδευσης, πρώτα ξεκαθάρισαν το τοπίο από τα «βρώμικα» και «περιττά» βιβλία, από τους Εβραίους εκπαιδευτικούς, αλλά και όλους όσους δεν ορκίστηκαν πίστη στον Φύρερ. Οι εναπομείναντες εκπαιδευτικοί, αυτοί που ήταν φιλικά προσκείμενοι στο νέο καθεστώς, αλλά και αυτοί που αναγκάστηκαν για βιοποριστικούς λόγους να κρατήσουν μια ουδέτερη στάση, όπως και οι νεοδιοριζόμενοι, περνούσαν από ειδικά επιμορφωτικά σεμινάρια και έδιναν όρκο στον Χίτλερ. Στη συνέχεια ξεκίνησε η έκδοση νέων εκπαιδευτικών βιβλίων και συγγραμμάτων από «Αρίους» επιστήμονες, μέσω των οποίων η Ιστορία ξαναγραφόταν από την αρχή.

Όπως είχε πει ο Άγγλος συγγραφέας *Samuel Butler*:
 «ο Θεός δεν μπορεί να μεταβάλλει το παρελθόν, ο ιστορικός όμως μπορεί»

Τα νέα βιβλία

1. «Mein Buch» (το βιβλίο μου)

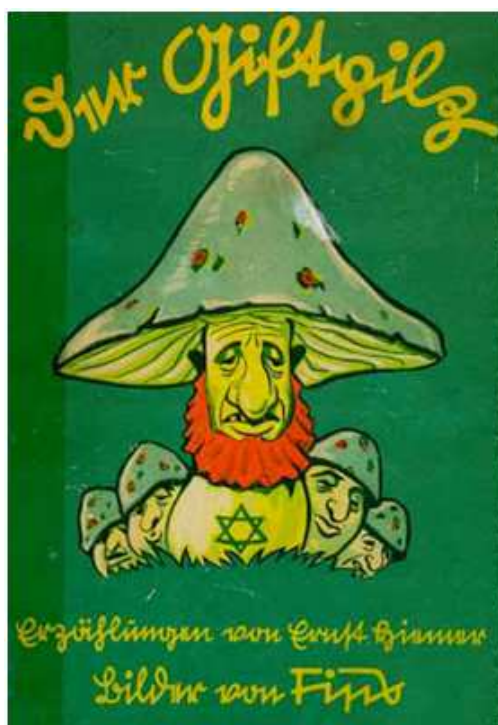

Εκδόθηκε και χρησιμοποιήθηκε ως το βασικό αναγνωστικό βιβλίο στα γερμανικά σχολεία. Στις βασικές πρώτες έννοιες και λέξεις που έπρεπε να μάθει το παιδί ήταν η ναζιστική ορολογία. Τα σύμβολα και οι αναφορές στον Χίτλερ.

2. **Trau keinem Fuchs auf grüner Heid und keinem Jud bei seinem Eid**, 1936. (Μην εμπιστεύεσαι την αλεπού στο πράσινο λιβάδι και τον όρκο των Εβραίων»)

Ένα εικονογραφημένο βιβλίο, στο οποίο ο αντισημιτισμός ήταν άμεσος και απροκάλυπτος. Από το εξώφυλλο ορίζεται το πώς έβλεπαν τον Εβραίο οι Γερμανοί. Αποκρουστικό και τρομακτικό. Η συσχέτιση με την αλεπού είναι οφθαλμοφανής. Στο εσωτερικό του βιβλίου, επικρατεί πάλι ο αντισημιτισμός, αλλά και ο ρατσισμός. Ο Γερμανός, το ιδεώδες, παρουσιάζεται νέος, ψηλός, όμορφος, ξανθός και καλογυμνασμένος, ενώ ο Εβραίος, κοντός, ευτραφής και άσχημος.

3. Der Giftpilz (Το δηλητηριώδες μανιτάρι), 1938

Πολλοί το θεωρούν ως το απαύγασμα του αντισημιτισμού. Το «δηλητηριώδες μανιτάρι» στο εξώφυλλο, έχει τη μορφή του Εβραίου. Στις εσωτερικές σελίδες ο Εβραίος προσπαθεί να αποπλανήσει τις Γερμανίδες, αλλά και τα παιδάκια, προσφέροντάς τους χρυσαφικά και καραμέλες αντίστοιχα.

4. Kinder was wisst ihr vom Führer? 1933 (Παιδιά, τι ξέρετε για τον Χίτλερ;)

Ένα εικονογραφημένο βιβλίο που αποσκοπούσε στην κατήχηση των παιδιών για τον Χίτλερ και στην εξοικείωσή τους με το ναζισμό και τα ναζιστικά σύμβολα. Η όλη εικονογράφηση και ειδικά το εξώφυλλο παρουσιάζουν τον Χίτλερ φιλικό προς τα παιδιά και προστατευτικό.

Εκείνο που ήθελε να προωθήσει σαν ιδέα ο Χίτλερ ήταν να γίνει το απόλυτα ιδανικό πρότυπο του ηγέτη. Ο προστατευτικός αρχηγός, αυτός που στήριζε την γερμανική οικογένεια, αυτός που λειτουργούσε σαν «πατέρας» ειδικά για τα παιδιά που είχαν χάσει ή θα έχαναν τον πατέρα τους στον πόλεμο.

Η Νεολαία του Χίτλερ

Η Νεολαία αποτελούσε για τον Χίτλερ ένα στοίχημα που έπρεπε να κερδίσει. Η οργάνωση «Νεολαία Χίτλερ» έπρεπε όχι μόνο να διαπαιδαγωγήσει τους νέους με τα ναζιστικά ιδεώδη, αλλά και να τους εκπαιδεύσει στρατιωτικά. Έτσι, θα εξασφάλιζε έναν άρτια εκπαιδευμένο στρατό που θα πολεμούσε για τη Γερμανία χωρίς φόβο, αλλά με πάθος, όταν θα παρουσιαζόταν η ανάγκη.

Ο Lefebvre που έζησε την περίοδο του ναζισμού, έγραψε για την Οργάνωση;

«Οι χιτλερικές νεολαίες κατάρτισαν ένα θαυμάσιο πρόγραμμα 18 σημείων: 3 βδομάδες διακοπών μετ' αποδοχών, εργάσιμη ημέρα 8 ωρών, μείωση του χρόνου εργασίας για τους κάτω των 18 ετών... η νεολαία ενθουσιάστηκε με το χιτλερικό καθεστώς. Αλλά τίποτα δεν πραγματοποιήθηκε προς όφελός της. Από τις 30 Ιουνίου 1934 οι νεολαίες έχασαν κάθε ανεξαρτησία... είναι πλήρως ελεγχόμενες, ώστε να αποτελέσουν τη βάση του μελλοντικού γερμανικού λαού και δεν χρησιμοποιούνται πλέον παρά μόνο για μαζική εκπαίδευση πολεμιστών». (Lefebvre, 1938:80-81)

Το 1933 η «Νεολαία Χίτλερ»⁶⁰ αριθμούσε περίπου στα 3,5 εκατομμύρια, χωρίς να είναι υποχρεωτική η ένταξη ενός νέου στην Οργάνωση. Η εκπαίδευση και η κατήχηση γινόταν σε ειδικά διαμορφωμένες κατασκηνώσεις. Το 1939 η ένταξη στην Οργάνωση ήταν υποχρεωτική. Γενικά, όλα τα παιδιά, αγόρια και κορίτσια άνω των 10 ετών και υποχρεωτικά μέχρι την ηλικία των 14, έπρεπε να είχαν ενταχθεί σε μια από τις νεανικές Οργανώσεις που είχε ιδρύσει το NSDAP. Οι πιο γνωστές ήταν η «Hitlerjugend» (Νεολαία Χίτλερ) για αγόρια 14 έως 18 ετών και η «Bund deutscher Madel» (Σύνδεσμος Γερμανίδων Κορασίδων) για κορίτσια 14 έως 18 ετών (Scheucher & A. Wald,1998:129).

β. Η περίπτωση της Χρυσής Αυγής

⁶⁰ A. Scheucher / A. Wald / κ.α., Zeitbilder-Geschichte und Sozialkunde 7, Βιέννη 1998,

Η ΧΑ ακολουθώντας τη λογική της εκστρατείας του Χίτλερ, έχει διαμορφώσει τη δική της πολιτική για την εκπαίδευση και την Παιδεία. Τα μέλη της Οργάνωσης έχουν υποστηρίξει την καύση των βιβλίων στο Βερολίνο το 1933. Ο αρχηγός της ΧΑ Νικόλαος Μιχαλολιάκος ισχυρίστηκε ότι ήταν μια συμβολική πράξη. «Στο κάτω κάτω», όπως γράφει, ούτε του Μαρξ ούτε του Χάινε - που ήταν οι ευαγγελιστές της εβραϊκής αντίληψης ζωής - έγινε αισθητή η απουσία τους. (αναφορά του Χασαπόπουλου, 2013:46).

Παράλληλα, η ΧΑ επεμβαίνει στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ποικιλοτρόπως. Πέραν των τοποθετήσεων της για την αναδιαμόρφωση των ελληνικών διδακτικών βιβλίων, ειδικά σε εκείνα που αφορούν στην ελληνική ιστορία, μέσα από το πρόγραμμα της η ΧΑ, όπως αναφέρει ο Παπαϊωάννου, προτείνει για την εκπαίδευση «Ειδικές εξετάσεις για τους διδάσκοντες, ώστε να επιβεβαιωθεί το γνωστικό τους επίπεδο και η εθνική τους συνείδηση. Διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών και των έργων της κλασικής περιόδου σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες». Επίσης, ακολουθούν τη διαδικασία της «κάθαρσης» από μετανάστες και στο εκπαιδευτικό σύστημα. Εισβάλλουν σε παιδικούς σταθμούς, κάνουν έλεγχο και στη σύνθεση του διδακτικού προσωπικού, αλλά και στο χώρο της εκπαίδευσης για έλεγχο και καταγραφή μεταναστών.⁶¹

«Διάπλαση των Παιδων»

Το 2013, η ΧΑ ιδρύει την «Διάπλαση των Παιδων» ένα είδος κατηχητικού στην Αρτέμιδα. Ο «κύκλος πνευματικής αφύπνισης» και «μικρούς φίλους του

⁶¹ από Ανακοίνωση/έκκληση του Δικτύου πρακτικών Ασκήσεων των Παιδαγωγικών Τμημάτων Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής, 13/06/2013)

κινήματος», όπως τον δήλωσαν απευθύνεται σε παιδιά 6-10 ετών και λειτουργεί σε ομάδες των 20. Απώτερος σκοπός σύμφωνα με τις δηλώσεις της ΧΑ είναι η διδασχία της αρχαίας ελληνικής ιστορίας. Παρά τις αντιδράσεις στα ΜΜΕ και στους εκπαιδευτικούς κύκλους, τα «μαθήματα» συνεχίζονται μέχρι τώρα σε πολλές ακόμα περιοχές της Αθήνας και του Πειραιά.

Νεολαία ΧΑ- «Κένταυρος»

Η ΧΑ ακολουθεί βήμα προς βήμα την στρατηγική του Χίτλερ. Έτσι, ίδρυσε την ομάδα Κένταυρος στρατολογώντας μαθητές 14 έως 17 ετών. Η επίδρασή της στη νεολαία είναι αισθητή.

Ο Ψαρράς μας δίνει ένα δείγμα γραφής της επίδρασης του ναζισμού στα σχολεία:

«Στις 25 Μαρτίου 2000, με πρωτοβουλία των μελών της ΧΑ 25 μαθητές του 2^{ου} Ε.Λ. Πετρούπολης ανοίγουν μια τεράστια σημαία με το σύμβολο της χούντας, κατά τη διάρκεια της σχολικής γιορτής και παρουσία όλων των μαθητών και καθηγητών του σχολείου (Ψαρράς, 2012:120)»

Παράλληλα, η ΧΑ υιοθέτησε και την τακτική των κατασκηνώσεων, σε διάφορα μέρη της Ελλάδας τα τελευταία 7 χρόνια. Για το λόγο ύπαρξης αυτών των κατασκηνώσεων μέσα από την επίσημη ιστοσελίδα της ΧΑ⁶², διαβάζουμε:

«Σε αντίθεση με τα πρότυπα που προβάλλουν η μαρξιστική αριστερά και η φιλελεύθερη δεξιά που θέλουν τους νέους βουτηγμένους στα ναρκωτικά και τον σύγχρονο αντιφυσικό τρόπο ζωής, απαθείς απέναντι στις εξελίξεις και τις πρακτικές που υποθηκεύουν το μέλλον αυτών και των επόμενων γενιών, η Χρυσή Αυγή θέλει νέους ενεργούς και γεμάτους ζωή. Έτσι σε αντίθεση με τα φεστιβάλ της ΝΔ και του ΣΥΡΙΖΑ, όπου προπαγανδίζονται "άλλα πράγματα" στους νέους, η Χρυσή Αυγή για άλλη μία φορά διοργάνωσε κατασκηνώσεις που περιελάμβαναν άθληση, κοινωνικές εκδηλώσεις και ιστορική - ιδεολογική επιμόρφωση».

Με τη σύγκριση στον τομέα της εκπαίδευσης, ολοκληρώνεται και η έρευνα για την παρούσα μελέτη. Αναλύθηκαν και συγκρίθηκαν οι στρατηγικές των δύο κομμάτων σε πολλαπλές περιπτώσεις σε δύο άξονες: στον *αμιγώς ιδεολογικό*, όπου έγινε αντιπαραβολή και σύγκριση στη βασική ιδεολογία των κομμάτων και σε τομείς της κοινωνικής ζωής. Ακολουθούν τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η έρευνα αναφορικά με τα ερωτήματα που τέθηκαν εξ αρχής.

⁶² <http://www.xryshaygh.com/index.php/enimerosi/view/ethnikistikes-kataskhnwseis-ths-chrushs-aughs-se-olh-thn-ellada-fwtoeporta>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι να εξετάσει και να συγκρίνει τις στρατηγικές του ελληνικού κόμματος «Χρυσή Αυγή» με αυτή του ναζιστικού γερμανικού κόμματος του Χίτλερ, το NSDAP. Αιτία για την έρευνα στάθηκε η ομοιότητα που παρουσιάζει η στρατηγική του ελληνικού κόμματος με το γερμανικό, τόσο στην ιδεολογία όσο και στον τρόπο που ο αρχηγός του ελληνικού κόμματος διαχειρίζεται την κρίση στην Ελλάδα. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δύο βασικούς άξονες. Στον *αμιγώς ιδεολογικό*, για να εξεταστεί εάν τελικά το ελληνικό κόμμα υιοθετεί όλες τις εκφάνσεις του ναζισμού και μετά σε τομείς της κοινωνικής ζωής, όπως αυτοί επηρεάζονται και λειτουργούν μέσα από το πλαίσιο του ναζισμού. Έγινε σύγκριση στον τομέα του *συμβολισμού*, καθώς αυτός φαίνεται ότι διαμορφώνει πολλές από τις στάσεις και συμπεριφορές των δύο κομμάτων και συνεχίστηκε η αντιπαραβολή μέσα από τους βασικούς κοινωνικούς θεσμούς της *παιδείας* και του *αθλητισμού*. Ξεχωριστά εξετάστηκε η θέση της γυναίκας, ως βασικός κινητήριος μοχλός στη Βιοθεωρία της Χρυσής Αυγής και του NSDAP.

Απώτερος σκοπός της έρευνας ήταν να δοθούν απαντήσεις σε μια σειρά από ερευνητικά ερωτήματα, για να αποδειχθεί ο βαθμός προσαρμοστικότητας της στρατηγικής της ΧΑ σε αυτήν του Χίτλερ.

Ερευνητικό Ερώτημα 1: Είναι ατελής η στρατηγική προσαρμογή της Χρυσής Αυγής ή όχι;

Όπως προκύπτει από την ανάλυση, η Χρυσή Αυγή ακολουθεί το μοντέλο της ατελούς στρατηγικής προσαρμογής. Δηλαδή, στο σύστημα λήψης αποφάσεων στρατηγικής επικοινωνίας της υπάρχει μία δεσπόζουσα εισροή που είναι το ναζιστικό κίνημα, η ιστορική ιδέα του ναζισμού. Αυτή λειτουργεί αντίστοιχα με την εμπειρία των ΗΠΑ, στο μοντέλο πολιτιστικού ιμπεριαλισμού στις πολιτικές εκστρατείες που είναι γνωστό ως *αμερικανοποίηση*. Μια «ανώτερη θεωρία», μια «ανώτερη στρατηγική», υιοθετημένη από έναν εξωγενή παράγοντα, την οποία η Χρυσή Αυγή υιοθετεί και αναπαράγει, υποβαθμίζοντας ή και υποκαθιστώντας όλες τις άλλες «αντικειμενικές εισροές» στην διαδικασία λήψης αποφάσεων. Δηλαδή η ιδεοληψία, ως βασικός προσδιοριστικός παράγοντας στην κατασκευή του μηνύματος, υποκαθιστά τις αντικειμενικές συνθήκες, δημιουργώντας έτσι τις συνθήκες της ατελούς στρατηγικής προσαρμογής. Οι ακριβείς τομείς μέσω των οποίων

αποδεικνύεται η ατελής στρατηγική της Χρυσής Αυγής, παρουσιάζονται εκτενώς κατά την απάντηση του δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος.

Ερευνητικό Ερώτημα 2: Σε ποιους τομείς υπάρχει σύγκλιση και σε ποιους απόκλιση ανάμεσα στην Χρυσή Αυγή και στο Γερμανικό Ναζιστικό Κόμμα;

Οι τομείς σύγκλισης μεταξύ των δύο κομμάτων εντοπίστηκαν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. Η Χρυσή Αυγή αποδέχεται τον προσδιορισμό της ως εθνικοσοσιαλιστικό κόμμα και εκφράζει ανοιχτά το θαυμασμό της στον Χίτλερ.
2. Ο στρατηγικός σχεδιασμός, οι στόχοι των δύο κομμάτων είναι κοινοί και αποτυπώνονται σε δύο πλάνα, σε δύο διαδοχικές αλλά άμεσες κινήσεις εναντίων του «εχθρού». Πρώτα «ξεκαθαρίζουν» οι Άριοι, με την εφαρμογή των κανόνων της *Κάθαρσης*, της *Βιοθεωρίας* και της *Αριοποίησης* και στη συνέχεια ξεκαθαρίζουν οι άρτιοι με εφαρμογή της *Ευγονικής* και των «τελικών λύσεων». Οι τεχνικές που χρησιμοποιεί ο Χίτλερ αλλά και ο αρχηγός του ελληνικού κόμματος είναι κοινές. Με αστυνομικούς όρους, «υγρή» και «στεγνή» κάθαρση, υγρή για δράση με αίμα και «στεγνή» με διοικητικές αποφάσεις και νομοθεσία.
3. Ο κομματικός τρόπος οργάνωσης και ανάπτυξης, καθώς και η δράση της ΧΑ, συγκροτήθηκαν εξ αρχής και συνεχίζουν να λειτουργούν με βάση το ναζιστικό πρότυπο του NSDAP. Συγκεκριμένα, οι ιδεολογικές αρχές, ο τρόπος προσέλκυσης νέων μελών, η δημιουργία ταγμάτων εφόδου, οι ναζιστικές κατασκηνώσεις και η ιδεολογική τοποθέτηση απέναντι στο θεσμό της Δημοκρατίας είναι κοινά με αυτά του γερμανικού.
4. Στον τομέα της τέχνης και τα δύο κόμματα αναγνωρίζουν την αξία μόνο «ανώτερων φυλετικά» δημιουργών, ενώ παράλληλα οργανώνουν επιθέσεις κατά των «εκφυλισμένων» καλλιτεχνών.
5. Η αρχαία Ελλάδα, οι αρχαίοι Έλληνες και ειδικά οι αρχαίοι Σπαρτιάτες, αποτελούν πρότυπο, σημείο αναφοράς, αλλά και επιθυμητής καταγωγής για τους δύο λαούς, βάσει της θεωρίας για την άρια φυλή.
6. Η προπαγάνδα που χρησιμοποιεί το ελληνικό κόμμα ακολουθεί τις ίδιες μεθόδους με το ναζιστικό. Και τα δύο κόμματα έχουν δικά τους έντυπα μέσα, με προπαγανδιστικά περιοδικά, φυλλάδια και εφημερίδες, ενώ η Χρυσή Αυγή πολλές φορές αντιγράφει πιστά ή κάνει μια απλή παράθεση και μετάφραση των ναζιστικών κειμένων.

7. Και τα δύο κόμματα διακατέχονται από λατρεία προς την άρια φυλή και έχουν έντονο το αίσθημα του φυλετισμού. Η ΧΑ αποδέχεται και επικροτεί όλες τις στρατηγικές κινήσεις του Χίτλερ που αφορούσαν στην αναβίωση της άριας φυλής και τις υιοθετεί στο μέγιστο για την δύναμή της. Όσον αφορά στο επίπεδο φυλετισμού, ενώ και στα δύο κόμματα είναι εμφανής η ύπαρξή του, διαφοροποιείται ο φυλετικός στόχος. Στη ναζιστική Γερμανία ήταν πρωτογενώς οι Εβραίοι και δευτερογενώς οι κομμουνιστές και οι υπόλοιπες «κατώτερες» φυλές, ενώ στην Ελλάδα, τον πρωταγωνιστικό ρόλο του «εχθρού» παίζουν οι μετανάστες.
8. Ως προς την πολιτική τους συμπεριφορά, εμφανίζουν και τα δύο κόμματα μια ενασχόληση με την κοινωνική παρακμή, λόγω «φυλετικού εκφυλισμού». Αποδίδουν δηλαδή τα όποια δεινά, τα όποια οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα στην ύπαρξη και δράση των κατώτερων φυλετικά ατόμων της κοινωνίας τους.
9. Παρουσιάζουν μια τάση θυματοποίησης, παρά το βίαιο χαρακτήρα τους. Η ήττα της Γερμανίας με τις όποιες συνεπαγωγές: ηθικές, πολιτικές και οικονομικές αποδόθηκε στους Εβραίους και η πολυεπίπεδη κρίση στην Ελλάδα αποδίδεται στους μετανάστες.
10. Και τα δύο κόμματα χαρακτηρίζονται ως προσωποπαγή και εμφανίζουν στοιχεία προσωπολατρίας προς τον αρχηγό τους, ο οποίος έχει υπερεξουσία και ενσαρκώνει το πεπρωμένο της ομάδας.
11. Αναφορικά με τα ναζιστικά σύμβολα, σήματα και σημαίες, υπάρχει ένα κοινό αποθετήριο συμβόλων, ιδιαίτερα αρχαιοελληνικών και ρουνικών που χρησιμοποιούνται ως σημεία αναγνώρισης και απόδειξης ταυτότητας των δύο κομμάτων. Το ελληνικό κόμμα χρησιμοποιεί συχνά το ναζιστικό χαιρετισμό και σε πολλές εκδηλώσεις τους αντιγράφουν στιλιστικά ακόμα και τον τρόπο ντυσίματος που είχε επιβάλλει ο Χίτλερ στα στελέχη του κόμματος. Η ΧΑ, εκτός από τα κλασικά ναζιστικά σύμβολα έχει υιοθετήσει και τα νεοναζιστικά που περιέχουν όμως σαφείς αναφορές στον Χίτλερ.
12. Στον τομέα του αθλητισμού παρατηρούνται και από τα δύο κόμματα εκδηλώσεις βίας και ρατσισμού. Τόσο το γερμανικό όσο και το ελληνικό κόμμα έχουν προχωρήσει σε σύσταση και οργάνωση αθλητικών ομάδων με φυλετικό προσανατολισμό, ενώ η ΧΑ έχει αποκτήσει πυρήνες και σε άλλες αθλητικές

ομάδες. Ένα ακόμα κοινό σημείο είναι ότι ο αθλητικός χώρος χρησιμοποιείται ως εργαλείο προπαγάνδας και αλίευσης νέων μελών.

13. Στον τομέα της παιδείας, η Χρυσή Αυγή ακολουθεί τα παραδείγματα και τις ιδέες της ναζιστικής Γερμανίας. Προβαίνει, όπως και το NSPAD, σε στρατολογήσεις μαθητών για σύσταση «ναζιστικής νεολαίας» και εμφυτεύει το φυλετισμό και το ρατσισμό μέσω κατηγήσεων. Και τα δυο κόμματα προβάλλουν το ναζισμό μέσα από τα εκπαιδευτικά βιβλία είτε με νέες ειδικά διαμορφωμένες εκδόσεις, όπως στην περίπτωση του γερμανικού κόμματος είτε ασκώντας έντονη κριτική σε σχολικά συγγράμματα, όπως στην περίπτωση της ΧΑ. Είναι κοινή συμπεριφορά η απόρριψη μελετών, βιβλίων και συγγραμμάτων που δεν συνάδουν με τα πιστεύω και τις αξίες των δύο κομμάτων.
14. Όσον αφορά στη στάση που κρατούν τα δύο κόμματα απέναντι στη γυναίκα, είναι και αυτή κοινή, αφού εφαρμόζουν κοινή πολιτική και παίρνουν κοινές θέσεις. Στην άρια γυναίκα έχουν εναποθέσει το έργο της αναβίωσης της άριας φυλής και βάσει αυτού έχουν προσδιορίσει το ρόλο της.

Ερευνητικό Ερώτημα 3: Υπάρχουν τομείς σύγκρισης που το μοντέλο της Χρυσής Αυγής να διαφοροποιείται εντελώς;

Αναφορικά με αυτό το ερώτημα, σύμφωνα με την έρευνα, δε βρέθηκε κανένας τομέας με πλήρη διαφοροποίηση μεταξύ των κομμάτων. Η Χρυσή Αυγή δηλαδή, δε φαίνεται να έχει διαμορφώσει σε κάποιον κοινωνικό τομέα μια δική της στρατηγική και δεν έχει διαφοροποιηθεί ιδεολογικά από το NSDAP.

Ερευνητικό Ερώτημα 4: Εάν υπάρχουν τέτοιοι τομείς - πλήρους διαφοροποίησης- αυτοί οι τομείς είναι αμυγείς ή προσιδιάζουν σε άλλες στρατηγικές;

Δεδομένης της απάντησης στο ερευνητικό ερώτημα 3, το ερώτημα 4 δεν ισχύει

Ερευνητικό Ερώτημα 5:

Τελικά υπάρχει κάποια διαφοροποίηση στις συγκρινόμενες λογικές της εκστρατείας και τι μεγέθους είναι η απόκλιση;

Συγκρίνοντας τα δύο κόμματα σε πολλά και διαφορετικά επίπεδα, παρατηρήθηκε μια απόκλιση σε τέσσερις τομείς:

1. Στην τάση για ιμπεριαλισμό που, αντίθετα με το γερμανικό κόμμα, το ελληνικό δεν έχει δείξει τέτοιες επεκτατικές βλέψεις, παρά έχει εκφράσει μόνο κάποιες επιθυμίες παλιγγενεσίας.
2. Επίσης, παρατηρήθηκε μια διαφοροποίηση στον αθλητικό τομέα αναφορικά με τη ναζιστική συμπεριφορά, όχι σε επίπεδο κόμματος, όσο σε επίπεδο λαών και κρατικής εξουσίας. Στη Γερμανία η ναζιστική συμπεριφορά επιβαλλόταν από τον ηγέτη του κράτους προς τους αθλητές και οπαδούς με επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση άρνησης, ενώ στην Ελλάδα, παρόλο που η ναζιστική συμπεριφορά είναι απαγορευμένη, παρουσιάζονται ναζιστικές συμπεριφορές από ορισμένους αθλητές.
3. Ο θαυμασμός της ΧΑ προς τον Χίτλερ φαίνεται να παρουσιάζει μια φαινομενική και εντελώς παροδική εξασθένιση, μόνο σε προεκλογικές περιόδους, στον τρόπο που το κόμμα διαμορφώνει τη στρατηγική του επικοινωνία σαν προσπάθεια προσέλκυσης ψηφοφόρων και από άλλους χώρους.
4. Στον τομέα του συμβολισμού, οι δύο στρατηγικές παρουσιάζουν μια απόκλιση ως προς την υιοθέτηση αριστερών συνηθειών και τακτικών, όπως ο τρόπος συμμετοχής σε διαμαρτυρίες και πολιτικές συγκεντρώσεις με τη μέθοδο του Black Bloc. Αυτό όμως γίνεται μεμονωμένα, δεν αποτελεί πάγιο τρόπο διαμαρτυρίας των οπαδών του κόμματος, δεν υιοθετείται επισήμως από την ηγεσία, αλλά παρόλα αυτά καταγράφεται ως διαφορά.

Ερευνητικό Ερώτημα 5α : Υπάρχει μεγάλη απόκλιση ανάμεσα στον Γερμανικό Ναζιστικό Κόμμα και στην Χρυσή Αυγή και συνεπώς η Χρυσή Αυγή ακολουθεί το δικό της μοντέλο και έχει απλά κάποιες επιρροές από τη ναζιστική ιδεολογία;

Οι διαφοροποιήσεις που παρατηρήθηκαν στην έρευνα είναι πολύ μικρές και πολλές φορές δε γίνονται αντιληπτές από το κοινωνικό σύνολο. Δημιουργούνται κυρίως λόγω της γεωγραφικής και χρονικής απόστασης των δύο κομμάτων, αλλά και των γενικότερων κοινωνικοπολιτικών καταστάσεων. Παρόλα αυτά, η ΧΑ δεν ακολουθεί ένα δικό της μοντέλο, ένα μοντέλο με επιρροές βέβαια από τη ναζιστική ιδεολογία, αλλά κατάλληλα διαμορφωμένο στα πρότυπα ενός ελληνικού κόμματος και του ελληνικού λαού. Στην πραγματικότητα φαίνεται ότι το ελληνικό κόμμα έχει δομηθεί εξ αρχής στα στενά πρότυπα του ναζιστικού, αλλά δε δείχνει και προθυμία διαφοροποίησης.

Ερευνητικό Ερώτημα 5β:

Η απόκλιση ανάμεσα στον Γερμανικό Ναζιστικό Κόμμα και στην Χρυσή Αυγή είναι τόσο μικρή που δικαιολογείται δεδομένης της χρονικής απόστασης και των τοπικών κοινωνικοπολιτικών και οικονομικών ιδιαιτεροτήτων και συνεπώς να πιστοποιείται το γεγονός της ταύτισης;

Με την ισχύ του ερωτήματος 5^α, απορρίπτεται η εκδοχή του 5β.

Συνοψίζοντας, πρέπει να επισημάνουμε ότι στην περίπτωση του NSDAP, η ναζιστική συμπεριφορά γίνεται ορατή μέσα από ευρύτερες πολιτικές και κοινωνικές παρεμβάσεις και για αυτό το λόγο αποτυπώθηκε με περισσότερα παραδείγματα συγκριτικά με τη Χρυσή Αυγή. Αυτό είναι λογικό λόγω των μεγεθών των κομμάτων, αλλά και του γεγονότος ότι το NSDAP κατείχε την εξουσία για δώδεκα ολόκληρα χρόνια. Παρόλα αυτά, όπως αποδεικνύεται, η ταύτιση στις στρατηγικές είναι σχεδόν πλήρης με εξαίρεση στις περιπτώσεις που αποκλίνουν. Αυτές οι αποκλίσεις εντοπίστηκαν στον τρόπο πολιτικών συγκεντρώσεων και διαμαρτυριών, καθώς και στη μεγαλύτερη ευκολία επιβολής ναζιστικών συμπεριφορών στον αθλητικό χώρο, όχι εξαιτίας της δυναμικής της Χρυσής Αυγής, αλλά λόγω των ήδη διαμορφωμένων ναζιστικών πεποιθήσεων από ορισμένους αθλητές και οπαδούς. Οι περιπτώσεις αυτές, είναι αφενός λίγες και αφετέρου μικρής εντάσεως και δε φαίνεται να επιδρούν στον τρόπο που δρα και οργανώνει το στρατηγικό της σχέδιο η Χρυσή Αυγή. Επίσης, δεν υιοθετούνται επισήμως και καθ' ολοκληρία από τον επίσημο μηχανισμό του κόμματος. Επομένως, δεν επιδρούν στην ισορροπία του μοντέλου της «απόλυτης στρατηγικής προσαρμογής».

Καταλήγουμε λοιπόν στο ότι οι αντικειμενικές συνθήκες, όπως: η χρονική και γεωγραφική απόσταση των κομμάτων, το φυσικό μέγεθος και η εξουσία που κατέχουν, οι κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές αλλαγές που έχουν συντελεστεί από την εποχή της ναζιστικής Γερμανίας μέχρι σήμερα, η διαφορετικότητα των λαών, η γλώσσα και η γενικότερη κουλτούρα δεν αποτελούν εισροές και ανεξάρτητες μεταβλητές για τη λογική της εκστρατείας της Χρυσής Αυγής, δεν επηρεάζουν ή επηρεάζουν ελάχιστα τον τρόπο λήψης αποφάσεων της ηγεσίας της. Αντίθετα παρουσιάζεται μια «δυνατή», ξένη εισροή, στα πλαίσια της αμερικανοποίησης, η *ιδεολογία του ναζισμού* που λειτουργεί κατασταλτικά στον τρόπο λήψης των αποφάσεων του ελληνικού κόμματος. Το μοντέλο που χρησιμοποιεί η Χρυσή Αυγή

για το χρονικό διάστημα που ερευνάται, από την ίδρυσή της δηλαδή μέχρι τώρα είναι αυτό της «ατελούς στρατηγικής προσαρμογής».

Βέβαια, αυτό δε μπορεί να θεωρηθεί καθοριστικό και για το μέλλον του κόμματος της Χρυσής Αυγής και του τρόπου που θα οργανώνεται στρατηγικά στο μέλλον. Οι τελευταίες εξελίξεις στο κόμμα, η προφυλάκιση πολλών ηγετικών στελεχών της, η άρση της κοινοβουλευτικής ασυλίας των βουλευτών της, μπορεί να διαμορφώσουν και να τροποποιήσουν τον τρόπο λήψης των αποφάσεων του κόμματος στο μέλλον. Αυτό, αν και δεν μπορεί να αποκλειστεί ως ενδεχόμενο, φαίνεται να μην έχει πολλές πιθανότητες. Η άνοδος της Χρυσής Αυγής στις τελευταίες εκλογές, παρά τις νομικές και ποινικές κυρώσεις των στελεχών της, αλλά κυρίως λόγω του γεγονότος ότι το κόμμα έχει δομηθεί και οργανωθεί κατ' εικόνα του ναζιστικού, οδηγούν στη σκέψη ότι θα συνεχίσει να λειτουργεί και καθ' ομοίωσιν του ναζιστικού.

Είναι μάλλον δύσκολο το ελληνικό κόμμα να καταφέρει να απεγκλωβιστεί από το ναζιστικό άρμα ή έστω να λειτουργήσει ως συνέχεια του προσαρμόζοντας τη ναζιστική ιδεολογία στα ελληνικά δεδομένα και αυτό γιατί όπως φαίνεται έχουμε να κάνουμε με ανάκλαση, ένα φαινόμενο πολιτικού αντικατοπτρισμού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

- Αριστοτέλης, 2002. Ρητορική. Βιβλίο πρώτο, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζήτρος
- Αριστοτέλης, 2004. Ρητορική. Βιβλία Β'-Γ', Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζήτρος
- Αρχέτυπο*, 2006. Η Δύναμη των Συμβόλων, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αρχέτυπο
- Βάθης, Α.,Φ., 2000. Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο
- Γεωργιάδου, Β., 2008. Η Άκρα Δεξιά και οι συνέπειες της Συναίνεσης, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτης
- Γεωργόπουλος, Ν., 2006. Στρατηγικό Μάνατζμεντ, Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου Γ.
- Δεμερτζής, 2002. Πολιτική Επικοινωνία: Διακινδύνευση, Δημοσιότητα, Διαδίκτυο, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση
- Έλληνας, Α., 2012. Τα Μέσα Ενημέρωσης και η Άκρα Δεξιά στη Δυτική Ευρώπη: Παίζοντας το χαρτί του εθνικισμού.
- Εμμανουηλίδης, Μ., και Κουκουτσάκη, Α., 2013. Χρυσή Αυγή και Στρατηγικές Διαχείρισης της Κρίσης, Αθήνα: Εκδόσεις Futura
- Θεοδωρακόπουλος, Χ., 2006. Προπαγάνδα η Ένδοξη, Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρης
- Κολιόπουλος, Κ., 2008. Η Στρατηγική Σκέψη από την Αρχαιότητα έως Σήμερα, Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα
- Κομνηνού, Μ., (1996). Ο Ρόλος των ΜΜΕ στην Γ' Δημοκρατία: 1974-1994» σελ. 219-246. Στο Χρ. Λυριντζής, Ηλ. Νικολακόπουλος και Δ. Σωτηρόπουλος (επιμ.) Κοινωνία και Πολιτική, Όψεις της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας. Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο.
- Λακόπουλος, Ν., 2014. Το Μυθιστόρημα του Ναζισμού, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- Μεταξάς, Α., 2001. Πολιτική Επικοινωνία, Αθήνα: Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ
- Μιχαήλ, Σ., 2013. Η Φρίκη μιας Παρωδίας: Τρεις ομιλίες για την «Χρυσή Αυγή», Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα
- Παπαθανασόπουλος, Σ., (2000). Τα Σύγχρονα Μέσα και Πολιτική Επικοινωνία». Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τχ.16:11-23
- Παπαθανασόπουλος, Σ., 2009. Ανάλεκτα 2008, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση
- Παπαθανασόπουλος, Σ., 2011. Τα Μέσα Επικοινωνίας στον 21^ο αιώνα, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτης
- Παπαθανασόπουλος, Σ., 2004. Πολιτική και ΜΜΕ: Η περίπτωση της Νότιας Ευρώπης, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτης
- Παπαϊωάννου, Κ., 2013. Τα Καθαρά Χέρια της Χρυσής Αυγής, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο
- Παπασωτηρίου, Χ., 2000. Διασπορά και Εθνική Στρατηγική, Αθήνα: Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα
- Πεντζοπούλου-Βαλαλά, Τ., 1999. Γοργίας. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζήτρος.

Πλατιάς, Α., 2009. Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγική στον Θουκυδίδη, Αθήνα: Εκδόσεις Εστία

Platias, A., G., Koliopoulos, C., 2006. Thucydides on Strategy, Αθήνα: Εκδόσεις Ευρασία.

Πλάτων, 2008. Γοργίας, Θεσσαλονίκη: Ζήτρος

Σαμαράς, Αθ. Ν., 2003. Τηλεοπτική Πολιτική Διαφήμιση: Μια Ποσοτική Προσέγγιση για την Ελλάδα, ΙΟΜ Τετράδια Επικοινωνίας Τεύχος 4

Σαμαράς, Αθ. Ν., 2008. Τηλεοπτική Πολιτική Διαφήμιση στην Ελλάδα, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη

Σαμαράς, Αθ. Ν., Παπαθανασόπουλος, Σ., 2009. Ανάλεκτα 2008, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

Σταμάτης, Γ., 2007. Ολοκληρωμένη Στρατηγική Επικοινωνία, Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλης

Φραγκομίχαλος, Κ., 1992. Στρατηγική Επικοινωνία, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη

Χασαπόπουλος, Ν., Χρυσή Αυγή: Η Ιστορία, τα Πρόσωπα και η Αλήθεια

Ψαρράς, Δ., 2012. Η Μαύρη Βίβλος της Χρυσής Αυγής, Αθήνα: Εκδόσεις ΠΟΛΙΣ

Επιστημονικά άρθρα από περιοδικά

“Deutsches Frauentum,” *Signale der neuen Zeit. 25 ausgewählte Reden von Dr. Joseph Goebbels* (Munich: Zentralverlag der NSDAP., 1934), σελ. 118-126

Γιαννουλάκη, Χ., 2013. Ρατσισμός: Η διαβρωτική του επίδραση στην τέχνη. Μορφές Άμυνας, Τετράδια Ψυχιατρικής, Νο 124

Κωτούλας, Ι., 2006. Η Προπαγάνδα κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, *Στρατιωτική Ιστορία* Νο: 20

Μιχαήλ, Σ., 2013. Theresienstadt ή ο αντισημιτισμός ως κρίση του Πολιτισμού, Τετράδια Ψυχιατρικής, Νο 124

Μποτονάκης, Γ., 2013. Ο Ρατσισμός και η αποενοχοποίηση του εγκλήματος., Τετράδια Ψυχιατρικής, Νο 124

Τζαβάρας, Ν., 2013. Ρατσισμός και Φόβος, Τετράδια Ψυχιατρικής, Νο 124

Χονδροματίδης, Περ., Ι., 2008. Γκέμπελς, Ο Μάγος της Προπαγάνδας, *Στρατιωτική Ιστορία* Νο: 34

Ξένη βιβλιογραφία

Bateman, S., and Hyland, A., 2011. Symbol, USA: Laurence King Publishing

Benoit, W., L., (2006). Retrospective Versus Prospective Statements and Outcome of Presidential Elections, τόμ. 56:331-345

Bradley, F., 1995. International Marketing Strategy. Prentice Hall

Burton, M. J., and Shea, D.M., 2003. Campaign Mode: Strategic Vision in Congressional Elections, Lanham: Rowman & Littlefield

Burton, M., and Shea, M., D., 2003. Campaign Mode: Strategic Vision in Congressional Elections, Rowman & Littlefield

Cambell, J., 2002. The Flight of the Wild Gander, Novato: New York Library

Carey, J., 1990. Communication As Culture: Essay on Media and Society

- Charoutot, J., 2012. Ο Εθνικοσοσιαλισμός και η Αρχαιότητα, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις
- Cicero, M., T., 2008. Ο Τέλειος Ρήτορας, De Oratore, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις
- Denton, E., Robert.,(jr) and Woodward, G.,C., 1990. Political Communication in America, New York, Praeger
- Dover, E.,D., (2006). Images,Issues and Attacks. Lanham: Lexington Books.
- Elias, Norbert., 2008. Η θεωρία του συμβόλου, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο
- Fiske, J., 1992. Εισαγωγή στην Επικοινωνία, Αθήνα: Εκδόσεις Αιγόκερως
- Freed, S. A. and Freed, R. S., 1980, "Origin of the Swastika", *Natural History*, 89(1)
- Fritzche, P.,2008. Ζωή και Θάνατος στο Τρίτο Ράιχ, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Θύραθεν-Harvard University Press
- Fromm, E., 1975. Η Ξεχασμένη Γλώσσα, Αθήνα: Εκδόσεις Μουκουμάνης
- Goebbels, J., 1934. Deutsches Frauentum, *Signale der neuen Zeit. 25 ausgewählte Reden von Dr. Munich: Zentralverlag der NSDAP* (σελ. 118-126)
- Heller, S., 2008. The Swastika: Symbol Beyond Redemption?" ,New York: Allworth Press
- Hitler, A., 2006. Ο Αγών μου, Αθήνα: Εκδόσεις: ΑΘΗΝΑ
- Jowett, G., and O' Donell, V., 1986. Propaganda and Persuasion, London: Sage Publications
- Jowett, G., and O' Donell, V., 2012. Propaganda and Persuasion, London: Sage Publications
- Kavanagh, D., 1995. Election Campaigning: The New Marketing of Politics, Oxford: Blackwell Publishers
- Lees Marshment, J., (2001) Political Marketing and British Political Parties: The Party's Just Begun. Manchester University Press
- Lefevre, H., 1938. Ο Χίτλερ στην εξουσία: Διδάγματα από τα πέντε χρόνια φασισμού στη Γερμανία, Παρίσι: Εκδόσεις ΑΦΗΓΗΣΗ
- Levitt, T., 1983.The globalization of markets. Harvard University Press
- Maarek, P., J., (1997). Political Marketing and Communication. London:John Libbey and Co
- Manheim, J.B., 2011. Strategy in Information and Influence Campaigns, United Kingdom, Routledge (Taylor & Francis)
- Manning, P., 2007. Κοινωνιολογία της Ενημέρωσης: Ειδήσεις και Πηγές Ειδήσεων, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- Marabini, J.,2008. Η Καθημερινή Ζωή στο Βερολίνο την Εποχή του Χίτλερ, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδήμα
- Marks, S.,2011. Γιατί ακολούθησαν τον Χίτλερ; Η ψυχολογία του Εθνικοσοσιαλισμού, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδήμα
- Marlin, R., 2003. Propaganda and the Ethics of Persuasion, Canada: Broadview Press
- Mason, T., 1976. Women in Germany, 1925-1940: Family, Welfare and Work. Part I, Oxford University Press.

- Mazzoleni, G., (1987). Media Logic and Party Logic in Campaign Coverage: The Italian General Election of 1983. *European Journal Of Communication*, τόμ 2:81-33)
- Mc Nair, B., (2011). *An Introduction to Political Communication.*, Oxon:Routledge
- Mc Quail, D., 2003. *Η Θεωρία της Μαζικής Επικοινωνίας για τον 21^ο αιώνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- Milza, P., 2004. *Οι Μελανοχίτωνες της Ευρώπης: Η Ευρωπαϊκή Ακροδεξιά από το 1945 μέχρι σήμερα*, Αθήνα: Scripta
- O' Shaughnessy, M., (1990). *Box Pop: Popular Television and Hegemony in Understanding Television*, London: Routledge
- O' Shaughnessy, N.J., 2004. *Politics and Propaganda*, Manchester: University Press
- Osgood, C.,E., Succi, G.,E., and Tannenbaum, P.,H., 1957. *The Measurement of Meaning*. Urbana, University of Illinois Press
- Paret, P., 2004. *Οι Δημιουργοί της Σύγχρονης Στρατηγικής: Από τον Μακκιαβέλλι στην Πυρηνική Εποχή*, Αθήνα: Εκδόσεις Τουρική Κ.
- Paul, C., 2011. *Strategic Communication*, U.S.A: Εκδόσεις: PRAEGER
- Paxton, O.,R., 2006. *Η Ανατομία του Φασισμού*. Αθήνα: Εκδόσεις Κέδρος
- Payne, S., 2000. *Η Ιστορία του Φασισμού*, Αθήνα: Εκδόσεις Φιλίστωρ
- Pernot, L., 2005. *Η Ρητορική στην Αρχαιότητα*, Αθήνα: Εκδόσεις: Δαιδαλος-Ζαχαρόπουλος Ι.
- Quintilianus, M. F., 2005. *Ρητορική Αγωγή*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις: University Studio Press
- Romilly, J., 1994. *Οι μεγάλοι Σοφιστές στην Αθήνα του Περικλή*, Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα
- McNair, B., 2011. *An Introduction to Political Communication*, New York: Routledge
- Salmon, C.T., 1990. *Information Campaigns: Balancing Social Values and Social Change*, London: Sage Publications
- Shanahan, J., 2001. *Propaganda without Propagandists? USA*: Hampton Press
- Skinner, K., Kudelia, S., Bueno de Mesquita, B., Rice, C., 2007. *The Strategy of Campaigning*, Michigan: University Press
- Theodorson, G., A., and Theodorson, A.,G., 1969. *A Modern Dictionary of Sociology*, New York: Harper
- Wilke, J., 1998. *Propaganda in the 20th Century: Contributions to its History*, Cresskill: Hampton Press
- Windal, S., and Signitzer, B., 1999. *Εφαρμοσμένη Επικοινωνία: Μια εισαγωγή στον Επικοινωνιακό σχεδιασμό*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- Winkler, M., 2009. *The Roman Salute: Cinema, History, Ideology*. Columbus: The Ohio State Tim

Ηλεκτρονικά βιβλία

Ηλιάδη, Α., «Αδόλφος Χίτλερ, ο ηγέτης και η εποχή του»

Ηλεκτρονικά Άρθρα

1. Τσίτος Δημήτριος, Η απομυθοποίηση και η απαξίωση των Συμβόλων, διαθέσιμο στο <http://www.rieas.gr/research-areas/greek-studies-gr/1727-2012-03-18-08-04-02.html>
2. Hate on Display™ HATE SYMBOLS DATABASE στο "Hate Symbols: Neo-Nazi SS Bolt", αναρτήθηκε στις 17-12-2008
- 3.(Τριανταφύλλου, Living in America στα 50's αναρτήθηκε στις 25/01/2014 στο: <http://www.bookpress.gr/stiles/soti-triantafyllou/50s>)
4. Τσακίρης, 2009, θεωρίες για τα MME στο : http://tsakthan.blogspot.gr/2009/01/blog-post_20.html)
5. Chomsky, On Propaganda (<http://www.chomsky.info/interviews/199201--.htm>)
6. Επιτροπή Creel στο: <http://www.pbs.org/wgbh/amex/wilson/gallery/posters.html> & <http://www.firstworldwar.com/bio/creel.htm>
7. <http://www.u-s-history.com/pages/h1343.htm>
8. Sproule, J.,M., (1987). Propaganda studies in American social science: The rise and fall of the critical paradigm. Quarterly Journal of Speech, 73, 60–78
9. From Institute for Propaganda Analysis, Propaganda Analysis. New York : Columbia University Press, 1938. στο <http://carmen.artsci.washington.edu/propaganda/home.htm>
10. Name calling, Glittering generalities, Transfer, Testimonial, Plain Folks, Card stacking, Bandwagon (From Institute for Propaganda Analysis, Propaganda Analysis. New York : Columbia University Press, 1938. στο <http://carmen.artsci.washington.edu/propaganda/home.htm>)
11. The History of the Swastika στο <http://history1900s.about.com/cs/swastika/a/swastikahistory.htm>
12. Το «Κρυφτό» στο <http://www.dasversteckspiel.de>)
13. «When Nazi Go Pop» στο <http://www.raggacore.com/articles> και <http://pontosandaristera.wordpress.com/2007/01/05/1-3-2007/>
- 14.Αφιέρωμα στον Matthias SINDELAR στο <http://www.fifa.com/classicfootball/players/player=44642/>
15. Τράπεζα Πληροφοριών του Πολιτιστικού Ινστιτούτου Ακαδημαϊκών Ερευνών και Μελετών στο <http://piaem.gr/>).
16. The Berlin Olympics, The History Place, The triumph of Hitler στο <http://www.historyplace.com/worldwar2/triumph/tr-olympics.htm>
17. United States Holocaust Memorial Museum, στο <http://www.ushmm.org/>
18. Jesse Owens Biography στο <http://www.biography.com/people/jesse-owens-9431142>
- 19.Η σχολή των υφών στο: <http://www.telegraph.co.uk/history/world-war-two/10247550/Nazi-Bride-Schools-These-girls-were-the-nucleus-of-the-Reich.html> και στο <http://www.newyorker.com/magazine>
20. Επίσημη ιστοσελίδα του Μετώπου Γυναίκων της Χρυσής Αυγής στο: <http://whitewomenfront.blogspot.gr/>

WWW.FARENET.ORG

fare

Συνοπτική Περίληψη

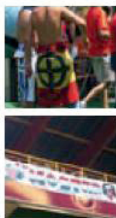
➤ Ως τμήμα του προγράμματος Ενωθείτε Ενάντια στο Ρατσισμό στη διοργάνωση EURO 2008™ της UEFA, ζητήθηκε από το Ποδοσφαίρο Ενάντια στον Ρατσισμό στην Ευρώπη (FARE) να συντάξει και διανεμήσει έναν οδηγό για όσους εργάζονται στα γήπεδα κατά την διάρκεια της διοργάνωσης EURO 2008™ της UEFA, μαζί με συμβουλές για τον εντοπισμό και την καταπολέμηση του ρατσισμού και των ρατσιστικών συμβόλων. Ο στόχος του εγχειριδίου αυτού είναι να ευαισθητοποιήσει και κινητοποιήσει ενάντια στα δημοφιλή νεοναζιστικά και ρατσιστικά σύμβολα, τα ρατσιστικά συνθήματα και πανό.

1. Νεοναζιστικά και Ρατσιστικά Σύμβολα

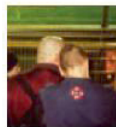
Σβάστικα:

➤ Η σβάστικα αποτελούσε το επίσημο έμβλημα του Εθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος της Γερμανίας, το NSDAP. Χρησιμοποιείται σε διάφορες παραλλαγές.

Κέλτικος Σταυρός:

➤ Ο Κέλτικος Σταυρός αποτελεί ένα παγκόσμιο σύμβολο της "υπεροχής της λευκής φυλής" και ένα από τα κύρια νεοναζιστικά και ρατσιστικά σύμβολα. Είναι ευρέως διαδεδομένο στα γήπεδα του ποδοσφαίρου επάνω σε πανό, κασκόλ, διαφημιστικά έντυπα. Συχνά χρησιμοποιείται ως υποκατάστατο του γράμματος O.

ΚΚΚ (Κου Κλουξ Κλαν):

➤ Οι ρατσιστές και οι νεοναζί χρησιμοποιούν διάφορα σύμβολα της αμερικανικής μαχητικής και ρατσιστικής οργάνωσης Ku Klux Klan (KKK). Το λογότυπό της αποτελείται από έναν λευκό σταυρό μέσα σε έναν κόκκινο κύκλο και μια σταγόνα αίμα στο κέντρο.

Οδοντωτό γρανάζι:

➤ Κυρίως περιέχει διάφορα σήματα στο κέντρο του. Χρησιμοποιείται από ρατσιστές και νεοναζί γιατί ήταν σύμβολο των ταγμάτων εργασίας "Reichsarbeitsdienst", μιας παραστρατιωτικής εκπαιδευτικής και εργατικής οργάνωσης του Γερμανικού Εθνικοσοσιαλισμού. Σε συνδυασμό με την σβάστικα, αποτελούσε σύμβολο του Γερμανικού Εργατικού Μετώπου ("Reichsarbeitsdienst").

Τρισκελίδα:

> Η τρισκελίδα έχει γωνιώδη σχεδιασμό, παρόμοιο με αυτόν της σβάστικας. Ως εκ τούτου, συχνά χρησιμοποιείται από τους ρατσιστές και τους νεοναζί. Είναι επίσης σύμβολο του κινήματος "Αίμα & Τιμή" (βλ. Αίμα & Τιμή). Χρησιμοποιείται επίσης και σε κυκλικό σχεδιασμό.

Σφυρι & Ξίφος:

> Το σταυρωτό Σφυρι & Ξίφος είναι ένα σύμβολο της "εθνικής κοινότητας" των στρατιωτών και εργατών που χρησιμοποιήθηκε από την "Χιτλερική Νεολαία". Γίνεται όλο και πιο δημοφιλές μεταξύ ρατσιστών και νεοναζί.

Hammerskins:

> Παραστρατιωτικό δίκτυο νεοναζί σκίνχεντ (skinhead) που δραστηριοποιείται σε πολλές χώρες. Το σύμβολο των Hammerskins είναι δυο σταυρωτά σφυριά που αντιπροσωπεύουν τον "λευκό εργαζόμενο".

Νεκροκεφαλή των SS:

> Αυτό το είδος νεκροκεφαλής αποτελούσε στο παρελθόν σύμβολο των ταγμάτων θανάτου SS ("SS-Totenkopfverbände") και χρησιμοποιείται πλέον (μεταξύ άλλων) από την οργάνωση Combat 18, μια διεθνή νεοναζιστική τρομοκρατική οργάνωση.

Reichskriegsfahne (Πολεμική σημαία της Γερμανικής Αυτοκρατορίας):

> Πολεμική σημαία της Γερμανικής Αυτοκρατορίας μεταξύ 1867 και 1921, συμβολίζει την επιθυμία της επιστροφής στους παλαιούς και προ-δημοκρατικούς καιρούς. Χρησιμοποιείται σε διάφορες παραλλαγές. Οι οπαδοί αντικαθιστούν τα αρχικά χρώματα με τα χρώματα της ομάδας τους. Στο κέντρο, ο αετός αντικαθίσταται από το λογότυπο της ομάδας.

Μαύρος ήλιος:

> Ο μαύρος ήλιος μοιάζει με μια σβάστικα με δώδεκα βραχίονες ή έναν τροχό με δώδεκα ρουνικά σύμβολα της νίκης (Sig-Runes). Χρησιμοποιούνταν από τα SS (δυνάμεις ασφαλείας των ναζί) ως βορειοευρωπαϊκό παγανιστικό θρησκευτικό σύμβολο.

Λευκή Δύναμη / Γροθιά της Λευκής Δύναμης / Λευκή Υπερηφάνεια:

> Τα σλόγκαν "Λευκή Δύναμη" και "Λευκή Υπερηφάνεια" χρησιμοποιούνται ως όρος "της ανωτερότητας της λευκής φυλής". Η γροθιά της λευκής δύναμης είναι το αντίθετο του λογότυπου του κινήματος American Black-Power. Είναι ένα από τα κύρια σύμβολα των νεοναζί ανά τον κόσμο.

Αίμα & Τιμή:

> Το "Αίμα & Τιμή" είναι ένα δίκτυο νεοναζι σκίνκεντ που ιδρύθηκαν από τον τραγουδιστή των Σκρουντράιβερ (Skrewdriver) Ιαν Στιούαρτ Ντέιβιντσον (βλ. επίσης: Skrewdriver). Δραστηριοποιείται σε διεθνές επίπεδο. Τμήματα της οργάνωσης "Αίμα & Τιμή" (B&H) δραστηριοποιούνται σχεδόν σε κάθε χώρα της Ευρώπης. Το "Αίμα & Τιμή" ήταν επίσης το ολόγκαν της "Χιτλερικής Νεολαίας" που ήταν παραγμένο στα σπαθάρια τους. Η οργάνωση "Αίμα & Τιμή" (B&H) βασίζεται επίσης στους "Φυλετικούς Νόμους της Νυρεμβέργης", ή αλλιώς "Νόμος για την προστασία του Γερμανικού αίματος και της Γερμανικής τιμής". Η οργάνωση "Αίμα & Τιμή" (B&H) χρησιμοποιεί την τρισκελίδα και κωδικούς αριθμούς: 28).

Reichsadler (Αετός των Ναζί):

> Ο αετός των ναζί αποτελούσε το παραδοσιακό έμβλημα που χρησιμοποιούσαν οι ναζί στις στολές τους, στα επιστολόχαρτα, κλπ. Το συνδύαζαν με την σβάστικα ή άλλα σύμβολα στον κάτω κύκλο προκειμένου να συμβολίσουν διαφορετικά τμήματα και ομάδες. Σήμερα, ο αγκυλωτός σταυρός κάτω από τον αετό συχνά αντικαθίσταται από έναν Κέλτικο σταυρό ή παρόμοια σύμβολα. Οι οπαδοί επίσης χρησιμοποιούν τον αετό των ναζί σε συνδυασμό με διάφορα λογότυπα ποδοσφαιρικών ομάδων κάτω από τον αετό.

Σήμα SA:

> Το σήμα SA είναι ο συνδυασμός του ρουνικού συμβόλου της νίκης και του γράμματος A.

2. Ρουνικά σύμβολα

Τα ρουνικά σύμβολα είναι αρχαία Βορειοευρωπαϊκά / Γερμανικά σύμβολα που χρησιμοποίησαν οι Γερμανοί Εθνικοσοσιαλιστές. Πολλά από αυτά χρησιμοποιούνται ακόμα και σήμερα από νεοναζί και ρατσιστές σε εθνικιστικά πλαίσια. Η βασική διαφορά μεταξύ του συστήματος των ρουνικών συμβόλων και των περισσότερων άλλων αλφαβητών είναι ότι κάθε γράμμα (ή ρουνικό σύμβολο) έχει μια συγκεκριμένη συμβολική σημασία.

Ρουνικό σύμβολο της νίκης / Έμβλημα των SS:

> Σε συνδυασμό με την νεκροκεφαλή των SS ("SS-skull"), τα δυο ρουνικά σύμβολα της νίκης έγιναν το έμβλημα των Βάφεν SS ("Waffen-SS") όπου ("SS" είναι η συντομογραφία για τις ομάδες ασφαλείας). Ένα ρουνικό σύμβολο της νίκης χρησιμοποιούνταν ως έμβλημα της "Χιτλερικής Νεολαίας". Πολλοί οπαδοί χρησιμοποιούν ρουνικά σύμβολα στα πανό τους ή στα γκράφιτι αντί του συνηθισμένου γράμματος S, γιατί προσομοιάζουν με το αρχαίο Βορειοευρωπαϊκό και Γερμανικό ρουνικό σύμβολο της νίκης.

Ρουνικό σύμβολο Wolfs-Rod / Gibor-Rune:

> Χρησιμοποιούνταν από τους ναζί ως έμβλημα της οργάνωσης "Werewolf Organisation" που ήταν ένα μυστικό παρακλάδι των Waffen-SS στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (βλ. Επίσης μάρκες ρούκων και σάμπες: Werewolf). Η οργάνωση "Werewolf Organisation" αποτελούνταν από "ατάκτους μαχητές" που συνέχιζαν την μάχη ενάντια στους Συμμάχους, σε όποια σημεία οι τακτικές στρατιωτικές γερμανικές δυνάμεις είχαν ήδη ηττηθεί και η "Γερμανική Επικράτεια" κατέχονταν από τους Συμμάχους.

Ρουνικό σύμβολο του Βέλους ή της Μάχης / Ρουνικό σύμβολο Tyr:

> Το ρουνικό σύμβολο Tyr έχει χρησιμοποιηθεί ως φασιστικό σύμβολο. Ήταν το σήμα των σχολών εκπαίδευσης "Reichsführerschulen" των ταγματών εφόδου "Sturmabteilung" (SA) στη ναζιστική Γερμανία. Χρησιμοποιούνταν επίσης και από την "Χιτλερική Νεολαία" και τα SS.

Ρουνικό σύμβολο Odal:

> Είναι ένα σύμβολο για το "Αίμα και Γη". Στην ναζιστική Γερμανία χρησιμοποιούνταν ως το έμβλημα της "Χιτλερικής Νεολαίας". Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο χρησιμοποιήθηκε από την απαγορευμένη νεοναζιστική οργάνωση νεολαίας "Viking Youth".

Ρουνικό σύμβολο της Ζωής / του Ανθρώπου:

> Το σύμβολο αυτό σημαίνει την "ζωογόνο δύναμη του έθνους" και συμβολίζεται από έναν άνθρωπο που τείνει τα χέρια του στους θεούς (σηματοδοτώντας την ζωή, την δημιουργία, την γέννηση και την ανανέωση). Το ρουνικό σύμβολο της Ζωής ή του Ανθρώπου είναι ένα παγκόσμιο σύμβολο εθνικιστικών κινημάτων και χρησιμοποιείται από διάφορες νεοναζιστικές οργανώσεις. (για παράδειγμα την Αμερικανική Εθνική Συμμαχία).

Ρουνικό σύμβολο του Θανάτου / Yr:

> Το αντίθετο του ρουνικού συμβόλου της Ζωής / του Ανθρώπου. Το ρουνικό σύμβολο του Θανάτου ή "Death-Rune" χρησιμοποιήθηκε στους τάφους των Waffen-SS μαζί με το σύμβολο της Ζωής και υιοθετήθηκε από την Εθνική Συμμαχία και άλλες νεοναζιστικές οργανώσεις.

3. Κωδικά Γράμματα και Αριθμοί

Σε πολλές χώρες, ορισμένες οργανώσεις ακροδεξιών εξτρεμιστών έχουν απαγορευτεί από την κυβέρνηση. Κατά συνέπεια, όλο και περισσότερες οργανώσεις ακροδεξιών εξτρεμιστών χρησιμοποιούν γράμματα και κωδικούς προκειμένου να αποφεύγουν την τιμωρία. Σε ποδοσφαιρικά γήπεδα μπορείτε να δείτε φιλάθλους να φορούν μπλουζάκια με τυπωμένους τέτοιους κωδικούς. Οι αριθμοί συχνά αντιπροσωπεύουν τα αντίστοιχα γράμματα του αλφαβήτου. Ακολουθούν μερικά παραδείγματα για κωδικά γράμματα και αριθμούς που χρησιμοποιούνται συχνά από ρατσιστές και νεοναζί:

14:

> Το 14 είναι ο κωδικός για τις διαβόητες "14 λέξεις" του Αμερικανού νεοναζί Ντέιβιντ Λέιν ("Πρέπει να εξασφαλίσουμε την ύπαρξη των ανθρώπων και το μέλλον των λευκών παιδιών μας"). Οι "14 λέξεις" αποτελούν μια από τις κύριες φράσεις της σημερινής νεοναζιστικής ιδεολογίας. Συχνά συνδυάζεται με το 88, για παράδειγμα ως χαιρετισμός 14/88.

18 (και Combat 18):

> Το 18 αντιστοιχεί στο πρώτο και στο όγδοο γράμμα του αγγλικού αλφαβήτου = AH = Adolf Hitler (Αδόλφος Χίτλερ). Μπορεί να βρεθεί για παράδειγμα στην ονομασία της Αγγλικής νεοναζιστικής οργάνωσης Combat 18.

Masterrace Europe:

> Ρούχα με την ετικέτα "Masterrace". Η μάρκα Masterrace Europe πωλείται σε όλη την Ευρώπη.

Thor Steinar:

> Μάρκα ρούχων με συνδυασμό το ρουνικό σύμβολο wolfs-rod και το ρουνικό σύμβολο Tyr. Μετά την απαγόρευσή της σε ορισμένες επαρχίες της Γερμανίας, η εταιρεία Thor Steinar άλλαξε το σύμβολο του λογοτύπου της.

Walhall:

> Μάρκα ρούχων νεοναζί. Η Βαλχάλλα είναι ένας μυθικός τόπος της παγανιστικής μυθολογίας των Βίκινγκ όπου ο θεός Οντίν στέλνει τους νεκρούς βορειοευρωπαίους / γερμανούς "Iarigai" ("άρειοι") πολεμιστές. Οι ρατσιστές και οι νεοναζί χρησιμοποιούν παγανιστικά σύμβολα προκειμένου να εκφράσουν το μίσος τους για την "irulingi" ("κυριαρχούσα") χριστιανική θρησκεία.

Werwolf (Werewolf):

> Γερμανική νεοναζιστική μάρκα ρούχων (βλ. επίσης Ρουνικά σύμβολα: Wolfs-Rod).

Skrewdriver:

> Σε ορισμένες χώρες έχουν απαγορευτεί ορισμένα νεοναζιστικά σύμβολα. Έτσι, είναι συνηθισμένο μεταξύ των ρατσιστών και των νεοναζί να φορούν μπλουζάκια με το λογότυπο του αγαπημένου τους ρατσιστικού και νεοναζιστικού συγκροτήματος. Το συγκρότημα Skrewdriver (γραμμένο με το αγγλικό γράμμα k και όχι c όπως είναι το σωστό στα Αγγλικά) αποτελεί ένα διαβόητο παράδειγμα για πολλά άλλα νεοναζιστικά συγκροτήματα. Υπάρχουν εκατοντάδες τέτοια συγκροτήματα στην Γερμανία. Το πλέον διαβόητο είναι το "Landsers".

5. Ειδικά σύμβολα ανά χώρα

Σημείωση: Υπάρχουν πολλές ρατσιστικές και νεοναζιστικές οργανώσεις και κομμάτων ακροδεξιών εξτρεμιστών που δραστηριοποιούνται στις χώρες των οποίων οι ομάδες συμμετείχαν στην διοργάνωση EURO 2008™ της UEFA. Είναι απαραίτητο να προσδιοριστούν οι συγκεκριμένες οργανώσεις στις χώρες αυτές, τα σύμβολα που χρησιμοποιούν και τα εμβλήματά τους. Ακολουθούν ορισμένα κοινά παραδείγματα φασιστικών συμβόλων και λογοτύπων ακροδεξιών και νεοναζιστικών κομμάτων.

Γραφικά σύμβολα στην Πολωνία

Falanga ή "Χέρι και Ξίφος":

> Ήταν το σύμβολο της φασιστικής οργάνωσης ONR "Falanga", που υπήρχε πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Σήμερα χρησιμοποιείται από την γνωστή νεοφασιστική οργάνωση "Εθνική Αναγέννηση της Πολωνίας" (Narodowe Odrodzenie Polski). Το σύμβολο αυτό εμφανίζεται συχνά στα γήπεδα της Πολωνίας.

Toporzeł:

> Ήταν το σύμβολο της φασιστικής και νεοπαγανιστικής οργάνωσης με την επωνυμία Zadruga (πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο). Σήμερα το σύμβολο αυτό χρησιμοποιείται από εθνικιστικές νεοπαγανιστικές οργανώσεις.

Mieczyk Chrobrego ("Ξίφος του Τσρόμπρι") ή Szczerbiec:

> Σύμβολο μια φασιστικής οργάνωσης που είχε απαγορευτεί πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο "Στρατόπεδο της Μεγάλης Πολωνίας" (Obóz Wielkiej Polski – OWP). Εμφανίζεται συχνά στα γήπεδα της Πολωνίας.

Πολωνικά ακρωνύμια

NOP:

> = Narodowe Odrodzenie Polski – "Εθνική Αναγέννηση της Πολωνίας", μια γνωστή νεοφασιστική οργάνωση.

ONR:

> = Obóz Narodowo-Radykalny – "Στρατόπεδο Εθνικών Ριζοσπαστών" μια φασιστική οργάνωση πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο που δραστηριοποιείται ακόμη.

Γραφικά σύμβολα στην Ιταλία

Λογότυπο της Νέας Δύναμης (Forza Nuova):

> Η οργάνωση FN είναι ένα εθνικιστικό και νεοφασιστικό κίνημα που συνδέεται με ορισμένες ιταλικές ακραίες ομάδες.

Σημαία του Μπενίτο Μουσολίνι:

> Συνηθισμένη μεταξύ των ακροδεξιών οπαδών στην Ιταλία.

Λογότυπο της Τρίχρωμης Φλόγας:

> Το "Κοινωνικό Κίνημα της Τρίχρωμης Φλόγας" ή "Τρίχρωμη Φλόγα" (Movimento Sociale Fiamma Tricolore, MS-FT) είναι ένα σκληροπυρηνικό ιταλικό νεοφασιστικό κόμμα.

Γραφικά σύμβολα στην Ρωσία

Σημαία της Εθνικής Ενότητας της Ρωσίας:

> Η "Εθνική Ενότητα της Ρωσίας" είναι η βασική νεοναζιστική οργάνωση στην Ρωσία.

Γραφικά σύμβολα στην Κροατία

Σημαία της Ουστάσι:

> Η Ουστάσι (γνωστή επίσης και ως Ustaše "Ustashes" ή "Ustashi") ήταν ένα εθνικιστικό ακροδεξιό κίνημα. Εμπλέκονταν σε τρομοκρατικές δραστηριότητες πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και κυριαρχούσε σε ένα τμήμα της Γιουγκοσλαβίας, προστατευόμενη από τους ναζί.

Γραφικά σύμβολα στην Ρουμανία

Λογότυπο της Σιδηράς Φρουράς:

> Η "Σιδηρά Φρουρά" ήταν ένα ακροδεξιό, εθνικιστικό, αντισημιτικό, αντιουγγρικό και φασιστικό κίνημα και πολιτικό κόμμα στην Ρουμανία μεταξύ του 1927 μέχρι της αρχές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Γερμανικά σύμβολα

NPD:

> Το "Εθνικό Δημοκρατικό Κόμμα της Γερμανίας" (Nationaldemokratische Partei Deutschlands, NPD) είναι ένα ακροδεξιό γερμανικό πολιτικό κόμμα.

Γραφικά σύμβολα στην Ισπανία

Διάφορα σύμβολα της Φάλαγγας:

> Η οργάνωση αυτή, γνωστή επίσης και ως Εθνικό Κίνημα (Movimiento Nacional) μετά το 1945, συνέχισε να υπάρχει μέχρι τον θάνατο του Φράνκο το 1975. Από το 1975, οι Φαλαγγιστές έχουν διαφοροποιηθεί σε ορισμένα πολιτικά κινήματα τα οποία υπάρχουν ακόμη και στον 21^ο αιώνα.

Alianza Nacional:

> Η Εθνική Συμμαχία (AN) ιδρύθηκε το 2005 και είναι ένα εθνικοσοσιαλιστικό κόμμα.

Γαλάζια Μεραρχία / División Azul / 250:

> = μεραρχία του πεζικού. Η Γαλάζια Μεραρχία ήταν μια μονάδα Ισπανών εθελοντών που υπηρέτησαν στον Γερμανικό Στρατό στο Ανατολικό Μέτωπο στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Γραφικά σύμβολα στην Ελλάδα

Χρυσή Αυγή:

> Η Χρυσή Αυγή είναι ένα ακροδεξιό νεοναζιστικό κόμμα στην Ελλάδα.

Γραφικά σύμβολα στην Αγγλία

Βρετανικό Εθνικό Μέτωπο:

> Το Βρετανικό Εθνικό Μέτωπο (ευρύτερα γνωστό ως Εθνικό Μέτωπο και συχνά ως NF) ήταν ένα βρετανικό δεξιό κόμμα το οποίο δραστηριοποιήθηκε κυρίως πολιτικά μεταξύ της δεκαετίας του 70 και του 80.

Βρετανικό Εθνικό Κόμμα (BNP):

> Το Βρετανικό Εθνικό Κόμμα είναι ένα δεξιό πολιτικό κόμμα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Combat 18:

> Η οργάνωση Combat 18 (ή C18) είναι η "ένοπλη πτέρυγα" της βρετανικής νεοναζιστικής οργάνωσης Αίμα & Τιμή.

Πηγές

- > Agentur für Soziale Perspektiven e. V.: „Versteckspiel.Lifestyle, Symbole und Codes“ <http://www.dasversteckspiel.de>
- > Archive of Bündnis Aktiver Fußballfans (BAFF) and NEVER AGAIN ASSOCIATION
- > Anti-Defamation-League http://www.adl.org/hate_symbols/default_graphics.asp

The Poisonous Mushroom

Stories by Ernst Hiemer.
Pictures by Fips.

The Poisonous Mushroom

Just as it is often hard to tell a toadstool from an edible mushroom, so too it is often very hard to recognise the Jew as a swindler and criminal.

A mother and her young boy are gathering mushrooms in the German forest. The boy finds some poisonous ones. The mother explains that there are good mushrooms and poisonous ones, and, as they go home, says:

Look, Franz, human beings in this world are like the mushrooms in the forest. There are good mushrooms and there are good people. There are poisonous, bad mushrooms and there are bad people. And we have to be on our guard against bad people just as we have against poisonous mushrooms. Do you understand that?

Yes, mother, Franz replies. I understand that in dealing with bad people trouble may arise, just as when one eats a poisonous mushroom. One may even die!

And do you know, too, who these bad men are, these poisonous mushrooms of mankind? the mother continued.

Franz slaps his chest in pride: Of course I know, mother! They are the Jews! Our teacher has often told us about them.

The mother praises her boy for his intelligence, and goes on to explain the different kinds of poisonous Jews:

the Jewish pedlar, the Jewish cattle dealer, the Kosher butcher, the Jewish doctor, the baptised Jew, and so on.

However they disguise themselves, or however friendly they try to be, affirming a thousand times their good intentions to us, one must not believe them. Jews they are and Jews they remain. For our folk they are poison.

Like the poisonous mushroom! says Franz.

Yes, my child! Just as a single poisonous mushroom can kill a whole family, so a solitary Jew can destroy a whole village, a whole city, even an entire folk.

Tell me, mother, do all non Jews know that the Jew is as dangerous as a poisonous mushroom? Mother shakes her head.

Unfortunately not, my child. There are millions of non Jews who do not yet know the Jews. So we have to enlighten people and warn them against the Jews. Our young people, too, must be warned. Our boys and girls must learn to know the Jew. They must learn that the Jew is the most dangerous poison mushroom in existence.

Just as poisonous mushrooms spring up everywhere, so the Jew is found in every country in the world. Just as poisonous mushrooms often lead to the most dreadful calamity, so the Jew is the cause of misery and distress, illness and death.

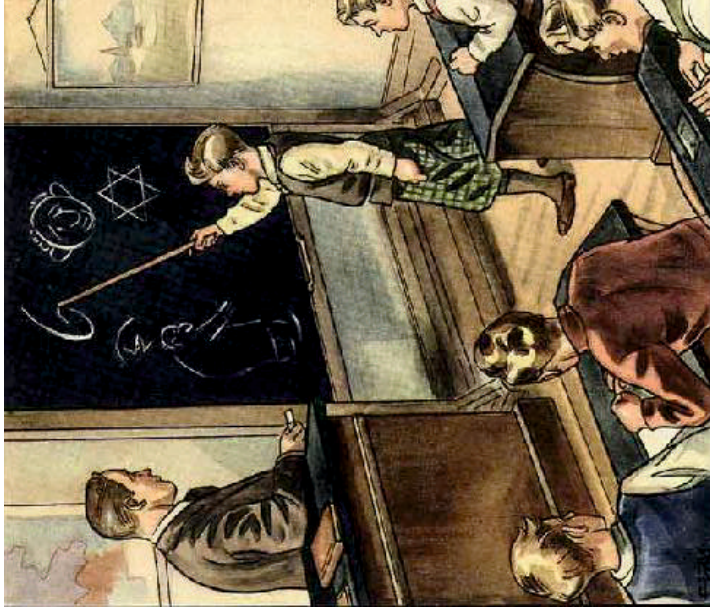
German youth must learn to recognise the Jewish poison mushroom. They must learn what a danger the Jew is for the German folk and for the whole world. They must learn that the Jewish problem involves the destiny of us all.

The following tales tell the truth about the Jewish poison mushroom. They show the many shapes the Jew

assumes. They show the depravity and baseness of the Jewish race. They show the Jew for what he really is:

The Devil in human form.

How to Identify a Jew

The 7th year boys' class is dealing with the question of how to recognise a Jew. The teacher, Birkmann, has made various drawings on the blackboard to assist the class. The boy Karl stands before the board with a pointer and explains the drawings.

One can tell a Jew by his nose. The Jewish nose is bent at the tip. It looks like a figure 6. So we call them Figure sixes. Many non-Jews also have bent noses. But in their case the nose is bent up, not down. They have nothing to do with the Jewish nose.

Encouraged by the teacher, Karl points out that the lips are another distinguishing feature; they are usually puffed up. The eyebrows are: Usually thicker and more fleshy than ours.

From the eyes one can see that the Jew is: A false, deceitful person.

The best scholar in the class, Fritz Müller then comes to the front and continues. Fritz points out that Jews are usually: Middle sized and have short legs. Their arms too, are usually short. Many Jews have curved legs and are flat footed. They often have a low slanting forehead. We call it a retreating forehead. Many criminals have such

How the Jews came to us

Just look at these guys! The louse infested beards! The filthy, protruding ears.

Look at those creatures! cries Fritz.

Those sinister Jewish noses! Those lousy beards! Those dirty, standing out ears! Those bent legs! Those flat feet! Those stained, fatty clothes! Look how they move their hands about! How they haggle! And those are supposed to be men! And what sort of men? replies Karl. They are criminals of the worst sort.

He describes their trafficking in wares and how, when they have money enough, they get rid of their dirty clothes, cut their beards off, delouse themselves, put on up to date clothes, and go about as if they were not Jews. In Germany they speak German and behave as though they were Germans. In France they speak French and act as Frenchmen. In Italy they want to be Italians; in Holland, Dutch; in America, Americans; and so on.

So they carry on throughout the whole world. Fritz laughs at this and says anyhow they can always be recognised as Jews. Karl nods: Naturally, one can tell them if one uses one's

eyes. But unfortunately, there are still many who fall for the Jewish swindle.

Fritz answers:

Not me! I know the Jews! I know too, a verse about them:

Once they came from the East,

Dirty, lousy, without a cent;

But in a few years

They were well to do.

Today they dress very well;

Do not want to be Jews any more

So keep your eyes open and make a note:

Once a Jew, always a Jew!

The Jewish nose is bent. It looks like the number six.

foreheads. The Jews are also criminals. Their hair is mostly dark and often curled like the hair of Negroes.

Their ears are very big and look like the handle of a coffee cup.

Two other boys add their contribution. One deals with variations, such as blond Jews, and the other with the peculiarities of Jewish movements and speech.

The Jew talks nearly always through his nose.

He often has: A repugnant, sweetish smell. A fine nose can always smell a Jew.

With these answers the teacher is satisfied.

He turns the board round. The following verses are written on it and are recited by the children:

From a Jew's face

The wicked Devil speaks to us,

The Devil who, in every country,

Is known as evil plague.

Would we from the Jew be free,

Again be gay and happy,

Then must youth fight with us

To get rid of the Jewish Devil.

What is the Talmud?

In the Talmud it is written: Only the Jew is human. Gentile peoples are not called humans, but animals. Since we Jews see Gentiles as animals, we call them only Goy.

Solly is thirteen years old. He is the son of the livestock Jew Blumenstock from Langenbach. There is no Jewish school there. Solly therefore has to go to the German school. His schoolmates don't like him. Solly is fresh and insolent. There are always fights. And Solly is always responsible for them.

Today Solly doesn't have to go to school. He has to visit a rabbi in the city. A rabbi is a Jewish preacher. And this Jewish preacher wants to see if Solly has diligently studied the teachings of the Jewish religion. Solly has gone to the synagogue. A synagogue is the church of the Jews. The rabbi is waiting for him. He is an old Jew with a long beard and a genuine devil's face. Solly bows. The rabbi leads him to a reading table where there is a large, thick book. It is the Talmud. The Talmud is the secret law book of the Jews.

The rabbi begins the examination. Solly, you have a non Jewish teacher in school. And every day you hear what the Gentiles say, what they believe, and the laws by which they live

Solly interrupts the rabbi: Yes, rabbi, I hear that every day. But that doesn't concern me. I am a Jew. I have laws to follow that are entirely different from those of the Gentiles. Our laws are written down in the Talmud.

The rabbi nods. Right! And now I want to hear what you know about them. Give me a few sayings or proverbs that you have heard in the Gentile school! Solly thinks. Then he says:

A proverb of the Gentiles is: Work is no disgrace. What do the Gentiles mean by that?

They mean to say that it is no disgrace when one has to work. Do we Jews believe that? No, we don't believe that! In our law book the Talmud it is written: Work is noxious and not to be done.

Therefore we Jews don't work, but mostly engage in commerce. Gentiles are created to work. In the Talmud it also says:

The rabbi teaches: There is no lower occupation than farming. A Jew should neither plough the field nor plant grain. Commerce is far more bearable than tilling the soil.

The rabbi laughs. You've learned very well. But I know another Talmud passage that you must learn.

He opens the Talmud. Solly must read: The Gentiles are created to serve the Jews. They must plough, sow, weed, dig, reap, bundle, sift, and grind. The Jews are created to find everything ready.

The rabbi continues his examination. Tell me several more principles or proverbs of the Gentiles!

Solly answers: The Gentiles say: Be ever loyal and upright. Honor is the surest defense.

What do the Gentiles mean by that? They mean that one should always be honest in life. One should not lie and cheat. That's what the Gentiles say.

And what do we Jews do?

We may lie and cheat Gentiles. In the Talmud it says: It is permitted for Jews to cheat Gentiles. All lies are good.

And furthermore it is written: It is forbidden for a Jew to cheat his brother. To cheat a Gentile is permitted.

When we loan the Gentiles money, we must demand usurious interest. For in the Talmud it is written:

Concerning robbery it is taught: Gentiles may not rob each other.

The Gentile may not rob the Jews. But the Jews may at any time rob the Gentiles.

It further says: If a Jew has stolen something from a Gentile and the Gentile discovers it and demands it back, the Jew should simply deny it all. The Jewish court will stand by the Jew.

It is also permitted for us Jews to buy stolen goods from a thief, when they come from Gentiles. We Jews may also be fences without sinning before our god. Smuggling and tax evasion are also permitted for us Jews. In the Talmud it is written that we may cheat Gentile authorities of customs and taxes. It says:

Smuggling is permitted, for it is written: You need not pay what you owe.

Also thievery is permitted for Jews. But we may steal only from the Gentiles. The Talmud says:

The words You shall not steal in the text refer only to thievery from Jews. Stealing from Gentiles is not meant.

What does that mean? the rabbi asked.

That means that we cannot steal from or cheat Jews. But we can cheat Gentiles at any time. That is permitted for us.

The rabbi is satisfied.

Excellent! In conclusion, give me several more laws from the Talmud.

Solly is delighted with the rabbi's praise. Solly says: In the Talmud it is written:

Only the Jew is human. The Gentile peoples are not called people, rather they are named animals.

And because we see Gentiles as animals, we call them goy. It is also permitted for us at any time to perjure ourselves before a Gentile court. In the Talmud it is written:

The Jew is permitted to swear falsely before a Gentile court. Such an oath is always to be seen as compelled. Even when a Jew swears by the name of god, he is allowed to tell a lie, and in his heart to reject the oath he has made.

Furthermore, in the Book Of Sirach it says:

Terrify all the nations, O Judah! Lift up your hands against the Gentiles! Incite the wrath of the Gentiles against each other and pour out anger! Shatter the princes who are enemies to the Jews.

Enough! interrupts the rabbi. He comes up to Solly and shakes his hand. Then he says:

You are a fine Talmud student. You will become a real Jew. Always think about what the Talmud demands of you. The teachings and laws of the Talmud are more important and more to be obeyed than the laws of the Old Testament. The teachings of the Talmud are the words of the living Jewish god. He who breaks the laws of the Talmud deserves death. You should think about that throughout your whole life. If you always follow the Talmud laws diligently, you will join our biblical fathers in the Jewish heaven. Amen!

Murder, thievery, and lies, Robbery, perjury, and cheating: These are all permitted for the Jews, As every Jewish child knows. In the Talmud it is written, What Jews hate and what they love, What Jews think and how they live, All is ordained by the Talmud.

Why the Jews let themselves be baptised

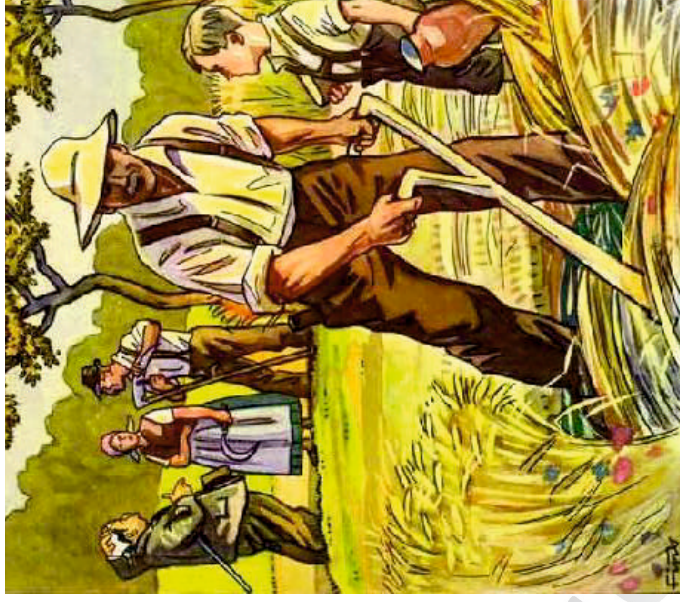
**Baptism didn't
make a Gentile
out of him.**

Anne says:
Do you know our Girls' Leader once told us: Just as little as a Negro can be made into a German by baptism, can a Jew be made into a non Jew.
Grete stamps her feet angrily on the ground:
I do not understand these priests who go on baptising Jews even today. By doing so they admit a criminal mob into the churches.

Anne concludes:
I believe a time will come when the Christians will curse the clergy who once allowed Jews to enter the Christian Church, For the Jews only want to destroy the Christian Church. And they will destroy it if our clergy go on allowing Jews to enter. There is a saying:

*If a Jew comes along
Wanting a priest to baptise him,
Be on your guard and beware:
Jew remains always Jew!
Baptismal water helps not a jot.
That does not make the Jew any better!
He is a Devil in time
And remains so through eternity!*

How a German peasant was driven from house and farm

**Daddy, some day
when I have my own
farm, no Jew will
enter my house.**

Little Paul is frightfully shocked. His eyes sparkle with anger. What a mean Jew! he says. Then he is silent awhile. Full of loathing, he looks at the Jew. He would like best to break the water jug on the creature's head.

But what could the little fellow do! That would not help his neighbour.

Father, when I am grown up and have a farm of my own, I will always think of our neighbor. And no Jew shall ever enter my house. I will write on the door: Jews prohibited! And if a Jew were to come in, I would at once throw him out!

The father nods:

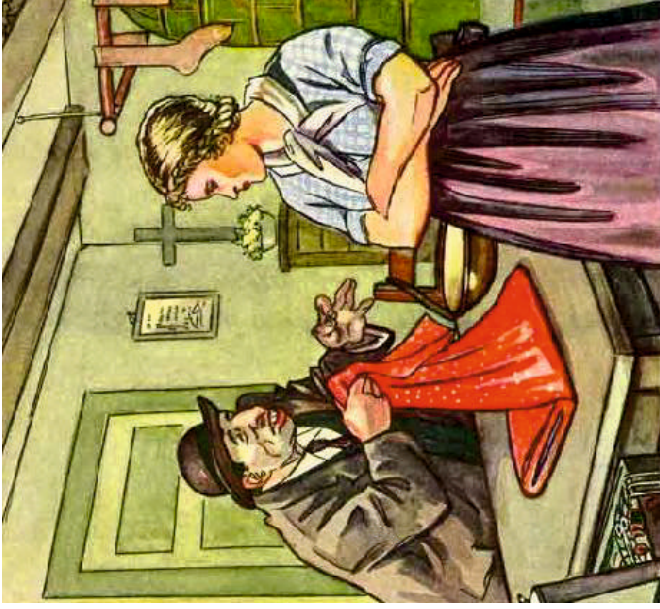
Right, Paul! One should have nothing to do with a Jew. The Jew will always cheat us. The Jew will take from us all we possess. Every peasant must make a note of that!

Yes, says little Paul, and I will always think of the saying that teacher has taught us at school:

The peasant prays to the German God:

*Oh, keep the hail from us,
Protect us from lightning and flood,
Then we shall have again good harvest.
But worse than these plagues,
Never forget, is the Jews!
Be warned: Look out
For the bloodthirsty Jew!*

How Jewish traders cheat

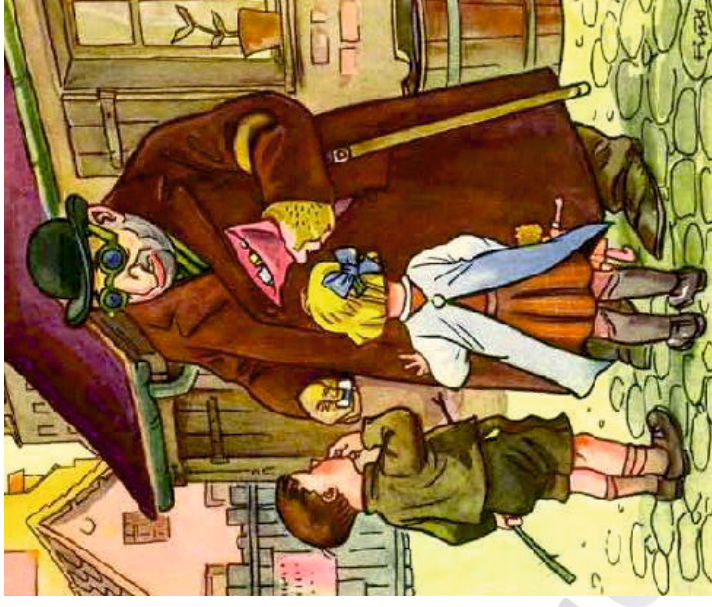
**Farming woman, have
I got something
special for you today.
Look at this material!
You can make a dress
from it that will make
you look like a
baroness, like a
countess, like a queen.**

It is a festival evening in the village when the Jew turns up with his wares. The Jew flatters the peasant woman and spreads out his wares. Everything the heart desires, Levy has for sale. But the German peasant girl turns down his offers. The Jew persists, and shows her some stuff of purest wool. That will make a dress for you, woman, so that you will look like a Baroness or a Princess, like a Queen. And cheap, too, that I can tell you!

But the peasant woman knows the Jew too well. I am buying nothing from you, she says, and goes away. The Jew packs up and goes away cursing. He consoles himself with the knowledge that there are lots of other peasants who can be more easily duped than this one. Woe to the woman, however, who lets herself be taken in by his chatter. It will happen to her. As has happened to so many other peasant women once they have let the Jew in. There is no escape. There is an old saying:

*The Jewish hawker
Is a cheat and seducer.
He lies all the time
And you -- you pay the price.
So many have gone through the mill.
Would you be saved from these penalties?
Then don't let the Jew come in
And buy only from a German!*

The experience of Hans and Else with a strange man

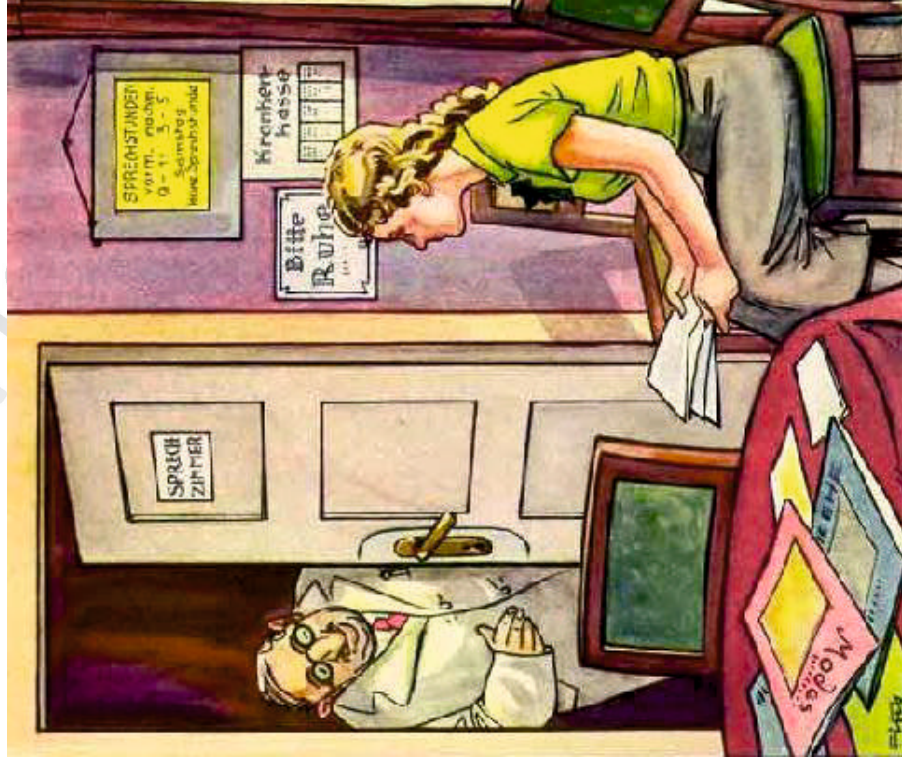
**Here, kids, I have
some candy for you.
But you both have
to come with me.**

Else begins to have plenty of sweets. Hans asks from where they are coming. I have got them from a strange man. But don't tell mother! The man strictly forbade me to do so! Hans is curious. They arrange to go together. The man wants them to go with him. Hans hesitates -- Hans thought: What does the man want of us? Why should we go with him? Suddenly a great fear comes over him.

You are a Jew! he cries, and, seizing his sister, runs off as fast as his legs will carry him. At the corner of the street he meets a policeman. Quickly Hans tells his story. The policeman gets on his motorbike and soon overtakes the strange man. He handcuffs him and takes him to prison. At home, subsequently, there is great rejoicing. The police praise Hans for being a brave lad. His mother gives him a large piece of chocolate while teaching him the following saying:

*A devil goes through the land,
The Jew he is, known to us all
As murderer of the peoples and polluter of the races,
The terror of children in every country!
He wants to ruin the youth.
He wants all peoples to die.
Have nothing to do with a Jew
Then you'll be happy and gay!*

Inge's visit to a Jewish doctor

Two criminal eyes flashed behind the glasses and the fat lips grinned.

Inge is sick. For several days she has had a light fever and a headache. But Inge did not want to go to the doctor. Why go to the doctor for such a trifle? she said again and again when her mother suggested it. Finally her mother insisted.

March! Go to Doctor Bernstein and let him examine you! her mother ordered.

Why Doctor Bernstein? He is a Jew! And no real German girl goes to a Jew, Inge replied.

Her mother laughed.

Don't talk nonsense! Jewish doctors are all right. They are always chattering nonsense about it at your League Of German Girls meetings. What do those girls know about it?

Inge protested.

Mother, you can say what you want, but you can't slander the League of German Girls. You should know that we League of German Girls understand the Jewish question better than many of our parents. Our Girls' Leader gives a short talk about the Jews nearly every week. Just recently she said: A German may not go to a Jewish doctor! Particularly not a German girl! Because the Jews want to destroy the German people. Many girls who went to a Jewish doctor for healing found instead sickness and shame! That's what our Girls' Leader said, Mother. And she's right!

Her mother grew impatient.

You always think you know more than the grown ups. What you said just isn't true. Look, Inge, I know Doctor Bernstein well. He is a fine doctor.

But he is a Jew! And the Jews are our deadly enemies, Inge replied.

Now her mother became really angry.

That's enough, you naughty child! Go to Doctor Bernstein right now! If you don't, I'll teach you how to obey me! Her mother screamed and raised her hand.

Inge did not want to be disobedient, so she went. Went to the Jewish doctor Bernstein!

Inge sits in the waiting room of the Jewish doctor. She had to wait a long time. She leafs through the magazines that are on the table. But she is much too nervous to be able to read more than a few sentences. Again and again she thinks back on the conversation with her mother. And again and again she recalls the warning of her League of German Girls' Leader: A German may not go to a Jewish doctor! Particularly a German girl! Many girls who went to a Jewish doctor for healing found instead sickness and shame!

As Inge entered the waiting room, she had had a strange experience. From the examination room of the doctor came crying. She heard the voice of a girl:

Doctor! Doctor! Leave me alone!
Then she heard the scornful laugh of a man. Then all was

suddenly silent. Breathlessly Inge had listened. What does all that mean? she asked herself, and her heart beat faster. Once again she thought of the warnings of her League of German Girls' Leader.

Inge has been waiting for an hour. Again she picks up the magazines and tries to read. Then the door opens. Inge looks up. The Jew appears. A cry comes from Inge's mouth. In terror she lets the newspaper drop.

Terrified, she jumps up. Her eyes stare in the face of the Jewish doctor. And this face is the face of the Devil. In the middle of this devilish face sits an enormous crooked nose. Behind the glasses glare two criminal eyes. And a grin runs across the protruding lips. A grin that wants to say: Now I have you at last, little German girl!

The Jew comes toward her. His fat fingers grasp for her. But now Inge has recovered. Before the Jew can grab her she hits the fat face of the Jew doctor. Then a leap to the door. Breathlessly Inge runs down the steps.

Breathlessly she dashes out of the Jew house. In tears she returns home. Her mother is shocked to see her child.

For God's sake, Inge! What happened?

It is a long time before the child can say anything. Finally Inge tells about her experience with the Jew doctor.

Her mother listens in horror. And when Inge finishes her story, her mother lowers her head in shame.

Inge. I shouldn't have sent you to a Jewish doctor. When you left I regretted it. I couldn't relax. I wanted to call you back. I suspected suddenly that you were right. I suspected that something would happen to you. But everything came out all right, thank God!

Her mother moans, and tries to conceal her tears. Gradually Inge calms down. She laughs again. Mother, you've done a lot for me. Thank you. But you have to promise me something: about the League Of German Girls...

Her mother doesn't let her finish.

I know what you want to say, Inge. I promise. I'm finding that one can learn even from you children. Inge nods.

You're right, Mother. We League of German Girls, we know what we want, even if we are not always understood. Mother, you taught me many sayings. Today! I want to give you one to learn. And slowly and significantly Inge says:

The Devil, it was he

Who sent the Jew doctor to Germany.

Like a devil he defiles

The German woman, Germany's honour.

The German people, they'll not be sound

Unless very soon the way is found

To German healing, German ways,

To German doctors in future days.

How the Jew treats domestic help

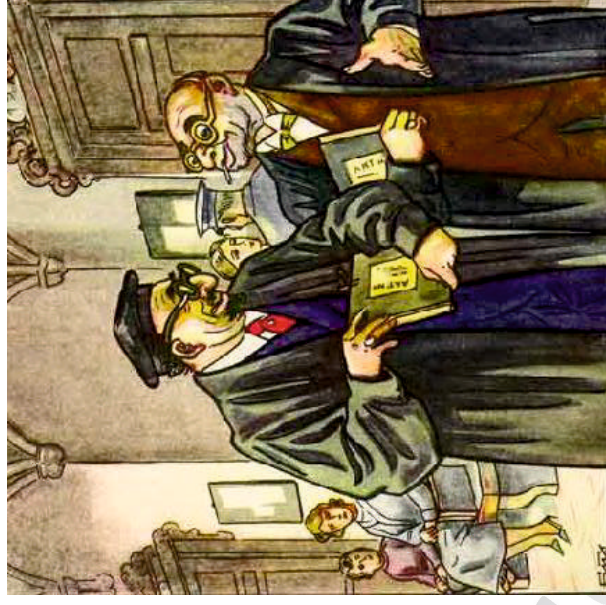

A man was waiting for me at the station. He tipped his hat and was very friendly to me. But I could tell immediately that he was a Jew.

This story tells of a 23 year old Rosa, who went into domestic service, using a Jewish agency in Vienna. For four weeks the parents have heard nothing of her. They are troubled. Finally a letter comes from Rosa telling how she was handed on and her experience, and how, finally, she reached a Jewish home in England, via the Jewish Agency. In England: They were again Jews. I got only small wages and had to work from early morning till late at night. I had almost nothing to eat. The Jews treated me as if I were a dog. I was perpetually insulted. The letter goes on to tell how she was rescued by the wife of a good German business man, who was on a visit to London. They rescued me from slavery. They even bought me a return ticket. Rosa concludes: The Jew is a devil. I shall hate him as long as I live. And I shall always think of the saying I heard yesterday:

*German woman, great or small,
The Jew calls you simply: Goja.
He hates you, corrupts you,
Treats you worse than cattle.
If a girl wants to keep herself pure
Let her steer clear of the Jews!
If she wants to make good in life's struggle,
Let her have no truck with the Jews!*

How two women were tricked by Jewish lawyers

***“Well, Colleague Morgenthau, we did a good piece of business today.”
“Splendid, Colleague Silberstein. We took the lovely money from the two Goy women and can put it in our own pockets.”***

This story tells how a Jewish lawyer, by making the same promises to two German women, complainant and defendant, takes fees from both. In the court judgment is given: Both women are guilty. Both must pay. After the court proceedings the two Jewish lawyers who have so arranged the case congratulate one another on the good business they have done:

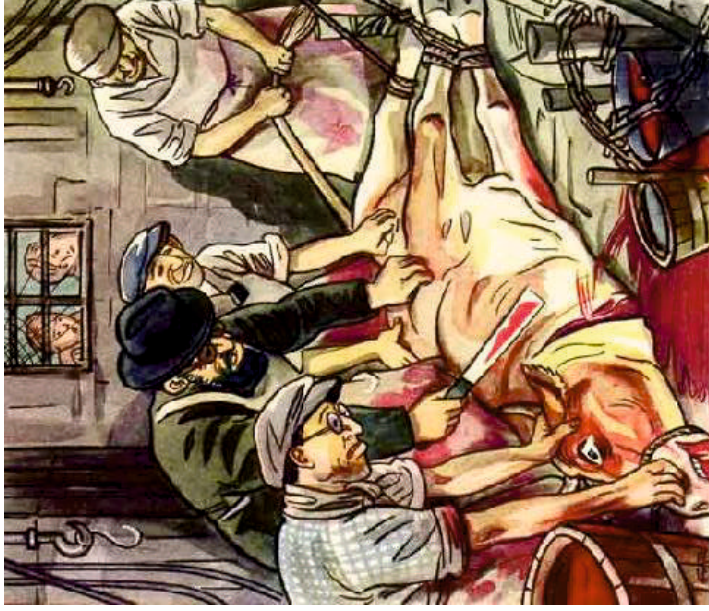
Now we have jewed the two Gojas of their money, we can put it in our sack!

The two German women recognise they have been cheated, make peace with one another, and take the experience as a warning never to quarrel again and:

Never to go again to Jewish lawyers.
We will remember all our lives this saying:

*The Jewish lawyer
Has no feeling for justice.
He only goes to court
Because of the prospect of money.
Whether brave and good people
Wear themselves out and bleed,
Leaves the Jew completely cold.
Never go to a Jewish lawyer!*

How Jews torment animals

**The animal fell once
more to the ground.
Slowly it died.
The Jews stood
around and laughed.**

In this story two boys, Kurt and Otto, go to a Jewish slaughter house and hide themselves where they can watch the Jews killing a cow. The process of fixing the cow and the operation is described, involving callous brutality and gloating on the part of the Jewish butchers. Four Jews hold down the cow while its neck is being cut.

The Jews stand there and --laugh.

At the end, Otto says:

Kurt, now I believe you. The Jews are the meanest persons in the world.

Kurt answers:

Yes, the Jews are a murderous people. With the same brutality and lust for blood with which they kill animals they also kill human beings. Have you ever heard of ritual murders? On such occasions the Jews kill boys and girls, men and women. From the beginning Jews have been murderers. They are Devils in human form. There is a saying:

*Anger, envy, hatred, rage,
Are in the blood of the Jew,
Towards every people on the Earth
Who do not belong to the Chosen.
He kills animals and men,
His blood lust knows no bounds.
The world can only recover
When it is rid of the Jew.*

What Christ said about the Jews

**When you see a cross,
remember the
gruesome act of
murder committed by
the Jews on Golgotha.**

A peasant mother returning from field work, with her three children, pauses before a wayside Christ. The mother talks to them about the wickedness of the Jews.

She points to the cross, which stands by the road:

Children, look there! The man who hangs on the cross was one of the greatest enemies of the Jews of all time.

He knew the Jews in all their corruption and meanness. Once he drove the Jews out with a whip, because they were carrying on their money dealings in the church. He called the Jews: Killers of men from the beginning.

By that he meant that the Jews in all times have been murderers. He said further to the Jews:

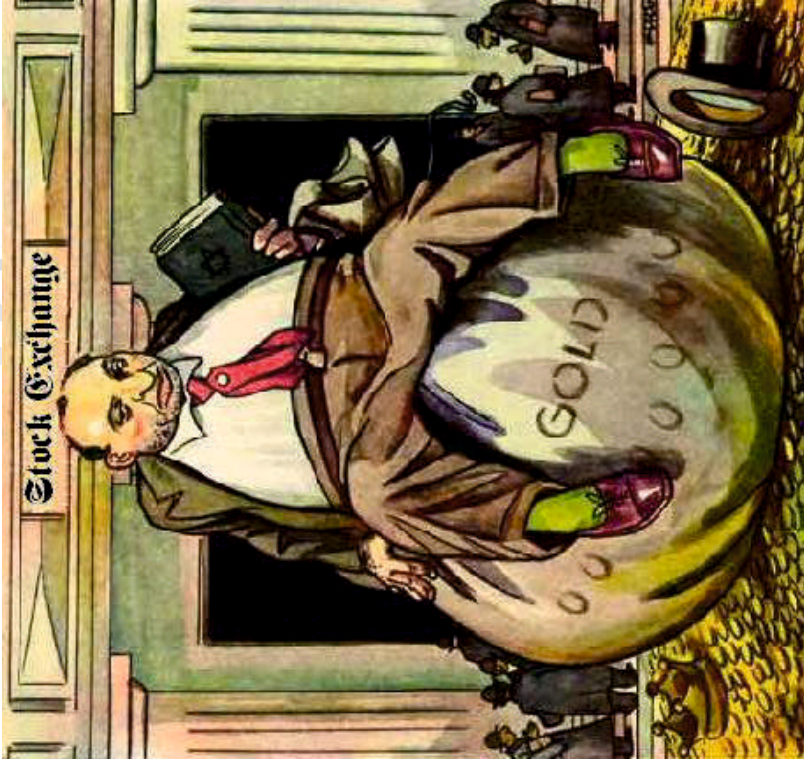
Your father is the Devil! Do you know, children, what that means? It means that the Jews descend from the Devil. And because they descend from the Devil they can but live like devils. So they commit one crime after another. The children look thoughtfully at the cross. Mother continues:

Because this man knew the Jews, because he

proclaimed the truth to the world, he had to die. Hence the Jews murdered him. They drove nails through his hands and feet and let him slowly bleed. In such a horrible way the Jews took their revenge. And in a similar way they have killed many others who had the courage to tell the truth about the Jews. Always remember these things, children. When you see the cross, think of the terrible murder by the Jews on Golgotha. Remember that the Jews are children of the Devil and human murderers. Remember the saying:

*As long as Jews have been on Earth
There have been enemies of the Jews.
They gave warning of the Jewish blood
And even sacrificed their blood,
So that the world might know the Devil
And not plunge into ruin;
So that the world might soon be freed
From its slavery to the Jew.*

Money is the god of the Jews

The god of the Jews is money. To earn money, he commits the greatest crimes. He will not rest until he can sit on a huge money sack, until he has become the King Of Money.

Liselotte looks out at the cottage window towards evening and talks to her mother about the hard way in which father has to work. She says:
Do you know, mother, what I sometimes wish? I should like to be rich. Very rich! And with my money I would make people happy. I should love to help the poor!
They go on talking. Liselotte asks:

Tell me, mother, how does it happen that the Jews are so rich? Our teacher has told us at school that there are thousands of Jews in the world who are millionaires. And yet the Jews do not work. It is the non Jews who must work. The Jew only trades. The Jew only trades. But one cannot become a millionaire by trading with paper, bones, old clothing and furniture!
Mother explains how it is done.

The Jew is quite indifferent when the cheated non Jew goes hungry. Jews have no pity. They strive for one thing: money. They do not care two hoots how they get it.

Liselotte asks how they can behave in this mean way.

Mother answers:

Child, one thing you must realise. The Jew is not a person like us. The Jew is a Devil. And a Devil has no sense of honour. A Devil deals only in meanness and crime. You have read your Bible, Liselotte. There it says the Jewish god once said to the Jews: You must eat up the people of the earth! Do you know what that means? It means the Jew should destroy all other peoples. They should bleed and exploit them till they die. That is what it means.

Liselotte tries to understand these things.

Mother continues:

Yes, my child, that's the Jew! The god of the Jews is gold. There is no crime he would not commit to get it. He has no rest till he can sit on the top of a gold sack. He has no rest till he has become King Money. And with this money he would make us all into slaves and destroy us. With this money he seeks to dominate the whole world.
All that is contained in this saying:

The Jew has only one idea in this world:

It is: Money, Money, Money!

By every kind of trick and device

To make himself immeasurably rich.

What cares he for scorn and contempt!

Money was and is his god!

Through money he hopes to lord it over us,

And achieve the mastery of the world.

How worker Hartmann became a National Socialist

This story tells how a decent German worker, after listening to the talk of a Jewish speaker in a communist meeting, turns away in disgust and joins the National Socialists of Herr Hitler. The Hitler Youth is out for a tramp. On the way they meet worker Hartmann and they invite him to tell them a story. Worker Hartmann tells how, years ago, unemployed, he became a communist. He describes the communist meetings. One day he observes that the leaders are Jews.

And as one of the Jews was always talking about Russia and always saying it was best there, I grew angry and interrupted: Why are you always talking about Russia? We are German workers! Yes, we're Germans. We want to hear something about Germany, not Russia!

He goes on to tell how the speaker grew fearfully angry and finally called out: What do we care about Germany? All that matters is that we get on and have a good time! Now I knew enough. We workers should

become traitors to the Fatherland. We should cooperate with the Jews for the ruin of Germany. I would not be a traitor to the Fatherland. No, never! I turned my back on the Jews and left the meeting. Three others came with me. That night I could not sleep. But then I knew what to do. I left the communist party. Later, I found my way to Adolf Hitler. And I say to you: I shall stay with Hitler as long as I live. I knew the Jews. I shall always think of the song that we workers sung:

*If a folk wants to be powerful
It must hold firmly together.*

*For strikes and upsets and the class struggle
Are the ruin of a folk.*

*This the world has been taught often enough
Throughout the centuries.*

*Eternal peace will only come
When we have been freed from the Jews.*

Are there decent Jews?

People are always saying that we Jews cheat other people, that we lie and deceive. Not a word of it is true. We Jews are the most decent people in the world.

Four Germans sit talking in a public house. One is a Jew, Salomon, who is telling the others that the Jews are the most decent people to be found anywhere.

Zimmermann won't have it and cites cases of Jewish rogues he has met. The Jew gets uneasy, and seeks a way out by saying:

Oh well, but those are exceptions! The peasant joins in the talk and supports Zimmermann.

Salomon gets angry. He has paid for the beer and still must listen to that sort of talk from them.

You talk a lot of stupid nonsense! he cries, but not a word about decent Jews. And there are plenty of decent Jews. Am I not one? Was I not a soldier at the front? Did I not defend the Fatherland. Have I not paid for your beer, you impudent creatures, stupid Goys!

There is silence in the room. Then the worker gets up who has said little, and throws a coin to the Jew.

Finished, Salomon. Here is your money. We will not have you paying for us. But now you

shall have the truth!
You liar! You never heard a bullet. You were indispensable, and stayed at home profiteering, then you were with the Reds, calling Down with Germany! Long live the World Revolution! And now you are a decent Jew? Not a bit of it! There aren't any decent Jews.

Salomon picks up his hat and runs like the Devil from the public house. Everybody laughs.

What a pity he has gone! says Zimmermann. I should like to have repeated the following saying to him:

So oft we hear the yarn

How brave such and such a Jew was.

How he gave his money to the poor

And was an angel in the world.

A Jew, like a pure angel?

That must be a fairy tale!

Who invents such things?

It is the Jew, himself, who does it!

Without Solving the Jewish Question, No Salvation for Mankind

**"He who fights the Jews battles the Devil."
Julius Streicher.**

The Pimpfs of the Hitler Boys' Organisation are proud of their black uniform. We are the real Hitler men, say the Pimpfs. Although men is a bit overdone, they are right in one thing: the Pimpfs are loyal to the Leader in life and death.

The Pimpfs are talking -- in this concluding story -- among themselves. One of them describes a National Socialist Party march in München on the previous November 9th.

Next to the Leader was General Göring, who was formerly severely wounded at the Felderrnhalle. I saw, too, Reich Ministers Doctor Göbbels, Frick, Rust and the Reich Leader Rosenberg, Amann, Schwarz, our Reich Youth Leader Schirach, and many other old campaigners. Before the Leader was carried the Blood Flag, which received its consecration on November 9th, 1923. And in front of the Blood Flag marched a man who, in 1923, too, was in the front and the thick of it: Julius Streicher.

Another Pimpf says: We know him all right. He is the enemy of the Jews. That is why all the Jews hate him.

You are right, says another. The Jews hate and insult only those whom they most fear. And they are afraid of Streicher.

Another Pimpf, hitherto silent, draws attention to a placard, which reads:

Julius Streicher is speaking in the Folk's Hall about The Jews are our Undoing!

Let us go, says Konrad. I've so long wanted to hear him.

Erich says: I heard him once in a meeting two years ago.

Tell us about him! cry the other two Pimpfs.

Erich relates: The meeting was packed. Thousands of people were there. At first, Streicher spoke about the years of struggle and the great achievements of the Hitler Reich. Then he came to the Jewish question. What he said was so clear and simple that even we youngsters could understand. He took his examples always from life itself. Once he was very funny and made jokes, so we all had to laugh. Then he became deeply earnest and it was so still in the room, you could have heard a pin drop. He spoke of the Jews and their revolting crimes. He spoke of the great danger the Jews were to the whole world:

Without a solution of the Jewish question, no salvation for mankind!

That is what he said to us. We all understood. And when at the end he had called Victory, Hail! for the Leader, we had a storm of enthusiasm for him. Streicher had spoken for two hours. It only seemed like a few minutes to us.

Yes, my dear friends! I shall always think of that meeting. And I shall never forget the speaking choir which we heard at the end of the gathering:

From the Germany Hitler created resounds a cry to the whole world: Free yourselves from the Jewish hand and save both folk and Fatherland!

*The world awakes in Juda's chains;
Germany alone it knows can save!
Through German idea and German being
Will one day the whole world be restored.*

Το καταστατικό της Χρυσής Αυγής

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΕΞΕΛΓΓΕΛΙΑ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
Αριθ. Πρωτ. 5828
Ημερομηνία 30/8/2012
Τμήμα 4100

ΑΡΘΡΟ 1

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
Αριθ. Πρωτ. 3559
Ημερομηνία 30-8-12

Τίτλος, έδρα και έμβλημα του Κόμματος.

1. Το πολιτικό κόμμα που ιδρύθηκε με την από 14-2-1983 κατά νόμο δήλωση ενώπιον του Αρείου Πάγου του Νικόλαου Μιχαλολιάκου του Γεωργίου, έχει τον τίτλο «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ».
2. Το πολιτικό κόμμα με την επωνυμία «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» έχει την έδρα του στην Αθήνα, η δε ακριβής διεύθυνση της έδρας του κόμματος ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του κόμματος.
3. Έμβλημα του Κόμματος είναι το ακόλουθο :

ΥΠΕΡ ΑΣΤΙΑ ΕΘΝΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΤΙΣΤΕΡΑΝ
επί το ηρώον του οποίου κείται ο

Α.Δ.Τ. ΑΚ 54690 59 Τ.Α. Συμεών
Αθήνα, 4/9/2012

4. Σύνομη περιγραφή του εμβλήματος : Αρχαίος ελληνικός μαϊάνδρος εντός δάφνης στεφάνης.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 1

Τίτλος, έδρα και έμβλημα του Κόμματος.

1. Το πολιτικό κόμμα που ιδρύθηκε με την από 14-2-1983 κατά νόμο δήλωση ενώπιον του Αρείου Πάγου του Νικόλαου Μιχαλολιάκου του Γεωργίου, έχει τον τίτλο «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ».
2. Το πολιτικό κόμμα με την επωνυμία «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» έχει την έδρα του στην Αθήνα, η δε ακριβής διεύθυνση της έδρας του κόμματος ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του κόμματος.
3. Έμβλημα του Κόμματος είναι το ακόλουθο:
4. Σύνομη περιγραφή του εμβλήματος: Αρχαίος ελληνικός μαϊάνδρος εντός δάφνης στεφάνης.

ΑΡΘΡΟ 2

Ιδεολογικές αρχές του κόμματος

Το πολιτικό κόμμα με την επωνυμία «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» είναι κίνημα με χαρακτήρα λαϊκό, με πίστη στην ιδεολογία του Εθνικισμού. Το Λαϊκό Εθνικιστικό Κίνημα της «ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ» βρίσκεται στην πρώτη γραμμή του αγώνα ενάντια στο εθνοκτόνο Μνημόνιο, καθώς και ενάντια στην πληθυσμιακή αλλοίωση, με τα εκατομμύρια λαθρομετανάστες, και την διάλυση της Ελληνικής κοινωνίας, την οποία συστηματικά προωθούν τα κόμματα του κατεστημένου και της λεγόμενης αριστεράς. Ο «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» προτείνει μια Εθνική πολιτική για την έξοδο από την κρίση που επιβλήθηκε στην πατρίδα μας, με έμφαση στην ανάπτυξη της εθνικής παραγωγής, στην αξιοκρατία και στην κοινωνική δικαιοσύνη. Αγνώνει για μια Ελλάδα που να ανήκει πραγματικά στους Έλληνες.

ΑΡΘΡΟ 3

Θεμελιώδεις αρχές του κόμματος

1. Η λειτουργία του πολιτικού κόμματος «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» κινείται εντός των πλαισίων που θέτει το Σύνταγμα της Ελλάδος.

2. Το κόμμα επιδιώκει την εξάπλωση και εμπέδωση των ιδεολογικών, πολιτικών και προγραμματικών θέσεων του στην ελληνική κοινωνία, με γνώμονα την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της πατρίδας μας, την ενδυνάμωση της διεθνούς θέσης της και την ευημερία και την πρόοδο των Ελλήνων.

3. Η λειτουργία των συλλογικών οργάνων του κόμματος βασίζεται στην αρχή της πλειοψηφίας και οι αποφάσεις τους είναι υποχρεωτικές για όλα τα μέλη. Οι αποφάσεις των ανώτερων στην κομματική ιεραρχία οργάνων κατισχύουν των αποφάσεων των κατωτέρων οργάνων.

4. Η ισότιμη εκπροσώπηση των δύο φύλων σε όλα τα κομματικά όργανα αποτελεί επιδίωξη της κομματικής οργάνωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ - ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

ΑΡΘΡΟ 4

Μέλη του κόμματος

1. Μέλος του κόμματος «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» μπορεί να γίνει κάθε Έλληνας πολίτης ή Έλληνας το γένος, που αποδέχεται τις ιδεολογικές και τις πολιτικές θέσεις του και έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του.

2. Ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του μέλους του κόμματος είναι η συμμετοχή σε οργανώσεις, φορείς και δραστηριότητες που ανιστρατεύονται τις ιδεολογικές αρχές, τις πολιτικές θέσεις και το Καταστατικό του κόμματος.

3. Η ιδιότητα του μέλους του κόμματος αποκτάται μόνον με την εγγραφή του ενδιαφερόμενου στο επίσημο μητρώο μελών του κόμματος, το οποίο τηρείται στην έδρα αυτού, και με την απονομή της κάρτας μέλους.

ΑΡΘΡΟ 5

Διαδικασία εγγραφής του μέλους.

1. Η εγγραφή στο Κόμμα γίνεται μόνο ατομικά.
2. Η αίτηση εγγραφής του υποψηφίου μέλους υποβάλλεται αυτοπροσώπως είτε στα γραφεία της Κεντρικής Διοίκησης του κόμματος, είτε σε οποιαδήποτε Τοπική ή Περιφερειακή Οργάνωση. Για την εγγραφή υποβάλλεται η ειδική έντυπη αίτηση του κόμματος και συμπληρώνονται υποχρεωτικά από το υποψήφιο μέλος όλα τα πεδία αυτής. Η αίτηση εγγραφής στο κόμμα πρέπει να συνοδεύεται από δύο δηλώσεις υφιστάμενων μελών του κόμματος, οι οποίοι προτείνουν προς εγγραφή το υποψήφιο μέλος.
3. Κάθε μήνα, οι Τοπικές και οι Περιφερειακές Οργανώσεις του κόμματος αποστέλλουν προς τα γραφεία της Κεντρικής Διοίκησης του κόμματος όλες τις αιτήσεις εγγραφής νέων μελών που τους έχουν υποβληθεί κατά τον προηγούμενο μήνα, μαζί με πρόταση – εισήγηση, για την αποδοχή ή την απόρριψη της κάθε αίτησης εγγραφής νέου μέλους.
4. Η αποδοχή ή η απόρριψη της αίτησης εγγραφής του υποψήφιου μέλους γίνεται από πενταμελή Επιτροπή, η οποία ονομάζεται «Επιτροπή αξιολόγησης υποψηφίων νέων μελών» και συγκροτείται από πέντε μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, τα οποία επιλέγονται, με τριετή θητεία που μπορεί να ανανεώνεται, από το Γενικό Γραμματέα αυτού, μεταξύ εκείνων που έχουν τουλάχιστον πενταετή θητεία ως μέλη του κόμματος. Η «Επιτροπή αξιολόγησης υποψηφίων νέων μελών» συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά το μήνα, στις συνεδριάσεις προεδρεύει το αρχαιότερο μέλος αυτής και αποφασίζει κατά πλειοψηφία.
5. Οι αποφάσεις της «Επιτροπής αξιολόγησης υποψηφίων νέων μελών» διαβιβάζονται αμελλητί στον υπεύθυνο για την τήρηση του επίσημου μητρώου του κόμματος, ώστε να γίνει ενημέρωση του μητρώου, καθώς και στην οικεία Τοπική ή Περιφερειακή Οργάνωση όπου υποβλήθηκε το αίτημα εγγραφής, ώστε να ενημερωθεί το υποψήφιο μέλος και να προσμετρηθεί στη δύναμη της οικείας Οργάνωσης.
6. Μετά την εγγραφή στο επίσημο μητρώο του κόμματος, ο ενδιαφερόμενος θεωρείται ως μέλος του κόμματος, με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της ιδιότητας αυτής, όπως αυτά ορίζονται κατωτέρω.
7. Η ομαδική προσχώρηση στελεχών ή μελών άλλων κομμάτων ή πολιτικών οργανώσεων επιτρέπεται μόνο ύστερα από απόφαση του Πολιτικού Συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα του κόμματος.
8. Με ομόφωνη απόφαση του Πολιτικού Συμβουλίου του κόμματος, μπορεί να απονέμεται ο πηνητικός τίτλος του «επίτιμου μέλους» του κόμματος, σε προσωπικότητες που έχουν αποδεδειγμένα συμβάλει στην προώθηση των θέσεων του κόμματος, ή που έχουν αναπτύξει αξιόλογη πολιτική, κοινωνική ή επιστημονική δράση, ως ένδειξη αναγνώρισης της προσφοράς τους. Τα επίτιμα μέλη του κόμματος δεν δικαιούνται να συμμετέχουν στα κομματικά όργανα.

ΑΡΘΡΟ 6

Δικαιώματα του μέλους.

Κάθε μέλος του κόμματος «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» έχει τα ακόλουθα δικαιώματα :

- 1) Δικαιούται να συμμετέχει με ψήφο σε όλες τις εσωκομματικές εκλογικές διαδικασίες που διεξάγονται τουλάχιστον ένα έτος μετά την εγγραφή του στο μητρώο του κόμματος (δικαίωμα του εκλέγειν)
- 2) Δικαιούται να είναι υποψήφιος σε όλες τις εσωκομματικές εκλογικές διαδικασίες που διεξάγονται τουλάχιστον ένα έτος μετά την εγγραφή του στο μητρώο του κόμματος (δικαίωμα του εκλέγεσθαι)
- 3) Δικαιούται να συμμετέχει ισότιμα σε όλες τις εκδηλώσεις, συζητήσεις και λοιπές δραστηριότητες του Κόμματος, να παρακολουθεί τις δημόσιες συνεδριάσεις των κομματικών οργάνων και να αναφέρεται εγγράφως στα κομματικά όργανα, διατυπώνοντας θέσεις και προτάσεις που συμβάλλουν στην πολιτική ενδυνάμωση του κόμματος.
- 4) Δικαιούται να απολαμβάνει της ηθικής, πολιτικής και κάθε άλλου είδους κάλυψης και αλληλεγγύης του κόμματος για την πάσης φύσεως δράση που αναπτύσσει μέσα στα πλαίσια της προάσπισης και ενίσχυσης των ιδεολογικών και πολιτικών θέσεων και αρχών του κόμματος.
- 5) Δικαιούται να συμμετέχει σε όλες τις εθελοντικές δράσεις και εκστρατείες του κόμματος και να συνεισφέρει την προσωπική του εργασία, γνώση, εμπειρία και επιστημονική κατάρτιση για την προαγωγή των σκοπών και δραστηριοτήτων του κόμματος.

ΑΡΘΡΟ 7

Υποχρεώσεις του μέλους.

Κάθε μέλος του κόμματος «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» έχει τις ακόλουθες υποχρεώσεις :

1) Υποχρεούται να αγωνίζεται για τη διάδοση στην κοινωνία των ιδεολογικών και πολιτικών θέσεων και αρχών του κόμματος.

2) Υποχρεούται να συμμετέχει ενεργά στα όργανα του κόμματος, στα οποία έχει εκλεγεί ή τοποθετηθεί.

Αδικαιολόγητη απουσία του από τρεις συνεχόμενες συνεδριάσεις του κομματικού οργάνου στο οποίο μετέχει, συνεπάγεται την απώλεια της ιδιότητας του μέλους του κομματικού οργάνου και την αυτοδίκαιη παραπομπή του στην Επιτροπή Δεοντολογίας του άρθρου 23 του παρόντος, με το ερώτημα της διαγραφής και από μέλος του κόμματος.

3) Υποχρεούται να σέβεται και να εφαρμόζει το παρόν Καταστατικό, τους Κανονισμούς που έχουν εκδοθεί σε εφαρμογή του, καθώς και όλες τις αποφάσεις των συλλογικών και μονομελών οργάνων του κόμματος.

4) Υποχρεούται να συμμετέχει στις εν γένει κομματικές δράσεις και εκδηλώσεις στις οποίες καλείται, ιδίως κατά τη διάρκεια των προεκλογικών περιόδων. Ειδικά, υποχρεούται να αποδέχεται το διορισμό του ως εκλογικού αντιπροσώπου του κόμματος, κατά την ημερομηνία διεξαγωγής εθνικών, καθώς και δημοτικών και περιφερειακών εκλογών και ευρωεκλογών.

5) Υποχρεούται να συμπεριφέρεται με ενάργεια τόσο στην κομματική όσο και στην εν γένει κοινωνική του δράση, και να αποφεύγει συμπεριφορές που δε συμβαδίζουν με τις ιδεολογικές και πολιτικές θέσεις και αρχές του κόμματος και που εκθέτουν το κόμμα.

6) Υποχρεούται να καταβάλλει εμπρόθεσμα τις τακτικές οικονομικές του υποχρεώσεις (συνδρομή) προς το κόμμα, καθώς και να συνεισφέρει, στο μέτρο των δυνατοτήτων του, στις έκτακτες οικονομικές εξορμήσεις του κόμματος.

ΑΡΘΡΟ 8

Απώλεια της ιδιότητας του μέλους.

1. Η ιδιότητα του μέλους του κόμματος, καθώς και τα εξ αυτής απορρέοντα δικαιώματα και υποχρεώσεις, χάνονται μόνο για σπουδαίο λόγο. Ενδεχόμενη απώλεια της ιδιότητας του μέλους του κόμματος συνεπάγεται και την αυτοδίκαιη απώλεια της θέσης του μέλους στα κομματικά όργανα στα οποία έχει εκλεγεί ή τοποθετηθεί και την άμεση αντικατάστασή του σε αυτά για το υπόλοιπο της θητείας του.

2. Ειδικότερα, η ιδιότητα του μέλους του κόμματος χάνεται στις ακόλουθες περιπτώσεις :

2.α. Με την οικειοθελή αποχώρησή του από το κόμμα, η οποία πραγματοποιείται με έγγραφη δήλωση του αποχωρούντος, είτε προς τα γραφεία της Κεντρικής Διοίκησης του κόμματος, είτε προς την Τοπική ή την Περιφερειακή Οργάνωση στην οποία είχε εγγραφεί και στην οποία ανήκει. Κάθε μήνα, οι Τοπικές και οι Περιφερειακές Οργανώσεις αποστέλλουν προς τα γραφεία της Κεντρικής Διοίκησης του κόμματος όλες τις έγγραφες δηλώσεις αποχώρησης μελών που τους έχουν υποβληθεί κατά τον προηγούμενο μήνα, ώστε να ενημερώνεται και να επικαιροποιείται το επίσημο μητρώο μελών του κόμματος.

2.β. Με την διαγραφή του μέλους, η οποία συντελείται με απόφαση της Επιτροπής Δεοντολογίας του άρθρου 23 του παρόντος, στις ακόλουθες περιπτώσεις :

2.β.1. Όταν το μέλος παραβιάζει τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού και των λοιπών κανονισμών του κόμματος, δεν σέβεται την κομματική ιεραρχία και δεν εφαρμόζει τις αποφάσεις των κομματικών οργάνων.

2.β.2. Όταν το μέλος αναπτύσσει συμπεριφορά και δράση που είναι αντίθετες προς τις ιδεολογικές και πολιτικές θέσεις και αρχές του κόμματος, καθώς και όταν διαπιστώνεται η εγγραφή του σε άλλο κόμμα ή πολιτικό φορέα.

2.β.3. Όταν το μέλος συμπεριφέρεται με μη προσήκοντα και ανάρμοστο τρόπο προς τα λοιπά μέλη του κόμματος, καθώς και όταν αποδεδειγμένα αναπτύσσει κοινωνική συμπεριφορά που δεν συνάδει με τις εν γένει αρχές του κόμματος και που εκθέτει το κόμμα.

2.β.4. Όταν το μέλος δεν συμμετέχει αδικαιολόγητα σε τουλάχιστον τρεις συνεδριάσεις του κομματικού οργάνου στο οποίο μετέχει και δεν παρέχει επαρκείς εξηγήσεις σχετικά με την απουσία του αυτή προς την Επιτροπή Δεοντολογίας.

2.β.5. Όταν το μέλος δεν εκπληρώνει τις τακτικές οικονομικές του υποχρεώσεις προς το κόμμα, χωρίς να επικαλείται ιδιαίτερη ένδεια ή άλλη πρόσκαιρη οικονομική δυσχέρεια ή έκτακτη ανάγκη.

3. Οι αποφάσεις της Επιτροπής δεοντολογίας περί διαγραφής μελών του κόμματος διαβιβάζονται αμελλητί στον υπεύθυνο για την τήρηση του επίσημου μητρώου του κόμματος, ώστε να γίνει ενημέρωση – εκκαθάριση του μητρώου, καθώς και στην Τοπική και Περιφερειακή Οργάνωση στην οποία ανήκει το διαγραφέν μέλος.
4. Η για οποιοδήποτε λόγο απώλεια της ιδιότητας του μέλους του κόμματος συνεπάγεται και την αυτοδίκαιη έκπτωση από όλα τα κομματικά αξιώματα που κατείχε το πρώην μέλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

ΑΡΘΡΟ 9

Οργανωτική διάρθρωση του κόμματος.

Η οργάνωση του κόμματος «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» διακρίνεται σε Κεντρική και σε Περιφερειακή.

ΑΡΘΡΟ 10

Όργανα της Κεντρικής Οργάνωσης του κόμματος.

1) Τα όργανα της Κεντρικής Οργάνωσης του κόμματος, κατά τη σειρά της κομματικής ιεραρχίας αυτών, είναι τα ακόλουθα:

- α) Το Συνέδριο του Κόμματος.
- β) Ο Γενικός Γραμματέας του Κόμματος.
- γ) Η Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος.
- δ) Το Πολιτικό Συμβούλιο του κόμματος.
- ε) Η Επιτροπή Δεοντολογίας του κόμματος.
- στ) Η Επιτροπή Ελέγχου Οικονομικών του κόμματος.
- ζ) Η Επιτροπή αξιολόγησης υποψήφιων νέων μελών του κόμματος.

2) Οι αποφάσεις των ανώτερων ιεραρχικά οργάνων δεσμεύουν τα υφιστάμενα ιεραρχικά όργανα.

Περαιτέρω, οι αποφάσεις των οργάνων της κεντρικής οργάνωσης του κόμματος δεσμεύουν τα περιφερειακά όργανα αυτού και εφαρμόζονται υποχρεωτικά από όλα τα κομματικά όργανα, καθώς και από τα μέλη του κόμματος.

ΑΡΘΡΟ 11

Όργανα της Περιφερειακής Οργάνωσης του κόμματος. Στα πλαίσια της περιφερειακής οργάνωσης του κόμματος, συνιστάται η Τοπική Οργάνωση του κόμματος και η Περιφερειακή Οργάνωση του κόμματος, καθώς και οι λοιπές περιφερειακές δομές (Πτέρυγες) του κόμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ - ΟΡΓΑΝΑ

ΑΡΘΡΟ 12

Τακτικό Συνέδριο του Κόμματος - Συγκρότηση

1. Το Τακτικό Συνέδριο του κόμματος είναι το ανώτατο κομματικό όργανο, οι δε αποφάσεις του είναι υποχρεωτικές και δεσμεύουν όλα τα κομματικά όργανα. Το Συνέδριο του κόμματος συγκαλείται κάθε τρία χρόνια και σε αυτό μετέχουν αυτοδικαίως συνέδριοι ex officio, λόγω της ιδιότητάς τους, καθώς και τριακόσιοι αιρετοί συνέδριοι που εκλέγονται σε προσυνηδριακή διαδικασία.

2. Ως συνέδριοι εκ της ιδιότητάς τους, μετέχουν αυτοδικαίως στο συνέδριο οι ακόλουθοι:

- α) Ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος.
- β) Τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος.
- γ) Τα μέλη του Πολιτικού Συμβουλίου του κόμματος.

3. Οι τριακόσιοι αιρετοί συνέδριοι εκλέγονται από τις τοπικές οργανώσεις του κόμματος, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των εγγεγραμμένων μελών της καθεμίας, σε προσυνηδριακή εκλογική διαδικασία, η οποία ολοκληρώνεται τουλάχιστον δύο μήνες πριν από την ημερομηνία σύγκλησης του Συνεδρίου.

3.α. Για τον υπολογισμό του αριθμού των συνέδρων που εκλέγει η κάθε τοπική οργάνωση, ακολουθείται το ακόλουθο μαθηματικό πρότυπο : Ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων μελών του κόμματος διαιρείται διά του αριθμού των τριακοσίων συνέδρων. Το πηλίκο που προκύπτει, αποτελεί το εκλογικό μέτρο για τον υπολογισμό του αριθμού των συνέδρων που εκλέγει η κάθε τοπική οργάνωση. Το πηλίκο της διαίρεσης του

αριθμού των εγγεγραμμένων μελών της κάθε τοπικής οργάνωσης δια του εκλογικού μέτρου του προηγούμενου εδαφίου, αποτελεί τον αριθμό των συνέδρων που εκλέγει η κάθε τοπική οργάνωση.

3.β. Η διαδικασία για τον υπολογισμό του αριθμού των συνέδρων που εκλέγει η κάθε τοπική οργάνωση διενεργείται από το Πολιτικό Συμβούλιο του κόμματος και ολοκληρώνεται τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία σύγκλησης του Συνεδρίου. Για το λόγο αυτό, η κάθε τοπική οργάνωση οφείλει να αποστείλει προς το Πολιτικό Συμβούλιο λίστα με το συνολικό αριθμό των εγγεγραμμένων μελών της, όπως αυτός είναι διαμορφωμένος τρεις μήνες πριν από τη σύγκληση του Συνεδρίου. Εγγραφές νέων μελών που πραγματοποιούνται μετά την πάροδο αυτής της ημερομηνίας δεν συυπολογίζονται κατά τον υπολογισμό των συνέδρων που εκλέγει η κάθε τοπική οργάνωση.

ΑΡΘΡΟ 13

Τακτικό Συνέδριο του Κόμματος - Αρμοδιότητες

1. Το Τακτικό Συνέδριο του κόμματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες :

- α) Καθορίζει τις γενικές ιδεολογικές και πολιτικές αρχές του κόμματος και χαράσσει τον ευρύτερο πολιτικό σχεδιασμό και τη στρατηγική του κόμματος.
- β) Εκλέγει το Γενικό Γραμματέα του κόμματος.
- γ) Εκλέγει τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος.
- δ) Αποφασίζει σχετικά με τις τροποποιήσεις του καταστατικού του κόμματος, μετά από σχετική εισήγηση της Κεντρικής Επιτροπής.
- ε) Διενεργεί τον απολογισμό της δράσης του κόμματος την τελευταία τριετία και εγκρίνει τα πεπραγμένα της απερχόμενης Κεντρικής Επιτροπής.
- ζ) Αποφασίζει για όλα τα θέματα που έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη, καθώς και για κάθε θέμα που εισηγείται ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος.

ΑΡΘΡΟ 14

Τακτικό Συνέδριο του κόμματος - Σύγκληση

1. Το Τακτικό Συνέδριο του κόμματος συγκαλείται κάθε τρία χρόνια, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του κόμματος, η οποία εκδίδεται τουλάχιστον τέσσερις μήνες πριν από την ημερομηνία συνόδου του Συνεδρίου. Με την απόφαση περί σύγκλησης του Συνεδρίου καθορίζεται ο τόπος και ο χρόνος σύγκλησης του Συνεδρίου, καθώς και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, ύστερα από σχετική εισήγηση της Κεντρικής Επιτροπής.
2. Επιτρέπεται η αναβολή της σύγκλησης του Συνεδρίου όταν η ημερομηνία διεξαγωγής του συμπίπτει με τη διάρκεια προεκλογικής περιόδου για εθνικές εκλογές, καθώς και σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας.
3. Οι περιγραφόμενες στο άρθρο 12 του παρόντος καταστατικού προσυεδριακές διαδικασίες πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί τουλάχιστον δύο μήνες πριν από την ημερομηνία συνόδου του Συνεδρίου. Η μη τήρηση της ανωτέρω προθεσμίας και η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 12 του παρόντος (έγκαιρη αποστολή λίστας από τις τοπικές οργανώσεις κλπ) συιστά παράπτωμα παραπεμπόμενο αυτεπαγγέλτως στην Επιτροπή Δεοντολογίας του κόμματος, του άρθρου 23 του παρόντος καταστατικού.

ΑΡΘΡΟ 15

Έκτακτο Συνέδριο του κόμματος

1. Η σύγκληση Έκτακτου Συνεδρίου του κόμματος αποτελεί εξαιρετική διαδικασία, επιτρεπόμενη αποκλειστικά και μόνο στις κάτωθι, περιοριστικά αναφερόμενες, περιπτώσεις :

- α. Σε περίπτωση λήψης σχετικής απόφασης του Γενικού Γραμματέα του κόμματος, εφόσον συντρέχει σημαντικός λόγος.
 - β. Σε περίπτωση λήψης σχετικής απόφασης από την Κεντρική Επιτροπή του κόμματος. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών τετάρτων των μελών της Κεντρικής Επιτροπής και σε αυτήν πρέπει να διευκρινίζονται οι λόγοι σύγκλησης του Εκτάκτου Συνεδρίου.
2. Σε κάθε περίπτωση σύγκλησης Εκτάκτου Συνεδρίου, οι προθεσμίες του άρθρου 12 του παρόντος καταστατικού συντέμνονται στο ήμισυ.

ΑΡΘΡΟ 16

Γενικός Γραμματέας του κόμματος – Ανάδειξη.

1. Ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος αποτελεί το ανώτατο κομματικό όργανο κατά το διάστημα μεταξύ των Τακτικών Συνεδρίων, οι δε αποφάσεις του είναι υποχρεωτικές και δεσμεύουν όλα τα κομματικά όργανα.

2. Ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος εκλέγεται από το Τακτικό Συνέδριο του κόμματος. Η θητεία του διαρκεί μέχρι το επόμενο Τακτικό Συνέδριο. Διαδικασία εκλογής νέου Γενικού Γραμματέα ανακύπτει στο Συνέδριο μόνο εφόσον το ζητήσει εγγράφως η απόλυτη πλειοψηφία των συνεδρών. Γενικός Γραμματέας του κόμματος εκλέγεται ο υποψήφιος που θα συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων Συνεδρών. Εφόσον δεν τεθεί θέμα ηγεσίας στο Συνέδριο, ανανεώνεται αυτομάτως η θητεία του Γενικού Γραμματέα μέχρι το επόμενο Συνέδριο.

ΑΡΘΡΟ 17

Γενικός Γραμματέας του κόμματος - Αρμοδιότητες.

Ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

Α) Προϊσταται όλων των κομματικών οργάνων και των διοικητικών δομών του κόμματος.

Β) Χαράσσει τις ιδεολογικές, πολιτικές και προγραμματικές θέσεις του κόμματος, σε αρμονία προς τις αποφάσεις του Τακτικού Συνεδρίου.

Γ) Εκφράζει την επίσημη κομματική θέση και εκπροσωπεί το κόμμα σε κάθε επίσημη εκδήλωση, καθώς και ενώπιον κάθε ημεδαπής ή αλλοδαπής αρχής.

Δ) Προεδρεύει στις συνεδριάσεις της Κεντρικής Επιτροπής, του Πολιτικού Συμβουλίου και της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του κόμματος.

Ε) Επιλέγει, μεταξύ των μελών της Κεντρικής Επιτροπής, τα μέλη του Πολιτικού Συμβουλίου του κόμματος.

Στ) Ορίζει τον Γενικό Διευθυντή του κόμματος.

Ζ) Επιλέγει τους υποψήφιους βουλευτές, ευρωβουλευτές και εκπροσώπους στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 32 του παρόντος, και καταρτίζει τους εκλογικούς συνδυασμούς του κόμματος, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα εκλογική νομοθεσία.

Η) Συγκαλεί το Τακτικό και το Έκτακτο Συνέδριο του Κόμματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 14 και 15 του παρόντος καταστατικού

Θ) Επιλέγει, μεταξύ των μελών της Κεντρικής Επιτροπής, τα πέντε μέλη της «Επιτροπής αξιολόγησης υποψηφίων νέων μελών» του κόμματος.

Ι) Μπορεί να αναθέτει την άσκηση ορισμένων από τα καθήκοντά του σε άλλα όργανα του κόμματος, καθώς και να διορίζει πληρεξούσιους δικηγόρους για τη δικαστική ή εξώδικη εκπροσώπηση του κόμματος.

ΑΡΘΡΟ 18

Κεντρική Επιτροπή του κόμματος – Συγκρότηση

1. Η Κεντρική Επιτροπή του κόμματος συγκροτείται από :

α) Τον Γενικό Γραμματέα του κόμματος.

β) Εξήντα μέλη του κόμματος, τα οποία εκλέγονται από το Τακτικό Συνέδριο του κόμματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον σχετικό κανονισμό.

2. Η Κεντρική Επιτροπή του κόμματος εκλέγει, με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της, τον Γενικό Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής. Ο Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής είναι υπεύθυνος για την εύρυθμη λειτουργία αυτής, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων, εισάγοντας υποχρεωτικά τα θέματα που προτείνει ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος, και συντονίζει τις συζητήσεις.

3. Η θητεία των εξήντα αιρετών μελών της Κεντρικής Επιτροπής διαρκεί μέχρι το επόμενο Τακτικό Συνέδριο του Κόμματος.

4. Η Κεντρική Επιτροπή του κόμματος συνεδριάζει νόμιμα εφόσον στη συνεδρίαση συμμετέχει τουλάχιστον η απόλυτη πλειοψηφία των μελών αυτής.

ΑΡΘΡΟ 19

Κεντρική Επιτροπή του κόμματος – Αρμοδιότητες

1. Η Κεντρική Επιτροπή του κόμματος αποτελεί το ανώτατο κομματικό όργανο μετά τον Γενικό Γραμματέα του κόμματος, κατά το διάστημα μεταξύ των Τακτικών Συνεδρίων, και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες :

- α) Επικουρεί τον Γενικό Γραμματέα του κόμματος στη χάραξη των ιδεολογικών, πολιτικών και προγραμματικών θέσεων του κόμματος, σε αρμονία προς τις αποφάσεις του Τακτικού Συνεδρίου.
- β) Μεριμνά για την ορθή υλοποίηση των αποφάσεων του Τακτικού Συνεδρίου και του Γενικού Γραμματέα του κόμματος.
- γ) Ασκεί τις αρμοδιότητες που της αναθέτει με απόφασή του ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος.
- δ) Εισηγείται προς το Τακτικό Συνέδριο του κόμματος σχετικά με ενδεχόμενες τροποποιήσεις του παρόντος καταστατικού.
- ε) Ορίζει τα μέλη της Επιτροπής Δεοντολογίας του κόμματος.
- στ) Ορίζει τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου Οικονομικών του κόμματος.
- ζ) Εγκρίνει τον προϋπολογισμό και τον απολογισμό της οικονομικής διαχείρισης του Κόμματος.
- η) Επεξεργάζεται τις δηλώσεις βούλησης όσων επιθυμούν να είναι υποψήφιοι με τους συνδυασμούς του κόμματος και εισηγείται προς τον Γενικό Γραμματέα του κόμματος σχετικά με την επιλογή των υποψηφίων βουλευτών, ευρωβουλευτών και εκπροσώπων στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές.
- θ) Υποβάλλει στο Τακτικό Συνέδριο έκθεση για τα πεπραγμένα του κόμματος κατά την προηγούμενη τριετία.
- ι) Καταρτίζει και τροποποιεί όλους τους ειδικότερους Κανονισμούς για τη λειτουργία των κομματικών οργάνων.
- κ) Μπορεί να συγκροτεί από τα μέλη της ομάδας εργασίας και υποεπιτροπές που θα επεξεργάζονται θέματα με ειδικότερο τοπικό ή θεματικό ενδιαφέρον και θα εισηγούνται σχετικά στην Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής.
- κα) Μεταξύ των μελών της Κεντρικής Επιτροπής, ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος επιλέγει τα μέλη του Πολιτικού Συμβουλίου και τα μέλη της «Επιτροπής αξιολόγησης υποψηφίων νέων μελών», κατά τα οριζόμενα στα αντίστοιχα άρθρα του καταστατικού.
- κβ) Είναι αρμόδια για κάθε θέμα που, σύμφωνα με το παρόν καταστατικό, δεν ανήκει στην αρμοδιότητα άλλου κομματικού οργάνου.

ΑΡΘΡΟ 20

Κεντρική Επιτροπή του κόμματος – Σύγκληση

1. Η Κεντρική Επιτροπή συγκαλείται τακτικά τουλάχιστον μια φορά κάθε τρεις μήνες και εκτάκτως όποτε το ζητήσει είτε ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος.
2. Οι συνεδριάσεις της Κεντρικής Επιτροπής λαμβάνουν χώρα στα κεντρικά γραφεία του κόμματος. Τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής ειδοποιούνται για την ημερομηνία της προσεχούς συνεδρίασης της, καθώς και για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, τουλάχιστον τρεις μέρες νωρίτερα από την καθορισμένη ημερομηνία της συνεδρίασης.
3. Τα ειδικότερα θέματα σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία της Κεντρικής Επιτροπής ρυθμίζονται με σχετικό Κανονισμό που καταρτίζεται και τροποποιείται από την ίδια.

ΑΡΘΡΟ 21

Πολιτικό Συμβούλιο του κόμματος. Συγκρότηση – Σύγκληση

1. Το Πολιτικό Συμβούλιο συγκροτείται από τον Γενικό Γραμματέα του κόμματος και από μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, τα οποία επιλέγονται, με απόλυτη διακριτική ευχέρεια, από τον Γενικό Γραμματέα του κόμματος.
2. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους, ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος μπορεί, με απόφασή του, να προβεί στην αντικατάσταση μέλους του Πολιτικού Συμβουλίου για σπουδαίο λόγο.
3. Το Πολιτικό Συμβούλιο συγκαλείται τακτικά τουλάχιστον μια φορά το μήνα, με πρόσκληση του Γενικού Γραμματέα του κόμματος, ο οποίος καθορίζει την ημερήσια διάταξη και προεδρεύει στις συνεδριάσεις αυτού. Ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος μπορεί να συγκαλέσει έκτακτη συνεδρίαση του Πολιτικού Συμβουλίου, όποτε κρίνει ότι συντρέχει σπουδαίος προς τούτο λόγος.

ΑΡΘΡΟ 22

Πολιτικό Συμβούλιο του κόμματος. Αρμοδιότητες.

1. Το Πολιτικό Συμβούλιο αποτελεί το ανώτατο κομματικό όργανο μετά τον Γενικό Γραμματέα του κόμματος και την Κεντρική Επιτροπή, και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες :

- α) Κατά το διάστημα μεταξύ των συνεδριάσεων της Κεντρικής Επιτροπής είναι αρμόδιο για την υλοποίηση όλων των αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα και της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος.
- β) Παρακολουθεί και συντονίζει σε καθημερινή βάση τη δράση όλων των κατώτερων ιεραρχικά κομματικών οργάνων.
- γ) Αποφασίζει για κάθε τρέχον ζήτημα που ανακύπτει κατά τη λειτουργία του κόμματος, καθώς και για κάθε θέμα που του παραπέμπει ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος.
- δ) Αποφασίζει σχετικά με την ομαδική προσχώρηση στελεχών ή μελών άλλων κομμάτων ή πολιτικών οργανώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 5 του παρόντος .
- ε) Αποφασίζει σχετικά με την απονομή του τιμητικού τίτλου του «επίτιμου μέλους» του κόμματος, σε προσωπικότητες που έχουν αποδεδειγμένα συμβάλει στην προώθηση των θέσεων του κόμματος, ή που έχουν αναπτύξει αξιόλογη πολιτική, κοινωνική ή επιστημονική δράση.
- στ) Πραγματοποιεί τη διαδικασία για τον υπολογισμό του αριθμού των συνεδρών που εκλέγει η κάθε τοπική οργάνωση στο Τακτικό Συνέδριο του κόμματος, σύμφωνα με το άρθρο 12 του παρόντος.
- ζ) Εισηγείται στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος σχετικά με οποιοδήποτε ζήτημα της αρμοδιότητάς της.
- η) Αποτελεί το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό όργανο, το οποίο εξετάζει τις ενστάσεις κατά των αποφάσεων της Επιτροπής Δεοντολογίας του άρθρου 23 του παρόντος καταστατικού, με τις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις σε μονοπρόσωπα κομματικά όργανα και μέλη του κόμματος.
- θ) Αποφασίζει σχετικά με το ύψος της καταβαλλόμενης συνδρομής των μελών του κόμματος και των εκλεγμένων αιρετών εκπροσώπων αυτού, καθώς και σχετικά με το χρόνο και τον τρόπο καταβολής αυτής.
2. Για την υποβοήθηση του έργου του, το Πολιτικό Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει ειδικές αρμοδιότητες και ρόλους σε μέλη του κόμματος που διαθέτουν την απαιτούμενη γνώση, εμπειρία και επιστημονική κατάρτιση.

ΑΡΘΡΟ 23

Επιτροπή Δεοντολογίας του κόμματος – Συγκρότηση – Αρμοδιότητες.

1. Η Επιτροπή Δεοντολογίας του κόμματος αποτελεί το κομματικό όργανο που είναι αρμόδιο, αφενός μεν για τον καθορισμό των κανόνων δεοντολογίας που οφείλουν να τηρούν τα μέλη του κόμματος, αφετέρου δε για την πειθαρχική δίωξη των παραπτώματων των μελών του κόμματος.
2. Η Επιτροπή Δεοντολογίας του κόμματος συγκροτείται, με τριετή θητεία, με απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής από επτά μέλη, τα οποία επιλέγονται μεταξύ των μελών του κόμματος που έχουν τουλάχιστον πενταετή θητεία στο κόμμα. Τα μέλη της Επιτροπής Δεοντολογίας επιλέγονται με ισάριθμους αναπληρωματικούς.
3. Με την απόφαση συγκρότησης ορίζεται και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Δεοντολογίας.
4. Εφόσον εξετάζεται καταγγελία για πειθαρχικό παράπτωμα μέλους της Επιτροπής Δεοντολογίας, αυτό εξαιρείται αυτοδικαίως και δεν μετέχει στη συγκεκριμένη συνεδρίαση της Επιτροπής.
5. Κομματικό πειθαρχικό παράπτωμα αποτελεί κάθε πράξη, ενέργεια ή συμπεριφορά που παραβιάζει τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού, καθώς και τις διατάξεις των Κανονισμών που διέπουν τη λειτουργία των κομματικών οργάνων. Επίσης πειθαρχικό παράπτωμα αποτελεί κάθε εν γένει κοινωνική συμπεριφορά που ενέχει έντονη κοινωνική απαξία και εκθέτει τόσο το μέλος όσο και το κόμμα.
6. Η Επιτροπή Δεοντολογίας του κόμματος επιλαμβάνεται των πειθαρχικών παραπτώματων των μελών του κόμματος είτε αυτεπαγγέλτως, είτε μετά από την υποβολή σχετικής έγγραφης καταγγελίας.
7. Η Επιτροπή Δεοντολογίας δεν αποφασίζει προτού λάβει τις έγγραφες εξηγήσεις ή ακούσει την ενώπιον της απολογία του πειθαρχικώς διωκόμενου μέλους του κόμματος.

ΑΡΘΡΟ 24

Επιτροπή Δεοντολογίας του κόμματος – Πειθαρχικές ποινές.

1. Οι πειθαρχικές ποινές που μπορεί να επιβάλει η Επιτροπή Δεοντολογίας στα μέλη του κόμματος είναι οι ακόλουθες :
 - α) Η έγγραφη επίπληξη - σύσταση.
 - β) Η προειδοποίηση καθαίρεσης από κομματικό αξίωμα.
 - γ) Η καθαίρεση από κομματικό αξίωμα.
 - δ) Η προειδοποίηση διαγραφής από μέλος του κόμματος.
 - ε) Η διαγραφή από μέλος του κόμματος

2. Η βαρύτητα της επιβαλλόμενης πειθαρχικής ποινής πρέπει να είναι σε αναλογία με την απαξία του παραπτώματος του πειθαρχικώς διωκόμενου μέλους του κόμματος.
3. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Δεοντολογίας με τις οποίες επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές της καθάρσεως από κομματικό αξίωμα ή της διαγραφής από μέλος του κόμματος προσβάλλονται με ένσταση ενώπιον του Πολιτικού Συμβουλίου του κόμματος, το οποίο τις εξετάζει ως δευτεροβάθμιο πειθαρχικό όργανο. Η ένσταση κατατίθεται εντός προθεσμίας πέντε ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της Επιτροπής Δεοντολογίας.

ΑΡΘΡΟ 25

Γενική Διεύθυνση του κόμματος.

1. Η Γενική Διεύθυνση του κόμματος είναι αρμόδια για τη διεύθυνση, το συντονισμό και την οργάνωση όλων των διοικητικών και οργανωτικών υπηρεσιών και δομών του κόμματος. Της Γενικής Διεύθυνσης προΐσταται ο Γενικός Διευθυντής, ο οποίος προΐσταται όλου του προσωπικού του κόμματος και είναι υπεύθυνος για την εύρυθμη λειτουργία όλων των υπηρεσιών του Κόμματος. Στη Γενική Διεύθυνση μπορεί να συσταθούν, με απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής, και μέχρι δύο θέσεις Αναπληρωτών Διευθυντών.
2. Ο Γενικός Διευθυντής και οι Αναπληρωτές Διευθυντές ορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του κόμματος και λογοδοτούν μόνο σε αυτόν και στην Κεντρική Επιτροπή.
3. Στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης του κόμματος ανήκει τόσο η διαχείριση των οικονομικών του κόμματος, όσο και η ευθύνη για την πρόσληψη προσωπικού κατάλληλου για την εκπλήρωση των αναγκών του κόμματος.
4. Η τήρηση των απαιτούμενων από την κείμενη νομοθεσία βιβλίων εξόδων, η σύνταξη της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών, η σύνταξη του ισολογισμού, καθώς και κάθε άλλη διατύπωση που απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία σχετικά με τα οικονομικά των κομμάτων, μπορεί να ανατίθεται σε εξειδικευμένα συμβουλευτικά – λογιστικά γραφεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

ΑΡΘΡΟ 26

Τοπική Οργάνωση.

1. Τοπικές Οργανώσεις (Πυρήνες) μπορούν να συνιστώνται σε κάθε πόλη, γειτονιά ή περιοχή της επικράτειας. Οι Τοπικές Οργανώσεις συνιστώνται με απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, εφόσον υποβληθεί σχετική πρόταση υπογεγραμμένη από τουλάχιστον είκοσι μέλη του κόμματος, κατοίκους της συγκεκριμένης περιοχής.
2. Η κάθε Τοπική Οργάνωση εκλέγει τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα αυτής, οι οποίοι την εκπροσωπούν στα κεντρικά όργανα του κόμματος, καθώς και στην οικεία Περιφερειακή Οργάνωση.
3. Οι Τοπικές Οργανώσεις αναλαμβάνουν τη διοργάνωση και το συντονισμό των κομματικών δράσεων σε τοπικό επίπεδο. Εποπτεύονται και ελέγχονται από την Κεντρική Επιτροπή του κόμματος.
4. Σε ότι αφορά στην οικονομική διαχείριση, δεν έχουν οικονομική αυτοτέλεια αλλά λογοδοτούν στον Γενικό Διευθυντή του κόμματος.
5. Ειδικότερα θέματα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία των Τοπικών Οργανώσεων ρυθμίζονται με τον Κανονισμό λειτουργίας των Τοπικών Οργανώσεων, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος.

ΑΡΘΡΟ 27

Περιφερειακή Οργάνωση.

1. Η Περιφερειακή Οργάνωση συστάται σε επίπεδο διακητικής περιφέρειας του κράτους και αποτελείται από το σύνολο των Τοπικών Οργανώσεων του κόμματος που δραστηριοποιούνται εντός της οικείας περιφέρειας.
2. Η Περιφερειακή Οργάνωση διοικείται από πενταμελές συμβούλιο, τα μέλη του οποίου ορίζονται με απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, με επιλογή μεταξύ των Προέδρων και Γραμματέων των Τοπικών Οργανώσεων που υπάγονται σε αυτήν.
3. Η Περιφερειακή Οργάνωση είναι αρμόδια για τη διοργάνωση και το συντονισμό των κομματικών δράσεων σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και για την υποβολή προτάσεων σχετικά με την χάραξη της

κομματικής πολιτικής επί θεμάτων περιφερειακού ενδιαφέροντος, προς την Κεντρική Επιτροπή του κόμματος.

4. Ειδικότερα θέματα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία των Περιφερειακών Οργανώσεων ρυθμίζονται με τον Κανονισμό λειτουργίας των Περιφερειακών Οργανώσεων, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος.

ΑΡΘΡΟ 28

Λοιπές περιφερειακές δομές (Πτέρυγες) του κόμματος.

1. Με απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος μπορούν να συσταθούν και άλλες περιφερειακές δομές – Πτέρυγες του κόμματος, με γνώμονα την καλύτερη οργάνωση και συντονισμό και την πιο αποτελεσματική δράση των μελών του κόμματος. Τέτοιες πτέρυγες μπορούν να συσταθούν με κριτήριο την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, αθλητική, καλλιτεχνική, οικολογική ή κάθε άλλου είδους δράση και εμπειρία των μελών του κόμματος.

2. Οι Πτέρυγες δεν διαθέτουν οικονομική ούτε διοικητική αυτονομία, η δε ιδιότητα του μέλους της Πτέρυγας δεν αναιρεί την ιδιότητα του μέλους της Τοπικής Οργάνωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

ΑΡΘΡΟ 29

Πόροι του Κόμματος.

Οι Πόροι του Κόμματος διακρίνονται σε τακτικούς και έκτακτους.

1. Τακτικοί Πόροι είναι:

α) Η τακτική και η εκλογική χρηματοδότηση του Κράτους, καθώς και η οικονομική ενίσχυση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς, όπως αυτές υπολογίζονται και κατανέμονται σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία περί χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων από το Κράτος.

β) Η συνδρομή των μελών του Κόμματος, καθώς και των εκλεγμένων αιρετών εκπροσώπων αυτού (Βουλευτές, Ευρωβουλευτές, αιρετοί εκπρόσωποι σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού). Το ύψος της συνδρομής, καθώς και ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής αυτής καθορίζονται με απόφαση του Πολιτικού Συμβουλίου.

2. Έκτακτοι πόροι του κόμματος είναι:

α) Τα έσοδα από τις διάφορες εκδηλώσεις και δραστηριότητες του κόμματος, καθώς και από τη διάθεση υλικού του κόμματος

β) Τα έσοδα από δωρεές και κληρονομίες

γ) Τα έσοδα από τις οικονομικές εξορμήσεις του κόμματος με κουπόνια και αποδείξεις είσπραξης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

δ) Η λήψη δανείου για την εξυπηρέτηση των σκοπών του κόμματος επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις και αποφασίζεται, ύστερα από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα, από την Κεντρική Επιτροπή του κόμματος, με την πλειοψηφία των δύο τρίτων των μελών αυτής.

ΑΡΘΡΟ 30

Επιτροπή Ελέγχου Οικονομικών

1. Η Επιτροπή Ελέγχου Οικονομικών αποτελείται από πέντε (5) μέλη, τα οποία ορίζονται από την Κεντρική Επιτροπή του κόμματος. Η Επιτροπή Ελέγχου Οικονομικών εκλέγει μεταξύ των μελών της τον Πρόεδρο και το Γραμματέα της. Μέλη της Επιτροπής είναι υποχρεωτικά τουλάχιστον ένας δικηγόρος και ένας οικονομολόγος ή λογιστής – μέλη του κόμματος. Στις Συνεδριάσεις της Επιτροπής Ελέγχου Οικονομικών μπορεί να καλείται ο Γενικός Διευθυντής του Κόμματος, ο οποίος μετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου.

2. Έργο της Επιτροπής Ελέγχου Οικονομικών είναι η εποπτεία και ο έλεγχος της οικονομικής διαχείρισης του κόμματος (εξεύρεση πόρων, κατάρτιση σχεδίου προϋπολογισμού, διαχειριστικοί και ταμειακοί έλεγχοι κ.λ.π.). Για την πραγματοποίηση του έργου της, η Επιτροπή Ελέγχου Οικονομικών δικαιούται να έχει πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα, παραστατικά και τραπεζικούς λογαριασμούς του κόμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ - ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 31

Σύσταση αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας

1. Το κόμμα μπορεί να συστήσει μία ή και περισσότερες αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, με φιλανθρωπικό και επιστημονικό χαρακτήρα και με ειδικότερο σκοπό αφενός μεν τη δωρεάν παροχή αγαθών (τρόφιμα, φάρμακα, ρουχισμός και άλλα είδη πρώτης ανάγκης) και υπηρεσιών (ιατρική φροντίδα, μέριμνα για ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρία, παιδιά κλπ) αποκλειστικά προς Έλληνες πολίτες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα, αφετέρου δε τη διοργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων, διαλέξεων και τη διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών, μελετών και αναλύσεων σχετικά με θέματα που άπτονται των ιδεολογικών και πολιτικών αρχών του κόμματος.
2. Για την επίτευξη των σκοπών της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας, το κόμμα μπορεί να την επιχορηγεί με χρηματικά ποσά, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

ΑΡΘΡΟ 32

Επιλογή των υποψηφίων Βουλευτών.

1. Η επιλογή των υποψηφίων Βουλευτών και Ευρωβουλευτών του κόμματος γίνεται από το Γενικό Γραμματέα του κόμματος, ο οποίος καταρτίζει και τους εκλογικούς συνδυασμούς του κόμματος σε κάθε εκλογική περιφέρεια, ύστερα από σχετική εισήγηση της Κεντρικής Επιτροπής.
2. Όσοι επιθυμούν να είναι υποψήφιοι με τους εκλογικούς συνδυασμούς της ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ, και πληρούν τα νόμιμα προσόντα σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα εκλογική νομοθεσία, υποβάλλουν εγγράφως αίτηση, ζητώντας να επιλεγούν ως υποψήφιοι βουλευτές. Στην αίτηση προσδιορίζεται η εκλογική περιφέρεια στην οποία επιθυμούν να είναι υποψήφιοι και επισυνάπτονται τα δικαιολογητικά εκείνα που αποδεικνύουν ότι ο ενδιαφερόμενος πληροί τα νόμιμα προσόντα και δεν συντρέχει στο πρόσωπό του κώλυμα εκλογιμότητας.
3. Η αίτηση υποβάλλεται σε οποιαδήποτε τοπική οργάνωση και πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από τουλάχιστον δέκα (10) υπογραφές μελών της ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ της αντίστοιχης εκλογικής περιφέρειας.
4. Οι αιτήσεις διαβιβάζονται αμελλητί στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος, η οποία τις επεξεργάζεται και μπορεί να καλεί τον ενδιαφερόμενο προκειμένου να διαμορφώσει άμεση άποψη. Εν συνεχεία, τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής ψηφίζουν σχετικά με την αποδοχή ή μη της κάθε υποψηφιότητας και το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας αποτελεί τη σχετική εισήγηση προς τον Γενικό Γραμματέα του κόμματος. Η Κεντρική Επιτροπή δεν δεσμεύεται από τις υποβληθείσες αιτήσεις και μπορεί να εισηγηθεί και σχετικά με άλλες υποψηφιότητες πολιτών που κρίνει ότι μπορούν να προσφέρουν στο κόμμα.
5. Οι υποψήφιοι Βουλευτές Επικρατείας, καθώς και οι υποψήφιοι Ευρωβουλευτές του κόμματος, επιλέγονται απευθείας, κατ' απόλυτη διακριτική ευχέρεια, από τον Γενικό Γραμματέα του Κόμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 33

Έκδοση κανονισμών

1. Με αποφάσεις της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, ύστερα από εισήγηση του Πολιτικού Συμβουλίου, καταρτίζονται και εγκρίνονται Κανονισμοί για οποιοδήποτε ειδικότερο θέμα χρήζει περαιτέρω ρύθμισης, όπως, ενδεικτικά, η οργάνωση της διαδικασίας της συζήτησης στο Συνέδριο, η οργάνωση της διαδικασίας εκλογής νέου Γενικού Γραμματέα από το Συνέδριο, η οργάνωση της διαδικασίας εκλογής των μελών της Κεντρικής Επιτροπής από το Συνέδριο, της λειτουργίας της Κεντρικής Επιτροπής, της οργάνωσης και λειτουργίας των Τοπικών και των Περιφερειακών Οργανώσεων κλπ.
2. Οι εγκεκριμένοι Κανονισμοί δεσμεύουν όλα τα κομματικά όργανα, η δε τροποποίησή τους αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος.

ΑΡΘΡΟ 34

1. Το παρόν πρώτο Καταστατικό του κόμματος εγκρίθηκε ομόφωνα από το Πολιτικό Συμβούλιο του κόμματος κατά τη συνεδρίαση της 22ας Αυγούστου και ισχύει ως έχει μέχρι την επίσημη επικύρωσή του από το προσεχές Τακτικό Συνέδριο του κόμματος.
2. Οι διατάξεις του Καταστατικού μπορούν να τροποποιηθούν μόνον από το Τακτικό Συνέδριο του κόμματος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13 του παρόντος.
3. Η τήρησή του Καταστατικού του κόμματος επαφίεται στην κομματική συνείδηση των μελών του Κόμματος.

THE WANSEE PROTOCOL

This English text of the Wannsee protocol is based on the official U.S. government translation prepared for evidence in trials at Nuremberg, as reproduced in John Mendelsohn, ed., *The Holocaust: Selected Documents in Eighteen Volumes.* Vol. 11: The Wannsee Protocol and a 1944 Report on Auschwitz by the Office of Strategic Services (New York: Garland, 1982), 18-32. Substantial revisions to the Nuremberg text have been made to add clarity and, in some cases, to correct mistakes in an obviously hasty translation. These revisions were made by Dan Rogers of the University of South Alabama. This document is in the public domain and may be freely reproduced. Comments and suggestions may be e-mailed to drogers@jaguar1.usouthal.edu.

Stamp: Top Secret

30 copies

16th copy

Minutes of discussion.

I. The following persons took part in the discussion about the final solution of the Jewish question which took place in Berlin, am Grossen Wannsee No. 56/58 on 20 January 1942.

Gauleiter Dr. Meyer and Reichsamt- leiter Dr. Leibbrandt	Reich Ministry for the Occupied Eastern territories
Secretary of State Dr. Stuckart	Reich Ministry for the Interior
Secretary of State Neumann	Plenipotentiary for the Four Year Plan
Secretary of State Dr. Freisler	Reich Ministry of Justice
Secretary of State Dr. Buehler	Office of the Govern- ment General
Under Secretary of State Dr. Luther	Foreign Office
SS-Oberfuehrer Klopfer	Party Chancellery
Ministerialdirektor Kritzinger	Reich Chancellery
SS-Gruppenfuehrer Hofmann	Race and Settlement Main Office
SS-Gruppenfuehrer Mueller SS-Obersturmbannfuehrer Eichmann	Reich Main Security Office
SS-Oberfuehrer Dr. Schoengarth Chief of the Security Police and the SD in the Government General	Security Police and SD
SS-Sturmbannfuehrer Dr. Lange Commander of the Security Police and the SD for the General-District Latvia, as deputy of the Commander of the Security Police and the SD	Security Police and SD

for the Reich Commissariat "Eastland".

II. At the beginning of the discussion Chief of the Security Police and of the SD, SS-Obergruppenfuehrer Heydrich, reported that the Reich Marshal had appointed him delegate for the preparations for the final solution of the Jewish question in Europe and pointed out that this discussion had been called for the purpose of clarifying fundamental questions. The wish of the Reich Marshal to have a draft sent to him concerning organizational, factual and material interests in relation to the final solution of the Jewish question in Europe makes necessary an initial common action of all central offices immediately concerned with these questions in order to bring their general activities into line.

The Reichsfuehrer-SS and the Chief of the German Police (Chief of the Security Police and the SD) was entrusted with the official central handling of the final solution of the Jewish question without regard to geographic borders.

The Chief of the Security Police and the SD then gave a short report of the struggle which has been carried on thus far against this enemy, the essential points being the following:

- a) the expulsion of the Jews from every sphere of life of the German people,
- b) the expulsion of the Jews from the living space of the German people.

In carrying out these efforts, an increased and planned acceleration of the emigration of the Jews from Reich territory was started, as the only possible present solution.

By order of the Reich Marshal, a Reich Central Office for Jewish Emigration was set up in January 1939 and the Chief of the Security Police and SD was entrusted with the management. Its most important tasks were

- a) to make all necessary arrangements for the preparation for an increased emigration of the Jews,
- b) to direct the flow of emigration,
- c) to speed the procedure of emigration in each individual case.

The aim of all this was to cleanse German living space of Jews in a legal manner.

All the offices realized the drawbacks of such enforced accelerated emigration. For the time being they had, however, tolerated it on account of the lack of other possible solutions of the problem.

The work concerned with emigration was, later on, not only a German problem, but also a problem with which the authorities of the countries to which the flow of emigrants was being directed would have to deal. Financial difficulties, such as the demand by various foreign governments for increasing sums of money to be presented at the time of the landing, the lack of shipping space, increasing restriction of entry permits, or the cancelling of such, increased extraordinarily the difficulties of emigration.

In spite of these difficulties, 537,000 Jews were sent out of the country between the takeover of power and the deadline of 31 October 1941. Of these

approximately 360,000 were in Germany proper on 30 January 1933

approximately 147,000 were in Austria (Ostmark) on 15 March 1939

approximately 30,000 were in the Protectorate of Bohemia and Moravia on 15 March 1939.

The Jews themselves, or their Jewish political organizations, financed the emigration. In order to avoid impoverished Jews' remaining behind, the principle was followed that wealthy Jews have to finance the emigration of poor Jews; this was arranged by imposing a suitable tax, i.e., an emigration tax, which was used for financial arrangements in connection with the emigration of poor Jews and was imposed according to income.

Apart from the necessary Reichsmark exchange, foreign currency had to be presented at the time of landing. In order to save foreign exchange held by Germany, the foreign Jewish financial organizations were - with the help of Jewish organizations in Germany - made responsible for arranging an adequate amount of foreign currency. Up to 30 October 1941, these foreign Jews donated a total of around 9,500,000 dollars.

In the meantime the Reichsfuehrer-SS and Chief of the German Police had prohibited emigration of Jews due to the dangers of an emigration in wartime and due to the possibilities of the East.

III. Another possible solution of the problem has now taken the place of emigration, i.e. the evacuation of the Jews to the East, provided that the Fuehrer gives the appropriate approval in advance.

These actions are, however, only to be considered provisional, but practical experience is already being collected which is of the greatest importance in relation to the future final solution of the Jewish question.

Approximately 11 million Jews will be involved in the final solution of the European Jewish question, distributed as follows among the individual countries:

Country	Number
A. Germany proper	131,800
Austria	43,700
Eastern territories	420,000
General Government	2,284,000
Bialystok	400,000
Protectorate Bohemia and Moravia	74,200
Estonia - free of Jews -	
Latvia	3,500
Lithuania	34,000
Belgium	43,000
Denmark	5,600
France / occupied territory	165,000
unoccupied territory	700,000
Greece	69,600
Netherlands	160,800

Norway		1,300
B. Bulgaria		48,000
England		330,000
Finland		2,300
Ireland		4,000
Italy including Sardinia		58,000
Albania		200
Croatia		40,000
Portugal		3,000
Rumania including Bessarabia		342,000
Sweden		8,000
Switzerland		18,000
Serbia		10,000
Slovakia		88,000
Spain		6,000
Turkey (European portion)		55,500
Hungary		742,800
USSR		5,000,000
Ukraine	2,994,684	
White Russia		
excluding Bialystok	446,484	
	Total	over
		11,000,000

The number of Jews given here for foreign countries includes, however, only those Jews who still adhere to the Jewish faith, since some countries still do not have a definition of the term "Jew" according to racial principles.

The handling of the problem in the individual countries will meet with difficulties due to the attitude and outlook of the people there, especially in Hungary and Rumania. Thus, for example, even today the Jew can buy documents in Rumania that will officially prove his foreign citizenship.

The influence of the Jews in all walks of life in the USSR is well known. Approximately five million Jews live in the European part of the USSR, in the Asian part scarcely 1/4 million.

The breakdown of Jews residing in the European part of the USSR according to trades was approximately as follows:

Agriculture	9.1 %
Urban workers	14.8 %
In trade	20.0 %
Employed by the state	23.4 %
In private occupations such as medical profession, press, theater, etc.	32.7%

Under proper guidance, in the course of the final solution the Jews are to be allocated for appropriate labor in the East. Able-bodied Jews, separated according to sex, will be taken in large work columns to these areas for work on roads, in the course of which action doubtless a large portion will be eliminated by natural causes.

The possible final remnant will, since it will undoubtedly consist of the most resistant portion, have to be treated accordingly, because it is the product of natural selection and would, if released, act as a the seed of a new Jewish revival

(see the experience of history.)

In the course of the practical execution of the final solution, Europe will be combed through from west to east. Germany proper, including the Protectorate of Bohemia and Moravia, will have to be handled first due to the housing problem and additional social and political necessities.

The evacuated Jews will first be sent, group by group, to so-called transit ghettos, from which they will be transported to the East.

SS-Obergruppenfuehrer Heydrich went on to say that an important prerequisite for the evacuation as such is the exact definition of the persons involved.

It is not intended to evacuate Jews over 65 years old, but to send them to an old-age ghetto - Theresienstadt is being considered for this purpose.

In addition to these age groups - of the approximately 280,000 Jews in Germany proper and Austria on 31 October 1941, approximately 30% are over 65 years old - severely wounded veterans and Jews with war decorations (Iron Cross I) will be accepted in the old-age ghettos. With this expedient solution, in one fell swoop many interventions will be prevented.

The beginning of the individual larger evacuation actions will largely depend on military developments. Regarding the handling of the final solution in those European countries occupied and influenced by us, it was proposed that the appropriate expert of the Foreign Office discuss the matter with the responsible official of the Security Police and SD.

In Slovakia and Croatia the matter is no longer so difficult, since the most substantial problems in this respect have already been brought near a solution. In Rumania the government has in the meantime also appointed a commissioner for Jewish affairs. In order to settle the question in Hungary, it will soon be necessary to force an adviser for Jewish questions onto the Hungarian government.

With regard to taking up preparations for dealing with the problem in Italy, SS-Obergruppenfuehrer Heydrich considers it opportune to contact the chief of police with a view to these problems.

In occupied and unoccupied France, the registration of Jews for evacuation will in all probability proceed without great difficulty.

Under Secretary of State Luther calls attention in this matter to the fact that in some countries, such as the Scandinavian states, difficulties will arise if this problem is dealt with thoroughly and that it will therefore be advisable to defer actions in these countries. Besides, in view of the small numbers of Jews affected, this deferral will not cause any substantial limitation.

The Foreign Office sees no great difficulties for southeast and western Europe.

SS-Gruppenfuehrer Hofmann plans to send an expert to Hungary from the Race and Settlement Main Office for general orientation

at the time when the Chief of the Security Police and SD takes up the matter there. It was decided to assign this expert from the Race and Settlement Main Office, who will not work actively, as an assistant to the police attache.

IV. In the course of the final solution plans, the Nuremberg Laws should provide a certain foundation, in which a prerequisite for the absolute solution of the problem is also the solution to the problem of mixed marriages and persons of mixed blood.

The Chief of the Security Police and the SD discusses the following points, at first theoretically, in regard to a letter from the chief of the Reich chancellery:

1) Treatment of Persons of Mixed Blood of the First Degree

Persons of mixed blood of the first degree will, as regards the final solution of the Jewish question, be treated as Jews.

From this treatment the following exceptions will be made:

- a) Persons of mixed blood of the first degree married to persons of German blood if their marriage has resulted in children (persons of mixed blood of the second degree). These persons of mixed blood of the second degree are to be treated essentially as Germans.
- b) Persons of mixed blood of the first degree, for whom the highest offices of the Party and State have already issued exemption permits in any sphere of life. Each individual case must be examined, and it is not ruled out that the decision may be made to the detriment of the person of mixed blood.

The prerequisite for any exemption must always be the personal merit of the person of mixed blood. (Not the merit of the parent or spouse of German blood.)

Persons of mixed blood of the first degree who are exempted from evacuation will be sterilized in order to prevent any offspring and to eliminate the problem of persons of mixed blood once and for all. Such sterilization will be voluntary. But it is required to remain in the Reich. The sterilized "person of mixed blood" is thereafter free of all restrictions to which he was previously subjected.

2) Treatment of Persons of Mixed Blood of the Second Degree

Persons of mixed blood of the second degree will be treated fundamentally as persons of German blood, with the exception of the following cases, in which the persons of mixed blood of the second degree will be considered as Jews:

- a) The person of mixed blood of the second degree was born of a marriage in which both parents are persons of mixed blood.
- b) The person of mixed blood of the second degree has a racially especially undesirable appearance that marks him outwardly as a Jew.
- c) The person of mixed blood of the second degree has a particularly bad police and political record that shows that he feels and behaves like a Jew.

Also in these cases exemptions should not be made if the person of mixed blood of the second degree has married a person of German blood.

3) Marriages between Full Jews and Persons of German Blood.

Here it must be decided from case to case whether the Jewish partner will be evacuated or whether, with regard to the effects of such a step on the German relatives, [this mixed marriage] should be sent to an old-age ghetto.

4) Marriages between Persons of Mixed Blood of the First Degree and Persons of German Blood.

a) Without Children.

If no children have resulted from the marriage, the person of mixed blood of the first degree will be evacuated or sent to an old-age ghetto (same treatment as in the case of marriages between full Jews and persons of German blood, point 3.)

b) With Children.

If children have resulted from the marriage (persons of mixed blood of the second degree), they will, if they are to be treated as Jews, be evacuated or sent to a ghetto along with the parent of mixed blood of the first degree. If these children are to be treated as Germans (regular cases), they are exempted from evacuation as is therefore the parent of mixed blood of the first degree.

5) Marriages between Persons of Mixed Blood of the First Degree and Persons of Mixed Blood of the First Degree or Jews.

In these marriages (including the children) all members of the family will be treated as Jews and therefore be evacuated or sent to an old-age ghetto.

6) Marriages between Persons of Mixed Blood of the First Degree and Persons of Mixed Blood of the Second Degree.

In these marriages both partners will be evacuated or sent to an old-age ghetto without consideration of whether the marriage has produced children, since possible children will as a rule have stronger Jewish blood than the Jewish person of mixed blood of the second degree.

SS-Gruppenfuehrer Hofmann advocates the opinion that sterilization will have to be widely used, since the person of mixed blood who is given the choice whether he will be evacuated or sterilized would rather undergo sterilization.

State Secretary Dr. Stuckart maintains that carrying out in practice of the just mentioned possibilities for solving the problem of mixed marriages and persons of mixed blood will create endless administrative work. In the second place, as the biological facts cannot be disregarded in any case, State Secretary Dr. Stuckart proposed proceeding to forced sterilization.

Furthermore, to simplify the problem of mixed marriages possibilities must be considered with the goal of the legislator saying something like: "These marriages have been dissolved."

With regard to the issue of the effect of the evacuation of Jews on the economy, State Secretary Neumann stated that Jews who are working in industries vital to the war effort, provided that no replacements are available, cannot be evacuated.

SS-Obergruppenfuehrer Heydrich indicated that these Jews would not be evacuated according to the rules he had approved for carrying out the evacuations then underway.

State Secretary Dr. Buehler stated that the General Government would welcome it if the final solution of this problem could be begun in the General Government, since on the one hand transportation does not play such a large role here nor would problems of labor supply hamper this action. Jews must be removed from the territory of the General Government as quickly as possible, since it is especially here that the Jew as an epidemic carrier represents an extreme danger and on the other hand he is causing permanent chaos in the economic structure of the country through continued black market dealings. Moreover, of the approximately 2 1/2 million Jews concerned, the majority is unfit for work.

State Secretary Dr. Buehler stated further that the solution to the Jewish question in the General Government is the responsibility of the Chief of the Security Police and the SD and that his efforts would be supported by the officials of the General Government. He had only one request, to solve the Jewish question in this area as quickly as possible.

In conclusion the different types of possible solutions were discussed, during which discussion both Gauleiter Dr. Meyer and State Secretary Dr. Buehler took the position that certain preparatory activities for the final solution should be carried out immediately in the territories in question, in which process alarming the populace must be avoided.

The meeting was closed with the request of the Chief of the Security Police and the SD to the participants that they afford him appropriate support during the carrying out of the tasks involved in the solution.